

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

8'inci Toplantı

2 Kasım 2020 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin (1/280) Komisyonunda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme

III.- SUNUMLAR

1.- Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) hakkında sunumu

2.- RTÜK Başkan Vekili Esat Çıplak'ın 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) hakkında sunumu

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkereleri

a) Kültür ve Turizm Bakanlığı

b) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu

- c) *Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü*
- ç) *Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü*
- d) *Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı*
- e) *Vakıflar Genel Müdürlüğü*
- f) *Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı*
- g) *Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı*
- ğ) *Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu*
- h) *Atatürk Araştırma Merkezi*
- ı) *Atatürk Kültür Merkezi*
- i) *Türk Dil Kurumu*
- j) *Türk Tarih Kurumu*
- k) *Kapadokya Alan Başkanlığı*



PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU



8'inci Toplantı

2 Kasım 2020 Pazartesi



I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.02'de açılarak iki oturum yaptı.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) Komisyonunda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme yapıldı.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy,

RTÜK Başkan Vekili Esat Çıplak,

Tarafından 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) hakkında sunum yapıldı.

2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmelerine devam edilerek, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ile Kapadokya Alan Başkanlığı'nın 2021 yılı bütçeleri ile 2019 yılı kesin hesapları kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, 3 Kasım 2020 Salı günü saat 10.00'da toplanmak saat 21.08'de toplantıya son verildi.



2 Kasım 2020 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, basınıımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 8'inci Birleşimini açıyorum.(*)

Gündemimizde Kültür ve Turizm Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumunun bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları ile Kapadokya Alan Başkanlığının bütçe ve kesin hesabı bulunmaktadır.

Şimdi sunumunu yapmak üzere Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy'a söz vereceğim. Ancak...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Usul üzerine mi Sayın Kuşoğlu?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir söz talebi var.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

II.- USUL HAKKINDA GÖRÜŞMELER

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin (1/280) Komisyonunda görüşülme usul ve esasları hakkında görüşme

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum, iyi haftalar diliyorum.

Sayın Başkanım ve Sayın Bakanım, geçen yılki bütçe sunumunuza baktı. Bugün sizin bakanlığınız dâhil 14 kurumun bütçe ve kesin hesabını görüşüyoruz, 14 kurum. Şimdi, geçen yılki sunumunuzda, ilk sunumunuzda ve sonraki sunumunuzda kendi bakanlığınız içindeki birimlerin dışında başka hiçbir bilgiye sahip olamamışız. Mesela Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili, çok önemli bir kurum. Hiçbir şekilde cevap alamamışız, hiçbir cevap alamamışız, siz hiçbir açıklama yapmamışsınız. Bugün de öyle olmasın; diğer kurumlarla ilgili, ilgili kurumlarla ilgili bilgi de verilsin lütfen kesin hesap ve bütçeleriyle ilgili olarak.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

Sunumunuza baktım. Bugün de yok galiba ama bir şekilde buna bir formül bulmamız lazım çok önemli kurumlar bunlar, hiçbir şekilde...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bütün birimler var Başkanım. Başlık şeklinde yok, o sunumun içinde ama hepsi bölüm bölüm var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vakıflar da var mı?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY- Var var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İyi, memnun olurum çünkü geçen yıl hiçbir şekilde vakıflarla ilgili ya da diğer bazı kurumlarla ilgili sorularımız ya da yorumlarımıza hiçbir cevap alamamışız.

Mümkün olduğunca da Sayın Başkanım, bu süreyi Sayın Bakanın hem başlangıç hem de sondaki süresini çok rasyonel değerlendirmemiz lazım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY- Başkanım, şöyle de bir şey yaptık: Bu konuşma metnini daha kısa tuttum ama size verdiğim yazılıyı özellikle çok geniş tuttum, bütün detaylar içinde olsun diye -geçen sefer ki o yetişemeden dolayı- o yazılı metnin içinde hepsi var. Sadece bölüm bölüm başlık içinde yok, konuşma metinleri ama sırasıyla geliyor. Okursanız göreceksiniz hepsine değinildi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY- Rica ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, iyi haftalar.

Sayın Bakan, değerli kurum temsilcileri, basınım değerli emekçileri; herkesi saygıyla selamlıyorum, iyi bir hafta olsun diyorum.

Sayın Başkan, değerli kurum temsilcileri; Bakanlığın ön sırasına bakıyorum, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bir temsilcisini göremedim -arka sırada oturuyor şu anda el kaldıran bir değerli arkadaşımız var- ancak gördüğüm kadarıyla Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanı bugün yoklar.

Şimdi, pek çok güzide kurumumuzun bütçesini görüşeceğiz ancak biliyorsunuz Sayın Başkan, Türkiye’de basın özgürlüğü anlamında neredeyse dünyada son sıralardayız ve bu anlamda Radyo ve Televizyon Üst Kurulu da bir sopa olarak kullanılıyor. Biz basın özgürlüğü anlamında bir sopa olarak kullanılan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bütçesini etkin bir şekilde sorgulamak istiyoruz. Radyo ve Televizyon Üst Kurulunu eleştirmek istiyoruz bu basın özgürlüğüne getirdiği haleller konusunda.

Sayın Başkan, bu anlamda eğer ki bu konudaki mazereti Komisyona bildirirseniz memnun olurum. Neden Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanı burada yok?

Bir de diyelim ki Allah korusun Sayın Bakanımıza bir şey olsa -ki duyduk Sayın Süleyman Soylu Covid olmuş- herhâlde bu oturumu ertelerdiniz öyle değil mi? “Sayın Bakanımıza bir şey oldu, bu oturumu başka bir gün yapalım.” derdiniz. Ama basın konusundaki bu kadar önemli bir kurum Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanının eğer ki bir mazereti varsa -sağlık veya başka bir mazeret- mazeret nedeniyle de Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bütçesini ertelemeniz gerektiğini düşünürüm.

Elbette bir arkadaşımız katılmış, görevi ne bilmiyorum kendisini tanıtmadığı için ama biraz sonra sanıyorum, ön sırada oturmadığı için sunum da yaptırmayacaksınız diye düşünüyorum –bilmiyorum, yaptırarak mısınız- çünkü genelde ön sırada oturanlara sunum yaptırılırsınız. Yapılacak veya yapılmayacak...

Geçen hafta gördük ki Sayın Başkan, Meclis Başkanını konuşturdu, kapanışta Sayıştay ve Kamu Denetçiliği Kurumunu konuşturmadınız ki biz o kadar eleştiri yaptık: Sayıştay ki güzide bir kurumumuz, en az Meclis kadar önemli bir kurum, Meclis adına denetim yapıyor ve yolsuzlukları buluyor, bununla ilgili eleştiriler yaptık, Sayıştayı konuşturmadınız kapanışta. Kamu Denetçiliği Kurumu, çok güzide, önemli bir kurumumuz ama onu da konuşturmadınız. Biz yalnızca bakanlıkların bütçesini göreceksek ve yalnızca bakanları konuşturacaksınız, o zaman “Bağlı-bağımsız kurumlar var.” iddiasında olmamız lazım memlekette. Bu anlamda, neden Sayıştayı ve Kamu Denetçiliği Kurumunu konuşturmadınız? Bugün de Başkanı olmayan bir Radyo ve Televizyon Üst Kurulu bütçesini görüştürecek misiniz? Ben görüştürmemizi öneriyorum ve bu bütçeyi ertelemenizi öneriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Paylan.

Sayın Paylan, birincisi: Sayıştay ve Kamu Denetçiliği Kurumunu konuşturduk. Sizin bu ifadelerinizi yadırgadığımı ifade edeyim. Sayıştayı ve Kamu Denetçiliği Kurumunu konuşturduk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Kapanışta...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Bir saniye efendim, bir saniye...

Gerçekten yadırgadım. Niye yadırgadım? Çünkü biz bunlara söz verdik, onar dakika, hatta biraz daha fazla konuşmalar. Soru-cevap bölümünde, aşağı yukarı kırk beş dakika olan soru-cevap bölümü, sizin sorularınız nedeniyle Meclis Başkanımızın konuşmaları, cevapları daha uzun süre aldı, aşağı yukarı bir buçuk saate yaklaştı. Dolayısıyla, Kamu Denetçiliği Kurumuna ve Sayıştaya sormuş olduğunuz soruların tamamı yazılı olarak bize gelecek; biz de sizlere takdim edeceğiz. Yani burada kalkıp da “Konuşturmadınız.” gibi bir ifade kullanmanızı açıkçası yadırgadım.

Sayın Paylan, ikinci yadırgadığım husus, üzülererek ifade ediyorum, o da şu: “İşte, RTÜK Başkanı yok.” Ki ben size biraz önce odamda RTÜK Başkanının teması olduğunu, dolayısıyla karantina altında olduğunu ifade ettim ve yerine Başkan Vekili geleceğini de söylemişim. Demek ki bunu basın karşısında söylememi istediniz. Bunu da ifade ediyorum. Sonra dediniz ki: “Efendim, onu da konuşturmayacaksınız, öyle anlıyorum.” gibi bir ifade kullandınız. Olabilir, arkada Bakan Yardımcılarımız var, arkada oturacak ama konuşacağı zaman öne gelecek. Bir arkadaşımız arkaya geçecek. “Konuşturmayacaksınız.” gibi böyle ön yargılı bir ifade kullanmanız beni üzdü.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arka tarafta dedim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Biliyorsunuz, bu kuruluşları, bunların hepsini geçen yıl konuşturduk, bu yıl da konuşturacağız. RTÜK Başkan Vekili burada. RTÜK Başkan Vekiline burada elbette söz vereceğiz. Kendi sunuşlarını da yapacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ertelemeyecek misiniz Sayın Başkan?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır efendim, öyle bir düşüncem yok ve çok teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Şimdi, sunumunu yapmak üzere Sayın Bakana söz veriyorum.

Buyurun Sayın Bakanım.

III.- SUNUMLAR

1.- Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) hakkında sunumu

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANİ MEHMET NURİ ERSOY - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımızın merkez, bağlı ve ilgili kurumların 2020 yılı gerçekleşmiş olan bütçe ve faaliyetleri ve 2021 bütçe ve faaliyetleriyle ilgili sunumumu yapmak üzere huzurlarımızda bulunuyorum.

Sunumuma başlamadan önce, İzmir'de yaşanan deprem felaketi sebebiyle hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Devletimiz bütün kurumlarıyla İzmir'de görevde, en hızlı bir şekilde öncelikli olarak zamanla yarışarak enkaz altındaki vatandaşlarımızı sağ çıkarmak için en üstün seviyede çalışıyor. Beraberinde, yaraların hızla sarılmaya başlandığı, oluşan hasarların tedavisi, yaraların kapanması için gerekli adımları Hükümetimiz hızla atıyor.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlık olarak, kültürel zenginlik ve çeşitliliği koruyup gelecek kuşaklara aktarmak, sanatsal faaliyetlerin yaygınlaşmasına katkı sağlamak, sürdürülebilir turizm anlayışıyla ülkemizin dünya turizmindeki payını artırmak amacıyla, geçmişten aldığımız güç ve sahip olduğumuz tecrübeyle kültür ve sanatta öncü, turizmde lider bir Türkiye'nin inşası ve ihyası yönünde çalışmaktayız.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin dinamizmi içerisinde, ülkemizi kültür ve turizm alanında bir marka hâline getirmek için Bakanlık çalışanlarımızla birlikte büyük gayret sarf ediyoruz. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle geçirdiğimiz süre zarfında, ülkemizin kültürel değerlerini ortaya çıkarıp korurken sahip olduğumuz turizm potansiyelini de en iyi şekilde kullanmak için çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Bu süreçte, kültürel varlıklarımızı gün yüzüne çıkarma amaçlı kazı sayıları ve sürelerinin artırılması, ülkemize ait olan ancak çeşitli yollarla yurt dışına çıkarılmış eserlerin iadesi, gelecek nesillere aktarılması gereken eserlerin yurt içi ve yurt dışındaki restorasyonları, ihtiyaç sahibi ülkelerde eğitim ve sağlık kuruluşlarının yapılması, dünyanın dört bir tarafındaki öğrencilere eğitim imkânı sağlanması, resmî kalkınma yardımlarıyla milletimizin yardımseverliğinin gösterilmesi, turizm alanında hem ağırlanan turist sayısı hem de prestij göstergesi olan Mavi Bayraklı plaj sayısında lider ülkelerden biri olunması gibi önemli başarılar elde ettik.

Kültür ve sanat alanında olduğu gibi turizmde de başarılı ve bizleri mutlu eden iki yıl yaşadık. 2018 yılında 46 milyon, 2019 yılında 52 milyon ziyaretçiyi ülkemizde ağırladık. 2020 yılında ise toplam 58 milyon misafiri ağırlamayı ve 40 milyar doların üzerinde bir turizm geliri elde etmeyi hedeflemekteydik ancak Covid-19 salgını nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizdeki turizm hareketlerinde de ciddi bir daralma yaşandı.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlık olarak Covid-19 salgınının sektör üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirmek ve kademeli de olsa başlayan turizm hareketlerinin ülkemize yönelmesini sağlamak için dünyada ilk örneklerden biri olan güvenli turizm sertifikasyon programını başlattık.

Sertifikasyon programı, uluslararası bilinirliği olan akreditasyon kuruluşları ve sektörün önde gelen paydaşlarıyla birlikte hazırlandı. Denetim firmalarının seçiminde de en az 5 ülkede faaliyet göstermesi şartı arandı. Bu uluslararası denetim firmaları tarafından denetlenmiş ve sertifika almaya hak kazanmış 5 binden fazla tesisimiz var. Burada özellikle uluslararası firmaları tercih ediyoruz, oraya yönlendirme yapıyoruz. Çünkü sertifikasyon programı sadece Türk vatandaşlarının seyahatle ilgili güvenini kazanmak açısından değil, yurt dışından Türkiye'ye olan seyahat ilgisini artırmak için o

ülkelerde de bilindik, güvenilir firmaların buradaki şubeleri tarafından denetimleri ve sertifikasyonların verilmesi önemli, o yüzden uluslararası firmaların olduğu konsorsiyumları tercih ediyoruz. Şu anda 16'dan fazla firma sertifikasyon yapma konusunda yetkili ve 5 binden fazla tesise de sertifikasyon verildi.

Sertifikasyon programı 15 Temmuz 2020 tarihi itibarıyla 50 oda ve üzeri konaklama tesisleri için zorunlu hâle getirildi. Bakanlığımız denetim elemanları ve gizli müşteri denetimleriyle beraber tesisler ayda 3 hatta 4 kez denetlenmektedir. Bu 50 oda olma şartı da yılbaşı itibarıyla 30 oda olarak aşağı çekilmiştir. 30 oda ve üzeri tesislere yılbaşından itibaren sertifikasyon mecburiyeti getirilmiştir.

Sertifikasyon programımızın anlatılması ve uygulamalarımız hakkında sektör paydaşlarına bilgi verilmesi amacıyla tanıtım ve ağırlama programları düzenledik. Bu süreçte Bakanlığımız ve Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı uyum içinde çalışmalarını sürdürdü. Geçtiğimiz yıl "Thomas Cook" krizinde olduğu gibi bu yıl da Covid-19 salgını sürecinde Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının önemini bir kez daha görmüş olduk.

Sertifikasyon programımızın anlatılması noktasında ilk olarak ülkemizi en çok ziyaret eden 70 ülkedeki mevkidaşlarımıza, Dışişleri Bakanlığımız aracılığıyla ilettiğimiz mektuplarda, turizm hareketinin yeniden başlaması için aldığımız kapsamlı tedbirleri detaylı bir şekilde anlattık. Ayrıca bu mevkidaşlarımızla yoğun bir telefon diplomasisi yürüterek ülkemizin Covid-19 salgınına karşı alınan tedbirlerin uygulanmasında ne denli kararlı olduğunu aktardık.

Ukrayna, Rusya ve Birleşik Krallık gibi ülkemize sürekli ziyaretçi gönderen ana pazarlarımızın basın organlarında yer alacak yayınlar için ağırlama faaliyetleri yürüttük. Bu kapsamda 2020 yılı sonuna kadar 1.225 kişiyi, 2021 yılında da 3.200 kişiyi ağırlamayı planlamaktayız. Bu çok önemli bir konu. Sertifikasyon programı ve bu Covid sürecinde güven esaslı bir tanıtım yapmak zorundasınız. O yüzden yurt dışında söz sahibi olan, kanaat önderi olan, sözü güvenilir kişilerin Türkiye'de seyahat etmelerini sağlıyoruz. Onları burada, ülkemizin sertifikasyon programını ve tesislerimizi tanıtarak onların sosyal medyaları üzerinden kendi ülkelerinde bu sistemi anlatmalarını sağlıyoruz. Bunun da çok olumlu sonuçlarını görüyoruz. Titizlikle ve profesyonel bir şekilde yürütülen bu program sayesinde rakibimiz olan diğer ülkelerin önüne geçmiş bulunuyoruz.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımız koordinasyonunda çalışmalarına başlayan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı ülkemizin hem eşsiz güzelliklerini hem de yeni normal süreç olarak tanımlanan bu dönemde güvenli turizm destinasyonlarının başında geldiğini anlatmak için tanıtım çalışmalarına aralıksız devam ediyor.

Hava trafiğinin de açılmasıyla birlikte ana pazarlarımızda televizyon ve dijital reklamlar, kalan hedef pazarlarımızın tamamında dijital reklamlarla yoğun iletişim çalışmaları yaptık. Bu yaz Rusya, İngiltere, Almanya, Ukrayna pazarlarının seyahat için en çok tercih ettiği ülkelerden biri olduk. 2020 yılında 14 ülkede (Birleşik Krallık, Almanya, Ukrayna, Rusya, Sırbistan, Avusturya, Belçika, Japonya, Polonya, Çekya, Fransa, İsrail, Kazakistan, Hollanda) TV reklamlarımız yayınlandı.

Yazlı basın reklamlarına baktığımızda ise ülkemizin tanıtımını dünyanın en prestijli ve en çok okunan dergilerinde gerçekleştirmeye 2020 yılında da devam ettik. Bu kapsamda toplam 8 ülkede yıl boyunca 57 dergide reklam çalışmaları gerçekleştirdik.

2020 tanıtımı için etkin olarak kullandığımız mecraların biri de dijital platformlar olmuştur. 57 ülkede 54 filmle devam etmiş olan dijital reklamlarımızla toplamda 5,5 milyar gösterim, 1 milyar erişim ve izlenme alınmıştır. Ülkemizin zengin ürün ve destinasyon çeşitliliği ve dünya turizminin değişen trendleri çerçevesinde; golf turizmi, müzeler, kültür rotaları, inanç turizmi, gastronomi, alışveriş ve benzeri elliye aşkın başlık “GoTurkey” deneyimler platform çalışması üzerinden yayına başlamıştır.

Bunun yanında bölgelerimizin ve illerimizin uluslararası alanda daha çok tanıtılabilmesi için bir organizasyon kurduk. Bakanlığımız ve Turizm Geliştirme Ajansı ekipleri, illerimizdeki bilgi birikimini ve yapılan çalışmaları uluslararası alanda nasıl tanıtılabileceğimiz konusunda yerel yapılanmaları destekleyecek ve resmi iletişim platformumuz olan “GoTurkey” üzerinden tanıtılabilmelerini sağlayacak. Burada çok önemli bir yapılanmaya gidiyoruz, uzman kadrolar alıyoruz, bu uzman kadroların hepsi belli illerden sorumlu oluyorlar ve her ilin de vali düzeyinde olsun, belediye başkanı düzeyinde olsun kendi tanıtımları ve turizm pazarlamasıyla ilgili birimleri var. bu birimler ile bu uzmanları birleştiriyoruz, “GoTurkey” platformunda nasıl kendi şehirlerini tanıtılabilecekleri, hangi yöntemlerle yapabilecekleri veya içerikleri... Çünkü onlardan daha iyi biz bilemeyiz merkezde olan bir kişi yerine bölgede yaşayan bir kişi bunu çok daha iyi yönetebileceği için onların o siteleri düzeltmelerini, bilgi aktarımını doğru ve hızlı bir şekilde yapmalarını sağlıyoruz ve biraz da rekabet ortamı yaratıyoruz iller arasında, çok önemli bir tanıtım fırsatını onlarla birlikte gerçekleştiriyoruz.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ülkemiz, uluslararası Mavi Bayrak Programı çerçevesinde, 2020 yılında 486 plajla dünya sıralamasında 3’üncü konumdadır. 2023 yılına kadar Mavi Bayraklı plaj sayımızı hızla artırarak dünya birinciliğini hedeflemekteyiz. Plajlarımızdan bahsetmişken, turizmin yoğun olduğu bölgelerde yerel halkın da taleplerini dikkate alarak İzmir Çeşme, Muğla Bodrum, Antalya Serik’te Kadriye ve Belek olmak üzere 5 yıldız standardında toplam 4 adet ücretsiz halk plajı vatandaşlarımızın hizmetine sunulmuştur. 2021 yılında da Antalya Manavgat ve Kemer ile Muğla Marmaris İçmeler olmak üzere 3 adet daha ücretsiz halk plajını hizmete açacağız. Bu tesisler, vatandaşlarımızın konforlu bir şekilde plaj kullanımına imkân sağlamaktadır.

Bakanlık olarak yeni turizm yatırımlarının hayata geçirilmesi noktasında çalışmalara devam etmekteyiz. Bu projelerden en önemlisi hiç kuşkusuz Ege Turizm Merkezi Çeşme Projesi’dir. Bu kapsamda Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi 13 Eylül 2019 tarihinde ilan edilmiştir. Bu proje çevreye ve doğaya saygılı, hem bölge bazında hem yatırım bazında çevre sertifikaları alınmasının mecbur tutulduğu, tamamıyla düşük yoğunluk ve yatay mimari anlayışıyla gelecek elli yılın turizm trendlerine hitap eden, sadece Türkiye’de değil, dünya genelinde örnek gösterilecek bir proje şeklinde; Bakanlık ve İzmir Ticaret Odası koordinasyonunda İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Çeşme Belediyesinin de katılım ve görüşleriyle hazırlanmaktadır. Söz konusu bölgede projelendirme ve planlama çalışmaları 2021 sonunda tamamlanacak olup 2023 yılında bölgenin turizme kazandırılması hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlık olarak altyapı yatırımlarına da destek vermeye devam ediyoruz. Cumhurbaşkanımızın geçen yıl büyükşehir belediye başkanlarını Cumhurbaşkanlığı Külliyesi’ndeki kabullerinde, belediyelerin altyapı yetersizliklerinin ve ihtiyaçlarının karşılanması hususundaki talimatları çerçevesinde, Bakanlığımızca destek verilmeye başlanmıştır. Başta Antalya ili, Serik ilçesinde 250 milyon lira maliyet bedeli olan Serik 2 Atık Su Arıtma ve Bağlantılı Altyapı Tesisleri Mayıs 2021’de bitirilerek bölgenin atık su sorunu çözülmüş olacaktır. Ayrıca, Muğla ili Bodrum ilçesi Torba, Kızılağaç, Yalı, Çiftlik ve İçmeler bölgelerine hizmet sağlayacak olan yaklaşık 250 milyon lira tutarındaki atık su arıtma tesisi ve bağlantılı altyapı tesisleri 2021 yılında bitirilerek, bu bölgelerin de atık su sorunu çözümlenmiş olacaktır.

Bu, özellikle büyükşehir belediyelerinin turizm merkezi olan bölgelerde yetişemedikleri, yeterli olmadıkları altyapı yatırımlarına ilişkin geçen sene Meclise, sizlere sunulmuş bir kanunla Bakanlığımıza bir yetki verildi biliyorsunuz arıtma altyapısı yapma yetkisi. Kanuna istinaden ve Cumhurbaşkanımızın talimatlarıyla biz turizm bölgelerindeki büyükşehir belediyelerine destek amaçlı yap-işlet-devret formülüyle bu çalışmalara başladık. Torba'nın ihalesi de Bodrum bölgesinin ihalesi de bu ay bitecek inşallah ve hemen akabinde de Antalya Büyükşehir Belediyesinin başka bir talebi var Kemer bölgesiyle ilgili. Antalya Büyükşehir Belediyesinin Kemer'le ilgili talebini gündeme alıp hızlı bir şekilde Kemer bölgesi altyapı çalışmalarına başlayacağız.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; salgından dolayı turizm sektörünün içinde bulunduğu olumsuzlukların azaltılması ve yeni normal düzende faaliyetlerini yürütebilmesi amacıyla birçok destek paketi hayata geçirilmiştir. Bu kapsamda Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan tebliğle 1 Nisan-30 Haziran 2020 tarihleri arasında otel, motel, pansiyon, tatil köyü gibi konaklama faaliyetleri, tur operatörü ve seyahat acenteliği faaliyetleri, rezervasyon hizmetleri, kaplıca, ılıca, içmeler, SPA merkezleri ve benzeri yerlerin faaliyetlerine ilişkin olarak muhtasar ve katma değer vergisi beyannamelerinin verilme süresi 27 Temmuz 2020 tarihine kadar uzatılmış, ödemeleri altı ay ertelenmişti. Seyahat acenteleri tarafından Türkiye Seyahat Acentaları Birliğine ödenmesi gereken 2020 yılı aidatlarının alınmaması sağlanmıştır.

Turizm tesisleri yapılmak üzere kamu arazisi tahsis edilen, Bakanlığımızdan belgeli yatırımcı ve işletmecilerden, 1 Nisan-30 Haziran 2020 tarihleri arasında tahsil edilmesi gereken arazi kullanım bedelleri altı ay süreyle ertelenmiştir. Meclis gündeminde olan kanun teklifiyle ertelenenler dâhil yıl sonuna kadar olan kullanım bedellerinin bir yıl daha ertelenmesi öngörülmektedir. Torba yasa sizde zaten, size gönderildi. Ayrıca, aynı kanun teklifiyle turizm sektörünü doğrudan etkileyen, konaklama vergisi uygulamasının 1 Ocak 2022 tarihine ertelenmesi, ilave istihdam kapsamında 2020 yılı sonuna kadar geçerli olmak üzere uygulamaya konulan sigorta prim desteği ve stopaj indirimiyle kısa çalışma ödeneği uygulamasının süresinin uzatılması konusunda Cumhurbaşkanlığına yetki verilmesi öngörülmektedir. Bakanlığımız tarafından kamu bankasıyla sağlanan mutabakat çerçevesinde kredi destek paketleri hazırlanarak sektörün kullanımına sunulmuştur. Seyahat acentelerine işe devam paketi kredisi, konaklama tesislerine erken rezervasyon geri ödemesi için kredi desteği, turizm işletmelerine, restoran işletmelerine, turist rehberlerine cazip koşullarda kredi desteği sağlanmıştır. Bunlara ilave olarak, bünyesinde yabancı bayraklı hava yolu filoları bulunduran, birden fazla ülkede örgütlenmiş olan ve ülkemize 1 milyon ve üzeri yolcu getiren Türk kökenli tur operatörlerine orta vadeli kredi desteği sağlanmıştır. Ayrıca turizm sektöründeki işletmeler yanında, bu işletmelerin tedarikçileri için yeni bir turizm destek paketi uygulaması hazırlanmış olup Kredi Garanti Fonu kefaletiyle bankalar tarafından sektöre 10 milyar lira kredi sağlanmıştır.

Bakanlığımız DÖSİMM tarafından kiraya verilen taşınmazların mart ayından itibaren tahsil edilmesi gereken kira bedellerinin yıl sonuna kadar ertelenmesi ve bu sürenin üç aya kadar uzatılması konusunda Bakanlığımıza yetki verilmiştir.

İş Kanunu çerçevesinde ücretsiz izne ayrılan veya 15 Mart 2020 tarihinden sonra işten çıkarılan işçilere İşsizlik Fonu'ndan nakdi ücret desteği verilmesi sağlanmış, kısa çalışma ödeneği hayata geçirilmiş ve iş sözleşmelerinin feshini yasaklayan geçici istihdam güvencesi getirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; yeni Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Konser Salonu'muz Türkiye'de senfoni orkestrası için tasarlanmış ilk binadır. 1826 yılında Muzika-ı Hümayun adıyla kurulan, iki yüz yıla yaklaşan tarihiyle Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestramız, uluslararası alanda en zengin repertuvarları sunmak üzere yola çıkıyor. Kadrosu 30 genç yeni sanatçıyla güçlenen Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası artık dünya liginde diyebiliriz.

Burada özellikle bu yeni kadrolar için bir açıklamada bulunmak istiyorum. Biz bu kadro başvurularını kabul ettiğimiz zaman, özellikle yurt dışında eğitimini tamamlamış, kariyerine yurt dışında devam eden genç arkadaşlarımız da başvurdular ve bunların 10 tanesi bu 30 kişinin içinde yer aldı. Yani bu yurt dışında kariyer planlayan insanların tekrar yeni kurulan Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası sistemiyle ülkemize geri dönmek istemeleri ve burada tekrar müzik hayatlarına devam etmek istemeleri bizi ayrıca umutlandırdı ve sevindirdi.

Yeni Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası binası 2.023 koltuk kapasiteli Büyük Salon ve 500 koltuk kapasiteli Mavi Salon'la hizmet verecektir. Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrasının altmış yıldır kullanmakta olduğu 600 kişilik tarihî CSO Salonu ise oluşturulacak sanat adası içinde faaliyetine devam edecektir. Yenisi açılır açılmaz ona bir restorasyon çalışması yapıp tekrar konserler için kullanmaya devam edeceğiz. Sergi mekânı ve açık hava alanlarından oluşan müzik kampüsü, 3 Aralık 2020 tarihinde, ülkemizin ve dünyanın ünlü müzisyenlerinin katılımıyla hizmete açılıyor olacak.

Millî kültürün tanıtılması ve toplumsal kalkınmaya katkılarıyla büyük öneme sahip olan kültür merkezi yatırımlarına da devam edilmektedir. Mevcut kültür merkezlerimize ek olarak, 2020 yılında Van Erciş Kültür Merkezi tamamlanmış olup, Burdur Kültür Merkezi inşaatı da yıl sonuna kadar tamamlanacaktır. Ayrıca önümüzdeki dönemde hizmete açılması hedeflenen 4 adet yeni kültür merkezinin projelendirme ve yapımına ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Kültür merkezleri konusuna değinmişken, Bakanlığımızın önemli projelerinden biri de dönemin sayılı kültür merkezlerinden olmasına rağmen yeterli deprem donanımına sahip olmayan İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nin nitelik ve nicelik bakımından çağımızın gereksinimlerine uygun olarak inşa edilmesidir. İnsanlarımızın hayatını sahne sanatlarının bütün biçimleriyle zenginleştirecek olan Atatürk Kültür Merkezi'nin hedefi, 7'den 70'e herkesi iyi sanatla ve üstün eserlerle buluşturmak, profesyonel ve şeffaf bir yönetim anlayışı sergilemektir. Bu iddialı hedeflere ulaşmak için gelişkin bir kurumsal kapasite ve nitelikli insan kaynağıyla yola çıkan ve geçmişte nice sanatçının yetişmesine kaynaklık eden Atatürk Kültür Merkezi, 95.600 metrekaare kapalı alanda yeni yapısıyla İstanbullularla buluşuyor. Atatürk Kültür Merkezi bünyesinde, 2.038 kişilik opera salonu, 805 kişilik tiyatro salonu, sanat ve müzik kütüphanesi, çocuk sanat merkezi, sanat galerisi, çok amaçlı salon, tasarım dükkânı, otopark ve sinema bulunmaktadır. Sahne sistemleri en son teknolojiyle tasarlanan Atatürk Kültür Merkezi, Bakanlığımız sanat kurumlarının yanı sıra, özel sanat topluluk ve kurumlarının da mekân ihtiyacına cevap verecek, uluslararası yapımlara da kapılarını açacaktır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ülkemiz doğusundan batısına bir kültür sergisidir. Sahip olduğumuz bu mirasın izlerine coğrafyamızın her yerinde rastlamak mümkündür. Bizlere emanet edilen bu medeniyetler mirasına sahip çıkmak, bir görev olmanın ötesinde bir sorumluluktur. Bu bilinçle, kültürel varlıklarımızı gün yüzüne çıkaracak 157 kazı çalışması ülkemizin çeşitli yerlerinde devam etmektedir. Mevcut 157 arkeolojik kazı çalışmasının 125'i Türk kazı başkanlıklarınca, 32'si yabancı kazı başkanlıklarınca sürdürülmektedir. 2020 yılında ise Covid-19 salgınına yönelik tedbirlere rağmen arkeolojik kazı ve yüzey araştırması sayısı 500'ü aşmıştır.

Bakanlığımız ve bağlı kurumlarımızın destekleriyle 2019 yılında başlatılan on iki aylık kazı programına dâhil olan kazı başkanlığı sayısı bu yıl 3 kat artırılarak 20'den 62'ye çıkarılmıştır. 2021 yılında kalanları da dâhil ederek bu sayıyı 125'e çıkarmayı hedefliyoruz.

Yıl boyu süren kazılar kapsamında 2019 yılında ilave 100 arkeolog, sanat tarihçisi ve restoratör istihdam edilmiş olup 2020 yılında da arkeolog, sanat tarihçisi ve restoratör unvanlarında 248 ilave personel istihdam edilecektir. Bunlarla ilgili bugün gerekli başvuru şeyleri sitelerimizde açıklandı. Beklenti vardı arkeologlarımızda özellikle. Başvurularını yapabilirler hızlı bir şekilde.

2021 yılı sonunda ise 125 kazı alanının da bu programa dâhil edilmesiyle ilave 350 uzman personeli dâhil ettiğimizde toplam 700 arkeolog, sanat tarihçisi ve restoratör 2021 sonu itibarıyla istihdam edilmiş olacak.

Kültür varlıklarımızla ilgili çalışmalarımız sadece yeni keşfedilen alanlarla sınırlı değildir. Bu topraklara ait olan ancak vaktiyle yurt dışına çıkarıldığı tespit edilen kültür varlıklarımızın ülkemize iadesine yönelik çalışmalar Bakanlığımız tarafından, çoğunlukla diplomatik girişimler, gerekli olduğu hâllerde ise hukuk yoluna başvurulması suretiyle sürdürülmektedir. Bu kapsamda 2004-2020 yılları arasında toplam 4.440 adet kültür varlığının ülkemize iadesi sağlanmıştır. Son dönemde ülkemize getirilen bu eserlere, 2019 yılında İngiltere'den iadesi sağlanan Çini Pano'yu, Bulgaristan'dan iadesi sağlanan içinde sikkelerin de olduğu 101 adet eseri, 2020 yılında İngiltere'den iadesi sağlanan Isparta Kökenli Lahit Parçası ve Tunç Boğa Araba Modeli'ni ve İtalya'dan iadesi sağlanan Lidya Yazıtı'nı örnek olarak verebilirim. Ülkemiz kökenli eserlerin iadesine yönelik hukuki ve diplomatik çalışmaları sürdürülmekte olan 65 dosyamız mevcuttur.

Kültür varlıklarımızın yurt dışından iadesi sağlanarak ait oldukları topraklara getirilmesi çalışmalarının yanı sıra yurt içinde de kültür varlığı kaçakçılığının önlenmesi ve kaçak kazıların engellenmesine yönelik çalışmalara büyük bir önem atfetmekteyiz. Kültür varlığı kaçakçılığıyla mücadele alanındaki etkinliğin artırılması için şube müdürlüğü düzeyinde hizmet veren birimimiz, daire başkanlığı seviyesine yükselterek Kaçakçılıkla Mücadele Daire Başkanlığı kurulmuş ve bu alanda çalışan uzman sayımız 3 kat artırılmıştır. Bu en önemli yaptığımız çalışmalardan biri. Bu çok uzun süreçli bir takip gerektiren ve dedektif gibi, bir Sherlock Holmes gibi çalışmayı gerektiren bir süreç var yurt dışındaki takip süreçlerinde ve yurt içindeki. O yüzden buranın daire başkanlığı seviyesine getirilerek uzman personel sayısını 3 kat artırdık daha hızlı ve daha çabuk sonuç alabilmek için.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; tarihî zenginliğimizi gün yüzüne çıkarmak kadar onları korumak ve gelen ziyaretçilere sunmak da öncelikli sorumluluklarımızdandır. Bu noktada ören yerleri ve müzelerimiz önemli bir potansiyele sahiptir. 2020 yılı itibarıyla Bakanlığımız bünyesindeki 199 müze, 142 düzenlenmiş ören yeri ve Bakanlığımız denetimindeki 287 özel müzeyle bu alandaki faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz.

Kültür mirasımızın değerli eserlerini çağdaş müzecilik anlayışı çerçevesinde sunma gayretiyle Bakanlığımızca yeni müzeler açma ve mevcut müzelerimizi yenileme çalışmaları gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda Türkiye'de bir ilk gerçekleştirilerek dünyanın en büyük havaalanı müzesi olan bin metrekaresik İstanbul Havalimanı Müzesi 17 Temmuz 2020 tarihinde ziyarete açılmıştır.

Burada çok önemli bir konu var, 2019 rakamlarıyla İstanbul Havalimanına yılda 15 milyon turist aktarma yolcusu olarak gelmektedir yani İstanbul'a kadar geliyor, şehre giriş yapmadan başka bir ülkenin şehrine uçuş yapıyordu. İşte biz bu 15 milyon yolcuyu yakalayabilmek, cezbedebilmek için özellikle bu çok detaylı bir havalimanı müzesini hizmete aldık. Önemli olan, bunların kafasını,

kalbini çelmek ve bir dahaki ziyaretlerinde özellikle tatil amaçlı gelişlerinde veya iş amaçlı gelişlerinde uzun süreli Türkiye’de kalmalarını sağlamak için etkin bir pazarlama faaliyeti olarak da bu müzeyi kullanıyoruz.

Ankara Resim ve Heykel Müzesi’nin restorasyon ve teşhir-tanzim çalışmaları, Edirne Hıdırlık Tabyası’nda Balkan Savaşları Müzesi, Bursa Türk-İslam Eserleri Müzesi, Mersin Tarsus Müzesi, Kilis Müzesi, Kahramanmaraş Elbistan Müzesi, Manisa Müzesi, Tunceli Müzesi ve İstanbul Atlas Sinema Müzesi ziyarete açılma çalışmalarında sona gelmiş olup bu yıl sonunda müzelerimizin açılışı gerçekleştirilecektir.

Atlas Sinema Müzesi Türkiye’nin gerçek anlamda ilk sinema müzesi olacak ve dünyayla yarışır kalitede bir müze hazırladık. Çok da değerli bir binanın restorasyonu sağlandı. İnşallah kasım sonuna kadar açılmış olacak. Fırsat bulursanız Beyoğlu’nda özellikle ziyaret etmenizi tavsiye ediyorum.

Müze ve ören yerlerimize farkındalık yaratma amacıyla başlatılan Müze Kart uygulamasıyla bugüne kadar 11 milyonun üzerinde Müze Kart kullanıcısıyla buluşmuştur. Ayrıca, Bakanlığımız Çanakkale Alan Başkanlığına bağlı müzeler ile Millî Saraylara bağlı Topkapı, Dolmabahçe ve Beylerbeyi Sarayları, kasırlar ve yenilenen Galata Kulesi de Müze Kartla ziyaret edilebilme imkânına kavuşmuştur.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; müze ve ören yerlerine olan ilgiyi artırmak ve ziyaretçilerin eserler hakkında bilgi almalarını sağlamak amacıyla Çok Lisanlı Elektronik Sesli Rehberlik Sistemi Projesi’ni de hayata geçirdik.

Ayrıca, müzelerimizin eksikliklerinin giderilebilmesi ve sürekli denetimin sağlanabilmesi adına müze ziyaretçilerinin deneyim, öneri ve şikâyetlerini paylaşmalarına olanak verilmekte ve paylaşım konusuna dair yapılan işlemler takip edilerek kendilerine süratle bilgi aktarılmaktadır. Bu sistemin uygulanması sayesinde şikâyetlerin hızla çözümlenmesi sağlanmış, ziyaretçi memnuniyeti çok kısa sürede 2 kat artırılmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Beyoğlu Kültür Yolu Projesi; Galataport’tan başlayıp Galata Kulesi, Galata Mevlevihanesi, Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi, Garibaldi Sahnesi, Mısır Apartmanı Mehmet Akif Evi, Atlas Sinema Müzesi, Taksim Sahne, Taksim Camii İslam Eserleri Kültür Merkezi’nin ardından Atatürk Kültür Merkezi’nde sona erecek bir gezi güzergâhı projesidir. Kültür yolu boyunca tiyatro, güzel sanatlar, opera, bale, sergi, sinema, kısa film, kitap ve geleneksel sanatların sergilendiği pek çok sanat etkinliği bir araya getirilecektir. Bu rota üzerindeki Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi’nin açılışını 7 Haziran 2020 tarihinde gerçekleştirdik.

Cenevizlilerden Osmanlı’ya tarihin derin izlerini günümüze yansıtan dünyanın en eski kulelerinden Galata Kulesi’nin restorasyonu tamamlanmış ve bir cazibe merkezi olarak ziyarete yeniden açılmıştır. Galata Kulesi 6 Ekim açılış tarihinden bugüne kadar yoğun ilgi görmüş ve 60 binden fazla kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Burada Beyoğlu Kültür Yolu... Biz hep diyoruz, kültür ve turizm birbirini destekleyen 2 önemli konu. Siz kültürünüzle, sanatınızla ne kadar ön plana çıkarsanız rakiplerinizle o kadar iyi şekilde ayrışıyorsunuz ve turizminizi destekliyorsunuz. Turizmden elde ettiğimiz gelirlerin de belli bir kısmını biz kültür yatırımlarına harcıyoruz. Yani sonuçta “Bizim hedeflediğimiz kültür, sanat ve turizm 3’lü, ayrılmaz parçalardır ve birbirlerini desteklemektedir.” tezine de çok uygun bir proje olarak gerçekleştirdik.

Özellikle Galataport'un açılmasıyla -ki orası cruise turizmi üzerinden çok ciddi turist alacak oradaki turist akınının belli aşamalarda bu güzergâh üzerinden Atatürk Kültür Merkezi'ne kadar yani Beyoğlu üzerinden Taksim'e ulaşmasını sağlayacak bir yöntemle hem ülkemizi ziyaret eden turistlerden daha fazla gelir elde edilmesini sağlayacağız hem de kültür-sanat faaliyetlerimizin desteklenmesini sağlamış olacağız.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakanım, bir on dakikalık süreniz kaldı. Anladığım kadarıyla daha dörtte 1'lik kısmı ancak bitirdik. Biraz daha kısa bilgiler verirseniz... Çünkü –Sayın Kuşoğlu da ifade etti- ilişkili ve ilgili kurumlarla ilgili de bilgi istiyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ama bize biraz ek süre vereceksiniz değil mi Başkanım?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya bunları kısa kısa geçebilirsiniz, çok detaya gerek yok Sayın Bakanım. Yani zaten arkadaşlarımızın ellerinde notlar var. Özet olarak bizlere aktarırsanız... Detaylı görmek isteyen arkadaşlarımız bu notlara bakabilirler.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bodrum Kalesi'nin 2'nci etap restorasyonunun tamamlanmasıyla bu önemli kültürel mirasımızı sanatsal etkinliklerde çok daha etkili biçimde kullanmaya devam ediyoruz. Bodrum Kalesi restorasyonu kapsamında 1.300 kişilik Kaleiçi Açık hava Sahnesi'ni hizmete aldık. Sahnemiz 2020 yılı içerisinde opera, bale temsilleri, konserler ve tiyatro oyunları başta olmak üzere Bakanlığımızın 16 etkinliğine ev sahipliği yaptı.

İzmit Nilüfer Hatun İmaretî'nin restorasyon çalışmaları tamamlanarak 3 Temmuz 2020 tarihinde açılış yapıldı. Osmanlı mimarisinin erken dönem örneği olmasıyla ayrı bir değere sahip Nilüfer Hatun İmaretî özgün kimliğine çok yakışan bir şekilde Türk İslam Eserleri Müzesi olarak hizmete geçti.

UNESCO Dünya Kültür Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Sümela Manastırı'ndaki çalışmaların 1'inci etabı 25 Mayıs 2019'da, 2'nci etabı da 28 Temmuz 2020 tarihinde tamamlanmıştır. Bu çalışmaların ardından yoğun ziyaretçi alan manastırın daha önce hiç ziyarete açılmamış olan bölümleri de 3'üncü etap olarak planlanmış olup 2021 yılında tamamlanacaktır.

Yaşadığımız topraklar, tarihî ve kültürel birikimi sayesinde bütün insanlığın ortak mirası olarak kabul edilen evrensel değerlere sahip, dünyanın sayılı ülkelerinden biri konumundadır. Bu eşsiz mirasa sahip olma sorumluluğuyla hareket eden Bakanlığımızın çalışmaları neticesinde UNESCO Dünya Miras Listesi'ndeki varlık sayımız 2018 yılında listeye alınan Göbeklitepe'yle 18'e yükselmiştir. Geçici Miras Listesi'nde yer alan Malatya Arslantepe ve Gordion'a ait Dünya Miras Listesi adaylık dosyası ön değerlendirme yapılmak üzere UNESCO Dünya Miras Merkezine iletilmiştir.

Beypazarı Tarihî Kenti, İzmir Tarihî Liman Kenti, Karatepe-Aslantaş Arkeolojik Alanı, Koramaz Vadisi ile Zerzevan Kalesi'nin UNESCO Dünya Geçici Miras Listesi'ne dâhil edilmesi sağlanarak listedeki varlık sayısı 2020 yılı itibarıyla 83'e ulaşmıştır.

Sayın Cumhurbaşkanımızın çok önem verdiği ve Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin temel aldığı esaslardan olan, bürokrasinin azaltılması ve vatandaşlarımızın hizmete hızlı bir şekilde erişebilmesi amacının tesisi için Bakanlığımızca koruma bölge kurulları gündemindeki konuların hızlandırılmasına yönelik olarak Performans Yönetim Sistemi Projesi'ne başladık. Projeye işlem süreleri ortalama üç aydan otuz güne indirilmiş ve yüzde 92 performans oranına ulaşılmıştır. Bugün itibarıyla kurulların gündeminde karara bağlanmayı bekleyen dosya bulunmamaktadır.

Millî birliğimizin en önemli göstergelerinden olan 1915 Çanakkale muharebelerinin gerçekleştiği, Mehmetçik'imiz tarafından destanın yazıldığı Gelibolu Tarihî Alanı'na ayrı bir önem atfetmekteyiz. Tarihî Alan'da kalelerin, yolların ve surların restorasyonu, şehitliklerin ihyası, kültür ve sanat

merkezlerinin kurulması, siper canlandırmaları projelerini gerçekleştiriyoruz. Eşsiz mücadelenin anma etkinliklerini gerçekleştirmeye gayret ediyoruz fakat bu yıl Covid sebebiyle dar tutuldu. Ayrıca, bu yıl Çanakkale Savaşları Mobil Müze Projesi'yle Çanakkale ruhunu gelecek kuşaklara aktarmak için destanın aziz hatıralarını şu ana kadar 41 şehrimize ulaştırdık.

Kapadokya'da gittikçe artan kaçak yapılaşmanın önüne geçmek ve bölgenin eşsiz doğal zenginliklerini korumak amacıyla kurmuş olduğumuz Kapadokya Alan Başkanlığı, 2020 yılının ilk on aylık döneminde 25 komisyon toplantısı yapmış, 706 konuyu da karara bağlamıştır. Söz konusu kararlar içerisinde yeni yapı mimari, restorasyon, tadilat ve uygulama projelerine yönelik kararlar bulunmakta olup 28 adet yapı taşınmaz kültür varlığı olarak tescil edilmiş, 6 adet de sit alanı tescil işlemleri tamamlanmıştır. Bunun haricinde 183 farklı izinsiz uygulama konusunda kaldırma/kapatma kararı alınmıştır.

Ülkemiz, Somut Olmayan Kültürel Miras alanında UNESCO'ya en çok unsur kaydettiren ilk 5 ülke arasında yer almaktadır. 2020 yılı Aralık ayında "Minyatür Sanatı" ve "Geleneksel Zekâ ve Strateji Oyunu: Mangala" unsurlarının kaydedilmesiyle UNESCO'ya kayıtlı unsur sayımızın 20'ye ulaşması beklenmektedir. Ayrıca bu yıl "Hüsni Hat" "İslami Güzel Yazı Sanatı" "Çay Kültürü" "Balaban Zanaatkarlığı/İcra Sanatı" ve "Nasreddin Hoca Fıkralarını Anlatma Geleneği" unsurları da insanlığın ortak mirası olmak üzere UNESCO'ya sunulmuştur. Bakanlığımızca somut olmayan kültürel mirasın korunması alanında Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanteri ve "Yaşayan İnsan Hazineleeri Türkiye Ulusal Envanteri olmak üzere 2 tür envanter oluşturulmuştur.

Kütüphane hizmetleri, 57'si gezici, 63'ü çocuk ve 7'si edebiyat müze kütüphanesi olmak üzere 1.264 kütüphanede sürdürülmektedir. Kütüphanelerimizdeki toplam kitap sayısı ise 20 milyonun üzerindedir. Nitelikli kütüphane hizmetlerinin verilebileceği özelliklere sahip yeni kütüphanelerin hizmete açılması çalışmalarını da devam ettirmektedir. 2020 yılında 25 yeni kütüphane açılmış olup 22 kütüphanenin açılış çalışmaları devam etmektedir. 2021 Yatırım Programı'nda 43 kütüphane yapımı teklif edilmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın önem atfettiği, kütüphanelerin daha uzun süre açık kalmasını öngören uygulama kapsamında, 40 halk kütüphanesi millet kıraathanesi formunda hizmet sunmakta olup 125 kütüphanemizin hizmet saatleri ise uzatılmıştır.

Yayıncılık konusunda, ülkemizde yılda 75 bin eser üretilmekte olup 2005 yılından bu yana yürüttüğümüz TEDA Çeviri ve Yayımlar Destek Programı'ndan özellikle bahsetmek istiyorum. Bu program sayesinde kültür ve edebiyatımızın dışa açılımına muazzam katkılar sunulmuş, yayıncılık sektörümüzün uluslararası alandaki gelişimine ve kültürel diplomasi faaliyetlerine de önemli oranda destek olunmuş ve verilen mali desteklerle bugüne kadar 3.194 eserimizin 82 ülkede 631 yayınevi tarafından 60 dile çevrilerek yayımlanması sağlanmıştır. 2021 yılında ise 375 eserin daha çeviri ve yayımının desteklenmesi planlanmaktadır.

Bugüne kadar 156 ülkede yaklaşık 600 milyon kişiye ulaşan dizi filmlerimiz ülkemizin yurt dışındaki varlığını güçlendiren en etkili kültürel diplomasi araçlarından biri hâline gelmiştir. Ayrıca, Bakanlığımız destekli sinema filmleri 2020 yılında Rotterdam, Tokyo, Varşova, Moskova, Saraybosna ile Cinemed-Montpellier gibi dünyanın önemli uluslararası film festivallerinde yer almış, Türk sinemasının ve ülkemizin tanıtımına önemli katkı sağlamıştır.

Şimdiye kadar yaklaşık 2,5 milyon çocuğumuzu sinemayla buluşturduğumuz ancak bu yıl Covid-19 salgını nedeniyle ara vermek durumunda kaldığımız Sinemaya Gitmeyen Çocuk Kalmasın Projesi kapsamında 2023 yılına kadar 5 milyon çocuğumuzu sinemayla tanıştırmayı hedefliyoruz. Bununla birlikte, Çocuklar İçin Gezen Sinema Projesimiz kapsamında sinema salonu olmayan ilçelerdeki 300 bin çocuğumuzu sinemayla buluşturduk.

Kültürel kalkınmamızda önemli rolü olan Devlet Tiyatroları, 1949 yılından bu yana temsillerini ülkemizin her bir köşesinde başarıyla sergilemektedir. Tiyatrolarımız, 12 yerleşik merkezinde ve turne düzeninde bulunan 77 sahnesinde 27.209 koltuk kapasitesiyle hizmet vermektedir. Tiyatrolarımız, 2019-2020 sezonuna iyi bir başlangıç yapmış ancak Covid-19 salgını nedeniyle 14 Mart-1 Temmuz tarihleri arasında perdelerini kapatmak zorunda kalmıştır. 2020-2021 yeni tiyatro sezonuna 1 Eylül Salı günü 17 oyunuyla erken merhaba diyen Devlet Tiyatroları, yaz aylarındaki projeleriyle de pandemi sürecinde sanatseverleri yalnız bırakmadı. Kamyon Çocuk Tiyatrosu ve Açık Hava Tiyatro Oyunları Projeleriyle 1 Temmuzdan 1 Eylül'e kadar, hem yetişkin hem de çocuk oyunları tiyatro severler için sahnelendi. 2020-2021 tiyatro sezonunda açık hava temsilleri, Yerli Yazarlar ve Klasikler Haftası düzenlenecek ve sosyal sorumluluk projelerimiz devam edecektir. Bakanlığımız, müzik, opera ve sahne sanatlarıyla ilgili faaliyetlerini illerde yerleşik 6 opera ve bale müdürlüğü, 6 senfoni orkestrası, 13 koro, 9 toplulukla sürdürmekte olup bu faaliyetlerini Bakanlığımız bünyesindeki 1.140 müzisyen ve 2.369 opera bale sanatçısıyla yerine getirmektedir. Ekim 2020 döneminde Bakanlığımıza bağlı sanat birimleri ve sanatçılarımız tarafından gerçekleştirilen ve katılım sağlanan 960 etkinlik düzenlenmektedir.

2020 yılında Eskişehir, Efes, Aspendos Opera ve Bale Festivali, İstanbul Opera Festivali ve Bodrum Kaleiçi Etkinlikleri düzenlenmiştir.

Bakanlık olarak görsel ve çağdaş sanatlarla ilgili faaliyetlerimizi 3 resim ve heykel müzesiyle sürdürürken ülke genelindeki sanatçıların sergi ve çalışmalarına ev sahipliği yapan 36 sanat galerimiz bulunmaktadır.

Ankara Resim ve Heykel Müzesi koleksiyonunda bulunan 3.629 sanat eserini dijital veri tabanına aktararak envanter çalışmamızı bu sene bitirdik. Restorasyon ve sergileme çalışmaları son aşamasına gelen Ankara Resim ve Heykel Müzesi bu sene sonunda ziyarete açılarak çok nitelikli bir müzeyle birlikte Türk Ocağı tarihî konser mekânına yeniden kavuşmuş olacağız.

Ülkemizin kültür endüstrilerini oluşturan sektörlerin yarattıkları ekonominin boyutunu ve potansiyelini ölçmek amacıyla başlattığımız çalışma sonucu bir rapor hazırladık. Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü'nün belirlediği metodolojiyle hazırlanan söz konusu rapor, kültür endüstrilerine ilişkin ekonomik göstergelerin ortaya konulması ve bu alana yönelik politikaların belirlenmesi açısından önemlidir.

Telif Hakları Eğitim Merkezimiz, düzenlediği eğitim ve farkındalık faaliyetleriyle ülkemizde telif hakları bilginin artırılmasına önemli katkı sunmaktadır. Bu kapsamda son bir yılda gerçekleştirilen eğitimlerde, 1. 500 kişiye ulaşılmıştır.

Sinema, müzik eserleriyle, kitaplarda zorunlu olan bandrol, korsanla mücadelede en etkili uygulamalar arasındadır. 2020 yılının ilk dokuz ayında yaklaşık 349 milyon bandrol verilmiştir.

Ayrıca, il denetim komisyonları tarafından 2020 yılının ilk dokuz ayında gerçekleştirilen 334 operasyonla korsan faaliyetlerin kaynağında engellenmesi sağlanmıştır.

Göreve başladığımız günden beri kültür ve sanat alanlarında desteklerimiz her geçen yıl artarak sürdürmekteyiz. Bakanlığımızca sinema sektörüne aktarılan destekler 2020 yılında herhangi bir aksamaya uğramadan yürütülmüş, 2020 yılında sinema sektörüne 234 projeye, 46 milyon 428 bin lira destek sağladık. Böylece, 2019'la karşılaştırıldığında sektöre verdiğimiz desteği yüzde 22 oranında arttırmış olduk.

Ayrıca, 2020 yılı Kasım ayı itibarıyla 9'u yurt dışı, 67'si yurt içi olmak üzere toplam 76 sinema etkinliğine 24 milyon 715 bin lira destek sağladık. Bu desteğin 18 milyon 255 bin TL'lik kısmını, doğrudan sinema alanında faaliyet gösteren meslek birliklerine ve kuruluşlarına verdik.

Bakanlığımızın ilgili Bakanlıklarımız ve kurumlarımızla kültür-sanat sektörü ve sektör çalışanlarını destekleyen ortak çalışmaları neticesinde kongre, konferans, seminer, konser, fuar ve lunapark giriş ücretleri KDV oranları yıl sonuna kadar yüzde 8 'e indirilmiştir. Sinema, tiyatro, opera, operet, bale, müze giriş ücretleri KDV oranları yıl sonuna kadar yüzde 1 'e indirilerek neredeyse sıfırlanmış, iş yeri kira stopajı yüzde 20'den yüzde 10'a indirilerek kiracı olarak faaliyetlerini yürüten başta özel müzeler, sanat galerileri ve tiyatrolar olmak üzere kültür sektörü mensuplarına destek sağlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından 2019-2020 sanat sezonunda özel tiyatrolarımıza ayrılan 6 milyon 100 bin liralık destek, 2020-2021 sezonunu kapsayan dönemde pandemi koşulları da göz önüne alınarak yaklaşık 3,5 kat artırılmış ve 21,5 milyon liraya çıkarılmıştır.

Özel tiyatro salonlarını desteklemek için salon desteği anlamında, özel tiyatrolarımızın "Kültür Yatırım ve Girişim Belgesi" almasını kolaylaştırdık. Belgeyle işletme aşamasında yedi yıl boyunca yüzde 25 oranında sigorta primi, işveren payı ve gelir vergisi stopaj indirimi beş yıl boyunca doğal gaz ve elektrik tüketiminde yüzde 20 indirim ve su tüketiminde de bulunduğu bölgenin en düşük tarifesinden ücretlendirilme avantajı sağlanıyor; bu da ciddi bir destek anlamına geliyor.

Tüm bunların yanında Bakanlığımıza ait kültür merkezlerimizi ve Devlet Tiyatrolarımızın salonlarını sembolik ücretler karşılığında özel tiyatrolarımızın kullanımına sunduk. 1 Aralıktan itibaren bizim özel salonlarımızı kullanmaya başlıyorlar.

Bakanlığımızca fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesi ile kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesine yönelik 2020 yılı Ocak-Ekim döneminde projelere ve meslek birliklerine toplam 60 milyon lira destek sağlanmıştır. Bu projelerde yapılan ödemelerin yaklaşık yüzde 50'sinin sanatçı, yazar, oyuncu, yönetmen gibi yaratıcı katkı sunan kişilere yapılan telif, kaşe ödemeleri olduğunu özellikle vurgulamak istiyorum.

Bu yıl içerisinde Bakanlığımızda Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Bakanlığımız veri tabanı TEHAKSİS geliştirilerek idari ve mali açıdan Bakanlığımız denetiminde bulunan meslek birlikleri işlemlerinin daha etkin takibi sağlanmış; müzik, sinema, ilim-edebiyat alanlarındaki eser sahiplerinin, hak sahibi oldukları eserlerin güncel bilgilerini ve telif hak edişlerini şeffaf ve etkin biçimde takip edebilir hâle gelmesi hedeflenmiştir.

Yine, Bakanlığımız birimlerinin çalışmalarında etkinlik ve hız sağlanması amacıyla Hitit Kültür ve Turizm Sistemi Projesi hayata geçirilmektedir. Bu sistemle Bakanlığımız birimlerinde birbirinden bağımsız teknoloji, altyapı, yazılım ve standarttan oluşan 120'nin üzerindeki uygulamanın tek bir sistem altında birleştirilmesi amaçlanmaktadır. Proje tamamlandığında kullanıcılar gerekli uygulamaya tek bir adres üzerinden erişebilecek, işlemlerde hız ve etkinlik sağlanacaktır.

Müze ve ören yerlerinin 3 boyutlu gerçek modellerinin internet üzerinden etkileşimli olarak gezilebilmesi amacıyla "sanalmüze" web sayfası halkımızın beğenisine sunulmuş, toplam 17 müze ve ören yerinin sanal ortamda gezilebildiği web sayfamız yaklaşık 7 milyon kez ziyaret edilmiştir. "Turkishmuseums" adı altında açılan hesaplarımızda müze ve ören yerlerimiz hakkında video ve animasyonlar, ilgi çekici kampanyalar düzenli olarak paylaşılmakta, web sayfamızda da Bakanlığımıza bağlı tüm müzelerimize dair güncel bilgilere yer verilmektedir.

Bakanlığımız Türkiye'nin ilk çevrim içi uluslararası edebiyat ve yayıncılık portalı "readturkey" kamu yayıncılığının ilk platformu "e-kitap" ve ülkemizin en gelişkin çevrim içi kütüphanecilik uygulaması "Kütüphanem Cepte" mobil uygulaması yıl sonuna kadar hayata geçirilecektir.

Turizm Tesisleri Bilgi Sistemi Projemiz’le Turizm İşletme ve Yatırım Belgesi talepleri ile Bakanlığımızdan belgeli turizm tesislerince yapılan faaliyet durum bildirimleri sadece e-devlet platformu üzerinden alınmaya başlanmıştır. Bakanlığımız arşivinde bulunan kültürel miras niteliğindeki eserleri gelecek kuşaklara aktarmak amacıyla, yerli sinema ve müzik yapımlarına ait 70 bin materyalin dijital ortamlara aktarılması projesi başlatılmış olup yıl sonuna kadar tamamlanacaktır.

Daha önceki yıllarda sayısallaştırılması yapılan İslam Eserleri Müzesi ve Arkeoloji Müzesi’nde bulunan eserlere ilaveten Topkapı Sarayı Kütüphanesi’nde bulunan eserler de bu programa dâhil edilmiş ve sayısallaştırılan eserlerin okuyucu erişimine açılması için Yazma Eserler Portalı geliştirilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bünyesinde yer alan kurumlarca yayımlanan 357 kitap, eser sahiplerinden alınan izinler doğrultusunda dijital yayın platformu üzerinden uzaktan erişime açılmıştır. Sinema sektöründeki hizmetlerin dijital ortamda sunulması noktasında sinema destek başvuru, film sınıflandırma, çekim izni, sinema bilet sistemi, film mirasım, çekim lokasyonları ve Türk film endüstrisinin tanıtımı için “Filming in Turkey” dijital uygulamalarını sinema sektöründe hizmete sunuyoruz.

Çanakkale Tarihi Alan Başkanlığı E-TAP ile TABİAT dijital platformlarıyla tarihsel, coğrafi verilere ulusal ve uluslararası araştırmacıların erişebildiği, katkı sunabildiği örnek bir uygulamayı da hizmete sunuyoruz. “Çanakkale Akıllı Tarihi Alan” uygulamasıyla dijital rehber, müze randevu, kent rehberi, çağrı merkezi hizmetlerinden faydalanarak daha yoğun bir ziyaret deneyimi sağlayacağız.

Pandemi nedeniyle Yunus Emre Enstitüsü tarafından yüz yüze Türkçe kursları dijital platformlara taşındı. Ücretsiz olarak hizmet veren Türkçe öğretim portalıyla dünyanın 193 farklı ülkesinden 380 bin kişiye Türkçe öğretmeye başladık. Yurtdışı Türkler Başkanlığı tarafından Batı Trakya bölgesinde yaşayan soydaş öğrencilere uzaktan öğretim desteği sağlandı. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu ve bünyesindeki kurumlarca 2020 yılında 53 yeni yayın, 48 tıpkıbasım ve 16 süreli yayın olmak üzere toplam 117 eser yayımlanmıştır. 2020 yılı sonuna kadar 179 eserin yayımlanması planlanmaktadır. 2021 yılında da toplam 242 eserin yayımlanması planlanmaktadır. Ayrıca, 2020 yılında üniversitelere, kütüphanelere ve kamu kurumlarına yurt içinde ve yurt dışında toplam 57.370 adet eser, 10.205 adet süreli yayın ve 146 adet yoğun disk ücretsiz dağıtılmıştır. 2021 yılında da ücretsiz eser dağıtılmasına devam edilecektir.

Bilim ve kültür diplomasisi faaliyetleri kapsamında 2020 yılında 18 uluslararası ve 13 ulusal olmak üzere toplam 31 bilimsel etkinlik gerçekleştirilmiştir.

Yüksek Kurum bünyesindeki kurumlarca 2020 yılında lisans, yüksek lisans ve doktora olmak üzere 683 öğrenciye burs verilmiş, 2021 yılında bu sayı 1.900’ü aşacaktır. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu bünyesinde bulunan Atatürk Araştırma Merkezince Atatürk Ansiklopedisi hazırlanmıştır. Eser, Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün doğumundan ölümüne kadar uzanan süreçte yaşadığı mekânlar, başlattığı, yönettiği ya da yönlendirdiği ve toplumun yapılanmasında etkili olan olay ve olgular, gerçekleştirdiği inkılaplar ve dönemin tarihî şahsiyetleri hakkında birincil ve güvenilir kaynaklara dayalı bilgiler içermektedir. 600 konu başlığının yer aldığı Atatürk Ansiklopedisi dijital ortamda Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunun 97’nci yılına armağan olarak 29 Ekim 2020 itibarıyla erişime açılmış bulunmaktadır.

Nitelikli insan kaynağı yetiştirmek amacıyla Yüksek Kurum bünyesindeki kurumlar tarih ve Türk dili bölümlerinin yanında sosyoloji, felsefe ve siyaset bilimi gibi sosyal alanlar ile Batı ve Balkan dilleri, Arapça, Farsça, Süryanice, İbranice, Ermenice ve Kürtçe olmak üzere 17 dil bölümündeki 1.640 lisans ve lisansüstü öğrenciye daha burs verilecektir. 2021 yılında bu sayı toplam 2.133 öğrenciye ulaşacaktır.

TİKA bugün 5 kıtaya yayılmış 62 ofis ve yıllık sayısı 2 bine ulaşan projeleriyle 170'i aşkın ülkede faaliyet gerçekleştirmektedir. Sayın Cumhurbaşkanımız ve Hükümetimizin sağladıkları destek ve himayeyle ikili ilişkilerin geliştirilmesine yaptığı katkılar neticesinde kendi ülkelerinde de TİKA ofisi açılmasını isteyen devlerin sayısı artmaktadır. Pandemi nedeniyle sınırların kapalı olduğu ve tıbbi malzeme ve donanımın aciliyet kazandığı bu dönemde TİKA, maske, tulum, dezenfektan yerinde üretimleri ve tıbbi proje destekleriyle 72 farklı ülkede 1 milyon 350 bin kişiye ulaşarak salgınla mücadeleye zamanında ve önemli destek sağlamıştır. TİKA, başta Türk Cumhuriyetleri olmak üzere, ülkemizin tarihi ve kültürel bağlarla sıkı sıkıya bağlı olduğu tabii coğrafyasında 2020 yılında önemli faaliyetler gerçekleştirmiştir.

Devletimizin Doğu Akdeniz'deki yeni açılımları çerçevesinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde TİKA ofisi açtık. TİKA tarafından 2020 yılında 23 hastane ve sağlık tesisi, 37 kültürel tesis, 23 idari tesis, 19 ekonomik tesis inşa edilmiş, onarılmış veya donatılmıştır. 97 okul ve eğitim tesisi yenilenerek eğitim kapasiteleri artırılmıştır. İnşa edilen dostluk hastaneleri ve TİKA'nın 2020 yılında sağlık alanında uyguladığı projeler vasıtasıyla 16 bine yakın hastanın tedavisi sağlanmıştır. Ayrıca, tarım, sağlık, güvenlik ve medya alanında mesleki eğitimler verilmiş, 70'ten fazla ülkede Acil Gıda Yardımı Projesi hayata geçirilmiş, insani yardımlar yüz binlerce ihtiyaç sahibine ulaştırılmıştır. TİKA 2021 yılında da mazlumların yanında olmaya devam edecektir.

Yunus Emre Enstitümüz kültürel etkileşim, Türkçe öğretiminin yaygınlaştırılması, bilimsel ve akademik etkileşim, kültürel diplomasinin etkinliğinin artırılması ve kurumsal gelişim hedefleri doğrultusunda yurt dışında 50 ülkede 60 kültür merkezimizle faaliyetlerini yürütmektedir. Enstitü tarafından kültür merkezlerinde verilen Türkçe eğitiminin yanı sıra farklı ülkelerdeki eğitim kurumlarıyla yapılan iş birlikleriyle Türkoloji bölümleri ve Türkçe öğretimi desteklenmektedir. Ekim 2020 itibarıyla kültür merkezlerindeki kurslar ile Tercihim Türkçe Projesi ve Türkoloji Projesi kapsamında 200 binin üzerinde kursiyer Türkçe öğrenmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız faaliyetleri kapsamında, Covid-19 İş Birliği ve Destek Programı'yla 14 ülkede 76 projeye mali destek sunulmuştur. Temel gıda ve sağlık ekipmanlarının dağıtımıyla toplam 200 bin kişiye ulaşılmıştır. Sıla Yolu Projesi kapsamında Sırbistan ve Kapikule Sınır Kapıları'nda vatandaşlarımıza hizmet götürülmüştür. Türk polisleri de bu kapılarda görev aldı ilk kez, bu sene biliyorsunuz, birçok ülke de talep ediyor şu anda. Yurt dışındaki Türkleri hedef alan 254 saldırının detaylı analizini içeren rapor 4 farklı dilde hazırlanmıştır. 2020 yılında burs verilen 2.509 öğrenci öğrenimlerini tamamlayarak Türkiye Mezunları ailesine katılmıştır.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlık olarak yıllar boyunca kaderine terk edilmiş binlerce vakıf akarına hayat vermekteyiz. Bu kapsamda, 2020 yılının ilk dokuz ayı itibarıyla Bakanlığımız Vakıflar Genel Müdürlüğüne ve mazbut vakıflara ait 54 eserin restorasyonu ve bakımları sağlanmıştır. 2020 yılında Sivas Gök Medrese Vakıf Müzesi ile 2021 yılında Erzurum Çifte Minareli Medrese Vakıf Müzesi'nin açılmasıyla toplam vakıf müzesi sayımız 13'e ulaşmış olacaktır.

Kaçakçılıkla mücadele kapsamında vakıf eserlerimizi koruma gayretimizin bir sonucu olarak, çalınan eserlerden 787 tanesi daha ele geçirilmiş, 2020 yılının ilk dokuz ayı itibarıyla ele geçirilen eser sayısı 16 olmuştur. Vakıflar Genel Müdürlüğümüz vakfedenlerin iradelerine uygun olarak ihtiyaç sahibi insanlara vakıfların yardım elini uzatmakta ve bu sorumlulukla 2020 yılında muhtaç aylığı alanların sayısı 4.564 kişiye, kuru gıda ve sıcak yemek hizmetinden yararlanan kişi sayısı 20.359 aile yani 78.780 kişiye çıkmıştır. İstanbul Eyüp'te bulunan Mihrişah Valide Sultan İmaretinde de her gün 3.500 kişiye sıcak yemek verilmektedir.

2020 yılında 15 bin ortaöğretim ve 5 bin üniversite öğrencisine burs imkânı sağlanmıştır. Bezmialem Vakfı Gureba Hastanemiz sağlık hizmetlerini sürdürmeye devam ederken pandemiyle mücadelede önemli destek vermiştir.

Bakanlığımız Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve TİKA tarafından yurt içinde 2020 yılında 168 adet eserin bakım, onarım ve restorasyon işlemi tamamlanmış, 366 adet işle ilgili çalışmalar devam etmektedir. Yurt dışında ise 5 adet restorasyon ve onarım projesi tamamlanmış, 21 adet restorasyon onarım projesi devam etmektedir.

Yazma eserler hem bilimsel ve sanatsal değerleriyle hem de kültürel mirası geçmişten günümüze taşıma özelliğiyle bir milletin sahip olabileceği en değerli hazinelerdir. Bu çerçevede, kütüphanelerimizde bulunan eserler dünya standartlarında bir kataloglamaya tabi tutulmakta, eski kataloglar yenilenmekte, eskiden dijitalleştirilmesi yapılan ve asgari standartları dahi karşılamayan görüntüler ise gelişen teknolojinin imkânlarından faydalanılarak yeniden çekilmektedir. Bunun içerisinde 1.440 adet yazma eser koleksiyonumuza eklenmiş, yazma eser sayımız 216 bine, matbu eser sayımız 454 bine ulaşmıştır. Bu değerli hazineler korunduğu gibi gün yüzüne de çıkarılarak insanlığın istifadesine sunulmaktadır. Bakanlığımız bu nadide eserlerden faydalanabilmek için 1001 Eser Projesi gerçekleştirmektedir. Bu paha biçilmez eserlerimizin korunması amacıyla 2020 Ekim ayı itibarıyla toplamda 1.406 yazma eser restore edilerek ihya edilmiştir. 2021 hedefleri doğrultusunda 220 eserin daha restorasyonunun yapılması planlanmaktadır.

Görsel ve işitsel medya hizmetleri alanında sektöre yön veren uluslararası düzeyde söz sahibi bir otorite olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuz çocukların ve gençlerin yayınların olumsuz etkileri konusunda bilgilendirilmelerine yönelik proje ve çalışmalara önem vermektedir. İçeriği Üst Kurulumuz çalışanları tarafından hazırlanan Medya Okuryazarlığı Kamu Spotu, Çocuk Dergisi ve Medya Okuryazarlığı Haftası etkinlikleri, çocukların olumsuz yayın içeriğinden korunmasına yönelik hayata geçirilen bazı projelerdir.

Üst Kurulun işlevlerinin üniversiteler nezdinde daha iyi anlaşılması, akademiyle etkin ve verimli bir iş birliği ortamının oluşturulması ve paydaşların bilgilendirilmesi amacıyla Üst Kurulumuzun 25'inci yılı etkinliklerinden biri de "RTÜK-Üniversite Buluşması"dır.

Ülkemiz ile Türk Cumhuriyetleri, Türk ve akraba toplulukları arasında bağ kurulmasına bir aracı olarak görülen gençlerin katılımıyla 2009 yılından bu yana her yıl Radyo ve Televizyon Üst Kurulu eş güdümlünde "Gelecekle İletişim Çalıştayı" düzenlenmektedir.

Üst Kurulumuz, yıllara dayanan tecrübesiyle Türk Dili Konuşan Ülkeler Yayıncılık Düzenleyici Kuruluşları Birliği adıyla bir uluslararası platform oluşturmayı da hedeflemektedir.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; Bakanlığımızın 2021 yılı için öngörülen bütçe ödenekleriyle ilgili bilgi vererek konuşmama devam etmek istiyorum. Bağlı ve ilgili kuruluşlarımız dâhil olmak üzere 2021 yılı bütçemiz 6 milyar 826 milyon 518 bin lira olarak öngörülmektedir. Bu bütçemizin 4 milyar 859 milyon 827 bin lirası cari bütçe, 1 milyar 966 milyon 691 bin Türk lirası ise yatırım bütçesi olarak öngörülmüştür.

2020 yılında her alanda olduğu gibi kültür ve turizmde de olumsuz etkilerini yaşadığımız Covid-19 sürecini hızlıca atlatarak ülkemizi Sayın Cumhurbaşkanımızın çizdiği 2023 vizyonuna ulaştırma noktasında Bakanlık olarak her zamankinden daha fazla çaba sarf edeceğiz.

Çok zengin bir kültürel mirasın korunması sorumluluğunu üstlendiğimiz kültür alanı ile ülkemizin ekonomik kalkınmasında en önemli faaliyet alanlarından biri olan turizm alanının bağdaştırılması noktasında hassasiyetle çalışmalarımızı sürdüreceğiz.

Eşsiz kültür mirasımızın sürdürülebilir korumasını sağlamak, kültür sanat kurumlarımızı desteklemek, turizmde pazar payımızı artırmak ve ülkemiz için en doğru algıyı oluşturmak amacıyla 2021 yılı bütçemizi en etkin ve verimli bir şekilde kullanmak azmindeyiz.

Konuşmamı burada sonlandırırken Bakanlığımın uhdesinde bulunan kültür, sanat, medeniyet, diaspora, uluslararası iş birliği, kalkınma ve turizm gibi alanlarda gerekli gelişimin sağlanması için başta Sayın Cumhurbaşkanımız ve yüce Meclisimiz olmak üzere desteği, katkısı ve emeği olan herkese teşekkür ediyor, 2021 yılı bütçemizin Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepimizi şahsım ve Bakanlığım adına saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, Sayın Bakanımıza sunumu için çok teşekkür ediyoruz.

Burada Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımızı uyarmak istiyorum:

Eğer Komisyon üyesi olmayıp konuşmak isteyen, söz almak isteyen milletvekillerimiz varsa lütfen isimlerini Divana bildirsiner çünkü iki saat içerisinde bildirilmesi gerekiyor. CHP'den geldi, diğer parti gruplarından da varsa lütfen o isimleri alalım.

Evet, değerli arkadaşlar, şimdi de sunumunu yapmak üzere Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkan Vekili Sayın Esat Çıplak'a söz vereceğim.

Sayın Çıplak, süreniz on dakika, buyurun lütfen.

2.- RTÜK Başkan Vekili Esat Çıplak'ın 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) hakkında sunumu

RTÜK BAŞKAN VEKİLİ ESAT ÇIPLAK – Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonunun Sayın Başkanı ve üyeleri; Radyo Televizyon Üst Kurulunun 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi ve 2019 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi vesilesiyle Üst Kurul Başkan Vekili olarak şahsım ve Üst Kurul adına hepimizi saygıyla selamlıyor, bütçe görüşmelerinin verimli ve başarılı geçmesini diliyorum.

Anayasa gereği radyo ve televizyon faaliyetlerini düzenlemek ve denetlemek amacıyla 1994 yılında kurulan RTÜK, bugünkü yapısına 6112 sayılı Kanun'la kavuşturulmuştur. Üyeleri TBMM tarafından seçilen Üst Kurul idari ve mali özerkliğe sahiptir. Mevcut durumda ülkemizde karasal ortamdan 19'u ulusal nitelikte olmak üzere 179 adet televizyon yayını ve 36'sı ulusal nitelikte olmak üzere 904 radyo, kablolu yayın ortamından 171 televizyon ve 9 radyo, uydu ortamından 358 televizyon ve 101 radyo olmak üzere toplamda 1.722 radyo ve televizyon yayını bulunmaktadır.

Sektörün ticari iletişim geliri büyüklüğüyle ilgili olarak radyo ve televizyon kuruluşlarının Üst Kurula beyan ettikleri brüt ticari iletişim gelirleri yaklaşık 3 milyar TL'dir.

Sayın Başkan ve sayın üyeler; Üst Kurulun gelirleri yayın lisans ücretleri, televizyon kanal, multipleks kapasite ve frekans yıllık kullanım ücretleri, platform, multipleks ve altyapı işletmecileri ile verici tesisi ve işletim şirketinden alınacak yayın iletim yetkilendirme ücretleri, medya hizmet sağlayıcılarının aylık brüt ticari iletişim gelirlerinden ayrılacak yüzde 1,5 paylar ile gerektiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinden alınacak hazine yardımından oluşmaktadır. 6112 sayılı Kanun'un 41'inci maddesinde 20/8/2016 tarihli 6745 sayılı Kanun'un 68'inci maddesiyle yapılan değişiklikle radyo ve televizyon kuruluşlarının aylık brüt ticari iletişim gelirleri üzerinden ödedikleri Üst Kurul payı yüzde 3 iken yüzde 1,5'a düşürülmüştür. Üst Kurul payındaki bu indirim Üst Kurulun gelirlerine de düşüş olarak yansımıştır. Lisans ücretleri, 6112 sayılı Kanun'un 42'nci maddesinde yapılan bir değişiklikle, daha önce altı ayda eşit taksitler hâlinde tahsil edilirken on yıl vadeli olarak alınmaya başlanmış ve bu nedenle Üst Kurul gelirlerinde önemli bir düşüş daha yaşanmıştır. Buna göre, 30/10/2020 itibarıyla lisans ücretlerinden elde edilen gelir 5 milyon 190 bin 396 TL olarak

hesaplanmıştır. Üst Kurul, kurulduğu 1994 yılı dışında giderlerini kendi gelirleriyle karşılamış ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı bütçesinden 2018'e kadar hiçbir suretle hazine yardımı almamıştır. Üst Kurulumuz hazine yardımı almamakla beraber, 2011 yılından bu yana gelir fazlasından genel bütçeye 463 milyon TL civarında bir aktarım yapmıştır. Yapılan yasal düzenlemelerle gelirleri -az önce bahsettiğim üzere- azalan Üst Kurulumuz hazine yardımı talep etmek zorunda kalmıştır.

Diğer taraftan, Üst Kurul, reklam payından ekim ayı sonu itibarıyla 6 milyon 632 bin 168 TL Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Fonu'na aktarım yapmıştır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; teknolojinin gelişimi ve ilerlemesiyle beraber, geleneksel olarak karasal, uydu, kablo ve benzeri ortamlardan yapılan radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetleri günümüzde internet ortamından yaygın olarak sunulmaya başlanmıştır. Bu gelişmeler doğrultusunda karasal, uydu, kablo ve benzeri ortamlardan yapılan yayın hizmetlerinde olduğu gibi, iletim ortamından bağımsız olarak internet ortamından sunulan radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerinin de düzenlenmesi, denetlenmesi ve bu kapsamda lisanslama yapılması gerekliliği ortaya çıkmıştır. İnternet ortamından sunulan radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayınların düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi yasal olarak Üst Kurulumuza verilmiş, gerekli yönetmelik çalışmaları tamamlanarak geçtiğimiz yıl yürürlüğe girmiştir. Yapılan bu düzenlemeyle, Üst Kuruldan geçici yayın hakkı veya yayın lisansı bulunan medya hizmet sağlayıcıları yayınlarını ilave bir yayın lisansı bedeli ödemeksizin internet ortamından sunabileceklerdir. Sadece internet ortamından yayın yapmak isteyen medya hizmet sağlayıcılarının Üst Kuruldan yayın lisansı, platform işletmecilerinin yayın iletim yetkisi almaları gerekecektir. İnternet ortamından sunulan radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayınlara yayın lisansı verilmesi çalışmaları başlatılmıştır.

Radyo, Televizyon Ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkındaki Yönetmelik kapsamında 2020 yılının ilk on aylık döneminde 6 kuruluşa internet TV, 3 kuruluşa internet radyo, 15 kuruluşa ise internet isteğe bağlı yayın hizmeti lisansı olmak üzere toplam 24 medya hizmet sağlayıcısı kuruluşa lisans, 7 kuruluşa da yayın iletim yetkisi verilmiş olup 54 kuruluşun başvurularına ilişkin değerlendirme süreci ise hâlen devam etmektedir. Ayrıca, yönetmelik kapsamında, uygu, kablo ortamlarından yayın lisansı veya karasal ortamdan geçici yayın hakkı bulunan kuruluşlara, mevcut haklarına bağlı olmak üzere internet yayın izni verilmiştir. Bu kapsamda, 259 internet TV, 633 internet radyo, 2 internet isteğe bağlı yayın hizmeti olmak üzere toplamda 894 yayın izni verilerek mevcut medya hizmet sağlayıcısı kuruluşlara internet ortamından lisans bedeli ödemeden yayın yapmak imkânı sağlanmıştır.

Sayın Başkan, kıymetli üyeler; pandemi sürecinde yayıncılara önemli kolaylıklar sağlandı. Üst Kurul olarak radyo ve televizyon kuruluşlarımıza destek olmak amacıyla, yayıncıların ödemek durumunda oldukları reklam Üst Kurul payları üç ay ertelendi. Pandemi sürecinin uzamasıyla da radyo ve televizyonlar için ikinci bir kolaylık daha sağlandı. Vatandaşları bilgilendirerek bir kamu görevi yürüten medyaya destek sağlamayı ilke edinen Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, sürecin olumsuz ekonomik etkilerini hafifletmek amacıyla, yayıncıların gönderme yükümlülüğü olan iki beyannamenin ve raporların iletilmesini üç ay daha erteledi.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yurt dışında yaşayan izleyiciler dâhil her vatandaşımız Alo 178 ve 444 1 178 RTÜK İletişim Merkezi resmi "web" sitesi üzerinden e-form, e-devlet, RTÜK Mobil uygulaması, CİMER aracılığıyla yayınlara alakalı şikâyet ve önerilerini RTÜK'e iletebilmektedirler. 1 Ocak 2020 ve 30 Ekim 2020 tarihleri arasında Üst Kurula toplamda 263.243 adet vatandaş bildirimini gelmiştir. Bildirimlerde en çok tasnif edilmiş olan ilk dört inceleme kriterine bakıldığında, kuruluş, kişileri eleştiri sınırları ötesinde küçük düşürücü, aşağılayıcı veya iftira niteliğinde ifadeler içeren,

insan onuruna ve özel hayatın gizliliğine aykırı yayın kriterinin ilk sırada yer aldığı görülmektedir; ikinci sıradaysa genel ahlak, manevi değerler ve ailenin korunması ilkesine aykırılık kriteri; üçüncü sırada, kişiye yönelik şikâyet kriteri yer almaktadır. Aynı dönemde gelen bildirimler program türüne göre incelendiğinde dizi filmler yüzde 31,9; “reality showlar” yüzde 28,4; haber programları yüzde 25,7; drama öğeleri içeren eğlence programları yüzde 1,9; tele alışveriş yüzde 1,9 oranıyla ilk beş sırada yer almıştır.

Değerli Başkan, kıymetli üyeler; Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2021 bütçe tasarısı personel giderleri 106 milyon 280 bin, Sosyal Güvenlik Kurumuna devlet primi giderleri 14 milyon 908 bin, mal ve hizmet alımı giderleri 59 milyon, cari transfer giderleri 19 milyon 225 bin, sermaye giderleri 24 milyon 787 bin olmak üzere toplam 224 milyon 213 bindir. Gelir cetvelindeyse lisans gelirleri 13 milyon 358 bin, frekans yıllık kullanım ücreti 65 milyon 459 bin, yayın iletim yetkilendirme ücreti 12 milyon 247 bin, hazine yardımı 65 milyon, faiz gelirleri 10 bin, ticari iletişim gelirleri 63 milyon 762 bin, zamanında ödenmeyen ücret 2 milyon 650 bin, diğer çeşitli gelirler 1 milyon 500 bin olmak üzere 224 milyon 213 bin olarak hesaplanmıştır.

Sayın Başkan, sayın üyeler; bizlere Üst Kurul çalışmalarını sunma fırsatı verdiğiniz için şahsım ve Üst Kurul adına teşekkür ediyorum. Bütçenin Üst Kurulumuza, milletimize ve devletimize hayırlı olmasını diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkan Vekilimize.

IV.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun Teklifi (1/281) ile 2019 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/280) ve Sayıştay tezkereleri (**)

- a) Kültür ve Turizm Bakanlığı
- b) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu
- c) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
- ç) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
- d) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
- e) Vakıflar Genel Müdürlüğü
- f) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
- g) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
- ğ) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu
- h) Atatürk Araştırma Merkezi
- ı) Atatürk Kültür Merkezi
- i) Türk Dil Kurumu
- j) Türk Tarih Kurumu
- k) Kapadokya Alan Başkanlığı

** (1/281) ile (1/280) esas numaralı Kanun Teklifleri 21/10/2020 tarihli 3'üncü toplantı tutanağına eklidir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Şimdi değerli arkadaşlar müzakerelere başlıyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi Grubundan ilk Sayın Arı söz alacak. Daha sonra HDP, İYİ PARTİ, MHP ve AK PARTİ Gruplarına teker teker söz vereceğim. Müteakiben diğer Komisyon üyesi arkadaşlarımız öncelikli olmak üzere milletvekillerimize söz vereceğim.

Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, değerli milletvekili arkadaşlarımız; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Turizm, ülkemiz açısından gerçekten en önemli sektörlerden biri ve bir anlamda lokomotif bir sektör. Gelişen dünya koşulları içerisinde özellikle turizm anlayışı, ülkemizde bilhassa turizme daha fazla önem verilmesini açıkça ortaya koymakta. Bir Antalyalı olarak, neredeyse ekonomisinin önemli bir bölümünü turizme bağlayan bir şehrin vekili olarak, ülkemizde turizmin hak ettiği seviyeye ulaşmasını en çok savunanlardan birisi olduğumu ifade etmek isterim. Bu anlamda da Turizm Bakanlığı olarak sizlerin sergileyeceği performans bizi de çok yakinen ilgilendirmektedir. Tabii, ülkemizde ve dünyada yaşanan bir pandemi süreci ortaya çıktı; bu süreçte de maalesef ki en büyük darbeyi turizm sektörü gördü diyebilirim, zaten veriler de ortada değerli arkadaşlar, Sayın Bakanım. 2019 yılında 34 milyon 520 bin dolarlık bir gelirden, 2020 yılı sonu itibarıyla 12 milyon dolar seviyelerine inen bir gelir söz konusu. Ve yine, 2019 yılında -geçtiğimiz yıl- 51 milyon gelen turist seviyesinden bugün itibarıyla yaklaşık 10 milyon... Cumhurbaşkanlığı tahmini verilerine göre de 16 milyon ki bunun içerisinde, yurt dışından gelen Türklerin de bu sayıya dâhil olduğunu ifade etmek istiyorum.

Tabii, turizmdeki bu gelişmelerden ülkemizde hatta dünyada da gerçekten olumsuzluklar yaşandı. Ülke olarak büyük zarar gördük ama bu zararın reel anlamda en çok yansımalarının yaşandığı kent olarak Antalya'yı ifade etmek istiyorum. Çünkü Antalya'mızda, maalesef ki tüm verilerde ülkedeki genel değerlendirmelerin çok daha ötesinde olumsuzluklar yaşandı. Örneğin, Antalya'ya gelen turist seviyesinde ciddi anlamda bir azalma söz konusu, Antalya'da ciddi anlamda eksik desteklemeler söz konusu oldu.

Örneğin, bir şehirde en fazla kapasiteyle üretimin yapılıp yapılamadığını ölçebileceğimiz konulardan biri elektriktir. Bakın, Türkiye'de belirli alanlarda elektrik kullanımı, tüketimi arttığı hâlde Antalya'da ciddi anlamda azalmıştı; bu, otellerin gerçek kapasitede çalışmadığının bir göstergesi. Yine, Türkiye'de KDV tahsilatı yüzde 7 artarken Antalya'da yüzde 54 seviyesine düştüğünü görmekteyiz. Özellikle, yine, iş kaybından bahsedeyim: Antalya'da, iş kaybında, ciddi anlamda bir işsizlik söz konusu. Yani kısacası, turizmde önce genel anlamda ve sonrasında da özel anlamda Antalya'da turizmden büyük bir zarar görmüş durumdayız. Tabii, koşullar iyileştiğinde inşallah gerek ülkemizde gerek de özelden Antalya'da turizmin yeniden toparlanmasını ve eski performansına ulaşmasını biz de diliyoruz.

Tabii, şu da var: Sektör içerisinde bazı dengesizliklerin de bulunduğu bizlere iletildi. Örneğin, yapılan birçok değerlendirme, destekleme ve temsil noktasında yer almada genelde Turizm Bakanlığı belgeli tesislerin öncelendiğini görebiliyoruz. Yani örneğin, bir Turizm Ajansı kuruldu; burada belediyelerden ruhsatlı otel işletmelerinin, temsilcilerinin olmadığını görmekteyiz. Yine, son dönemde yapılan desteklemelerde, turizm destek paketlerinde belediyelerden ruhsatlı otellerin, işletmelerin olmadığını görmekteyiz.

Şimdi sayılara baktığımızda Sayın Bakanım, turizm işletme belgesi örneğin Antalya'da 805, belediyelerden işletme ruhsatı olan 1.027. Gerçi, yatak kapasitesi ters orantılı olarak değişebilmekte ancak sektör içerisinde yer alan kişiler yönüyle baktığımızda orada da göz ardı edilmeyecek ciddi bir potansiyelin bulunduğunu ifade etmek isterim. Burada da temsildeki bu adaletsizlik mesleki sorunların,

sektörün sorunlarının yukarıya doğru yansımaları önlemekte. Ve yine, desteklemelerden de bir anlamda sadece turizm belgesine dayalı desteklemeler yapıldığı için de bu belediyeden ruhsatlı işletmelerin hak ettiği desteği alamadığı ifade edilmiş bulunmaktadır.

Yine, maalesef, turizm çalışanlarının geçmişten gelen sorunlarını özellikle bu dönemde daha da fazla yaşadığını hep birlikte görüyoruz. Özellikle önceki dönemlerde, turizm sezonu başlangıcı olarak işte genelde hazırlık aşamasıyla beraber hep mart ayıyla personel alımlarının yaşandığı dönemlerden artık hazırlık ancak personel alınabildiği bir döneme geçildi. Bu süreçte de zaten neredeyse çalıştırılması gereken personel sayısının onda 1'ine kadar personel alınabildi, onlar da en fazla üç aya kadar belki çalışabildi, işte, eylül sonu ekim ortası gibi birçok çalışmamız maalesef işten çıkarıldı. Bu sürecin, bu pandemi sürecinin belki de en çok mağdur olan kesimi turizm çalışanlarıdır. Ülkemizde çok sayıda turizm çalışanı vardır ve yine şehrimizde, özellikle Antalya'da da neredeyse sayısı 400 binleri aşan turizm çalışanları vardır. Bu süreçte de en çok mağdur edilen kesim bunlardır. Kendileri kısa çalışma ödeneği ve işten çıkarma yasakları nedeniyle hak ettikleri -alması gereken- destekleri de alamadıklarını bizzat dile getirmektedirler. Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesinin görüşüleceğini haber almalarından sonra bize bu konuda yaşadıkları sıkıntıları dile getiren çok sayıda mesaj iletilmişlerdir.

Şimdi, turizmin desteklenmesi gerçekten önemli diyoruz çünkü baktığımızda, birçok sektör dönemselsel olarak belirli performanslar sergilemekte ancak turizm öyle ki -işte, bu dönemi dışarıda tutarsak- her dönem artan bir grafikte ülke ekonomisine ciddi katkı koymakta. Bu nedenle de hem sektörel anlamda, işletmeler anlamında hem de çalışanlar anlamında desteklenmesi çok önemli. Bu yönüyle baktığımızda da Sayın Bakanım, sizin bütçenizin bu kadar önemli bir sektöre göre çok düşük geldiğini söylemek istiyorum buradan. Yani biz Turizm Bakanlığı bütçesinin daha da fazla, hak ettiği şekilde yüksek bir bütçeye sahip olması gerektiğini savunuyoruz. Çünkü özellikle sahil kesimlerimiz başta olmak üzere artık bu, bacasız fabrika dediğimiz turizmin ciddi anlamda desteklenmesinin ülkenin ekonomisine çok önemli katkılar sağladığını görebilmekteyiz.

Sayın Bakanım, esasen size bir teşekkür etmek istiyorum. Sebebi de şu: Bir Serik meselesi var, bildiğiniz üzere. Siz de bu Serik'te bir rüşvet meselesini ortaya çıkardınız. Dediniz ki: "Belediye başkanının da bulunduğu, bir Bakanımızın da bulunduğu ortamda önce siz rüşvet aldınız." Akabinde, sonrasında da "Efendim, siz değil, önceki belediye başkanı." dendi ve bu şekilde geçiştirilmeye çalışıldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, süreniz sona erdi.

Ek süre veriyorum. Lütfen tamamlayınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Başkanım, ben grup adına konuşuyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Yirmi dakika.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Doğrudur.

CAVİT ARI (Antalya) – Gelinek noktada, eğer önceki belediye başkanıysa rüşvet alan, önceki belediye başkanıyla ilgili neden bir ihbarda bulunmadınız? Mevcut belediye başkanı ki size bir anlamda tepki gösterdiğini basın aracılığıyla dile getirdi ve "Ben böyle bir rüşvet almadığımı, önceki belediye başkanının kastedildiğini; Bakana da niye şimdiye kadar şikâyetçi olmadığını ifade ettim." diye kamuoyuna bir açıklaması oldu. Siz bu rüşvet konusunda bugüne kadar ne yaptınız? Konuyu gündeme getirmekle kaldınız mı, ötesinde ne yaptınız? Ben merak ediyorum. Aslında bu konunun arkasında Antalya'da, Serik'te -sizin de memleketiniz- önemli konular var. Serik bölgesi, Kadriye ve Belek'te yaklaşık 300 bin metrekarelik bir alan, sizin de kararlarınızla bakın, turizm tesis alanı hâline

dönüştürülmeye çalışılmakta. Kadriye ve Belek'te halkın kullanımında olan alanlar daraltılmakta ve bahsettiğim miktarda alan turizm tesis alanı hâline dönüştürülmekte. Vatandaşın denize girebildiği alanlar 800 metreden bir yerde 250 metreye, bir yerde 300 metreye kadar indirilmekte.

“Efendim, biz, işte, burada tesisleşme adına usulüne uygun işlemler yapılmadığını tespit ettik.”ten yola çıkarak belediyeye yapmış olduğunuz tahsisleri iptal ettiniz, belediyenin kira yatırmadığını gerekçe gösterdiniz. Kirayı yatırmayan belediye de yine AK PARTİ’li bir belediyedir. Bu belediyenin yatırmayışi nedeniyle siz bu tahsisleri iptal ettiniz ve şu an yaklaşık 300 bin metrekairelik bir alanı turizm tesis alanı hâline dönüştürmeye çalışmaktasınız; esas sorun da bana göre budur. 500 bin lira bir kenarda, o adliyei ilgilendiren, yargıyı ilgilendiren bir konu.

Bu 300 bin metrekairelik alanın da, yeni tesisleşmenin yapılabilme ihtimali olan bu alanın da özellikle 3 tane otelin hemen dibinde, yakınında bulunan yerler olduğunu biz biliyoruz. Ben bu otellerin sahibinin kim olduğunu haricen duydum. Siz biliyor musunuz bu otellerin sahipleri kimlerdir? Özellikle Kadriye ve Belek'te bu...

SALİH CORA (Trabzon) – Bütçeyle ne alakası var?

CAVİT ARI (Antalya) – Çok alakası var, turizmle alakası var çünkü. Turizm Bakanıyla ilgili konuşuyoruz.

Sayın Bakanım, bu otellerin sahiplerinin kim olduğunu ben öğrenmek istiyorum, kamuoyuna açıklamanızı diliyorum. Bakın, 300 bin metrekairelik alan tesis alanı hâline dönüştürülecek ve bu doku bozulacak burada Sayın Bakanım.

Ayrıca, “Ulualan” diye bir yer var, biliyorsunuz Manavgat, yine sizin kendi şehrinizin bir ilçesi. Sayın Bakanım, Ulualan yine aynı şekilde sizin aldığınız kararlarla Manavgat halkından koparılmaya çalışılmakta. Hangi amaçlarla bu alanın kullanılacağı belliydi ve şimdi, sizin, 4 tane golf alanı olarak burayı, bir anlamda, 4 işletmeye bölün bölün tahsis etmek üzere bir girişimde bulunduğunuzu biliyoruz. Bu alanda zaten daha önceden planlanmış bir golf alanı olduğu bilinmektedir, 1.750 metrelik sahil alanının bu şekilde halktan koparılmasına ve büyük bir alanın Manavgat halkından koparılmaya çalışılmasına ben, şahsen, sizin müsaade etmeyeceğinize inanıyorum bir Antalyalı olarak.

Yine, Sayın Bakanım, bakın, Sarısu, Antalya’da şu an bir tehdit altında. Buraya bir dolun tesisine bağlantılı bir tesis yapılmak üzere. Burası Antalya’nın en güzel sahilidir, tehdit altındadır. Burada lütfen gerekli önlemleri alın ve bu alanın zarar görmesini önleyelim diyorum.

Şimdi, “MUÇEV” diye bir şirket ortaya çıktı. Bu MUÇEV, efendim, şöyle bakıyoruz... Yani belediyelerin elinde kullanabildiği, bugüne kadar kullanageldiği birçok alanın bu MUÇEV üzerinden belediyelerin elinden alındığını ve bir şekilde kiraya verildiğini görüyoruz. Bakın, bu yapının nasıl oluştuğunu biliyoruz, işte, resmî tarafı da var, doğrudur -Muğla Vekilimiz burada- Muğla’yla ilgili bir kaymakamlığımız öncülüğünde kurulmuş bir şirket ama maşallah, el atmadığı yer yok yani Antalya’da da yine aynı şekilde. Bakın, sadece Üçağız bölgesinde bir yat limanında, vatandaşımızın da gelip oraya teknelerini bağladığı, o yöre halkının yaşadığı, tüm tekneleri bağladığı yeri kiraya vermektensiniz MUÇEV üzerinden.

Şimdi, Sayın Bakanım, bu “MUÇEV” denilen şirket üzerinden memleketin ne kadar önemli değerleri varsa alınıp bir şekilde kiraya verilmekte. Alta baktığımızda nerede muhalefet belediyesi varsa hemen hemen çoğunlukla onların elindeki yerlerin alındığını görmekteyiz.

Sonuç itibarıyla, Sayın Bakanım, sizin göreviniz bir taraftan turizmin desteklenmesi bir taraftan da turizm değerlerimizin, kaynaklarımızın korunmasıdır.

Bakın, daha yakın tarihte Salda Gölü'yle ilgili bir sorun yaşadık ve hâlâ yaşamaya da devam ediyoruz. Burası turizm merkezi statüsünden çıkarıldı, herhâlde haberiniz vardır. Eğer turizm statüsünde olsaydı, Bakanlığınızı ilgilendirecekti. Şimdi, Salda Gölü neredeyse Salda Gölü olmaktan çıkarıldı, adına sonradan "Millet Bahçesi Projesi" dendi ama ciddi tahribatlar verildi, doku bozuldu, kumların üzerinde iş makineleri çalıştı, o kumların bir kısmı başka yerlere taşındı. Yani bu değerlerimize nasıl sahip çıkacaksınız Sayın Bakanım? Ben size...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Arı, lütfen tamamlar mısınız.

CAVİT ARI (Antalya) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Şimdi, sonuç itibarıyla, Sayın Bakanım, sizin bu değerlere sahip çıkmanız gerekir kısacası. Eğer turizmi biz canlandırmak istiyorsak, turizmin artı özelliklerini korumak istiyorsak -başta Serik olmak üzere- sizin hem o rüşvet meselesinin üzerine gitmeniz hem de biraz önce bahsettiğim gibi o dokunun bozulmasını önlemeniz lazım. Yine, Ulualan'daki ifade ettiğim gibi... Bu MUÇEV'in... Belediyelerin veya bir şekilde alınan yerlerin geri kazandırılması adına gerekli önlemleri almanız gerekir.

Sonuç itibarıyla, ben turizmin güçlenmesini savunan birisiyim, işçisiyle işletmecisiyle doğru planlamalarla ve doğru desteklemelerle turizmin desteklenmesi, güçlenmesi hepimizin menfaatindedir diyorum. Şimdilik sözlerimi burada noktalıyorum.

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Arı.

Değerli arkadaşlar, bütçe görüşmelerinin başında almış olduğumuz karar, bütçenin geneli üzerinde gruplar adına yirmi dakika, bakanlık bütçeleri üzerine on dakikadır. Biz, bu konuda 10'uncu dakikada uyardıktan sonra da sizin sözünüzü kesmemek üzere yaklaşık on sekiz buçuk, on dokuz dakikaya ulaşan bir konuşma oldu. Birkaç arkadaşımız belki bunu tam olarak anlayamadı, onu özellikle açıklamak istiyorum. Yine, bitmeyen süreçler olursa sözlerinize yardımcı olacağız.

Mehmet Ruştu Tiryaki, buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bakan, Kültür ve Turizm Bakanlığının değerli bürokratları, Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların değerli başkanları, saygıdeğer milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak isterim.

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşların bütçesini görüşüyoruz. Ben de Bakanlığın geçmiş bir yıllık çalışmalarından örnekler vererek bütçenin nasıl harcandığını, hangi bakışla yönetildiğini özetle aktarmaya, anlatmaya çalışacağım.

Öncelikle, İzmir depremde yaşamını yitirenlere Allah'tan rahmet, yaralılara da acil şifalar diliyorum. Herkes depremden sonra sorumluları arıyor, aramaya devam edelim elbet ama her kurumun yapması gerekenler var. Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından hazırlanan UDSEP 2023'e göre yani Ulusal Deprem Stratejisi ve Eylem Planı'na göre Bakanlığınızın da yapması gerekenler vardı. Bakanlığınızın 2012-2017 yılları arasında UDSEP'e göre yapması gerekenler şunlardı: "Deprem bölgelerinde yer alan tarihî yapıların envanteri çıkarılarak önem ve öncelik dereceleri belirlenecektir. Tarihî yapıların düşey yükler ve deprem etkileri altında taşıyıcı sistem güvenlikleri belirlenecektir. Yeterli güvenliğe sahip olmadığı belirlenen yapılar için güçlendirme yöntemleri geliştirilecektir. Tarihî yapıların onarım ve güçlendirme uygulamalarında uyulması gereken uluslararası kurallara uygun olarak yöntem, tasarım ve imalat esasları oluşturulacak ve geliştirilecektir. Müzeler içerisindeki

eserlerin depremlere karşı hasar görebilirliğini azaltmaya yönelik yöntemler geliştirilecektir.” Sayın Bakan, bunlar yapıldı mı? Bildiğimiz kadarıyla önemli bir bölümü yapılmadı. Yapıldıysa Komisyonu bilgilendirmenizi, yapılmadıysa neden yapılmadığı konusunda Komisyonu bilgilendirmenizi isteriz.

Şimdi Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Dünya Ekonomik Forumu’nun iki yılda bir yayınladığı ve 140 ülkeyi kıyasladığı Turizmde Uluslararası Rekabet Edebilirlik Raporu, seyahat ve turizm rekabetçiliğini ve bir ülkenin kalkınmasına ve rekabetçiliğine katkıda bulunan sektörünün, sürdürülebilir kalkınmasını sağlayan faktörler ve politikalar setini ölçüyor. 2019 raporunda, ilk 10 aynı kalırken İspanya üst üste 3’üncü raporda da en üst sırada yer almış. Birleşik Krallık’ın rekabet edebilirlikteki hafif düşüşüyle yerini ABD almış. İlk 10 en yüksekte en düşüğe: İspanya, Fransa, Almanya, Japonya, ABD, İngiltere, Avustralya, İtalya, Kanada ve İsviçre. Hindistan 40’ıncı sıradan 34’üncü sıraya yükselmiş, raporda ülkelerin ilk yüzde 25’i arasında, 2017’ye kıyasla en büyük iyileşmeyi kaydetmiş. Mısır 74, 65, 36’yla 70’inci sıralar arasında olan ülkeler arasında en iyi düzelmeyi göstermiş. Türkiye 2018’de 44’üncü sıradayken 2019’da 1 basamak yükselmiş ve 43’üncü sırada yer almış. Bunun olumlu gelişme olduğunu düşünüyoruz ama Türkiye’nin de turizmin olanakları, potansiyeli açısından ilk 10 ülke arasında yer almasının önünde hiçbir engel yok. Ayrıca, yaklaşık 130 milyar dolar bütçesi olan bir ülke için 40 milyar dolarlık bir gelirden söz ediyoruz, muazzam bir gelir ve bunun büyüme potansiyeli var. Dolayısıyla, turizme yapılacak her tür yatırımı sonuna kadar destekliyoruz. Yeter ki doğayı, tarihi, kültürel yapıları yok edecek düzenlemeler içermesin.

Şimdi, sırayla birkaç kurumla ilgili değerlendirme yapmak istiyorum. Birincisi: Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun birkaç uygulaması. Şimdi, RTÜK Başkanı diyor ki: “Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun ceza kesen, yasaklayan bir Kurul olarak anılmasından rahatsızız. Bu bakışın değiştirilmesi gerekiyor.” Evet, doğru, Kurulun medya üzerinde Demokles’in kılıcı olmasından bizler de rahatsızız ama gerçekten durum öyle mi? Örneğin, iktidara yakın, iktidarın istediği doğrultuda yirmi dört saat yayın yapan, habercilik değil propaganda başkanlığı gibi çalışan havuz medyasına yönelik hiçbir uyarı görmedik. Hatta, 2018 ve önceki seçimlerde yüzlerce ceza gerektiren davranış sergileyen yayın kurulları, bu cezalar uygulanmasın diye; bu yayın kurullarına günlere, haftalara, aylara varacak yayın durdurma cezaları kesinleşmişken Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan bir yasayla, bunlar suç olmaktan çıkarılmadı ama bunlara yönelik cezai müeyyidelerin hepsi ortadan kaldırıldı.

Şu anda, durum şu: Diyelim bir seçim dönemine girdik, Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun uzmanları bütün radyo ve televizyonları izliyorlar, basın-yayın ilkelerine aykırı, eşitlik ilkesine aykırı yayınları raporluyorlar, bunların hepsi raporlanıyor. Bu raporlar Yüksek Seçim Kuruluna gönderiliyor, Yüksek Seçim Kurulu da bu raporlar doğrultusunda bir karar alıyor. “Evet, bu yayınlarla eşitlik ilkesi ihlal edilmiştir. Bu yayınlarla basın-yayının, yasanın öngördüğü ilkelerin tamamı ihlal edilmiştir.” diyor. Sonra, işte, Adalet ve Kalkınma Partisinin verdiği yasa değişikliği önergesiyle, ceza yok. İstedığınız kadar eşitsiz yayın yapabilirsiniz, istediğiniz partinin yirmi dört saat propagandasını yapabilirsiniz. Adalet ve Kalkınma Partisinin bunun karşısında istediği tek şey, hiç kimse cezalandırılmasın. Kimin, kimin için propaganda yaptığını hepimiz zaten çok iyi biliyoruz.

Şimdi, bir tane örnek: İktidara yakın bir televizyon kanalında -herkes biliyor ama kayıtlara geçsin diye bir kez daha söylemekte yarar var- Sevda Noyan adlı bir kişi 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili olarak “Bizim aile 50 kişiyi götürür. Bu konuda çok donanımlıyız. Maddi ve manevi olarak liderimizin yanındayız ve asla yedirmeyiz, bu ülkede liderimizi asla yedirmeyiz. Onu söyleyeyim. Ayaklarını denk alsınlar. Bizim sitede hâlâ üç beş kişi var, benim listem hazır.” ifadelerini kullanıyor. Toplumsal barış ve bir arada yaşama kültürünü ciddi anlamda tehdit eden bu sözleri geniş toplum kesimleri yadırgadı,

hatta televizyon kanalı bu konuşmayı desteklemediğini, doğru bulmadığını söyledi, kamuoyundan özür diledi. Program yapımcısının güle oynaya bu yayını yaptığını bir tarafa bırakalım, RTÜK Başkanı bu yayımla ilgili ne dedi? Aynen şunları söyledi: “Verilecek bir müeyyide varsa bu müeyyidenin darbe sevicilerini, darbeyi övenleri sevindiren ve onları gülümseten bir ceza olmaması gerektiğini düşünüyorum. Darbeyi övenlerin karşısında söylenenleri biz cezalandırmak gibi bir pozisyonda değiliz, çok büyütülecek bir konu değil.” Aynı sitede oturanları ölümle tehdit eden bir yayıncılık, Sayın Başkan tarafından büyütülecek bir konu değilmiş. Kullandığı cümle aynen bu. O sitede darbeciler mi oturuyormuş? Tabii, demagoji kolay.

Şimdi “muhالیf medya” diye bir tabiri kullanmak istemiyorum çünkü medya, taraftar veya muhalif olmamalı; öyle değil, gerçeğin araştırmacısı olmak zorunda medya ama iktidarın propagandasını yapmadığı için muhalif olarak nitelendirilen televizyonlar için ise Sayın Başkan ve Kurul üyeleri o sırada hiç de demokrat olmuyorlar. Yani aynı sitede oturanları ölümle tehdit edenler için büyük bir hoşgörü örneği gösteren Sayın Başkan, muhalif olduğu söylenen televizyonlar için, işte, Tele1 için, Halk TV için her gün ceza vermekte hiçbir beis görmüyor. Dolayısıyla bir tür taraftarlığı da Radyo Televizyon Üst Kurulu yapıyor.

Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili de birkaç şey söylemek istiyorum, 2 tane şey. Bir tanesi şu: Vakıflar Genel Müdürlüğü her yıl olduğu gibi bu yıl da 2020-2021 eğitim öğretim yılı için eğitim yardımı ve burs hizmeti başvurularının başladığını duyurmuş. Şimdi, duyuruya göre diyor ki: 2020-2021 yılı için Vakıflar Genel Müdürlüğü ortaöğretim öğrencilerine 75 TL, yükseköğretim öğrencilerine 300 TL burs olanağı sağlanırken ülkemizde okuyan yabancı uyruklu yükseköğretim öğrencilerine sağlanan burs imkânı yüzde 100 fazla, 600 TL yani 2 katı. Neden? Elbette yabancı uyruklu öğrenciler de bu burslardan yararlansın, bu ülkeye geldiklerinde kendilerine eşitlik içinde davranıldığını görsün, biz olsa olsa bundan gurur duyuyoruz ama yurttaşların aleyhine olacak bir şekilde burs olanağını da doğru bulmuyoruz.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanını altı yıllık Cumhurbaşkanlığı döneminde onlarca vakfa vergi muafiyeti tanımış. Sayın Cumhurbaşkanının şekli olarak böyle bir yetkisi var mı? Var ama vergi muafiyeti tanınan vakıfların büyük çoğunluğu ya cemaat vakıfları ya Sayın Cumhurbaşkanının çocukları veya damatları ya da Adalet ve Kalkınma Partili yöneticilerden oluşuyor. Görev süresince 43 vakfa vergi muafiyeti tanımış; 2015’te 6, 2016’da 8, 2017’de 8, 2018’de 11, 2019’da 7 ve 2020 yılında 3 vakıf vergiden muaf tutulmuş. Bunlardan 5’inin yönetiminde Cumhurbaşkanının oğlu ve kızı, 1’inde damadı yönetici. Sayın Binali Yıldırım’ın, Sayın Nabi Avcı’nın, Sayın Fahrettin Koca’nın ve Adalet Kalkınma Partisi bir il yöneticisi olan Cemalettin Kömürçü’nün yönetici ve kurucusu olduğu vakıflar da var vergi muafiyeti tanınan vakıflar arasında. Ayrıca cemaat vakıflarını tek tek sayarak bir daha onların propagandasını yapmak istemem.

Sayın Bakan, bu, Bakanlığınızın ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün resmî politikası mıdır, gerçekten bu toprakların bin yıllık kültürü olan vakıflarda da yandaşlık tartışmasının hepimizi üzmesi gerekmez mi?

Şimdi, Anayasa’nın 64’üncü maddesi uyarınca “Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi, desteklenmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Tirkayi, normal süreniz bitti, tamamlamanız için ek süre veriyorum.

Buyurun lütfen.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, Anayasa'nın bu emredici hükmünü yerine getirecek olan kuşkusuz yürütme ve yürütme adına bunu yapacak olan da sizsiniz. Peki, pandemi nedeniyle faaliyetlerini durduğunuz – ki bunu bir dereceye kadar anlayışla bütün toplum karşılıyor- tiyatrolar ve tiyatro emekçileri için ne yaptınız? Her gün onlarca tiyatro ya kapanıyor ya kapanma tehdidiyle karşı karşıya, her gün yüzlerce sanatçı işsizlikle karşı karşıya hatta işsiz ve parasız kaldığı için intihar eden müzisyenler var, her gün gazetelerde benzer haberler okuyoruz. Şimdi, buna karşı Hükümetiniz ne tür önlemler alıyor? Örneğin, bu tiyatroların önlemler alınarak açılabilmesi için bir karar almayı düşünüyor musunuz? Topluca iş yapılan bir sürü örnek var, aynı şeyleri tekrar etmek istemem. Yani Adalet ve Kalkınma Partisi milletvekillerininin 1.000 kişilik düğün yapması gibi, siyasi partilerin kongre yapması gibi, Cumhurbaşkanı'nın her gün bir yer binlerce kişiyi toplayıp üzerine çay atması gibi falan... Yani tiyatrolar için de bu konuda herhangi bir önlem almayı düşünüyor musunuz? Gerekli önlemleri alarak tiyatroları seyirciyle buluşturacak mısınız?

Bir gelişme oldu -yakın zamanda herkes çokça tartıştı bunu- Galata Kulesi yüz altmış dört yıl aradan sonra İstanbul Büyükşehir Belediyesinden alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün bünyesine geçirildi Galata Kulesi. Bunda Adalet ve Kalkınma Partisiyle öncülüğü olan partilerin çeyrek asır sonra belediye başkanlığı seçimlerini kaybetmelerinin etkisi olduğuna kuşku yok ama biz ikisi de kamu kurumu diyelim. Yüz altmış dört yıl sonra yönetim el değiştirdikten sonra ne oldu biliyor musunuz? Restorasyon adı altında kule âdetâ balyozlarla yıkıldı, evet, balyozlarla. Sayın Bakan, Bakanlığınız şöyle bir açıklama yaptı: “Galata Kulesi'nin duvarları yıkılıyor şeklindeki iddialar asılsızdır, yıkılan kısımlar sonradan yapılan Galata Kulesi'ne zarar veren kısımlardır.” Ama açıklamaya şu da eklendi: “Restorasyonda kullanılan yöntemler konusunda ise ilgili firmaya gerekli yaptırımlar uygulanacaktır.” Yani, sanki sorun balyozlarla yıkılmasın da daha modern yöntemlerle yıkılsın gibi. Bir de sonradan ekleme ne demek? Yani Ayasofya'nın büyük bir bölümü yıllar içinde yapılan eklemelerden oluşmuyor mu? Yani sadece ekleme olması bunu orijinalin dışında bir parça hâline getiriyor mu? Dolayısıyla bu konuda da gerekli özenin gösterilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Kültür Bakanlığı sadece bürokratlardan oluşmuyor. Yürüttüğü hizmetlerin, çalışmaların önemli bir bölümünü takdir edersiniz ki o kurumda çalışan personel eliyle yürütüyor. Personele, çalışanlara dair de birkaç şey söylemek istiyorum: Şimdi -gerçi bu artık iktidarın yönetim biçimi oldu, bir personel istihdam biçimi oldu- Kültür Bakanlığı da neredeyse her kurumda ana istihdam biçimi olarak sözleşmeli personel çalıştırıyor. Yani kurumlarda neredeyse kadrolu çalışan personel sayısı istisna hâle geldi. Sayıları şimdi önümde yok ama çok büyük bir bölümü Bakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşlar dâhil olmak üzere personelin büyük bir bölümü ya sözleşmeli ya geçici ya yıllık ya idari sözleşmelerle veya geçici sözleşmelerle çalışan personellerden oluşuyor.

Şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidara geldiğinde şöyle bir şeyi tartışıyor, diyordu ki: “Bakanlığın üst düzey yöneticileri; müsteşarlar, genel müdürler, -şimdi müsteşar yok- işte daire başkanları hükümetle gelmeli hükümetle gitmeli çünkü doğrudan politikaları, belirlenen bu politikaları hayata geçirecek olan bu üst düzey kamu görevlileri ve bunların hükümetle beraber değiştirilmesi olan.” Bu bir derece kabul edilebilir yani benim buna karşı eleştirilerim var çünkü devlet politikası veya devlet bakışı denilen şeyden uzaklaşmasın. Oturmuş hani hep şunu söylüyoruz ya: “Bir ülkenin eğitim politikası olmalı, bir ülkenin kültür politikası olmalı, bir ülkenin işte şu politikası olmalı.” İşte onu sağlayacak şey o süreklilik. Dolayısıyla bu değişiklik buna her zaman buna hizmet etmeyebilir ama bir derece kadar Hükümetin bunu savunduğu anlaşılır. Onun dışındaki personel, yani bir sanatçıyı

neden bir yıllığına çalıştırırsınız, neden üç yıllığına çalıştırırsınız, istediğiniz zaman görevine son vermek için mi veya istediğiniz kişiyi istediğiniz zaman işe almak için mi? Yani Hükümet politikası bundan sonra kamu görevlilerinin hiçbirisini kadrolu olarak işe almamak mı? Sayın Bakan, siz de böyle mi düşünüyorsunuz? Bakanlığınıza bağlı bütün kuruluşlarda bundan sonra ana istihdam biçimi olarak sözleşmelileri mi çalıştırmayı düşünüyorsunuz?

Şimdi, bu geçici çalıştırma, sözleşmeli çalıştırma bir sürü soruna yol açıyor. Diyelim ki Devlet Opera ve Balesinde 3600 göstergeyle çalışan bir personel var, TRT’de muadili iş yapan bir kişi 6100 ek göstergeyle çalışabiliyor. Yani bu farklılık serbest, istediğiniz biçimde personel istihdamının doğurduğu sonuçlardan bir tanesi.

Şimdi, birkaç konuda daha görüşlerimi paylaşmak istiyorum. Bir tanesi, geleneksel sanatlarla ilgili. Geleneksel Türk müziği konserleri daha önce halka ücretsiz ulaşılıyordu, şimdi bilet satışı yapılıyor. Hiçbir altyapı yok, destek programı yok. Koro ve topluluk müdürlüklerine bilet satışı için baskı yapıldığı konusunda duyumlar alıyoruz. Koroların değerleri bilet satışlarına endeksenerek bir tehdit unsuruna dönüştürülüyor. Koronun resmî bir tanıtım sayfası bulunmuyor, turneler koro olarak değil solist sanatçı olarak gerçekleştiriliyor, koro olarak gidilen turneler artık istisna hâle gelmiş durumda. Korolara son vermeyi mi düşünüyorsunuz?

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünde çalışan personelin kullandığı servisler “Yeterli bütçe yok.” diye kaldırılmış. Daha önce kreş istiyorlardı, yemek istiyorlardı... Bırakın yeni hakları, var olan hakları bile artık sona erdirilmiş durumda. Personel kısıtlaması dolayısıyla teknik personel on sekiz saate varan çalışmalar yapıyor.

Senfoni orkestralarında durum... Siz, Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası’yla ilgili güzel şeyler söylediniz ama genel olarak durum bu kadar parlak değil bizce.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Tiryaki, lütfen tamamlar mısınız.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğüne bağlı bütün senfoni orkestraları sadece buldukları şehrin değil, buldukları bölgelerin orkestraları olarak hizmet verirler. Çevre turneleri, iller arası turneler ve uluslararası turnelerle bu yönde ülkenin eksikliğini hissettirmemeye çalışırlar. Yalnızca 6 kentte varlar.

Son yıllarda yapılması düşünülen hemen her yurt içi turne başvurusu “Sponsor bulun, ödesin.” veya “Harcırahsız gidin.” gibi yanıtlarla karşılaşılıyor. Hizmet üretmek için ihtiyaç olan ödeneğin verilmediği senfonilerde, sanki çalışanların sorumluluğuymuş da yapmıyormuş gibi davranılıyor; işe yaramaz, çalışmaz görüntüsü yaratılıyor.

Bir örnek: Gerekli ödeneğin gönderilebilmesi için ya Genel Müdürün solistiniz olması gerekiyor ya da Bakanlıktan ilgili memurları gezdirmeye götürmeniz gerekiyor; personel böyle düşünüyor. Sayın Genel Müdüre söyleyecek sözüm yok, bizzat kendisini severek dinleyen birisi olarak söylüyorum ama Genel Müdürün solist olarak katılması, turneye çıkılması için bir koşulsuz bu hiç de kabul edilebilecek bir durum değil. Bu ekonomik sorunlarının giderilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Tiyatrolara dair de birkaç şey söyledim, daha sonra tekrar söz alırım.

Kütüphanelere ilişkin bir şey söylemek istiyorum. Kütüphanelerin bir kısmını yirmi dört saat esasına göre çalıştırıyorsunuz; bunu doğru bulmuyoruz. Nedeni şu: Kütüphane ile etüt merkezi farklı şeyler. Yani bunları yirmi dört saat esasına göre çalıştırmanın nedeni, işte üniversite öğrencileri veya öğrenciler, sınavlara hazırlananlar gidip sabaha kadar orada ders çalışabiliyorlar diye söylüyorsunuz

ama kütüphanelerin kuruluş amacı bu değil. Kaldı ki kütüphaneler bu ülkede personel sayısı en az kurumlardan bir tanesi, çoğu sadece 1 personelle çalışıyor. Dolayısıyla, bu uygulamaya son vermeniz gerektiğini düşünüyorum.

Kütüphane sayısı yetersiz. Evet, teknoloji geliyor, insanlar artık kâğıt üzerinden değil, bilgisayarla okuma yapıyorlar fakat kütüphanelerin bir ülkenin kültürel, eğitim açısından kalkınmasında büyük bir öneme sahip olduğunu düşünüyorum.

Son olarak bir şey daha söyleyeceğim, İstanbul bölge ve merkez laboratuvarlarıyla ilgili bir şey: İstanbul Bölge ve Merkez Laboratuvarı Müdürlüğü 1985 senesinde kurulmuş; Ankara, İzmir, Antalya, Erzurum, Diyarbakır, Trabzon, Nevşehir, Gaziantep ve Bursa...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Son, bitiriyorum Sayın Başkan.

...restorasyon ve konservasyon bölge laboratuvarları ise 2014 yılından itibaren konservasyon alanında faaliyetlerine başlamış.

Şimdi, bunların şöyle bir sorunu var, burada çalışan personellerle ilgili bir sorun var: Şunu söylüyor çalışanlar, sendikalar: Bir, burada çalışan personelin statüsüyle ilgili ciddi sorunlar var. “Restoratör” diyorsunuz “Konservatör” diyorsunuz, bundan ne anlaşıldığı tam olarak bilinmiyor. İkincisi, buralara yönetici olarak gönderdiğiniz kişileri bölge laboratuvar müdürlüklerinden birine müdür vekili olarak atıyorsunuz, daha sonra üst düzey bir yere daire başkanı veya genel müdür olarak atlama tahtası olarak görüyorsunuz. Oysa bu laboratuvar müdürlüklerinin çok önemli görevleri var. Bu ülkenin sahip olduğu kültürel varlıkların kamu eliyle korunması, geliştirilmesi ve zarar görmesinin engellenmesi, bu konuda da bir hassasiyet beklediğimizi söylüyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet. Teşekkür ederim Sayın Tiryaki.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Bakan, değerli milletvekili arkadaşlarım, Sayın Başkan, Bakanlık, kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, sayın basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İzmir’de yaşanan deprem milletimizi üzüntüye boğmuş ve endişeye sevk etmiştir, İzmir’imize geçmiş olsun. Depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Depremün üçüncü gününde 14 yaşındaki İdil ve 3 yaşındaki Elif kızımızın canlı olarak kurtarılması hepimizi sevindirmiştir. İnşallah, hâlen enkaz altında bulunan vatandaşlarımız da canlı olarak kurtarılır, Allah’tan umut kesilmez. Bu süreçte büyük bir özveriyle ve titizlikle çalışma yapan AFAD, UMKE, itfaiye, polis, zabıta personeline, çeşitli illerimizden yardıma koşan tüm arama, kurtarma ekiplerine şükranlarımızı sunuyoruz. Cenab-ı Allah milletimizi her türlü afetten korusun.

Değerli arkadaşlarım, 2019 yılının sonlarında başlayan Covid-19 salgını küresel ekonomik aktivitenin tarihte benzerine az rastlanılan bir şiddette olumsuz etkilenmesine neden olmuştur. Salgının küresel düzeyde yayılmaya başlamasıyla birlikte sınırlar kapatılmış, uluslararası uçuşlar durdurulmuş, seyahat kısıtlamaları getirilmiş, karantina ve sokağa çıkma yasağı uygulamalarına gidilmiş, birçok iş yeri ve tesis faaliyetlerine ara vermek zorunda kalmıştır. Haziran ayından itibaren normalleşme adımları atılmış ancak son günlerde yaşanan yüksek vaka artışı birçok ülkede ekonomik ve sosyal hayatı sınırlayıcı tedbirleri yeniden gündeme getirmiştir. Salgın küresel ölçekte arz ve talebin önemli

ölçüde daralmasına, tedarik zincirlerinin aksamasına, küresel ticaret hacminin gerilemesine ve işsizlik oranlarının yükselmesine neden olmuştur. Salgın özellikle küresel turizm sektörüne büyük darbe vurmuştur. Covid-19 salgınından en fazla etkilenen sektör turizm olmuş ve en son toparlanacak sektörün yine turizm olacağı öngörülmektedir.

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütünün açıkladığı dünya turizm barometresine göre 2020 yılının ilk 8 ayında uluslararası seyahatlerin sayısı yaklaşık yüzde 70 oranında düşmüştür. Bu düşüşün 700 milyon ziyaretçi, 730 milyar dolar gelir kaybına neden olduğuna ve bu kaybın turizm sektörünün 2009 mali krizinde yaşadığı kayıptan 8 kat fazla olduğuna dikkat çekilmiştir. Türkiye aynı etkilere maruz kalmakla birlikte sektörün önde gelen ülkelerine göre kısmen daha iyi bir performans göstermektedir ancak bu yıl bizim için de turist sayısı ve turizm geliri açısından son derece sıkıntılı bir dönem niteliğini taşımaktadır.

Ülkemizde 2016 yılında yaşanan darbe girişimi, terör saldırıları gibi gelişmelerden dolayı daralan turizm sektöründe 2017 ve 2018 yıllarında bir toparlanma sağlanmış, 2019 yılında ise rekorlar yaşanmıştır. 2019 yılı itibarıyla turist sayısı yüzde 11,9 artışla 51,2 milyona, turizm gelirlerimiz yüzde 16,9 artışla 34,5 milyar dolara ulaşmıştır. 2019 yılında turist sayısı ve turizm geliri bakımından cumhuriyet tarihinin rekorlarını kıran Türkiye, Dünya Turizm Örgütü verilerine göre dünyanın en çok turist ağırlayan ülkeleri sıralamasında 6'ncı sırada yer almıştır. 2020 yılının Ocak ve Şubat aylarında da turist sayısı ve turizm gelirlerimizde artış eğilimi devam etmiş ancak salgının ülkemizde görüldüğü mart ayında büyük bir düşüş yaşanmıştır. Nisan, mayıs ve haziran aylarında ise turist sayısı ve turizm geliri sıfıra kadar inmiştir. Haziran ayı itibarıyla yavaş da olsa iç turizm kaynaklı bir hareket başlamış, temmuz ve ağustosta bu hareket biraz daha hızlanmıştır. Geçen hafta açıklanan turizm istatistiklerine göre 2020 yılı üçüncü çeyrek dönemi itibarıyla turizm gelirimiz geçen yılın aynı çeyreğine göre yüzde 71,2; ziyaretçi sayısı ise yüzde 74,1 azalmıştır. 2020 yılının ilk dokuz ayında ise geçen yılın aynı dönemine göre turizm gelirimiz yüzde 69,4 oranında, 18,5 milyar dolar azalma göstermiştir, ziyaretçi sayısı da yüzde 72,6 oranında azalmıştır. 2020 yılında 40,8 milyar dolar hedeflenen turizm gelirlerinin 12,1 milyar dolar olması yani 28,7 milyar dolar daha az gerçekleşmesi beklenmektedir.

Turizm gelirlerindeki sert düşüş, cari işlemler dengesinde de bozulmaya yol açmıştır. Cari işlemler dengesi 2018 yılında 20,7 milyar dolar açık vermişken, 2019 yılında 8,8 milyar dolarla on sekiz yıl sonra ilk kez fazla vermiştir. Ancak, özellikle turizm gelirlerimizdeki düşüşün etkisiyle 2020 Ocak-Ağustos döneminde 26,5 milyar dolar, on iki aylık kümülatif verilere göre ise 23,2 milyar dolar cari açık verilmiştir.

TÜİK verilerine göre ülkemizde iş gücü ve istihdam sayısında görülen büyük azalmanın yarından fazlası yine hizmetler sektöründen kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, Covid salgını nedeniyle turizm sektöründeki ve turist sayısındaki sert düşüş, genel ekonomiye de büyük bir darbe vurmuştur. Salgın nedeniyle tüm ülkeler önlem paketleri açıklamışlardır. Türkiye, salgının ekonomimiz ve vatandaşlarımız üzerindeki olumsuz etkisini azaltmak amacıyla bir dizi tedbiri süratle uygulamaya koymuştur. Üretim, ihracat ve istihdamın devamlılığı, 18 Mart 2020 tarihinde açıklanan Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi'yle desteklenmiştir. Paketin kapsamı daha sonra ortaya çıkan ihtiyaçlar doğrultusunda alınan yeni tedbirlerle genişletilmiş, böylece toplumun tüm kesimlerinin bu süreçte desteklenmesi sağlanmıştır. Ekonomik İstikrar Kalkanı Paketi ve alınan diğer tedbirler kapsamında ihtiyaç sahibi hane halkına nakit desteği sağlanmış, en düşük emekli aylığı yükseltilmiş, kısa çalışma ödeneğinin kapsamı genişletilerek süresi uzatılmış, telafi çalışma süresi artırılmış, istihdamın sürekliliği desteklenmiş ve bireylerin krediye erişim imkânları artırılmıştır. İşletmelerin vergi ve prim ödemeleri ertelenmiş, işletmelere sektörel odaklı vergi indirimleri yapılmış, kredi ödemelerinin ertelenmesi imkânı tanınmış,

temerrüde düşen firmalara mücbir sebep açıklama imkânı getirilmiş ve kredi teşvikleri verilmiş, Kredi Garanti Fonu'nun limiti artırılarak teminat sıkıntısı yaşayan işletmelerin finansmana erişimine imkân sağlanmıştır.

Covid-19 salgınının ülkemiz turizm sektörüne olumsuz etkilerinin azaltılmasına yönelik tedbirler çerçevesinde, üzerinde turizm tesisleri yapılmak üzere adlarına kamu arazisi tahsis edilen Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden 1 Nisan 2020 tarihi ile 30 Haziran 2020 tarihi arasındaki dönemde tahsis edilmesi gereken kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ve hasılat payları ile Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli turizm tesislerinin yatırımcıları ve işletmecilerinden aynı dönemde tahsil edilmesi gereken ecrimisillerin ödeme süreleri altı ay ertelenmiş, Komisyonumuzda geçen hafta görüşülen ve Genel Kurul aşamasında olan kanun teklifiyle de altı ay ertelenen bedeller ile 1 Temmuz 2020 tarihi ile 31/12/2020 tarihi arasındaki dönemde tahsil edilmesi gereken kira, kesin izin, kesin tahsis, irtifak hakkı, kullanma izni, yararlanma, ilave yararlanma bedelleri ve hasılat payları ile ecrimisillerin ödeme sürelerinin başvuru şartı aranmaksızın bir yıl ertelenmesi, bu alacakların ertelenen süre sonuna kadar herhangi bir zam veya faiz uygulamadan tahsil edilmesi yönünde düzenleme yapmak suretiyle ülkemiz turizm sektörünün desteklenmesi amaçlanmıştır. Yine, aynı amaçla, 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülen konaklama vergisinin yürürlük tarihi 1 Ocak 2022 tarihine ertelenmektedir.

Küresel anlamda turizm sektörünün Covid-19 öncesine dönmesi uzun bir zaman alacak ve sektörde pek çok kural, uygulama değişecektir. Kazananlar, sektörün değişen bu yapısına en çabuk uyum sağlayanlar olacaktır. Ülkemizin bu duruma çabuk uyum sağlayacağına inanıyoruz. 2019 yılında kurulan ve özel sektörün karar süreçlerinde yer aldığı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının sektörün geleceği açısından önemli bir görev yürüteceğine ve turizm hedeflerine ulaşılması bakımından Ajansın önemli katkısının olacağını değerlendiriyoruz.

Kültür ve Turizm Bakanlığımız, güvenli ve sağlıklı turizm için sertifika programları başlatmış olup sektörü yeniden canlandırmak için yoğun çalışmalar yürütmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun Sayın Kalaycı, devam edin, ek süre veriyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı sürekli ve kalıcı hâle getirilmeli, sektörün öncelikleri doğrultusunda tanıtım, pazarlama, sektörün hizmet kalitesini artırıcı faaliyetler ve turizm yatırımları desteklenmeye devam edilmelidir.

Covid-19 salgını sonrası dönemde birçok ülkede açığa çıkan sağlık sektöründeki zafiyetleri fırsata çevirmek amacıyla ülkemizdeki sağlık turizmi potansiyeline yönelik projeler hayata geçirilmeli ve bu kapsamda özellikle ileri yaş turizmi ile termal turizme yönelik tanıtım stratejileri geliştirilmelidir.

Turizmin on iki aya ve tüm ülkeye yaygınlaştırılması amacıyla yeni destinasyonlar belirlenmeli; gastronomi, festival, kültür, eko turizm, inanç, eğitim, spor ve bisiklet turizmi gibi alternatif turizm ürünleri zenginleştirilerek 2023 Turizm Master Planı hayata geçirilmelidir. Ülkemizdeki önemli turistik destinasyonların tanınırlığını artırmak amacıyla dijital medyanın gücünden yararlanılmalıdır. İllerdeki otel kapasitelerinin maksimum oranda kullanılmasını ve geceleme sürelerinin artırılmasını sağlamak üzere kültür, sanat, eğlence, festival, kongre ve seminerler, spor, macera, doğa, alışveriş gibi birden fazla turizm faaliyetlerini aynı anda içeren, ürün çeşitliliği sunan, bütüncül olarak planlanmış turizm destinasyonları oluşturulmalıdır. Ülkemizdeki kültür varlıklarıyla ilgili farkındalığın artırılması ve bu alanda turizm potansiyelinin oluşturulması sağlanarak kültür turizmi geliştirilmelidir.

Turizme nitelikli insan kaynağı kazandırılması amacıyla eğitim alanında iş birliği protokolleri yapılarak nitelikli personel sayısı artırılmaktadır.

Kültür ve sanat endüstrileri güçlendirilerek ülkemiz önemli bir film çekim merkezi ve dizi film ihracatçısı hâline getirilmelidir. Türk kültürü ve sanatının yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla milli kültür endüstrisi oluşturulmalıdır. Çocukların kişiliklerinin oluşumu ve kültürel değerlerin özümsemesi açısından milli çizgi film endüstrisi geliştirilmeli, üretilen filmlerin dış satımı yoluyla kültürümüzün tanıtılması sağlanmalıdır. Görsel, işitsel, dramatik, pratik ve tüm sanat dallarının geliştirilmesi, faaliyet alanlarının daha da yaygınlaştırılması temin edilmeli; bu amaçla sanat ve sanatçılar daha fazla desteklenmelidir. Yurt dışında Türkiye aleyhine yapılan lobi faaliyetlerine karşı tanıtımın artırılması, bu tanıtımın sadece turizm kaynaklı değil, siyasi ve sosyal alanlar itibarıyla da yapılması gerekmektedir.

Millî kimliğimizin vazgeçilmez bir ögesi olarak gördüğümüz Türkçenin doğru ve güzel kullanımı esas olmalıdır. Milleti millet yapan temel unsurlardan biri dildir. Türkçenin uluslararası düzeyde bilim, sanat, ticaret ve tele iletişim dili olarak kullanılabilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkiler, dilde fikirde ve işte birlik esasına dayandırılmalıdır. Türkiye dışında yaşayan vatandaşlarımızın yanı sıra soydaşlarımızın yaşadığı Kıbrıs, Kafkasya, Balkanlar, Orta Doğu ve Orta Asya ülkeleriyle ilişkiler başta ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel olmak üzere her alanda geliştirilmeli ve derinleştirilmelidir. Türk dünyasına ilişkin olarak uygulanacak politikaların bir eş güdüm içerisinde ve bütüncül bir anlayışla köklü dostluklar ve kalıcı ittifaklar geliştirilmesine hizmet edecek tarzda tanzim edilmesi gerekmektedir.

Kültür ve Turizm Bakanlığımızın merkez ve bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlarının 2021 yılı bütçelerinin hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Ben de benden önce konuşan milletvekili arkadaşlarım gibi İzmir depreminde hayatını kaybeden yurttaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına sabır diliyorum ve orada üstün gayret gösteren resmî, gayriresmî sivil toplum örgütlerinin gayretlerini takdirle karşılıyorum ve kendilerini tebrik ediyorum.

Şimdi, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Turizm, Türkiye ekonomisi için son derece önemli bir gelir kaynağı. An itibarıyla karşı karşıya olduğumuz bir ödemeler dengesi -kriz lafını sevmiyorsunuz ama hadi "ciddi sorun" diyeyim- sorunuyla ilgili olarak önemli bir kaynak olan turizm gelirlerinden mahrum kaldık. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'na baktığımızda 2019 seviyesine tekrar dönebilmesi için minimum iki buçuk; maksimum dört yıl alacağı söylenen ve yeniden eski seviyelerine çıkması beklenen turizm gelirleri... Tabii, el ile gelen düğün bayram, bu sadece Türkiye'yi etkileyen bir durum değil dolayısıyla özel olarak bizim kendi bünyemizde birtakım durumlar varsa biz onların üstesinden gelmek için özel çaba gösterebiliriz. Bu meyanda da şunu söyleyebilirim: Bundan iki üç ay önce coronayla ilgili olarak Dünya Sağlık Örgütüne yapılan bildirimlerin hatalı olduğu ortaya çıkınca bazı ülkelerin Türkiye'ye gelen turistlerle ilgili yasaklar getirdiğini, bazı rezervasyonları iptal ettiklerini de biliyoruz, bu da son derece önemli dolayısıyla bunun böyle olmaması tamamen bizim elimizde.

Biz, an itibarıyla yepyeni bir bütçeleme sistemi içerisinde 2021 yılı bakanlık bütçelerini görüşüyoruz ve şu anda da Kültür ve Turizm Bakanlığımızın bütçesini görüşüyoruz. Birkaç gün önce bu Komisyondan geçen kanun teklifi çerçevesinde artık bütçe sunumları, yapımları, takvimleri, program bütçe ve program bazlı performans bütçe olarak sunulacak, yapılacak ve bundan sonra da kaynaklarımız buna göre tahsis edilecek ve kullanılacak kaynakların kontrolü, denetimi de bu çerçevede yapılacak. Şu anda bu kanun teklifi Genel Kurulda görüşülüyor ve görüşülmesi de bitmek üzere. Dolayısıyla, Sayın Bakanın şurada verdiği rakamları, sunumunu vesairesini şu anda ilk defa uygulamaya konulacak olan ve ilk defa tecrübe edeceğimiz performans bazlı program bütçe çerçevesinde sunmasını isterdim açığımı söylemek gerekirse, nasıl olacağı, ne yapılacağı, nasıl yapılacağını.

Evet, buradaki bize verilen bilgiler 2021 yılı bütçe gerekçesinin... Örneğin, Bakanlıkla ilgili 3 tane sayfada var, burada gördüğüm kadarıyla birisi 152'nci sayfa ve diğerleri de 192, 160'ıncı sayfalarda performansla ilgili programlar var. İşte, bunlardan bir tanesi millî kültür, diğeri yine buna bağlı olarak sanat ve kültür ekonomisi ve böylece gidiyor. Bu çerçevede bu sunumun yapılması son derece faydalı olur diye düşünüyorum, bizim öğrenmemiz açısından da son derece faydalı. Dolayısıyla, Sayın Başkanım, bundan sonra buraya gelecek olan bakanlarımız, yapacakları sunumu bu çerçeveye oturturlarsa hepimiz için faydalı olacağını düşünüyorum. Lütfen bunu sağlarsanız memnun olurum.

Tabii, Bakanlık para harcıyor, harcaacağı parayı bir program çerçevesinde yapacak ve dolayısıyla bu paranın hangi programlara gideceği burada gösteriliyor. Bunun arkasından söz konusu teklif burada görüşülürken fonksiyonel bütçe olacak mı, olmayacak mı; olursa nasıl olacak; program bütçeyle ilişkisi nasıl olacak, konuları da gündeme gelmişti. Şu anda bize, burada, bu, ne 2021 yılı bütçe gerekçesinde ne Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda yok ama bize dağıtılan flaş disklerde Bakanlığın sunumuyla ilgili oralarda çok daha fazla bilgi var. Bu bilgilerin burada paylaşılması ve dolayısıyla sunumların buradan yapılmasının son derece önemli olacağını düşünüyorum. Mesela, bir örnek verecek olursak RTÜK'ün bütçe sunumunda program ve performansla ilgili 3 tane madde var. Programın adı bilgi ve iletişim ama onun altında 3 tane husus var, diyor ki: "Ben, 2021, 2022, 2023'te aldığım karar sayısını şu adetten şu adede çıkaracağım." Böyle önemli bir performans hedefi koymuş. 2 hedefin alt program performansı var. Şimdi, biz buradan ne anlayacağız? Yani 2021 yılında örneğin, 100 olan karar sayısını 2023 yılında 115'e çıkardığında buradan ne tür bir performans çıkacak? Bize şunu mu söylüyor? "Şu andaki Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun görev alanıyla ilgili olan düzenlemeler son derece sıkı, ben bunu giderek liberalleştireceğim ve dolayısıyla ifade özgürlüğünü daha da etkin hâle getireceğim." mi diyor? Yoksa "Şu anda bir başı bozuk düzen var. Dolayısıyla ben bunu daha da sıkacağım, daha fazla şu şu şu kararları alarak bambaşka bir yere gideceğim." mi demek istiyor? Yani buradan açıkça söylemek gerekirse biz, bunu anlamıyoruz, anlayamıyoruz. Dolayısıyla mesela, ben oraya performans olarak şunun konulmasını isterdim: "2018 veya 2019, 2020, her neyse, yılı itibarıyla, Türkiye'nin ifade özgürlüğü endeksindeki sırası şu. Dolayısıyla ben 2023 yılında bu endeksteği sırayı bir basamak yukarı çıkaracağım, onu hedefliyorum." Yani performans böyle ölçülebilir. Fakat burada karar sayısını X rakamından Z rakamına çıkarmak pozitif veya negatif bir şey ortaya çıkarmıyor. Yani nasıl değerlendireceğiz bunu? Bu, son derece önemli dolayısıyla bundan sonra buraya sunum yapmaya gelecek olan Sayın Bakanlarımızın ve Bakanlıklarımızın bize performansla dayalı program bütçe konusunda yapacakları konuşmayı o perspektife oturtmaları ve bize bir yön ve istikamet vermeleri son derece önemli.

Tartışmalar esnasında gördük, kanun geçerken fonksiyonel dağılım olacak mı, olmayacak mı? Burada var, gördük ama şunu da gördüm ki ben: Sunulan bütçe tekliflerinde 2020 yılı için gerçekleşen rakamlar haziran ayı itibarıyla verilmiş. Yanlışım varsa düzeltin, açıkça söylemek gerekirse ben bunu şöyle anlıyorum: Demek ki program bütçe yapılmasına karar verilmiş, yasa henüz ortada yok ama

kurumlara, birimlere denilmiş ki: “Buna göre çalışma yapın.” Çalışmanın yapıldığı an itibarıyla da haziran ayıymış, haziran ayına göre de bir rakam ortaya konulmuş. Arkasından da teklif geldi, teklif de yasalaştı, şu anda Cumhurbaşkanı imzaladı veya imzalayacak, yürürlüğe girecek. Dolayısıyla tekraren söylüyorum: Bu, performansa dayalı program bütçenin hedeflerinin Sayın Bakanların sunumlarıyla irtibatlanması ve ilk yıl olması itibarıyla da bize yol göstermesi lazım. Mesela, şu soru benim kafamda hâlâ geçerli ve bu soruyu soruyorum: Bu sene haziran ayında, mayıs ayında bu bütçe hazırlıkları talimatı verildiği için zaman vardı dolayısıyla fonksiyonel bütçe de yapıldı. Gelecek sene bu zaman olacak mı? Böyle 2 bütçe yan yana, aynı anda bize verilecek mi? Bilmiyorum, inşallah verilir ve dolayısıyla toplum olarak biz bundan faydalanırız ve biz de muhalefet olarak iktidarın kullandığı kamu kaynakları üzerindeki kontrol ve denetim hakkımızı vatandaşa adına bihakkın yerine getiririz diye düşünüyorum.

Bir başka hususu gündeme getirmek istiyorum, o da vakıflarla ilgili. Vakıflar, bizim kültürümüzde -arkadaşlarımın da söylediği gibi, sizlerin de bildiği gibi- son derece önemli. Yani bizim kültürümüzde, özellikle Osmanlı ekonomisinde vakıflar sermaye birikiminin önemli bir aracı olmuş. Çünkü vakfeden öldükten sonra büyük ihtimalle miras olarak -zürri vakıflar da var ama o geçmiyor- geriye kalan topluma kalıyor dolayısıyla yol, han, hamam, ne kalırsa toplumun malı oluyor ve sermaye birikimini sağlıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İlave süre veriyorum.

Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) - Dolayısıyla bu vakfedenlerin yaptıkları vakfiyelerle ilgili olarak; şimdi, bizim kültürümüzde İmameyn'e göre “Mülkiyet Allah'ın, kullanımı şahıslarda.” Bu tür vakıflarda İmameyn'e göre geri dönülemez ama İmam-ı Hanife'ye göre “Mülkiyet vakfedende, kullanımı başkalarında ama vakıftan dönülebilir.”

Neyse, asıl önemli olarak söylemek istediğim şey şu: Sayın Bakanım, Sayın Vakıflar Genel Müdürüm; bir malı, bir terekeyi veyahut da bir ekonomik değeri vakfedebilmek için bunun minimum değeri nedir? 20 yaşında, 25 yaşında, daha eğitimini tamamlamamış, gelir elde edilecek ekonomik döngüsünün daha başında olan, kendisi geçime muhtaç birisi ya da 2 kişi, 3 kişi, 5 kişi bir araya geliyor ve bir vakıf kuruyor ve bu vakıf, yönetim tarafından mevzuat çerçevesinde değerlendiriliyor; işte, vergi muafiyeti, şu bu vesaire veriliyor ve ondan sonra zaten kendisi hayatını idame ettirebilmek için gelire muhtaç olan bu kişi veya kişiler zaman içerisinde giderek... Vakıf büyüyüp gidiyor. Dolayısıyla, herkesin gözü maalesef devletin malında; “Bir vakıf kurayım, şu muafiyeti alayım, ondan sonra devletin şurada gayrimenkulü var, şurada bir arsası var, şu hizmeti vereceğim, bu hizmeti vereceğim...” Devlet, bu hizmeti yapamıyor da niye bu şahıslara veriyor? Dolayısıyla, sorum şu: Bizim bu kadar genç yaşta, kendisi daha herhangi bir gelir elde edememiş, vakfedecek malı olmayan... Vakfedecek malın da aslında helalinden kazanılıp içinden zekâtının verilip, vergisinin verilip geriye kalanının vakfedilmesi, başkalarının kullanımına tahsis edilmesi lazım. Ama bugün görüyoruz ki vakıflar, mütevellî heyetleriyle vesaireyle, vesaireleriyle bir bakıma kendi çıkarlarını gerekirse -tabirimizi lütfen maruz görün- mezardan kontrol edebilecek tedbirleri alıyor. Dolayısıyla şu anda yapılan vakfiyecilik, vakıf işi gerçekten bizim kültürümüzdeki vakıfçılık işine, hayrat işine hizmet mi ediyor yoksa onu içten çürütüyor, kokutuyor mu? Bana göre, kokutuyor ve çürütüyor. Ben, helalinden kazanmış, malını biriktirmiş –mezara götürmeyeceğiz elbette malımızı- dolayısıyla başkasının, ihtiyaç sahiplerinin kullanımına arz edilen, verilen bir malı vakfedenin elini operim ama şu anda bu vakfiye sistemi böyle çalışmıyor. Lütfen, bu konuda ne düşünüyorsunuz? Bunu, soru olarak kabul edin ve buna da bir cevap verin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Aydın, buyurun lütfen.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sayın Başkanım, Değerli Bakanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri ve milletvekili arkadaşlarım, çok kıymetli bürokratlar; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ben de, İzmir’de yaşanan deprem afeti sebebiyle tüm İzmirliyle ve aziz milletimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum, hayatını kaybedenlere Allah’tan rahmet diliyorum, yakınlarına başsağlığı diliyorum. İnşallah, bundan sonra böyle büyük afetlerle karşılaşmayız. Tabii ki, burada depremin değil aslında çürük binaların insanı öldürdüğünü gördük. İnşallah, bunun da önlemleri alınır.

Uluslararası turizm talebi, 2009 yılında yaşanan finansal krizden bu yana istikrarlı bir büyüme eğilimi gösterirken 2010-2019 dönemi, sektörde rekabet ortamının yoğunlaştığı bir süreç olmuştur. Uluslararası turizm pazarında 2019 yılında turist sayısı bir önceki yıla göre yüzde 3,5 artarak 1,5 milyar kişiye; turizm gelirleri ise yüzde 1,4 artarak 1,5 trilyon dolara ulaşmıştır. Son yıllarda ülkemizin turizm sektöründe sergilediği büyüme eğilimi devam etmiş, 2019 yılında turist sayısı önceki yıla göre yüzde 11,9 artarak 51,2 milyona; turizm geliri ise yüzde 16,9 artarak 34,5 milyar dolara ulaşmıştır. Buna göre ülkemiz, rekor düzeyde turist girişiyle uluslararası turizm pazarından yüzde 3,5; Avrupa turizm pazarından yüzde 6,9 pay almış; turizm gelirlerinde ise bu pay sırasıyla, yüzde 2,3 ve yüzde 6 olarak gerçekleşmiştir. Ülkemiz, gelen turist sayısı açısından dünyada 6’ncı sırada yer alırken turizm geliri açısından 13’üncü sıraya yükselmiştir. 2015 yılından bu yana ziyaretçi başına ortalama harcamada yaşanan düşme eğilimi, 2019 yılında son bulmuş ve ziyaretçi başına ortalama harcama geçen yıla göre yüzde 2,9 artarak 660 dolar olarak gerçekleşmiştir. 2019 yılında yabancı ziyaretçi başına ortalama harcama 642 dolar, yurt dışında ikamet eden ve ülkemizi ziyaret eden vatandaşlarımızın ortalama harcaması ise 796 dolar olmuştur.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, değerli katılımcılar; 2019 yılında ülkemize gelen 45,1 milyon yabancı ziyaretçinin yüzde 36,4’ü OECD, yüzde 29,2’si de Baltık ülkelerindedir. Bir önceki sene olduğu gibi ülkemize en çok ziyaretçi gönderen ülkeler arasında yüzde 15,6’yla Rusya birinci, yüzde 11,2’yle Almanya ikinci, yüzde 6’yla Bulgaristan üçüncü sırada yer almıştır. 2020 yılında ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısının 14,5 milyon kişi ve turizm gelirin 12,1 milyar dolar olarak gerçekleşeceği öngörülmektedir.

2019 yılında yaşanan büyümenin ardından 2020 yılına olumlu beklentilerle başlayan turizm sektörü, tarihte ilk defa ülke sınırlarının kapanmasına, hava yolu seferlerinin durdurulmasına ve seyahatin yasaklanmasına neden olan Covid-19 pandemisinden dolayı büyük bir darbe almıştır. Uluslararası turizm pazarına bakıldığında turist sayısının 2020 yılının ilk yarısında yüzde 65 oranında azaldığı görülmektedir. Özellikle, seyahat kısıtlamalarının arttığı yılın ikinci çeyreğinde, turist girişlerinde yüzde 95,2 oranında düşüş gerçekleşmiştir. Uluslararası turizm pazarının 2019 yılı seviyelerine geri dönmesinin iki buçuk ila dört yıl arasında süreceği tahmin edilmekle beraber, toparlanma süresi, turistin güven algısının iyileşmesine, seyahat kısıtlamalarının kademeli olarak kaldırılmasına ve ekonomik koşulların düzelmesine bağlı olarak değişkenlik gösterecektir.

Turizm talebindeki daralmanın yanı sıra turizm arzında da küçülme beklenmektedir. Turizm tedarik zincirleri yeniden çalışmaya başlasa bile alınan önlemler, işletmelerin sınırlı kapasitede faaliyet göstermesi anlamına gelmektedir. Mevcut kriz, hükümetlerin ve turizm sektörünün krizlere hazırlıklı olma ve müdahale kapasitelerinin boşluklarını ortaya çıkarmıştır.

Salgın döneminin en önemli sorunlarından biri de işletmelerin birçoğunun kapanarak nakit akışının tamamen kesilmesi veya talepteki daralma nedeniyle nakit akışının önemli ölçüde sekteye uğramasıdır. Bu nedenle, işletmelerin ucuz ve hızlı bir şekilde finansmana erişmeleriyle, vergi ve sigorta primleri gibi benzeri yükümlülük ödemelerinin ertelenmesi son derece önemli hâle gelmiştir.

Birçok alt sektörle ilişkisi bulunan turizm sektöründeki diğer bir konu ise mevcut istihdamın devam ettirilmesi hususudur. Bu amaçla, ülkelerin en çok başvurduğu yöntem, ülkemizde olduğu gibi kısa çalışma ödeneği ve benzeri uygulamalarla işletmelerin istihdam maliyetlerinin bir bölümünün karşılanması olmuştur.

Turist güvenini yeniden tesis etmek ve turizm talebini canlandırmak için ulusal ve uluslararası düzeyde koordinasyona ihtiyaç duyulmaktadır. Şeffaf, doğru ve güvenilir bilginin aktörlerle paylaşılması sektörün krizi atlatabilmesi açısından önem arz etmektedir. Küresel salgının turizm sektöründe yapısal değişikliklere neden olması beklenmektedir. Hijyen ve sağlık odaklı hizmet anlayışıyla dijital dönüşüme ayak uydurma becerisi işletmelerin ayakta kalabilmelerinin temel şartı olarak öne çıkmaktadır. Nitekim turizm talebinde de az temasla hizmet alma ekseninin artacağı değerlendirilmektedir. 2020 yılı, dünyada olduğu gibi ülkemiz turizmi açısından da kayıp bir yıl olarak değerlendirilmektedir.

Ülkemizde salgınla ilgili alınan önlemler kapsamında 27 Mart 2020 itibarıyla tüm dış uçuşlar durdurulurken iç hatlarda ise belli sayıda özel izinle uçuşlar yapılmaya başlanmıştır. Söz konusu seyahat kısıtlamaları nedeniyle turizm faaliyetleri durma noktasına gelmiş olup nisan ve mayıs aylarında ülkemize gelen yabancı ziyaretçi sayısı önceki yıla göre yüzde 99 azalmıştır. Seyahat kısıtlamaları ve sokağa çıkma yasaklarının büyük bölümüne haziran ayında son verilirken birçok ülkeye uçak seferleri yeniden yapılmaya başlanmıştır. Ocak-Ağustos 2020 döneminde Türkiye'yi ziyaret eden yabancı ziyaretçilerin sayısı önceki yıla göre yüzde 76,6 düşüşle 7,3 milyon kişi olarak gerçekleşmiştir. Turizm gelirleri ise 2020 yılının ilk çeyreğinde, 2019 yılının aynı dönemine göre yüzde 11 düşüşle 4,1 milyar ABD doları seviyesine gerilemiştir.

Sayın Başkan, kıymetli vekiller, değerli katılımcılar; kontrollü normalleşme sürecine geçilmesiyle birlikte turizm faaliyetlerinin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesi amacıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından konaklama, yeme içme ve deniz turizmi tesislerine turizm amaçlı sportif faaliyetlere, turist rehberleri hizmetlerine ve kültür sanat tesislerinin kontrollü normalleşme sürecine ilişkin genelgeler yayınlanmıştır. Genelgeler kapsamında, olağanüstü pandemi koşullarında sağlıklı ve güvenli bir turizmi mümkün kılmak ve alınan tedbirlerin üst seviyede güvenilirliğini sağlamak için 1 Temmuz 2020 tarih ve 2020/14 sayılı Genelgeyle Güvenli Turizm Sertifikası uygulaması başlatılmıştır. Bu çerçevede, turizm işletme belgesi olan veya olmayan 30 oda ve üzeri kapasitedeki tüm konaklama tesislerinin Güvenli Turizm Sertifikası alması zorunlu hâle getirilmiştir. Söz konusu sertifika, ulaşımdan konaklamaya, tesis çalışanlarından yolcuların sağlık durumuna kadar uzanan geniş bir yelpazede yeni tedbirler getirmektedir. Ekim 2020 itibarıyla, 1.671 tesis için Güvenli Turizm Sertifikası düzenlenmiştir.

Pandeminin sektörde olumsuz etkisini azaltmak üzere çeşitli önlemler hayata geçirilmektedir. Bu çerçevede, seyahat acenteleri için destek oluşturulmuş, turizm sektöründe sezonluk çalışanlar dâhil olmak üzere tüm çalışanların kısa çalışma ödeneğinden faydalandırılması sağlanmıştır. Mesleklerini geçici olarak icra edemeyen turist rehberlerine yönelik kredi paketi hazırlanmış, Paket Tur Sözleşmeleri Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak, paket tur bedellerinin iadesinde esneklik getirilmiştir. Nisan 2020'de uygulanmasına başlanması planlanmış olan konaklama vergisi ise ertelenmiştir. 2020 yılı rezervasyonlarına ilişkin, tur operatörleri ve seyahat acenteleri tarafından konaklama tesislerine yapılan ön ödemelerin iadesi taleplerini yerine getirmek üzere konaklama tesislerine yönelik kredi paketleri oluşturulmuştur. Kültür ve Turizm Bakanlığı belgeli restoran ve kafeterya işletmeleri için

Hazine Destekli Kefalet Sistemi çerçevesinde Kredi Garanti Fonu teminatlı destek kredi paketi hayata geçirilmiştir. Millî Emlak Genel Tebliği'ne göre, turizm tesislerinde 1 Nisan 2020-30 Haziran 2020 tarihleri arasında tahsil edilmesi gereken ecrimisil ve kullanım bedeli ödeme süreleri, başvuru şartı aranmaksızın faiz uygulanmadan altı ay ertelenmiştir. Turizm sektörüne yönelik, KGF kefaletinde 10 milyar TL tutarında kredi desteği sağlanmıştır. 2020 yılında, bir yandan Covid-19 pandemisinin turizm sektörü üzerinde olumsuz etkileri azaltılmaya çalışılırken, diğer taraftan sektörün gelişimi için yeni adımlar atılmaya devam edilmiştir. Kıyılarımızda ücretsiz, güvenli ve sıhhi plajların oluşturulması amacıyla 2019 yılında Bodrum ve Çeşme'de açılan halk plajlarının yapımı 2020 yılında...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydın, ilave süre veriyorum.

Buyurun.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – 2019 yılında, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nda yapılan değişiklikle Kültür ve Turizm Bakanlığına sağlanan kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ile turizm merkezleri içinde hizmet verilecek alanlarda altyapı yatırımları yapabileme ve yaptırabilme imkânı doğrultusunda; Antalya Serik Arıtma Tesisi için ihale yapılmış, 15/9/2020 tarihinde ise Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Muğla Büyükşehir Belediyesi arasında Bodrum Torba-İçmeler Atık Su Tesisi ve bağlantılı altyapı tesisleri projesinin protokolü imzalanmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli katılımcılar; 2019 yılı itibarıyla Kültür ve Turizm Bakanlığı, belgeli 4.038 tesiste 992 bin, belediye belgeli 8.104 tesiste 546 bin yatak bulunmakta olup yatırım aşamasında 181 bin yatakla birlikte ülkemizde toplam yatak kapasitesi 1,7 milyondur.

Covid-19 pandemisinde turizm sektörünün desteklenmesi amacıyla uygulanacak kriz yönetimi ve normalleşme planları önem taşımaktadır. Bu kapsamda, özel sektör ile yakın iş birliği öne çıkmaktadır. Ülkemizde, öncelikli iç turizme yönelik senaryoların oluşturulması, tedarik zincirlerinin daha az etkilenmesini sağlayacaktır.

Son yıllarda yaptığımız en güzel çalışmalardan birisi de Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı faaliyetleridir. Bu konuda, turizmin ülke ekonomisine sağladığı katkılar nedeniyle ülkemizin sahip olduğu kültür ve turizm değerlerinin turizm ekonomisine kazandırılması artırılarak turizmi ülkenin sathına ve tüm yıla yayılmasını sağlamak amacıyla 2019 yılında 7183 sayılı Kanun'la kurduğumuz Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu, seçim işlerini tamamlayarak çalışmalarına başladı. Ajansın kurulmasıyla ülke tanıtımımızı, tıpkı turizm gelirlerinin yüksek olduğu diğer ülkelerdeki gibi devletin desteğiyle özel sektör tarafından yapmaya başladık. Ajansın en önemli gelirleri olan turizm payları, sektör paydaşlarından alınmakta olup toplanan turizm payları sayesinde tanıtıma yönelik olan bütçemizi önemli ölçüde artırdık. Böylece tanıtım bütçemizi, başta Akdeniz çanağında bulunan rakip ülkelerle rekabet edebilir noktaya taşıdık. Ajansın kurulmasıyla birlikte ülkemizin yurt dışında gerçekleştirdiği tanıtım faaliyetlerine yönelik operasyonel gücü artmış, ülkemizin algısını olumsuz bir şekilde sürdürecektir sektörün kırılma noktalarının azaltılması bakımından önemli kazanımlar elde edilmiştir. Bunun ilk faydasını Thomas Cook krizinde fazlasıyla gördük. Thomas Cook'un iflası nedeniyle ülkemize yönelik azalabilecek arzı, dünyanın en önemli hava yolları ve seyahat sektörünün diğer temsilcileriyle yaptığımız pazarlama faaliyetleriyle, bu şirketlerin ülkemizde gerçekleştirdikleri uçuş ve kapasite artışıyla aştık. Bu sene ise ajansın başarısını, günlük alışkanlıklarımızı değiştiren Covid-19 pandemisinde tüm dünyada seyahatlerin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydın, lütfen tamamlayınız.

İBRAHİM AYDIN (Antalya) – ...ülkemize olan turizm talebinin yeniden başlamasının en önemli itici güçlerinden biri olan Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı uygulamasıyla gördük. Bilim Kurulunun görüş ve tavsiyeleriyle, sektör temsilcilerinin de katılımlarıyla geliştirilen ve dünyada örnek gösterilen bu Programla, konaklama, yeme içme tesislerimiz ile tur ve transfer araçlarımızın sağlıklı ve hijyenik bir ortamda hizmet sunumları sağlanmıştır.

Bu yıl, 2020 Patara Yılı olarak ilan edilmişti. Gerçi pandemiden dolayı tam amacına, hedefine ulaşmamıştır. İnşallah, önümüzdeki yıl da devam ederek bu konuda ülkemizin tanıtılmasıyla ilgili güzel bir şey olacak.

Yine, en önemli konulardan birisi, yaptığımız, bu ormanların kırk dokuz yıla kadar olan tahsislerinin süreleri bitmek üzereyken onların uzatılması, tesislerimizin yenilenmesiyle ilgili de güzel bir çalışma olacaktır.

Ben, 2021 yılı bütçesinin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Aydın, teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlarımız ve basın mensuplarımız; öncelikle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, konuşmama geçmeden önce, İzmir’de yaşanan deprem felaketiyle ilgili olarak da hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Umarım, bu açılan yara en kısa sürede sarılır.

Şimdi, Sayın Bakanım, tabii, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesini görüşüyoruz. Bu yıl tabii, bir pandemi sürecini yaşadık, zor bir süreçten geçiyoruz. Toplumun birçok kesimi ve birçok sektör bundan etkilendi. Sizin Bakanlığımız bünyesindeki faaliyetler de tabii ki çok etkilendi bu durumdan, özellikle turizm alanındaki faaliyetler. Ama buna geçmeden önce şunu, yine de belirtmek istiyorum başlangıçta: Karşımızda on sekiz yıllık bir iktidar var. Bu, çok uzun bir süre herkesin kabul edeceği gibi. Tabii ki, bu süre içerisinde temel, ideolojik, ekonomik ve toplumsal sorunlar çözülebilecekken tam tersi yaşandı, bu on sekiz yıl içerisinde. Bu sorunlar daha da çetrefilli bir hâle geldi. Artan sorunlar ve özellikle kriz döneminde patlayan krizlerle baş başa bir durumda biz, bu pandemi ve salgın dönemiyle karşılaştık.

Şimdi, öncelikle tabii, 2019 kesin hesaplarıyla ilgili konuşmak istiyorum. Biraz Sayıştay raporlarına değineceğim hızlı bir şekilde çünkü çok fazla bulgu var. Buradaki süremiz içerisinde hepsine değinmemiz mümkün değil ama şöyle önemli bulduğum, tespit ettiklerimin üzerinden hızlıca geçeceğim. Örneğin, 2019 yılı için Sayıştay Denetim Raporu incelendiğinde, idare personeline mevzuatın kapsamı dışında arazi tazminatı ödendiği, bazı ödemelerin kişilerin kadro unvanına göre değil, kariyer unvanları esas alınarak yapıldığı tespit edilmiş.

Şimdi, sormak istiyorum -bu arada konuşmam arasında sorularımı da soracağım için not alınmasını rica edeceğim, cevap bölümünde cevaplanabilmesi için- söz konusu usulsüz ödemeler kimlere, hangi görevlendirmeye, ne kadar miktarda yapılmıştır? Yine, Sayıştay raporuna göre Bakanlığınızın elde ettiği gelirlerin DÖSİMM hesaplarına yatırıldığı ve genel müdürlüklerden alınan veriler ile DÖSİMM tahsilat tutarları arasında yapılan karşılaştırmada 905 bin TL’lik bir fark olduğu tespit edilmiş. Söz konusu bu fark neden kaynaklanmaktadır? 2019 faaliyet raporunuzda Bakanlığınız tarafından dernek, vakıf ve birliklere 212 milyon TL aktarıldığı belirtilmekte; bu dernek, vakıf ve birliklerin isimleri

nelerdir? Söz konusu bu dernek, vakıf ve birlikler bu bütçeyi nasıl kullanmışlardır? Belediyelerce tahsil edilen katkı payının takip edilmemesi, yurt dışı teşkilatlarına gönderilen avans ve kredilerin gerekli sürede mahsup edilmemesi gibi bulgular da var. Özellikle yasal süresi içinde mahsup edilmeyen birikmiş 82 milyon TL gibi yüksek bir miktar var, neden böyle bir bedelden vazgeçiyorsunuz, takip etmiyorsunuz diye de sorma ihtiyacı duyuyorum.

Yine bir kamu zararından bahsetmek istiyorum: Sosyal Güvenlik Kurumuna idari para cezası, gecikme zammı ve takip masraflarının kurum bütçesinden ödendiği görülmüş. Sorumluluğu bulanlar hakkında rücu işlemi başlatılmalıdır, başlatıldı mı? Yatırım İşletme Genel Müdürlüğüne ait olan YİKOB ödeneğinden belirlenmiş usul ve esaslara aykırı olarak yine düzenlenen protokolle Ankara YİKOB'a 1 milyon 345 bin TL'lik bir para aktarılmış. Bu kaynağın yani usule uygun olmadan yapılmasının bir sebebi var mı, onu öğrenmek istiyorum. Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü yönetiminde bulunan galeriler ve sergi salonlarını tahsile kullanan gerçek ve tüzel kişilerden herhangi bir ücret alınmamış. Bunlar hangi kurumlardır ve ne kadarlık gelirden vazgeçilmiştir?

Bir de, Türk Tarih Kurumunun Sayıştay raporuna değineceğim: Atatürk'ün emriyle kurulan Türk Tarih Kurumunda maalesef Sayıştay raporuyla ulaştığımız usulsüzlükler ortaya çıkıyor. Kurum daha önce basımı yapılan eserleri yeni baskı gibi sunmuş, anma etkinliklerine, sergilere, konferanslara "araştırma-geliştirme" adıyla milyonlar aktarmış, 2019'da harcanan para kurum bütçesinin yarısı olan 22,9 milyon lirayı aşmış hâlde.

Şimdi, Sayıştay diyor ki: "Burada amacımı aşan bir durum söz konusu, bu rakam Türk Tarih Kurumunda şeffaflık sarsılmasına yol açacak boyuttadır." Yine, Sayıştay, "Türk Tarih Kurumunun yapılan faaliyetlerinden bir kısmının araştırma-geliştirme faaliyeti kapsamında mal ve hizmet alımlarında istisna maddesi çerçevesinde alınmasının amacımı aşan bir yaklaşım olduğu düşünülmektedir." diyor. Bu uygulamaların da tabii ki bir açıklaması olacaktır diye düşünüyorum. Yani bu, gerçekten tartışılması gereken çok önemli bir konu. Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulan böylesi köklü bir kurumun bunları yaşaması da akıl alır gibi değil Sayın Bakan.

Devlet Opera ve Balesi Sayıştay raporundan da bir şeye değineceğim: "İhale yerine doğrudan temin yapılarak kamu zararına neden olunmuştur." diyor Sayıştay raporu. Normalde ihale konusu olacak bir işin kısımlara bölünerek istisnai bir yöntemle alınmasının mümkün olmayacağı açık bir şekilde ifade edilmiş ama yine de bu işlem yapılmış.

Şimdi, Sayın Bakan, umarım bu bulgulardaki birtakım aksaklıklar düzeltilmiştir ve bir dahaki seneye umarım bunları tekrar karşımızda görmeyiz.

Ben atamalarla ilgili de birkaç konuya değinmek istiyorum, dikkatimi çeken birkaç şey, örneğin, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi gibi kurumların başındaki yöneticiler vekâleten görevlerini sürdürüyor. Hatta Türk Tarih Kurumundaki yönetici de vekâleten sürdürürken daha yeni, zannederim temmuz ayında atama yapılmış. Neden vekâleten sürdürmeyi düşünüyorsunuz? Yani bu kurumların bünyesinde birçok aslında zimmetli olan mal varlıkları, para varlıkları, bir sürü şey varken, düşük kadrolar bulundurarak neden bu sorumlulukları bu kişilerin üstüne yüklüyorsunuz ve ne kadar sahip çıkacaklarını düşünüyorsunuz bu vekâleten yürüttükleri görevde bu kurumların sorumluluklarına ve mal varlıklarına? Açıkçası ben bu konuda çok da rahat değilim, ciddiye alınmadığımı, bu kurumların ciddiye alınmadığını düşünüyorum. Aynı şekilde yine doluluk oranlarına baktığımızda, Türk Tarih Kurumunun kadroların yüzde 50 dolu olduğunu, Atatürk Kültür Merkezinin yüzde 53, Yazma Eserler Kurumunun da hemen hemen üçte 1'inin boş

olduğunu görüyoruz. Türk Dil Kurumu Başkanlığı da aynı şekilde, 150 kişiden sadece 63 tanesi dolu, RTÜK'te de 104 tane boş kadro var. Açıkçası bunlar da bu kurumlarda işlerin yarım performansla yapıldığı, ciddi alınmadığı imajını yaratıyor; farklıysa lütfen bizi aydınlatın bu konuda.

Şimdi, Sayın Bakan, nasıl bir yıl geçirdik diye baktığımız zaman, zaten ekonomik zorluk yaşayan müzisyenlere değinmek istiyorum ben. Sinema, tiyatro desteklerinden bahsettiniz ama müzisyenler, emekçi müzik emekçileri pandemiyle gerçekten çıkmaza sürüklendiler; sigortasız, kayıt dışı ve güvencesiz bir şekilde çalışan bu müzisyenler, açıklıkla ve yoklukla mücadele etmek zorunda kaldılar ve tek başlarına bu mücadeleyi yürüttüler, hiçbir destekten yararlanamıyorlar. Müzik aletlerini satarak karınlarını doyurmaya çalışan müzisyenler var. Sanatı ve sanatçıyı korumak Bakanlığımızın en önemli görevlerindenken, bu konuya sessiz kalamayız. Gereğinin acilen yapılması gerekiyor. Pandemide, bugüne kadar geçim sebebiyle kaç müzisyen intihar etmiştir diye de sormak istiyorum, elimizde bazı veriler var bu konuda.

Tiyatrolara baktığımızda, yine, sunumunuzda desteği 21,5 milyona çıkardığınızı söylediniz. Daha önceki açıklamanızda, özel tiyatrolara 12 milyon liralık bütçe ayrıldığını ve bunun 328 özel tiyatroya verildiği açıklanmıştı. Fakat vergi borcu olan özel tiyatrolar bu desteğe başvuramadılar. İsimleri açıklanmayan, destek almaya hak kazanmış tiyatroların bir kısmının da gıda ve turizm işletmeleriyle, spor şirketleri, mimarlık ve mühendislik gibi iş kollarında faaliyet gösteren şirketler olduğu iddia edildi. Şirket isimlerinin yanında tiyatroların isimlerinin de açıklanmaması, açıkçası bu kuşkusuzu arttırdı bizim. Yedi aydır perde açmayan, bunun yanında vergi ve SGK borcu olmayan özel tiyatroların da neredeyse hiç bulunmadığı göz önüne alınırsa, yani nasıl desteklendi, nereye gitti bu destekler? Mesleklerinden başka yapacak hiçbir şeyi olmayan tiyatrocular, evlerini boşaltıp başka illere göçüyorlar. Umarım ayırdığınız bu destekler bundan sonra daha iyi şekilde yerlerine ulaşır, amacına ulaşır.

Şimdi, pandemi döneminde dünyada neler olmuş, çok kısa bir şekilde ondan bahsetmek istiyorum: Örneğin, ABD Hükümeti 307,5 milyon dolar ayırmış, Almanya 50 milyon avro, Fransa toplam 25,5 milyon avro sanatçılara, yayıncılara, görsel sanatlarına ayırmış, Hollanda aynı şekilde 300 milyon avroluk bir destek paketi açıklamış, Avrupa'da durum buyken bizde ise açlık, sefalet ve terkediliş var.

Sayın Bakanım, restorasyon çalışmalarıyla ilgili bugüne kadar hakikaten feci haberler hep alıyoruz, öncesinde de almıştık. Önceki Bakanlık görüşmelerinde de buna değinmiştik ama hep siz bu restorasyonların arkasında durmayı tercih ettiniz. Yani restorasyon çalışmaları uygun şirketlere mi verilmiyor, yoksa bunun arkasında art niyet mi var diye de sorma ihtiyacı duyuyoruz. Baktığımız da, örneğin, birkaç örnek vermek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Biraz ek süre isteyeceğim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İlave süre veriyorum

Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Antalya'nın simgesi olan bir Kesik Minare Camisi var biliyorsunuz, restorasyonun ardından bu minare resmen belleklerden silindi ve bu önemli tarihî yapıya -şöyle göstereyim, evet ekrana doğru da göstereyim- bir külah giydirdiniz ve kesik minare olmaktan çıktı. Bu önemli tarihî yapı bir külahla donatıldı. Benim çocukluğum bu minarenin altında o mahallelerde geçti. Hakikaten içim açıyor şu görüntüyü gördükçe ve anlam veremiyorum, inanamıyorum yapılan bu işleme.

Yine, Hatay'da dünyanın ikinci büyük mozaik sergileme alanına sahip müzede taşınma sırasında yaşananlar ise maalesef bir skandal. Yani eski hâli ile yeni hâli arasına bakıldığında çok ciddi fark var.

Başka bir şey: İstanbul'da Üsküdar Belediyesi, birinci derece tarihî eser olan Bekir Efendi Çeşmesi'ni, Koruma Kurulu kararı olmadan, bir gecede sökmüş, götürmüş. Bir gecede Ayasofya'nın sökülüp götürülmesi gibi bir şey bu. Bunlara nasıl izin veriyorsunuz hakikaten anlaşılır gibi değil. Tarihî, kültürel varlıklarımıza, bu kadar güzel şeyler anlattınız sunumunuzda ama hakikaten sahip çıkamıyorsunuz, çıkmıyorsunuz. Gelen turistlerin önemli bir bölümü burada tarihî ve kültürel varlıklarımızı görmek için Türkiye'ye geliyorlar. Yani bunu düşündüğümüz zaman, betonlarla kaplanmış, bu şekilde restore edilmiş eserleri mi görmek için gelecekler. Yakında turizm gelirlerine de olumsuz yansımaları olacaktır bu konunun.

Yine, milletvekili olduğum İstanbul'da önemli bir konu -sizinle bu konuyu daha önce de tartışmıştık- Galata Kulesi meselesi. İstanbul Beyoğlu ilçemizde bulunan Galata Kulesi, Bizans döneminde yapılmış bin beş yüz yıllık bir yapı. Yani öncelikle altını çizmek istiyorum cümleye devam etmeden önce. Yeni vakıf, yani vakıf yoluyla meydana gelmemiştir. Bin beş yüz yıl önce yapılmış, Fatih'ten bu yana da hep belediyeler tarafından kullanılmış. Fatih dönemi kadısı ilk belediye başkanı olarak da kabul edilir. Sizin iktidarınızda da işletmesinde hiçbir sorun yaşanmamış. O zaman hiçbir sorun olmamış belediyedeysen ama 6 Mayıs 1943 tarihinden beri İBB'de olan, İBB mülkiyetinde olan bu Galata Kulesi'ni, Cumhuriyet Halk Partisine geçtikten sonra 13 Mayıs 2019 tarihinde Vakıflar Kanunu'nun 30'uncu maddesini gerekçe göstererek Vakıflar Genel Müdürlüğü mülkiyetine aldınız. Bu kanunun 30'uncu maddesi şöyle başlıyor: "Vakıf yoluyla meydana gelip de..." Birincisi, biraz önce de belirttiğim gibi vakıf yoluyla meydana gelmiş bir eser değil, ikincisi, vakfa da dönüştürülmemiş, üçüncüsü de, birdenbire Osmanlı arşivlerinden, kayıtlardan kulenin Kule-i Zemin Vakfına ait olduğunu bir anda bir keşfettiniz, açıklamalar yaptınız ve harekete geçtiniz; bütün dayanağınız bu oldu. Halkın bütçe kullanımına ve tarihî eserlere saygı anlamında açıkçası bu davranışınızı kınıyorum. Kule, belediyenin elinden alınmış ve gasbedilmiştir. Özetle, bir Bizans eserini ele geçirmek için siz Bizans oyunlarını oynuyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen tamamlayınız efendim.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayıştay raporlarıyla ilgili konuştuğum için süremi maalesef orada kullandım, ek süre istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun, lütfen tamamlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, elbette çok büyük gelir elde ediyordu belediye, yani bu, sizi rahatsız etmiş olabilir ama hadi el koydunuz, -belediye, haksız el koyulan kendi malı için Vakıflar Genel Müdürlüğüne ecrimisil ödüyordu, ayda 220 bin TL, kendi kurumunuzun da gelirinden vazgeçmesine sebep oldunuz- hadi iki türlü de kamu malı diyelim, hadi oraya da gelelim. Şimdi, 22/06/2020 tarihinde davetiyeli ihaleye çıkıldığını öğrendik ve ihalenin 11 milyon lira bedelle E-S Yapı Şehircilik ve Mimarlık firmasının kazandığı bilgisi geldi. Firma yetkilisinin AKP İstanbul yöneticisi olması tabii tepki çekti bu dönemde -çok özetleyerek geçeceğim, aslında çok derin ve konuşulması gereken bir konu bu- 12/08/2020 tarihinde ihbarlar üzerine İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı orayı incelemeye geldiğinde orada faaliyet yürüten yüklenici firma onları içeri almadı ve o süreçte İBB Genel Sekreteri Mahir Polat'ın çektiği videoya da oradaki yaşanan restorasyon rezaletini hep birlikte gördük.

Şimdi, Sayın Bakan, bir restorasyonun yapılabilmesi için önce ne yapılır? Proje yapılır, sonra Bakanlığınıza bağlı Koruma Kurulu onaylar, ondan sonra çalışma başlatılır. Burada ne yapılmış? Burada, birinci etap projesi ihalesi yapılmışken Bölge Koruma Kurulu kararı olmadan ikinci etaba, yani yıkıma geçilmiş. Şimdi, sormak istiyorum: Önce, İBB denetim elemanları neden alınmadı? Bölge

Koruma Kurulu kararı hangi tarihte çıktı? Bölge Koruma Kurulu kararı olmadan içeride ne yapıyordunuz arkadaşlar? Bu yapılan işlem suç olmasına rağmen neden sadece idari para cezası kesildi? Bir suç duyurusunda bulunma sözü vermiştiniz ama onun yerine yüklü hak edişleri ödemeye devam ettiniz. Suç değilse neden duvarı tekrar tamir ettirdiniz? Açıkçası bu soruların cevaplanması gerekiyor. Her aşaması usulsüzlük ve suç içeren Galata Kulesi operasyonu milletin bütçesini millet için kullanmadığımızın acı örneklerinden birisi maalesef.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Emecan lütfen tamamlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çok kısa Başkanım, lütfen rica ediyorum, RTÜK’le ilgili; çok önemli çünkü bunlar.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, tamamlayın, bir cümleyle tamamlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bunları konuşmamız lazım. Evet, süremiz az ama bunlar önemli şeyler; burada sadece dakikalar içerisine sığdırmaya çalışıyoruz, biraz anlayış gösterin lütfen.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Şimdi, Radyo Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) kanun hükmünde kararnameyle aslında Bakanlığımıza devredilerek tamamen özerkliğini ve bağımsızlığını yitirmiş bir kurum ve içeride de hiç hoş olmayan şeyler var. Bütçe konusuna girmeyeceğim, diğer arkadaşlarım konuşacaklar bütçesini. Şimdi, RTÜK’ün kuruluşundan beri İzleme ve Değerlendirme Dairesinde çalışmış yaklaşık 100 kişinin, yani personelin neredeyse tamamının “TOBB İkiz Kuleleri”ndeki ek binaya sürgüne gönderildiği, bu personelin kullanılmadığı, yaklaşık bir yıldır atıl bir şekilde tutuldukları.” söyleniyor, tabii, açıklama bekliyoruz sizden. Bunun yanında, son İzleme Dairesi Başkanlıklarından verilen talimatlara göre ısmarlama raporlar yazıldığını da duyuyoruz. Son bir yıl içerisinde muhalif kanallara 36 kez ceza kesilirken yandaşlaraysa sadece 1 kez para cezası kesilmiş. Sürgüne gönderilen yetmiş personelin yerine ise RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin tarafından kurum dışından eş dost, gelinler, damatlar, akrabalar liyakatsiz biçimde görevlere atanmışlar.

Şimdi, denetleyici bir kurum olarak ifade ve haber alma özgürlüğünü sağlamakla, geliştirmekle görevli RTÜK, bugün tamamen siyasallaşmış, yayın kuruluşlarını denetlemekten çok saray televizyonlarını kollama görevi üstlenmiştir. Damadın kardeşinin yönettiği ATV’yle ilgili bugüne kadar hiçbir rapor üst kurul gündemine de getirilmemiş; bu da çok dikkat çekici bir konu. Yani aslında RTÜK’ün içinde de şunu da duyuyoruz: Yandaş medya korkusu RTÜK’ün elini kolunu bağlamış ve görev yapamaz hâle getirmiş. O yüzden, hakikaten, RTÜK’le ilgili bütçesinin, bütçe rakamlarının yanında bunların, bu usulsüzlüklerin, bu yönetim şeklinin de tartışılması gerekiyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan, çok teşekkür ediyorum.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Başkanım, çok teşekkür ederim anlayışınız için.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Soru-cevap kısmında...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Evet, kalanları da orada değerlendiririm.

Umarım bu yılın bütçesi yine de Bakanlığımıza, ülkemize hayırlı olur ama umarım daha hakkaniyetli bir şekilde bu bütçeyi kullanırsınız.

Herkesi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli hazırım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de konuşmama başlamadan önce, İzmir depreminde hayatını kaybedenler için Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına da başsağlığı diliyorum.

Sayın Bakan, doğrusunu isterseniz ben sizi bir şekilde izlemeye çalışan bir insanım yani yaptıklarınızı izlemeye çalışıyorum ve kişi olarak da anladığım kadarıyla gerçekten bir iradeniz var, turizmi biliyorsunuz ve gerçekten önemli işler yapmak istiyorsunuz; bunu anlıyorum. Fakat Sayın Bakan, galiba demokrasi çitası aşağılara düşmüş olan bir ülkede sizin gibi bir bakanın iş yapması çok zor. Niye zor? Çünkü “turizm” dediğimiz şey doğrudan doğruya demokrasiyle bağlantılı bir şey. Yani bir ülkede demokrasi çitası çok düşükse turizm de öyle çok fazla gelişmez. Sayın Bakanın çalışmalarını görebildiğim kadarıyla takdir ettiğimi söylüyorum, kendisiyle de yaptığımız görüşmelerden anladığım kadarıyla... Fakat Sayın Bakan şöyle söyleyeyim: Turizm hakikaten çok önemli yani kültür, turizm çerçevesinde konuşuyoruz, hoş fakat her ikisinin de birbiriyle ilişkisi olduğunu siz de konuşmanızda söylediniz, tabii ki öyle fakat asıl söylemek istediğim şey şu: Ekonomik gelişmeyle doğrudan bağlantısı olan bir alan bu alan yani özellikle bizim gibi, üretimi ithalata bağımlı hâle gelmiş olan bir ülkenin cari açık vermemesinin neredeyse yegâne kanallarından bir tanesidir turizm çünkü oradan döviz kazanıyoruz. Dolayısıyla da demokrasiyle doğrudan bağlantılı çünkü yani çok açık. Zaten biz iktisatçılar iktisadı konuşurken, ekonomiyi konuşurken demokrasiyle bağlantılı konuşuyoruz, bunu da herkes biliyor hatta Türkiye'nin bugün itibarıyla kredibilitesini kaybetmiş, CDS primleri tavana fırlamış bir ülke olmasının sebeplerinden bir tanesi Türkiye'deki demokrasi çitasının yerlerde sürünüyor olmasından kaynaklanıyor; bu böyle. Yani turizmde iyi şeyler yapma arzunuzu çok iyi anlıyorum ama hakikaten sizin için üzülüyorum çünkü demokrasi bu kadar yerlerde sürünürken düşündüklerinizi yapma şansınızın da çok fazla olduğunu sanmıyorum.

Birkaç şey daha söyleyeyim, tabii, turizm aynı zamanda döviz getiriyor fakat aynı zamanda da emek yoğun bir sektör olduğu için aslında işsizliğe de çare olacak olan bir etki üretiyor; bu da bence çok önemli; yani turizmi özel kılan, bir ülkenin ekonomik kalkınmasında özel kılan bir etki buradan ortaya çıkıyor. Bence bir başka etki de tabii tanıtım faaliyetlerini içerdiği için, özellikle yabancıların nezdinde bir toplumun kültürünü, bir toplumun özelliklerini dünyada tanıtma imkânı vermesi bakımından da önemli bir katkı sağlıyor; dolayısıyla da yaptığınız iş o bakımdan önemli.

Şimdi, kabaca baktığımız zaman bu söylediklerimi doğrulayan çok değişken var esasında ama ben birkaç tanesini hatırlatayım size. Zaten Dünya Bankasının verilerine girip de zaman içindeki turizm gelirlerini ülkeler içinde karşılaştırdığımızda yani demokratik ülkelerle ya da demokrasisi daha gelişmiş olan ülkelerle kıyasladığımızda, açıkçası zaten gözüküyor bu tablo. Yani hakikaten, demokrasisi gelişmiş ülkelerde turizm gelirleri ve turist sayıları da artıyor.

Şimdi, karakteristik olarak, biliyorsunuz, Türkiye'de son zamanlarda birkaç tane hadise oldu; bunlardan bir tanesi tabii ki darbe; 2016 yılında oldu, bir tanesi de -biliyorsunuz ondan bir süre önce oldu- Suriye'de Rus uçağının düşürülmesiyle ortaya çıkan siyasi bir gerilim. Sonuçlarına baktığımızda -ben rakamları bilmiyorum, siz benden daha iyi biliyorsunuz ama ben grafikleri biliyorum, aklımda onlar- turizm gelirlerinde inanılmaz bir düşüş yaşadık. Niye? Çünkü bir ülkede demokrasi yeteri kadar gelişmemiş ve istikrarlı bir toplumsal yapı yok ise orada “security” dediğimiz yani güvenlik kaygısı ortaya çıkar ve özellikle yabancılar ülkeye gelmekten kaçınabilirler. Dolayısıyla da bu söylediğimi doğrulayan hadiselerdir 2015 ve 2016 yıllarındaki yaşadıklarımız ve turizm gelirlerinin düşmesi.

Sonuçta şunu söylüyorum: Bir kere, bizim turizm gelirlerini artırmamız için ülke turistlerin geleceği bir biçimde güvenli olmalı ve gerçekten demokratik bir ortam sunmuş olmamız lazım. Biz bunu sunamıyoruz, sunamadığımızdan dolayı böyle bir problem yaşıyoruz; bunu söylemeye çalışıyorum.

Yine, mesela o tarihlerde -şöyle bir not aldım- 24 Kasım 2015 itibarıyla Antalya'ya 2,8 milyon Rus turist gelmiş, 23 Kasım 2016 itibarıyla Antalya'ya -yani bu olaydan sonra- sadece 452 bin turist gelmiş yani bir yılda yüzde 84'lük bir düşüş gerçekleşmiş. Zaten bu 452 bin turist de 2 Eylüldeki anlaşmadan sonra geldiğini de söyleyecek olursam, esasında güvenlikle, kaotik olmayan, kargaşası olmayan, daha barışçı, istikrarlı bir ülke olmakla turizm arasında çok yakın bir ilişki olduğu sanırım yeteri açık bir kanaattir.

Mesela, yine Küresel Rekabet Endeksi'yle ilgili turizmle bağlantılı olarak şöyle bir tablo bulabilirsiniz Dünya Bankasının yayınlarında. Mesela, global yani küresel anlamda sıralamada Türkiye 44'üncü geliyor, Yunanistan 24'üncü geliyor, İspanya 1'inci geliyor, İtalya 8'inci geliyor, Portekiz 14'üncü geliyor, Malta 36'ncı geliyor. Yani sıralamaya baktığımızda, bunlar "top" yani en üst endeks değeri almış olan ülkeler. Mesela, "safe" ve "security" denilen yani güvenlik noktasında aldıkları değerlere baktığımızda, çok açık olarak Türkiye en düşük notu almış durumda; 4,1. Dolayısıyla da bu, demin söylediğimi de destekleyen bir şey. Türkiye güvenli, istikrarlı, demokratik bir ülke olmaktan çıktı dolayısıyla da bence siyasi iktidarın veya siyasilere önündeki görevi Türkiye'nin yeniden demokratik bir ülke olmasını sağlamak olmalıdır diye düşünüyorum.

Faaliyetlerinizle ilgili olarak, özellikle bölgesel bağlamda, arkadaşlarımız sanırım benden sonra konuşacaklar, size yine bazı itirazlarımızı ifade etmeye çalışacağız.

Ben buradan RTÜK konusuna geçmek istiyorum ki gerçekten RTÜK konusu, bizim için hakikaten zor bir konu. Ne bakımdan zor? Çünkü RTÜK, kanununda yazılı olan koşullara uymayan bir yönetime sahip esas itibarıyla ve maalesef birçok çıplak gerçek gibi bu da böyle burada duruyor, herkes de bunu görüyor.

Şimdi, bakın, bu kurullar -bu düzenleyici kurullar bunlar- demokrasinin vazgeçilmez olan kurullarıdır yani ekonomide özel çıkarların kamusal çıkarların önüne geçmesini önlemek üzere vardılar. Yani özel sermaye sahiplerinin veya herhangi bir sebeple güçlü olanlar güçlerini kamunun aleyhine kullanmasınlar diye vardır. Dolayısıyla da bakın, kanun ne yazıyor? Kanunun 34'üncü maddesi "Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetleri sektörünü düzenlemek ve denetlemek amacıyla, idarî ve malî özerkliğe sahip..." Bitmedi, demin Başkan Yardımcısı arkadaşımız sadece "idarî ve malî özerkliğe sahip" dedi ama aynı zamanda "tarafsız bir kamu tüzel kişiliği" olarak tanımlıyor kanun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Katırcıoğlu, ilave süre veriyorum.

Buyurun.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Kaldı ki 2'nci fıkrasında da -bu 1'inci fıkrasıydı- "Üst Kurul, bu kanun ve mevzuatta kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında -altını çiziyorum- bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır." deniyor.

Şimdi, Sayın Ebubekir Şahin'e bir soru soruluyor Kurul Başkanı olarak, RTÜK'ün talimatla iş yapma yapmadığına dair, şöyle diyor: "Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından bir telkin ve talimat olmadı ama olursa devletimizin başıdır, onun talimat ve telkinleri devletimizin bütün organlarını ilgilendirir, emir telakki eder, başımızın üstüne deriz ama o ayrı bir şey; rahatlıkla söyleyebilirim ki böyle bir talimat olmadı."

Şimdi, değerli arkadaşlar, bir bağımsız kurumun başındaki bir kişinin bu cümleleri kabul edilemezdir. Kabul edilememesinin sebeplerinden birini söylemeye çalıştım yani yasadaki tanımlanmış olan duruşa aykırıdır, ikincisi de Sayın Cumhurbaşkanımız aynı zamanda bir partinin lideridir. Yani şimdi bu gerçeği değiştiremeyiz. Şu anda Anayasa...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Seçimle gelmiştir.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Seçimle gelmiş olmasının hiçbir önemi yok.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Nasıl yok?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Yok arkadaşlar. Ama bilmiyorsunuz o zaman, kusura bakmayın.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Nasıl önemi yok ya!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar...

Sayın Katircioğlu, lütfen devam edin, tamamlayın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, bu kurumlar devletin davranışlarına da karşıdır; siz bunu bilmiyorsunuz, ne yapabilirim? Yani bu kurumların bağımsızlığı sadece özel sektöre mesafeli olması değil, aynı zamanda siyasi otoriteye karşı da mesafeli olması anlamına geliyor. Onun için kuruldu zaten bu kurumlar.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Meclis seçiyor onu, ne var bunda?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Neyse cevap vermeyeceğim size.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen...

Buyurun Sayın Katircioğlu, siz tamamlayınız.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Arkadaşlar, o zaman şöyle yapalım, ben buna razıyım: Bu kanunu değiştiririm, Türkiye Büyük Millet Meclisinin böyle bir yetkisi var, kaldıralım bu maddeyi. Diyelim ki: “Cumhurbaşkanına bağlıdır.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Başkanım, birkaç cümlem daha var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Çünkü siz, Cumhurbaşkanlığı sisteminin, her şeyin, her kurumun Cumhurbaşkanına bağlı olduğu bir yapı olduğuna inanıyorsunuz; bu tümüyle yanlış, böyle bir sistem olamaz. Eğer olursa buna “diktatörlük” deriz zaten. Zaten öyle ama neyse, ben demiyorum.

Dolayısıyla da bakın, ben şunu söyleyeyim: RTÜK, açıkçası... Sadece RTÜK değil bence, her bakan geldiğinde bu sözlerimi söyleyeceğim. Bunlar kanunlarındaki bu maddeyi değiştirsinler, desinler ki: “Bağımsız falan değildir, idari ve mali olarak Cumhurbaşkanına bağlıdır.” Bu kadar, bunu yapın; biz de bilelim hiç olmazsa, biz de bağımsızdır diye düşünmeyelim ve kızmayalım. Mesela, arkadaşlar, bu neye tekabül ediyor, anlamak çok zor yani. Halkların Demokratik Partisinin hiçbir bilgisi, hiçbir haberi televizyonlarda yayınlanmıyor. Daha somut söyleyeyim arkadaşlar, bunu birkaç defa daha söyledim Komisyonunda.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bir iki cümlem daha var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben yıllar önce hemen hemen her hafta ya CNN’e ya NTV’ye çıkan bir insandım, beni davet ederlerdi toplantılara siyasi konuşmalar yapmak üzere. Ama bir gün, beni davet eden arkadaşlardan biri dedi ki: “Hocam, siz kara listeye girdiniz, bir daha çıkamayacaksınız.” Aynen bunu söyledi, ismini vermeyeyim ama tanıdığımız bir isim bu ve o günden itibaren beni çıkarmadılar.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi, bir parti arkadaşlar, Türkiye’nin 3’üncü büyük partisi, birçoğunuzdan daha büyüğüz ve dolayısıyla da buradan giderek söyleyeyim ki bu hakkaniyetli bir yönetim değil arkadaşlar, adil bir yönetim değil, demokratik bir yönetim değil. Böyle bir ülke olamaz ve böyle bir ülkede Sayın Bakanın becerileri, yetenekleri, arzuları ne olursa olsun -ki cümlemin başında söylediğim gibi, bu konuda ben ikna olmuş bir insanım- bir şey yapamaz çünkü ülkedeki demokrasi çitasının yükseltilmesi işi Sayın Bakana değil, doğrudan doğruya siyasete ait bir şey. Dolayısıyla da siyasetin kendine gelip böyle bir sistemde gidemeyeceğimizi kabul etmesi ve bu konuda bir değişim talebini ortaya koyması gerekir diyorum.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Aksu, buyurun lütfen. Sayın Aksu’dan sonra bir ara vereceğiz ama aradan önce rahatsız olduğu için Sayın Sunat’a beş dakikalık söz vereceğim, Sayın Aksu’dan sonra ara vereceğiz.

Buyurun.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Sayın Bakanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri, kıymetli bürokratlar, basın mensupları; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle İzmir’de meydana gelen depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralı olanlara da acil şifalar diliyorum. İzmir’e ve aziz milletimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Sayın Bakanım, öncelikle sunumunuz ve çalışmalarınız için teşekkür ediyorum.

Turizm, ülkemizin kalkınmasında çok önemli bir fonksiyona sahiptir. Turizm gelirleri ekonomi için önemli bir kaynaktır ve birçok farklı sektöre ilgilendirmektedir. Türkiye, turizm alanında önemli altyapıya, yatırım kapasitesine, bilgi ve deneyime sahiptir, düşük bütçelerle de önemli işler yapılmaktadır. Bununla birlikte uluslararası rekabette daha öne çıkmak, turist sayısı ve turizm gelirini artırmak için yapılacak daha önemli işler de bulunmaktadır. Özellikle de salgınla birlikte duran faaliyetlerin nasıl harekete geçirilebileceği bugünlerin en önemli konusudur. Kuşkusuz bu süreçte yapılan önemli yasal ve idari düzenlemelerle sektörün desteklenmesi ve olumsuz etkiden daha az etkilenmesi sağlanmaya çalışılmıştır. İnsan etkileşiminin en yoğun olduğu alanlardan birisi olan kültür, turizm sektörü salgından büyük ölçüde etkilenmiştir. Sınırların kapanması, hava yolu ulaşımının durdurulması, seyahatlerin kısıtlanması nedeniyle turizm sektöründe bu fazlasıyla hissedilmiş, turist sayısında ve turizm gelirlerinin azalmasında da belirleyici unsur olmuştur. 2019’da 52 milyon turist ve 34,5 milyar turizm gelirine sahip olmuşken, 2020’nin ilk dokuz ayında bu rakamların yüzde 65 - 69 aralığında bu nedenle düştüğünü görmekteyiz. Bu durum kuşkusuz sektörde yeni arayışlara, yapısal birtakım değişikliklere de gidilmesini gerekli kılacaktır. Bu süreçte uluslararası pazarda mukayeseli üstünlük sağlayabilecek alan, yöntem ve uygulamaların geliştirilmesi zarureti de ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu kapsamda yine değişen tüketici taleplerinin dikkate alınması, Türk turizminin özgünlüğünün korunması, 4 mevsim turizm

potansiyelinin harekete geçirilebilmesi, müşteri çeşitlendirilmesi, sezon süresinin uzatılması, alternatif turizm zenginliğinin ortaya çıkarılması, sağlık turizminin yaygınlaştırılması, turizm sektöründe kalifiye personel, sağlıklı, idari, fiziki ve teknolojik kapasitenin yeterliliğinin sağlanması önem arz edecektir.

Bu süreçte, geçtiğimiz yakın süre içerisinde Bakanlığınız tarafından önemli hizmetler de yapıldı. Bunlardan en dikkat çekenleri bir vakıf eseri olan Ayasofya Camisi'nin açılması, yurt dışında kaçırılan kültür mirasımız ve önemli sanat eserlerimizin Türkiye'ye getirilmesi, önemli kazı ve restorasyon faaliyetlerinde bulunulması, millî kültür endüstrisine yönelik değerli üretimler yapılması, yurt dışında yaşayan Türkler ve Türk dünyasına ilişkin faaliyetler, Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı uygulaması, önemli kültür ve turizm yatırımları bunlardan bazılarıdır.

Bunlarla birlikte, Türk kültürü ve sanatının yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacıyla güçlü bir millî kültür endüstrisi oluşturulması; bu kapsamda, millî çizgi film ve çocuk oyunları yazılım endüstrisinin desteklenmesi ve yönlendirilmesini önemli görüyoruz. Ayrıca, bunların dış satım yoluyla kültürümüzün tanıtımına katkı sağlayacağını değerlendiriyoruz.

Yine, Türk devlet ve topluluklarıyla ilişkilerin dilde, fikirde ve içte birlik esasına dayanması; millî kimliğimizin vazgeçilmez bir ögesi, milleti millet yapan temel unsurlardan birisi olan Türkçemizin doğru ve güzel kullanımının esas olması gerekmektedir. Her türlü basın-yayın, reklam, film, tiyatro eserleri ile gündelik hayatta kullanılmasında Türkçenin yozlaşmasına fırsat verilmemelidir.

Sayın Bakanım, bu Müze Kart konusundaki gayretinizi ve hassasiyetinizi biliyorum. Bu Müze Kart'ın müze girişlerinde alınması konusunda bir prosedür var; işte, resim isteniyor, birtakım bilgiler isteniyor. Mesela, ben unuttuğum, yanımda yoktu, resim de yoktu yanımda. Hâlbuki bu, kimlik numarası gibi bir şey hâline getirilse; TC kimlik numarası gibi, onu söyleyerek, o numarayı söyleyerek sistemde test edilse bu ve “girin” ya da “girmeyin” denilse... Aynı bir numara yani TC kimlik numarasından bağımsız bir Müze Kart kimlik numarası gibi bir şey olabilir.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – O konuda gereken bilgiyi vereceğiz, o hazırlığımızı anlatacağız.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Bir de bu salgın döneminde Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının fonksiyonu ne oldu? Buna da siz çok önem veriyordunuz ve bunun salgın dönemindeki katkılarını da anlatmıştınız. Komisyonumuzu da bilgilendirirseniz seviniriz.

Son olarak da 2019 yılı kesin hesabına ilişkin bir şeyler ifade etmek istiyorum. Aslında, Sayıştay raporlarının tamamında, sadece Bakanlığınıza ve kurumlara ait değil, bunların birçoğunda geçmiş yıllarda tekrar eden birçok bulgunun bu defa azaldığını, Sayıştay ile kurumlar arasındaki sağlıklı iletişim ve eğitim faaliyetleri sayesinde bunların giderildiğini görüyoruz. Bununla beraber bazı bulgular da var.

Ben bütçelerin hem Bakanlığınız hem de diğer kurumlarınız açısından hayırlı olmasını diliyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sunat, buyurun lütfen.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, sözlerime başlamadan önce, İzmir'de meydana gelen depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza yüce Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Allah bir daha göstermesin inşallah diyorum.

Sayın Bakan, Sayın Başkan, kıymetli Komisyon üyeleri ve çok değerli milletvekilleri; Sayıştayın Kültür ve Turizm Bakanlığı 2019 Yılı Raporu'nda birçok aksamalar olduğunu görüyoruz. İşte, kurumun Maddi Duran Varlıklar Hesabı'nın gerçek durumu yansıtmadığı, sunulan hizmetlerden elde edilen gelirlerin tahakkuk ve tahsilat tutarları arasında uyumsuzluk olduğu, alınan şartlı bağış ve yardımların muhasebe kayıtlarına hatalı yazıldığı vesaire vesaire; bu şekilde devam ediyor yani Bakanlık olarak yapılan bu hataların, yanlış muhasebe kayıtlarının, tahakkuk ve tahsilat tutarları arasındaki uyumsuzlukların, şartlı bağış ve yardımlardaki hatalı muhasebe kayıtlarının oluşturduğu kamu zararının ne kadar olduğunu merak ediyorum Sayın Bakan. Sayın Bakandan, tespit edilen Sayıştay bulgularının her bir kalemi için ayrı ayrı gerçekleşen kamu zararını açıklamasını ve bu bulgularla bir sonraki sene karşılaşmamak için alacağı tedbirleri de açıklamasını talep ediyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, yine Kültür ve Turizm Bakanlığının 2019 yılında -sizin de Kültür ve Turizm Bakanı olarak- kâr amacı gütmeyen bu kurumlara yaptığı transferlere baktığımızda 176 milyon 929 bin liralık para aktardığı görülüyor, tüm Bakanlıklar ise 6 milyar 216 milyon lira aktarmış. Yine, Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı 2019 yılı Faaliyet Raporu'nda Bakanlığımız tarafından dernek, vakıf ve diğer kurumlara 83,4 milyon sermaye transferi, 129 milyon lira cari transfer olmak üzere 212 milyon lira aktarıldığı belirtilmiş. Şimdi, gerçekten merak ediyoruz: Bu kurumlar nedir, kimlerden müteşekkildir ve bu para nasıl aktarılmıştır, ne adına aktarılmıştır?

Yine, Çeşme Projesi'nden bahsedildi. Sayın Bakan, hâlen bu konu üzerinde vatandaşımızın, STK'lerin kafası çok karışık. Ege Turizm Merkezi ve Çeşme Projesi... Siz biraz önce ifade ettiniz, belediyelerin de buna katkı verdiğini söylediniz ama bölgede yaşayan insanların doğanın tahrip edilmesi, talan edilmesi, bölgenin yapılaşmaya açılıp bütün tarihî ve doğal güzelliklerinin ortadan kalkması gibi sıkıntılar yaşadığını bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Yine, Covid-19 pandemisi dolayısıyla iflas açıklayan seyahat acentelerinin sayısı ne kadardır? Bazı acenteler korunmuş mudur yoksa bazı acentelerin iflasına yol açılmış mıdır? Bu tür söylentiler olduğu için bu konularda bilgi sahibi olmak isterim.

Yine, pandemi dolayısıyla iflas etme eşğine gelen özel tiyatrolara bazı destekler verildiğinden bahsettiniz, daha da verileceğinden de bahsediyordunuz. Kaç özel tiyatroya toplam ne kadar destek verdiniz? İleride özel tiyatrolar ve oyuncular için ne gibi destekler vermeyi düşünüyorsunuz?

Evet, RTÜK'e gelmek istiyorum; artık, RTÜK'le ilgili, iktidarın sopası rolünü oynayan RTÜK'ün yapmış olduklarından daha ziyade yine Sayıştay Raporu'na baktığımızda, Kamu İhale Kanunu'na aykırı olarak doğrudan mal ve hizmet alımında yüzde 10'luk limitinin aşıldığı tespit edilmiş. Yani niye usulsüz işler yapılır anlamıyorum; 2,5 milyon en fazla doğrudan harcama yetkisi olan RTÜK bunu 5,5 milyona çıkarmış. Şimdi, demek ki mevzuata... Neden usulsüzlük yapıyor, bu usulsüzlükler devam edecek mi, bunları da sormak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Tamamlayacağım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Evet, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk kültürü ve sanatının geliştirilmesinde çok önemli çalışmalar yapan bir Bakanlığımız ama maalesef on sekiz yıldır ülkemizi idare eden AKP iktidarının Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan, hâlen medeniyet tasavvurunun gerçekleştirilemediğinden bahsediyor geçenlerdeki toplantılarda ve diyor ki: “Fikrî iktidarımızı gerçekleştiremedik.” Fikrî iktidarı, Türk milletinin gerçek fikrî iktidarı, cumhuriyetimizin felsefesi, ilke ve ülküleri ve ortak değerlerimizdir. Bu ülkülerden sapıldığı için, bu ülkelere, bu ilkelere

uyulmadığı için on sekiz yıllık iktidarınızda maalesef başarılı olamadınız. İktidarların görevi, kendi fikirlerini vatandaşlarına dayatmak ve tek tip insan modeli yetiştirmek... Ki daha önce Sayın Erdoğan bundan bahsediyordu: “Dindar ve kindar” bir nesil...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bitiriyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen...

Ama şimdi, değerli arkadaşlar bakın, 20 arkadaşımız...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, lütfen, son cümlemenizi...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Son cümlemi, evet...

Vatandaşları hangi görüşten olursa olsun iktidarların görevi birlikte, özgürce ve refah içinde yaşayacakları bir zemini hazırlamaktır.

Ben teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - Sağ olun.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Dindar ve kindar”ı reddediyoruz Başkanım, böyle bir söylem olamaz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Efendim?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Dindar ve kindar”ı reddediyoruz.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Başkanım böyle bir söylem olabilir mi, geçen sene de aynı şeyi söyledi.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ne dediniz efendim?

NİLGÜN ÖK (Denizli) – “Dindar ve kindar insanlar” dedi.

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Öyle demedim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ya, öyle bir ifade kullanmışsanız -benim dikkatimden kaçtı- yanlış bir ifade. Yani böyle “dindar ve kindar” gibi bir ifade...

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Sayın Başkan, daha önce Sayın Erdoğan’ın ifadelerinde olan bir cümleden yola çıkarak...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ama ifadeler bir devletin geleceği için, bir toplumu yönlendirmek için. Bir devletin Türk bayrağı daha önceki, geçmişteki 16 Türk devletinin geleceğiye Sayın Cumhurbaşkanı da onu söylüyor.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Ben “kindar”ı reddediyorum.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sizin cümleliz yanlış “kindar” diye bir şey olur mu ya, böyle bir şey olur mi ya?

ŞENOL SUNAT (Ankara) – Efendim, daha önce, Sayın Erdoğan, dindar nesillerden yola çıkarak bu ifadeyi kullandı.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Siz kendinize göre bir anlam çıkıyorsunuz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, değerli arkadaşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sizde görülür kindarlık, bizde öyle bir şey yok; kindarlık sizde var demek ki, bizde öyle bir şey yok. Bizim iktidarımızda da öyle bir şey yok, bizim iktidarımızda kindarlık yok, hiçbirimizde de kindarlık yok ama sizde varsa bir şey diyemeyiz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Efendim, birleşime saat 15.00’e kadar ara veriyorum.

Kapanma Saati: 14.26



İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 15.10****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Değerli Komisyon üyeleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi üzerindeki müzakerelerimize devam ediyoruz; 8’inci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Söz taleplerini karşılamaya devam ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Dün İzmir’de yaşanan depremde kaybettiklerimize rahmet diliyorum. Depremle ilgili çok erken ama bir cümle söylemek zorundayım Plan ve Bütçe Komisyonunda. 2 defa Plan ve Bütçe Komisyonuna imar barışı geldi, ikisinde de arkadaşlara ciddi bir şekilde uyarılarda bulunduk; “Bu binaların sağlamlığı konusunda bir araştırma yapılmadan böyle bir şeyin çıkarılması cinayettir, cinayete ortak olmaktadır, yapmayın.” dedik. Çıkardınız ilk seçimde. Boğaziçi filan istisnaiydi, daha sonra onu da çıkarıp Sayın Binali Yıldırım’ın cebine koyup İstanbul’a yolladınız ve kanunda da bu işin sorumluluğunu, yani depremin sağlamlığıyla ilgili sorumluluğu mal sahibine, binanın sahibine yıktınız. Bu suçlamak filan değil arkadaşlar, yani çok ciddi bir konuyla karşı karşıyaydık, defalarca uyardık ama ısrarla sadece ve sadece üç-beş tane oy için bunu yaptınız ve bunun sonucu devam edecek bunu bilin. Reklamlar filan yaptırdınız, duyurdunuz, bunu bilin isterim.

Değerli arkadaşlarım, ben, özellikle kültürel iktidar kavramı üzerinde konuşmak istiyorum ama birkaç tane konu var zaman kalmayabilir o konulara değineceğim. Değerli arkadaşlarım, aslında kültürle ilgili de kültürle ya da geliştirmeye çalıştığınız kültürle ilgili de bu konular.. Ya bir bakan yardımcınız ne olursa olsun bir yabancı ülkenin temsilcisi için böyle bir şey atar mı? Serdar Çam... Okuyayım mı şimdi cümleyi değerli arkadaşlar, böyle bir şey olur mu? “Siz piçsiniz, bilmem ne çocuğusunuz.” Bir bakan yardımcısı böyle bir şey yapar mı? Bakan yardımcısı bunu yapan bir ülkenin hükûmetiyle, bizimle ilgili ne düşünülür değerli arkadaşlarım? Karşı taraftan daha kötü pozisyona düşmüyor muyuz? Sayın Bakan, o bakan yardımcısı hâlâ yardımcımız olmaya devam ediyor.

Bugün de bir milletvekilinin Türkan Şoray’la ilgili bir paylaşımı var. Türkan Şoray işçileri filan desteklemiş, milletvekili paylaşıyor: “Çamuriyetçi, HDP-PKK’cı Amerikancı, İsrailci, emperyalist iş birlikçisi, tantanacı -Tantanacı deyince bu milletvekilinin kim olduğunu anladınız- medya sahnesinin son artisti Türkan Şoray.” Bu ne arkadaşlar? Bu nasıl bir seviye, nasıl bir düzey, nasıl bir anlayış değerli arkadaşlarım ya? Bu nedir ya! Böyle bir şey yoktu bu ülkede.

RTÜK’le ilgili bir kelime söyleyeyim. RTÜK, sopa olarak kullanılıyor. Hepimizin vergileriyle oluşturulan kurum, vergilerimizle maaş alan üyeler, işte çoğunluk, RTÜK’ü muhalefeti susturmanın aracı olarak kullanıyor. Muhafif hiçbir söze tahammülü yok, kapatıyor, para cezası veriyor Halk TV’ye,

Tele 1'e... En son TV5'e, millî görüşün sesi TV5'e -hiçbir şey de söylenmemiş, konuşmayı baştan sona dinledim- para cezası bastırılmış. TV5, hani rahmetli Erbakan'ın son mirası TV5'e... Yapmayın ya! Bu geçecek değerli arkadaşlarım, bu iktidarlar geçecek, bu dönemler geçecek; bunlar hep önünüze çıkacak, bunların hesabını tek tek verecekler. Gelmemiş RTÜK Başkanı, selam söyleyin ona, bunların hesabını gerçekten bağımsız yargıda verecek. Bunu söylediğim zaman kızıyor arkadaşlar "Tehdit mi ediyorsun?" Bu tehdit değil. Bağımsız yargı diyorum, yargı; bu hiçbir şekilde tehdit değil.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, kültürle ilgili üç beş seneden beri, özellikle 2017'de Sayın Cumhurbaşkanının "Kültürel iktidar olamadık." sözünden bu tarafa, kültürel iktidar kavramı üzerinde çok konuşuluyor, tartışılıyor. Bunun üzerinde yapılan tartışmalar bana göre Adalet ve Kalkınma Partisinin ne olduğu; nereye geldi, nereye gidiyor ve ülke nereye gidiyor bütün bunları göstermesi açısından da son derece öğreticidir.

Önce şunun altını çizelim Sayın Bakanım, değerli arkadaşlarım, bunu sözlüklerden aldım: "Kültür, bir toplumun duyuş ve düşünüş birliğini oluşturan, gelenek durumundaki her türlü yaşayış, düşünce ve sanat varlıklarının tamamıdır. Tarihsel ve toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan her türlü değerler ile bunları kullanmada, sonraki kuşaklara iletmeye kullanılan insanın doğal ve toplumsal çevresini, egemenliğinin ölçüsünü gösteren araçların tamamıdır kültürel araçlar. Bir toplumun, tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe kültür denir. Kültür, bir toplumun kimliğini oluşturur, onu diğer toplumlardan farklı kılar. Kültür, toplum yaşayış ve düşünüş tarzıdır." Bunu bir şekliyle bilelim. Buradan çıkacak en önemli sonuç, iktidarların bu "kültür" dediğimiz şeyle çok fazla ilgileri yok, kültür yapmaya falan kalkmamaları gerekir iktidarların ama kültür yapılması için araçları oluşturmak iktidarların görevidir. Kültürün oluşması için araçları oluşturmak, imkânları sağlamak, ortamı sağlamak, iklimi oluşturmak hükümetin görevidir.

Peki, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakan, on sekiz seneden beri Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında nasıl bir kültür oluşturuluyor? Şu paylaşımlardan çok belli ama ben biraz açacağım değerli arkadaşlarım. Bakın, siz fikri iktidardan filan söz ediyorsunuz değerli arkadaşlarım, dindar nesilden falan. Bu nasıl olacak? Yani kullandığımız araçları filan hiç gözden geçirmeden, mevcut olandan farklı bir kültür oluşturmak bir defa hayal kurmanın ötesinde bir şey; gerçeği değerlendirme yeteneğini kaybetmektir. Her şeyi kullanacaksınız, karşı olduğunuz, eleştirdiğiniz Batı kültürü neyse, modernitenin oluşturmuş olduğu bütün imkânları kullanacaksınız. Parasını-pulunu, bankasını, Merkez Bankasını, sinemasını, tiyatrosunu, topunu, tüfeğini, her şeyini kullanacaksınız, ondan sonra farklı bir kültür oluşturacaksınız. Böyle bir şey mümkün değil değerli arkadaşlar. Medeniyet falan oluşmaz, öyle bir şey yok. Tüm maddi ve manevi varlıklar kültürü kapsıyor. Onun için büyük bir yanılsama içindesiniz, evet, şey yapıyorsunuz ama yanılsama içindesiniz.

Bakın, dindar nesil yetiştirmek ya da işte neyse, ne yetiştirmek istiyorsa bu iş hiçbir şekilde hükümetlerin görevi olmaz değerli arkadaşlarım. Hükümetlerin görevi, bir ülkeyi yönetenlerin görevi, insanların kendilerini geliştirebileceği, kendilerinin gerçekleştirebilecekleri, kendilerini ifade edebilecekleri, mutlu olacakları imkânları hazırlamaktır ve devlet olduğunuz için, cumhuriyetle de yönetilen bir ülkede bütün yurttaşların bu imkânlardan eşit bir şekilde istifade etmeleri gerekir. Bunlar asgari şartlar, bunların olmadığı bir yerde fikri şeyden söz etmek...

Bakın, Sayın Cumhurbaşkanının yakındığı iki konuşması var, başka konuşmaları da var ama iki konuşması var, birini yeni yaptı 18 Ekimde, diğerini de 2017 diye hatırlıyorum. Bu iki konuşmada da diyor ki: "Bu kültür araçları geçercileri, sanat falan bunlar hep millete yabancı, hain, kötülerin elinde -iki üç senedir böyle- Bunları buralarda hâlâ görüyor olmak beni derinden yaralıyor. Kültürel iktidarımızı oluşturamadık."

Değerli arkadaşlarım, bu ülke 83 milyon. Burada, şu anda yaşayan insanların dünyayla, araçla, mevcudatla, varlıklarla ilişkileri ve kendileri ve diğer insanlarla ilişkilerinden ortaya çıkacak maddi ve manevi varlıkların yani kültürün olabilmesi için bütün insanların dâhil edilmesi gerekiyor bu işin içine. Daha işin başında, “Bismillah.” diye çıkarken insanların yarısını dışladığımız zaman, onları yok saydığımız zaman nasıl ölçeceğiz? Şöyle mi bakıyorsunuz: Yüzde 50’si bizim, diğerleri de yanılmış garibanlar, zavallılar; onları da bir şekilde kültürel araçları gereçleri kullanarak düzeltiriz, bizim gibi yaparız. Böyle mi şey yapıyorsunuz? Böyle bile bakmıyorsunuz, böyle baksanız bu milletvekilinizin söylediği bu cümle çıkmaz, bütün hareketlerinizde bu cümle çıkıyor değerli arkadaşlarım. Bizzat Sayın Cumhurbaşkanı açık bir şekilde söylüyor “Bunlar yabancı, millete düşman. Ötekilerin elinde bu kültürel varlıklar, fikri iktidar onların elinde. Olamadık fikri iktidar, bu beni çok rahatsız ediyor.” diyor.

Değerli arkadaşlarım, bakın, sizin yolunuz ne peki? Yani bir yol oluşturup o yolu eğitim ve devletin araçlarıyla insanlara dayatmakla da kültür oluşturulmaz. Hadi oluşturuldu diyelim, sizin yani sizden öncekilerin yaptığı gibi yaparak bir yere gidemezsiniz ama farz edelim ki böyle bir şey oldu, oluşturuluyor kültür. Sizin yolunuz ne? Temel kabulleriniz ne? Kaç tane şeye girdiniz, çıktınız? Bu sadece şeyde değil değerli arkadaşlarım, kültür alanında değil yani toplumsal alanda, siyasal alanda, dış politikada her alanda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu süreniz bitti.

Tamamlamanız için ek süre veriyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çok ters şeyler mi söylüyorum da kısalttın süremi? Pardon...

Bakın, siz çeşit çeşit şeylere girdiniz, çıktınız. Önce, muhafazakâr demokrat oldunuz, tamam mı, ondan sonra olmadı falan, sadece muhafazakâr, dindar filan oldunuz. Muhafazakâr demokrat olduğunuz zaman Batı’ya yöneldiniz, yönelişiniz eksen, sonra muhafazakâr, dindar, Orta Doğu’ya; işte Arap Baharı vardı falan, orada düzen verecektiniz, oraya gittiniz; olmadı, daha sonra dindar muhafazakâr filan derken millî, yerli oldunuz şimdi, Avrasya’ya falan doğru yönelmeye başladınız.

Arkadaşlar, bir defa, önce bir yönelim tespit etmek lazım. Sizin bir yöneliminiz yok, gerçekten bir yöneliminiz yok. Adalet ve Kalkınma Partisi 2001’de mi kuruldu, o günden bugüne hâlâ amorf bir yapı olmaya devam ediyor, yani yönü belli değil; mağduriyeti istismar ediyor, önüne gelen şeylere giriyor. Dava partisi falan diyor, bir davanız falan yok sizin arkadaşlar, öyle bir şey yok. O iktidarı da yani kültürel iktidarı da aslında mevcut ekonomik ve siyasal iktidarı kurmak için istiyorsunuz. Bu iktidar da bütünüyle gidiyor bir şekilde maddi iktidara geliyor; müteahhitlere geliyor, para toplamaya geliyor. Değerli arkadaşlar...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Bekaroğlu teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, son bir cümle söyleyeyim.

Bir ülkede işte, şu kadar yüz milyar TL yatırım var, ihale yapılıyor bunun 60 milyarı 5 insana veriliyorsa ve bunlar kime nasıl veriliyor, hangi yöntemle veriliyor, ihale kanunları falan delinerek istisnalarla veriliyorsa o ülkede gerçekten bir kültürden, bir ölçüden, bir değerden söz edilemez.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim. Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu siyasi ekibin de bir yere gittiği söylenemez, değerli arkadaşlarım. Yani bunları tartışmadan bütçe görüşmesi yapıyoruz, bilemiyorum. Yani diyeceksiniz ki 10 dakika, süre bu kadar yapacak da bir şey yok. Hiçbir şey de söyletmeden kapatıyoruz. 5 dakika mı, hızlı mı çalıştırdı; ne yaptı bilemiyorum!

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Bekir Kuvvet Erim, buyurun lütfen.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) - Sayın Başkan, üyeler, sayın milletvekilleri, Sayın Bakanım ve bürokratlar, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Sözlerime başlamadan İzmir’de meydana gelen depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde her alanda olduğu gibi kültür ve turizm alanında da yaptığımız kısa zamandaki profesyonel çalışmaların neticesini alıyoruz. Aydın’da devam eden kazı çalışmalarının yanı sıra, içinde bulunduğumuz 2020 yılında desteklerinizle Mastaura, Orthosia, Alinda, Dilek Yarımadası ve Gerga Antik kentlerinde yüzey araştırması, temizlik ve kazı çalışmalarına başlandı. UNESCO Dünya Mirası Listesi’ne giren Afrodisias Antik Kenti’nin bulunduğu Karacasu ilçemizde tescilli bulunan sokakların ve binaların restorasyonu çalışmalarına başlandı; desteklerinizle ikinci bir Safranbolu ve Beypazarı olacaktır.

Ayrıca, yapımı tamamlandıktan sonra uzun yıllar atıl duran, kullanılmayan Nazilli Kültür Merkezi ve kütüphanesini de faaliyete geçirdiniz. Kazılarının tamamının on iki ay içinde yapılmasıyla Türkiye’imiz kültür, turizm ile her alanda olduğu gibi dünya turizm alanında da hak ettiği yere hızla gelecektir. Covid-19 salgının bertaraf edilmesiyle atıl durumdaki dünyanın sayılı kongre merkezlerinden biri olan Kuşadası KOMER Kongre Merkezinin en kısa zamanda faaliyete geçireceğinize, ayrıca Şanlıurfa’daki Harran Evleri ve Kars Sarıkamış’taki Katerina Köşkü’ne 2021 bütçesinden gereken payı ayıracağımıza inancım tamdır, zira, antik kentler ve tescilli yapılar ne kadar kısa zamanda gün yüzüne çıkarsa Türkiye’mizin kültür ve turizm yönünden gelişiminin o kadar hızlı olacağını, turizmin sadece deniz, kum ve güneşten ibaret olmadığını bilen bir Kültür ve Turizm Bakanımız var, kendilerine ve ekibine teşekkür ediyorum.

Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2021 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını dilerim.

Saygılarımla.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim süreyi iyi kullandığınız için.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakan, sayın milletvekilleri, sayın bürokratlar, değerli basın emekçileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmama İzmir depreminde yitirdiğimiz vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılara acil şifalar dileyerek başlamak istiyorum. Emeğini, yüreğini, sevgisini, merhametini, iyiliğini esirgemeyen tüm dayanışma gösterenler; bu dünya sizlerin yüzü suyu hürmetine yürüyor, iyi ki varsınız.

Değerli arkadaşlar, pandemi sürecinin öncesine gitmek istiyorum. 27 Şubat 2020’de yani ülkemizdeki ilk resmî koronavirüs vakasının görülmesinden on sekiz gün önceydi, Sayın Bakanın davetiyle Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak bir araya geldik, elimde bu toplantıda aldığım

bazı notlar da var. Örneğin, Sayın Ersoy coronavirus nedeniyle Çin'den gelecek 500 bin turistin gelemeyeceğini, İran'dan ise bir önceki yıl gelen 2 milyon 100 bin turistin 2 milyona düşeceğini belirttikten sonra, 2020 yılında 40,8 milyar dolar turizm geliri beklediklerini söyledi ve bazı tedbirler üzerine hep beraber konuşuldu. Anlaşılan o ki aradan on sekiz gün geçtikten sonra Türkiye'nin göbeğinde coronavirus patladı, demek ki Türkiye'ye bu coronavirusün gelmeyeceği hesap edilmiş, bunu bir öngörüsüzlük olarak tarihe not düşmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, turizmde Türkiye tarihinin en yüksek ziyaretçi sayısına yaklaşık 51 milyon ziyaretçiyle 2019 yılında ulaşılmış, aynı yıl yaklaşık 35 milyar dolar turizm geliri elde edilmiş. Bakanlığın açıkladığı verilere göre Türkiye'ye 2020'nin ilk yedi ayında toplamda 5 milyon 440 bin turist gelmiş, geçen yılın aynı döneminde gelen turist sayısı 24 milyon 690 bini; böylece pandemiden kaynaklı düşüş yüzde 77'yi aşmış.

Arkadaşlar, Temmuz 2020 iş kolu istatistiklerine göre 931 bin işçi sektörde çalışıyor görünmesine karşın bu sayı Temmuz 2019 istatistiğinde 1 milyon 52 bini ve işçi sayısının 120 binin üzerinde düştüğü görülmekte. Bu işçi sayısı gerçek rakamlardan düşüktür; iş sözleşmelerinin askıda olması, ücretsiz izin, kısa çalışma ve fesih yasağı gibi nedenlerle gerçek tabloyu yansıtmamaktadır. Türkiye'de turizm işçisi pandemi karşısında korunmasız kalmıştır; küresel salgının etkisiyle turizm işletmelerinin kapanması, kapalı işletmelerin açılmaması işçilerin işsiz kalmasına, iş sözleşmesi askıda olan işçilerin geleceklerinin belirsizleşmesine, yasal desteklerden yararlanamamalarına yol açmıştır. Sektördeki açık işletmelerde çalışanlar ücretsiz izne zorlandı, iş sözleşmesi askıda olan çalışanlar ise davet edilmedi ve tazminatsız iş sözleşmelerinin feshi gündeme geldi.

Kayıt dışılığın yüksek olduğu turizm sektöründe kayıt dışı istihdam yüzde 35 civarında ve bu oran küresel salgınla birlikte artma eğiliminde. Çalışanlar çoğu zaman sezonluk ve kayıt dışı çalışıyor, bu işçilerin sosyal güvencesi yalnızca çalıştıkları süreyi kapsıyor, dolayısıyla sezonda maruz kaldıkları virüs riski sezon dışında ortaya çıkarsa sağlık güvencesinden yoksun kalıyorlar.

Mevsimlik çalışan göçmen işçilerin çoğu bekâr odalarında ya da çalıştıkları tesisin yakınındaki pansiyonlarda kalıyor. Bu işçilerin hâlihazırdaki barınma sorunu virüs riskiyle daha da kötüleşmiştir.

Değerli arkadaşlar, bir başka risk de gelir güvencesinde yaşanıyor. Artan maliyetler ve düşen doluluk oranları sektördeki fiyatlara yansıdığı gibi işçilerin ücretlerine de yansımış; zaten güvencesiz olarak çalışanlar bir de ücretlerin düşmesinden ötürü mağdur olmuşlardır. Ayrıca, işletmeler virüs riskini sınırlı tutmak adına çalışan sayısını da düşük tutmayı tercih etmişlerdir. Bu durumda turizmde çalışanların çalışma saatlerinde artış ve iş tanımlarında bir genişleme söz konusu olmuştur. Bütün bunlar çalışanların mevcut iş güvencesi ve gelir güvencesi yoksunluklarının yanı sıra çalışma koşullarında bozulmaya ve Covid-19 kaynaklı sağlık risklerini de beraber getirmiştir. Çoğunluğu genç ve kadınlardan oluşan turizm işçileri tarihte eşi benzeri görülmemiş düzeyde olumsuz etkilenmişlerdir. Sektörde sezonluk çalışanlar kısa çalışma ödeneğinden yararlanamamışlardır. Kısa çalışmadan yararlanma şartları yeniden düzenlenmeli, son üç yılda ödenen prim gün sayısı sezonluk işçiler için yüz yirmi güne indirilmelidir, kısa çalışmadan önce aranan prim gün şartı sezonluk işçiler için tamamen kaldırılmalıdır.

İçinde bulunduğumuz olağanüstü dönemde temel gelir uygulaması iki açıdan ele alınmalıdır. Bunlardan ilki, ani ve hazırlıksız yakalandığımız bu duruma karşı aynı hızda tedbir almak, ikincisi ise salgın sonrası dönemdeki kalıcı etkileri, uygulamaları tasarlayabilmektir. İnsanları salgın süresinde uğrayacakları gelir kesintilerinden korumak, temel ihtiyaçları başta olmak üzere günlük gereksinimlerini karşılamalarını sağlamak temel gelir uygulamasının amacıdır. Ekonominin yavaşlaması hatta durması riskine karşı insanların para harcamasını devam ettirmek gerekmektedir; aksi olduğunda talep daralması

birçok işletmenin kapanmasına yol açacak, işsizlik bu nedenle artacak, neticesinde sosyal yardım talebi patlayacak ve belki de devlet normalde temel gelirler için harcadığından daha fazlasını bu alanlara harcamak zorunda kalacaktır.

Değerli milletvekilleri, pandeminin yarattığı daralmayı ancak turizmi baştan, yeniden yapılandırarak aşabiliriz. Ülkemiz turizminin gelişimi ve cari açık dengesi üzerindeki döviz sağlayıcı etkisinin artması için ivedilikle atılması gereken bazı adımları sizlerle paylaşmak istiyorum. Bu kapsamda,

1) Turizm sektörünün belkemiği bu alanda hizmet veren işçilerimizdir. İşçilerimizin pandemi döneminde yaşadığı kayıplar giderilmeli, bu alandaki deneyimli iş gücünün başka alanlara kayması engellenmeli, sendikal örgütlülüğün önündeki yasal ve fiili engeller kaldırılmalıdır.

2) Turizm çeşitleri çoğaltılmalı ve turizmin on iki aya yayılması sağlanmalıdır.

3) Büyüklük ölçөгüne bakılmaksızın her işletmeye 2019 yılının cirosunun belli bir oranında belli bir süre ödemesiz ve sıfır faizli krediler verilmelidir.

4) Coğrafi bölge tanımlamaları ile yeni turizm destinasyonları oluşturulmalıdır. Bu konuda birkaç destinasyon dışında marka turizm kentimiz maalesef yok.

5) Ülkemiz Akdeniz çanağında belli başlı pazarlara bağımlı olmaktan çıkartılmalıdır.

6) İç turizmin bütün gelir gruplarına hitap edecek şekilde güçlendirilmesi sağlanmalıdır.

7) Sektörün bugünkü durumunda zarar edilse dahi alınan turizme katkı payı uygulaması devam ettirilmektedir. İrtifak hakkı bedelleri ertelenmiş, vergisel ödevler mücbir sebep hâli kapsamına alınmış fakat bunun dışında ciddi hiçbir önlem alınmamıştır. Sektör biraz kımıldadığında nereden ne vergi ve ne katkı payı alacağını şaşırın iktidar, sektörün çok kötü olduğu bu dönemde sahaya inip sektörün yaşaması ve bunca insanın işsiz kalmaması için müteahhitlere gösterdiği ilgiyi turizm sektöründe göstermelidir.

8) Konaklama vergisinin oranı düşürülmeli ve sağlanacak gelir yerel yönetimlere aktarılmalıdır.

9) Özellikle, son aylarda güney Ege ve Akdeniz bölgemizde ağırlıklı turizm amaçlı konaklamalarda Covid-19 sebebiyle daha da artan gününbirlik kiralanana daire, ev ve villaların kayıt dışı kiralanması konusu en büyük problemi oluşturmaktadır. Bu alana yönelik düzenlemeler mutlaka yapılmalıdır.

10) Yaz nüfusu kış nüfusunun 4 katı artan Muğla gibi illere İller Bankası'ndan daha fazla katkı sağlanmalıdır. Muğla'nın ayrı bir özelliği var, Antalya'nın ayrı, İstanbul'un ayrı; parçalardan bütüne ulaşmak lazım, Bölgesel Turizm Master Planı mutlaka yapılmalı.

Turizm alanları ilan ediliyor oysa yetki yerelde olmalı, yerelde yerel aktörlerle konuşup verilere, istatistiğe dayanan bir planlama yapılmalıdır.

12) 5779 sayılı Kanun gereği yerleşik nüfus üzerinden hesaplanan pay oranlarındaki adaletsizlik giderilmelidir. Turizm sektörünün ağırlıklı olduğu il ve ilçelerde altyapı yatırımlarının daha hızlı bir şekilde çözülebilmesi amacıyla turizm gelirlerinden veya turizm sektöründeki şirketlerden elde edilen vergi gelirleri üzerinden ayrılacak payın Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde oluşturulacak altyapı destek hesabına aktarılması sağlanmalıdır. Kamu yararı açısından böyle bir düzenleme gereklidir.

13) Osmanlı'dan miras kalan, ata yadigârı birçok taşınmazımız olan vakıf eserlerimiz mevcuttur. Bu vakıf eserlerinin birçoğu iş yeri olarak kullanılmakta, devletimiz de bu vakıf taşınmazlarından kira geliri elde etmektedir. Pandemi sonrası yaşanan ekonomik kriz birçok esnafımızı olumsuz yönde etkilemiştir. Pandemi süresince vakıf taşınmazlarından kira almamayı ya da kira artışı yapmamayı düşünüyor musunuz?

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; Türkiye pandemi süresince kültür emekçilerini, sanatçıların büyük bir yalnızlığa ve güvencesizliğe terk etmiştir. Pandemiyle bağlantılı olarak çeşitli iktidarlar kendi ülkelerindeki sanat alanlarını ayakta tutabilmek için bazı önlemler aldılar. Biz de bu tedbirleri sosyal devletin bir gereği olarak almalyıydık, alamadık. Dünyadan bir örnek vermek gerekirse, Almanya örnek olması gereken bir uygulama yaptı, sanatçılara ayrımsız 5 bin euro bağladı, kirada oturan insanların kiralarını ödedi; daha da önemlisi, bunu düzenli olarak yapıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Girgin, ek süre veriyorum, lütfen tamamlayın.

SÜLEYMAN GİRĞİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Sağlık hizmetlerinden sınırsız ve özgürce yararlanmalarını sağladı. İskandinav ülkelerinden İngiltere'ye, Fransa'ya, Rusya'ya, hepsi çeşitli koruma tedbirleri aldı. Ülkemizdeki sanatçılar bu süreçte kiralarını, faturalarını ödeyemedi. İstanbul'da şu zamana kadar kapanan tiyatro sayısı 10'u bulmuş durumda ve kış kapıya dayandı, önümüzdeki süreçte artan faturaları ödeyemeyecek olan salonların da tek tek kapanacağını göreceğiz.

Mart 2020'de Resmî Gazete'de yayımlanan karara göre, cep telefonu satışlarından yüzde 1 Kültür ve Turizm Bakanlığı kesintisi alınmaya başlandı. Bu yolla şu ana kadar Bakanlığın elde ettiği gelir ne kadardır? Bu gelirin doğrudan özel tiyatrolara, sahnelere ve özellikle yerel düzeyde çalışan sanatçılara aktarılması hususunda bir çalışmanız var mıdır?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Girgin.

Sayın Cora, buyurun lütfen.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, çok kıymetli heyeti, Değerli Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konuşmanın başında ben de İzmir'de hafta sonu meydana gelen deprem nedeniyle hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum. İzmir'e geçmiş olsun dilekelerimizi iletiyoruz. Bütün bakanlarımızla, kurum ve kuruluşlarımızla İzmir'de yaraları sarmak için bir mücadele içerisinde olduğumuzu belirtmek istiyorum.

Aynı şekilde, bu hafta sonu yine üzücü haberler aldık. Önceki Başbakanlarımızdan Mesut Yılmaz'ın vefatını teessürle öğrendik. Onun vefatı nedeniyle kendisine Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyoruz. Ülkemize, milletimize hizmet etmiş bir devlet adamıydı.

Aynı şekilde, yine, daha önce milletvekilimiz olan Anayasa Komisyonu Başkanımız Burhan Kuzu'nun vefatı nedeniyle kendisine Allah'tan rahmet diliyorum. Bu vesileyle, Covid tedavisi gören tüm hastalara da Allah'tan şifalar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesini bugün görüşüyoruz. AK PARTİ döneminde, özellikle kültür ve turizm alanında önemli adımlar, önemli atılımlar gerçekleştirdik. Sahip çıktığımız medeniyetimiz, koruduğumuz kültürel değerlerimiz, imkân oluşturduğumuz turizm yatırımlarıyla vizyoner bir bakış açısı ortaya koyduk.

Tabii, geçen yıl, Covid salgınıyla beraber dünyayı etkisi altına alan pandemiden her sektörün etkilendiği gibi turizm sektörü de etkilendi. Turizm sektörüyle birlikte kültür, sanat, sosyal hayat, ekonomi her yönüyle olumsuz yönde etkilendi ama tüm bunlara rağmen,, özellikle ifade etmek istiyorum ki, Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyoruz. Sayın Bakanımız geçtiğimiz yıl Covid

salgınında Türkiye'nin normalleşmesi sürecine ilk ve en önemli katkısı sağlayan kişilerden birisidir. Cesur adımlar atarak o süreçte yapmış olduğu zirvelerle, ikili görüşmelerle, diplomasi trafiğiyle ve oluşturduğu güvenlik sertifikası ve buna mukabil diğer kriterlerle birlikte turizm sezonunun açılmasına, en azından turizm sezonunun açılmasıyla birlikte ekonominin de normalleşmesine ciddi bir katkı sağlamıştır. Belki turizm sektöründe istediğimiz rakamları sağlayamadık ama en azından sektörde çok daha ciddi bir krizin oluşmasının önüne geçmiş oldu. Turizm firmalarının, turizm yatırımcılarının en azından bu yıl belki kâr etmese de iflas etmelerinin önüne geçecek ciddi adımlar atmıştır. Ardından da destek paketleriyle beraber, kısa çalışma ödenekleriyle ve devamı gelen diğer turizm teşvik paketleri, kredi imkânlarıyla büyük bir mücadele ortaya koymuştur, kendisine özellikle teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, muhalefet partisi milletvekillerimizden Erol Katırcıoğlu Hocamız konuşmasında turizm-demokrasi vurgusunu yapmıştır. Tabii, şunu ifade etmek istiyoruz, turizm rakamları ortadadır. Turizm-demokrasi ikilemi içerisinde rakamlar ortaya koymaya çalışmıştır. Demokrasi çıtamızın, turizmdeki canlılığa göre bir değerlendirmesini yaptı. Ben de kendisine şunu sormak isterim: Turizmin en yüksek olduğu dönemler hangi dönemlerdir, en fazla turist geldiği dönem ne zamandır, turizmden elde ettiğimiz gelirlerin en yüksek olduğu dönem ne zamandır? Bunları bir incelerse o zaman da ona göre demokrasi çitasının değerlendirmesini daha ciddi bir şekilde yapmış olacağını düşünüyoruz.

AK PARTİ, her zaman, sadece turizme değil, kültüre, sanata her alanda destek sağlamıştır. Sadece, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde AK PARTİ'den önce 9 unsur kaydedilmişken, AK PARTİ iktidarı döneminde 9 unsur daha kaydedilmiştir yani Kültür Mirası Listesi'nde toplam 18 unsurumuz kaydedilmiş, bunun 9'u AK PARTİ döneminde gerçekleşmiştir. Somut olmayan Kültür Mirası Listesi'nde de ayrı bir başarı hikâyesi vardır, bunlar önemlidir. Her şey bir tarafa, Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezi bu yıl açıldı. Ben bizzat gittim, içerisini gezdim, yayınları inceleme imkânımız oldu. 4 milyon üzerinde kitabın bulunduğu, birçok yayının bulunduğu devasa bir eser. Âdetâ AK PARTİ'nin bir iftihar tablosu olarak nitelendirebileceğimiz bir eserdir. Gelecek nesillere bırakacağımız en önemli kültürel miras olarak nitelendiriyorum. Yine, ziyaretçi sayısı da her geçen gün artmaktadır, bu da gurur verici bir gelişmedir. Biz, AK PARTİ döneminde her alanda, kültür sanatta da ivme kazandık, yayınevi sayısı artmıştır, basılan kitap sayısı artmıştır, kişi başına yıllık kitap okuma adedi bile yükselmiştir. Bu manada diğer desteklerimizi de ortaya koyduk. Özellikle kongre, konferans, seminer, konser, fuar gibi sanatsal desteklerde KDV oranlarını yüzde 8'e indirdik. Sinema, tiyatro, opera, bale, müzik giriş ücretlerinde KDV oranlarını yüzde 1'e indirdik. Bu da bir teşviktir, bir imkân oluşturmaktır. Aynı şekilde, sanat galerilerinin, tiyatro faaliyetlerinin özel mülkiyetlerde yapılması gibi bir durum söz konusu olduğunda burada da kira stopajlarını yüzde 20'den yüzde 10'lara indirdik. Sanata, sinemaya, tiyatroya bu kadar destek verilen başka bir dönem olmamıştır. Sadece, sinemaya uzun metrajlı filmde 560 milyon TL destek sağlanmıştır. Filmlerimiz, uluslararası festivallerde birçok ödülün sahibi olmuştur. Bunlar, yapılan çalışmalarla, teşviklerle kültür politikalarımızın sonucunda gerçekleşmiştir. Yine, kültürel varlıklara sahip çıkan bir iktidar konumunda olduk. Gerek kazı çalışma faaliyetlerinde gerekse yurt dışında iadesi sağlanan eserlere baktığımız zaman, her yönüyle fark yaratan çalışmalar ortaya koyduk. Bizden önce sadece 37 iade işlemi gerçekleşmişken AK PARTİ iktidarı döneminde, farklı farklı ülkelerden binlerce varlık olmak üzere 69 iade işlemi gerçekleşmiştir; bunların da önemli çalışmalar olduğunu düşünüyorum.

Yine, değerli arkadaşlar, TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı çok önemli faaliyetler ortaya koymaktadır. Yunus Emre Enstitüsü keza aynı şekilde Türkçenin farklı ülkelerde, yabancı ülkelerde öğretilmesi noktasında çok önemli çalışmalar ortaya koymaktadır. TİKA zaten Türkiye'nin her yerden görülmesine, her yerden duyulmasına önemli bir imkân sağlamaktadır; sağlık tesislerine, hastanelere, okullara ve bir sürü yardıma baktığımızda, TİKA kendini ortaya koyan bir

başarı hikâyesi çıkarmıştır. Son olarak 23 hastane, 37 kültür tesisi, 97 okulun inşasına katkı sağlamıştır. TİKA'yla beraber, Türkiye, yabancı bir ülkede “Yine vefalı Türkler geldi.” şeklinde bir algının oluşmasına imkân sağlamaktadır.

Vakıflara geldiğimizde, vakıflar başlı başına AK PARTİ döneminin bir iftihar tablosudur. Ülkemizin muhtelif illerinde mezbelelik görüntüsü oluşturan vakıf eserleri yeniden ihya edilerek milletimizin hizmetine sunulmuştur. Ecdat yadigarlarına sahip çıktık, esasında medeniyetimize sahip çıktık. Vakıf eserlerine sahip çıktığımızda beddua değil dua alırsınız, dua aldıkça da yol alırsınız; bunlar önemli gelişmelerdir. Kültür ve Turizm Bakanlığımızın faaliyetlerini takdir ediyoruz.

Son olarak, konuşmamın son bir dakikasında da Trabzon'la ilgili bir hususa değinmek istiyorum.

Sayın Bakanım, Trabzon'da Sümela Manastırı'nın restorasyonuna ve Ayasofya'nın restorasyonuna sağladığınız imkânlardan dolayı teşekkür ediyoruz. İlimizi en fazla ziyaret eden Kültür ve Turizm Bakanı olarak sizlere minnettarız, teşekkür ediyoruz. Her geldiğinizde yeni müjdelere, yeni imkânlar oluşturmaktasınız. Bu minvalde Sümela'nın yanı sıra yine Sümela'nın bulunduğu bölgede, Karadeniz Bölgesi'nde değerlendirilmeyi bekleyen en önemli turizm alanlarından biri de Çakırgöl kış turizm merkezidir. Çakırgöl, Gümüşhane sınırları içerisinde yer alan, ulaşımı Trabzon'un Maçka ilçesinden sağlanan, havaalanına 65 km uzaklıkta bulunan Sümela Manastırı'na yirmi dakikada olan bir lokasyonda yer almaktadır; tüm imar sorunları çözülmüştür, Bakanlar Kurulu kararıyla turizm merkezi ilan edilmiştir; master planı yapıldı, jeoteknik etüt, detaylı çığ etüdü ve diğer çalışmaları yapıldı; kar ölçüm istasyonu kuruldu; RASAT verilerinde olumlu sonuçları vardır. Bundan sonra yapılması gereken bir bütün olarak yap-işlet-devret modeliyle bir işletmeceye tahsis edilmesidir. Ülkemiz için önemli bir kazanım olacağına inanıyoruz. Sayın Bakanım, bununla ilgili olarak hazırlanan dosyayı sizlere sunmak istiyorum. Bakanlığın bu projeye sahip çıkmasını bekliyoruz, sizlerin desteğini bekliyoruz.

Bu vesileyle Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum, katkı sunan herkese teşekkür ediyoruz.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Cora.

Sayın Erhan Usta, buyurun lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; ben de öncelikle tabii, İzmir'de meydana gelen depremde hayatını kaybeden bütün vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, yakınlarına, milletimize başsağlığı diliyorum, yaralı olanlara da acil şifalar temenni ediyorum.

Sayın Başkan, daha önce Cumhurbaşkanlığı bütçesini görüşürken bu programları, 2021'den itibaren başlıyor malum... Arkadaşlar “2020 bütçesini de bu programlara göre yaptık.” demişlerdi. Keşke onlar da hazırlanıp bize verilseydi -daha doğrusu o zaman talep ettik- şimdi mukayese ederdik. Hakikaten, şimdi Kültür ve Turizm Bakanlığı 3 tane program, 6 tane alt programla karşımıza geliyor. Ancak burada, 2020 yılına göre bu programlar için mukayese ettiğimizde 2021 yılı için ciddi bir ödenek ayrılmış mı, yeteri kadar bir vurgu var mı, onu biz bilemiyoruz. Dolayısıyla, bu anlamda aslında ilk tartışmalar, ilk müzakereler çok verimli geçmiyor program bağlamında baktığımız zaman çünkü temelde söylediğimiz şey de hep şuydu: Teferruat meseleleri -Komisyon üyeleri bilmez, bütün dünyada böyledir- işte, programlar üzerinden olursa çok daha sağlıklı bir tartışma olur şeklindeydi. En azından bundan sonraki bütçelerde bize bu sağlanabilirse... Şunu söylemeye çalışıyorum: 2020 bütçe ödeneklerinde de bu programlar formatında bir liste var; kanun teklifinde 51'inci sayfadaki listeye bir sütun daha eklenmesi, oraya 2020 yılının konulması, temelde söylemek istediğim şey bu.

Şimdi, tabii, Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesi çok yüksek bir bütçe değil diğer bakanlıklarımızla mukayese edildiğinde; 3 program, 6 tane alt program var, burada, 2 tanesi kültürle ilgili, 1 tanesi turizmle ilgili. Turizmle ilgili olarak, tabii, turizmde malum şöyle bir yapısal sorunumuz var: Ziyaretçi başına ortalama harcamamız çok düşük, bunu nereden... Düşük ve bu giderek de düşüyor, örnek olsun diye söyleyeyim, 2014 yılında 828 dolarken, 2018’de 647’ye düşüyor, 2019’da 666 olarak gerçekleşiyor. Yani giderek kişi başına düşen bir turizm harcamamız var. En çok turist çeken ülkeler sıralamasında 6’ncı sırada olmamıza rağmen turizm gelirleri sıralamasında 13’üncü sıradayız, bu da zaten bunu gösteriyor. Dolayısıyla, bu yapısal sorunun bir defa aşılması lazım. Elbette onunla ilgili neler yaptıklarımızı da bize anlatırsınız çünkü böyle bir yukarıya doğru çıkış trendini görmüş olsak “Tamam, hakikaten bir şeyler yapılıyor.” diyeceğiz ama aşağı doğru bir düşüş var ziyaretçi başına harcamada, tabii, bunun daha yükseltilmesi gerekiyor. Ben, programları da inceledim, işin doğrusu, bu anlamda programlarda çok da bir şey göremedim. Mesela, şu üzücü: Kültürle ilgili programa geleylim yani 2 tane programımız var. Alt programlarda başka anahtar göstergeler var ama üst programda mesela millî kültürle ilgili 2 tane anahtar gösterge var, ikisi de etkinlik sayısı; biri yurt içinde, biri yurt dışında yapılacak kültürel etkinlik sayısı. Yani bundan daha farklı, daha programın özünü yansıtan performans kriterleri, ölçütler koymamız gerekir diye düşünüyorum. Turizmde de aynı şekilde. Buradaki ölçüt de işte az önceki sıralamanın yükseltilmesi ancak onun dışında da, o zaten bir vakıya yani o biraz totoloji gibi oluyor yani kendisiyle açıklar gibi oluyoruz. Dolayısıyla, bu anlamda, belki bu zaman içerisinde yerleşecek ancak burada kaynaklarımızı programlarda öngörülen amaçlar çerçevesine daha fazla tahsis etmemiz lazım. O zaman, belki daha fazla kaynak alma ihtimali de artacaktır. Tabii, maalesef, Plan ve Bütçe Komisyonundaki müzakereler, diyelim ki işte, önemsenen kurumlara buradaki bakanlıklar bunu dağıttı Strateji Bütçe Başkanlığı bir programı atlamış olabilir, çok önemsememiş olabilir ama burada hakikaten onun önemi ortaya çıktığında... Tabii, maalesef şöyle bir kültür yok bizde: Yani burada tutup da bütün Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri bile hemfikir olsa “Şu programdan keselim, bu programa biraz daha fazla kaynak ayıralım.” diye bir anlayış, siyasi anlayış, öyle bir siyasi kültür olmadığı için konuşmanın da çok fazla aslında belki bu anlamda bir faydası yok. Şimdi, programla ilgili kısım bu şekilde.

Diğer bir husus, tabii, Bakanlığın ismi Kültür ve Turizm Bakanlığı. Tabii, her şeyin mutlaka belli ölçüde birbiriyile bir ilişkisi vardır ancak kültür ve turizm... Yani kültür çok yataç bir konu, çok kesit bir konu yani bunun daha farklı bir şekilde yani Kültür ve Turizm Bakanlığıyla değil de aslında müstakil bir bakanlık, belki de Cumhurbaşkanlığı bünyesinde bütün kurumları kesen çünkü bunun yerel yönetim boyutu var, merkezî yönetim boyutu, merkezî yönetimde Şehircilik Bakanlığından Millî Eğitim Bakanlığına kadar, Diyanet İşleri Başkanlığından Tarım ve Orman Bakanlığına kadar bir çok konuyu ilgilendiren bir boyutu var hakikaten kültür meselesini içselleştiriyorsak. Ancak biz hep görüyoruz ki yani sizin beyanatlarınızda da görüyoruz, daha önceki bakanlarda da bu vardı; Kültür konusu tamamen bu Bakanlık bünyesinde turizmin gölgesinde kalmış bir konudur, bunu bundan çıkarmak lazım çünkü kültür bir milletin olmazsa olmazıdır yani ekmek, su bir insanın yaşamı için ne ise kültür konusu da milleti ayakta tutması açısından aynı şekilde önemli bir konudur, buraya daha fazla önem vermek gerekir diye düşünüyorum. Belki önümüzdeki günlerde -bir kısım söylentiler var- bakanlıkların yeniden yapılandırılması, hem ona bir katkı olabilir anlamında bunu ifade ettim.

Şimdi, diğer bir konu, bu pandemiden etkilenen önemli bir kesim; sanatla ilgili olanlar, sanat insanları, yazarından tiyatro, sinema oyuncusuna, müzisyeninden ressamına kadar sanatıyla yaşamaya çalışanlar çok zor durumdadır. Bu kesimin neredeyse tamamı günlük kazanıp günlük yiyen kesimdir. Sanatçıların yanında sektörün diğer çalışanları da aynı zorluğu yaşıyor. Bir film setinde yüzlerce kişi

çalışıyor, bir tiyatrodaki yine arka planda onlarca kişi var, sanatçılarla birlikte bu çalışanlar çok zor durumdadır. Kısa çalışma ödeneği ve benzeri yardımlardan bu kişiler faydalanmıyor, buna bir çözüm gerekiyor.

Diğer bir konu, Bakanlık özel tiyatrolar ve sinema filmleri, belgeseller için çeşitli yardımlarda bulunuyor. Bu güzel bir destek ancak sinema filmlerinde senaryo incelemesi konusunda ciddi bir eksiklik olduğunu düşünüyoruz. Hiçbir kültürel getirisi ve kalıcılığı olmayacak filmlere destek veriliyor, bunun daha ciddi bir şekilde daha ciddi komisyonlarda değerlendirilmesi gerekir diye düşünüyoruz.

Diğer bir husus belgeseller, Bakanlık belgeselleri alıp arşivlerde tutuyor. Oysa TRT Belgesel ve TRT 2 kanalıyla Bakanlık yapacağı iş birliğiyle bu arşivlerin topluma ulaşması sağlanabilir. TRT'nin de aslında diğer bir yerde başka firmalardan satın aldığı belgeseller için ödediği paranın Kültür Bakanlığına ödenmesi de sağlanmalıdır diye düşünüyorum.

Sayın Bakan, Kültür Bakanlığının yardımları sinema ve tiyatroyla sınırlı bir de bunun dışında kitabın yayımlanma desteği var. Edebiyat dünyasından yazarların, ressamların, dijital üretimlerin, farklı alanlardaki sanatçıların da desteklenmesi gerekiyor. Verilecek destekler için kırk derecenin su getirmek gibi zorlu şartlar ve süreçler olmamalı, bu destekler yayınevleri üzerinden, resim, galeri ve yerel yönetimler üzerinden verilebilir. Verilen desteklerin de daha objektif kriterler esas alınarak verilmesi kültürümüzün yaşatılması açısından son derece iyi olacaktır.

Diğer bir husus, kitap dağıtımında görünmez bir monopol var. Dağıtım firmaları ve büyük kitabevleri monopol piyasa koşullarını dayatıyorlar. Sinema salonlarında da yeni düzenlemeye rağmen aynı durumun olduğunu, bunun da kültür üretiminin önündeki en büyük engellerden bir tanesi olduğunu ifade etmemiz gerekiyor.

Ören yerleri ve müzelerin giriş fiyatları çok pahalı Sayın Bakan, otopark ücreti ayrıca alınıyor. Örnek olsun diye söylüyorum: 4 kişilik bir ailenin herhangi bir ören yerine veya müzeye gitmesi 150-200 TL tutuyor, bu kültürel ceza gibi bir durum diye ifade edebiliriz.

Şimdi, önümde MAK araştırma şirketinin bir araştırması var, Türkiye Geneli Gençlik Araştırması. Aslında çok güzel bir araştırma, bunun daha detaylarını Gençlik ve Spor Bakanlığında konuşacağız, belki sizinle ilgili olan başka hususlar da var ama bir tanesi çok dikkatimi çekti benim: Bu 18-29 yaş gençler arasında yapılan bir anket, 8 bin kişiyle yapılıyor, ciddi bir anket. “En sevdiğiniz müzik türü hangisidir?” diye soruluyor. “Pop müzik” diyenlerin oranı 1’inci sırada çıkıyor, oranı yüzde 26,5. “Hip hop, rap müzik” diyenler yüzde 23,9; “rock müzik” diyenler yüzde 18,4; “arabesk” diyenler yüzde 11,5; “klasik” diyenler yüzde 7,6; “diğer” diyenler yüzde 12,1. Yani klasikten tabii kasıt klasik Türk müziği mi, onu da bilmiyoruz, klasik Türk müziği de olması gerekmiyor, başka klasik müzikler var. Arabeski ne kadar Türk müziği olarak sayarız, onu bilmiyoruz yani bu sıralamada Türk müziği yok. Bu herhâlde bir sorun, “diğer”in içerisinde veya ne kadar olduğunu da bilmiyoruz, belki de Hint müziği bizim Türk müziğinden, Türk halk müziğinden daha fazla tutuluyor da olabilir. Yani bu konular önemli konulardır, kendi müziğimizi sevdirmek, gençlerimize kültürümüzü tanıtmak önemli hususlar. Ben bunlarla ilgili yeteri kadar ilgilenildiğini işin doğrusu düşünmüyorum. Bu araştırma zaten bunu ortaya koyuyor, objektif bir şey yani Türk müziği dinlemeyen bir genç neslimiz var, bunda kabahat bizde olsa gerek çünkü çocuklar zaten müzik dinliyor, hani müzik de hiç dinlemiyor olsalar belki onu da dinlemiyor, işte öbürünü de dinlemiyor diyebiliriz.

Diğer bir husus, bu RTÜK’le ilgili olarak, Sayın Başkan Vekili de konuşmasında ifade etti, millî kültür veya aile değerleriyle ilgili en fazla şikâyet alınan ikinci konu olarak söylendi. Hakikaten, burada, Sayın Başkanım, biraz daha dikkat edilmesi lazım. Yani bakın, işte, burada birçok insan yurt dışında yaşadığı bazı ülkeler, tamam, bizden daha da serbest olabilir ancak birçok ülke yani Müslüman olmayan

birçok ülke dahi kendi ailesini, kendi kültürünü korumak açısından bu dizilerde, filmlerde çok daha hassas davranıyor. Yani Amerika'da bizdeki filmlerdeki bir kısım o karelerin yarısını bile göremezsiniz. Buralarda, özellikle bunlar, böyle işte çocukların, herkesin de ayakta olduğu saatlerde gösterilen filmler konusunda biraz daha dikkatli olunması gerektiği... Yani bir kısım değerlerimizi yaşatmamız, yaşatabilmemiz lazım. Bunu ben herhangi bir şekilde oralarda baskı uygulansın anlamında falan söyleyemiyorum. Yani RTÜK bu siyasi konularda gösterdiği hassasiyeti, Hükûmete yapılan eleştiriler konusunda gösterdiği hassasiyetin yüzde 1'ini Türk ahlakına, Türk töresine göstermiyor bana göre bu konularda. Bunun üzerinde biraz daha durmak gerekir diye düşünüyorum.

Çok doğru bir şey olacak mı bilmiyorum ama toplum olarak geç yarıyoruz, geç kalkıyoruz. Bunun bir nedeni de herhâlde gece on ikiden sonra çok cazip tartışma programlarının televizyonlarda olması; yani bu tamamen kişisel fikrim, partimi falan bağlamaz. Yani birde, bir buçukta ikide bitiyor, birçok insan da bunları izliyor. Belki bunları da on ikiden sonraya sarkıtmamak lazım. Hakikaten, toplum olarak erken yatıp erken kalkıp işimizde gücümüzle ilgilenmemiz gerekiyor. Ya, seyrediyoruz, erken kalkmak zorunda kalıyor, yorgun oluyor veya işini aksatıyor. Bunların da önemli hususlar olduğunu düşünüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta, tamamlayabilir miyiz lütfen.

ERHAN USTA (Samsun) – Keşke söyleseydiniz Sayın Başkanım, tamamliyordum zaten.

Çok teşekkür ediyorum.

Bütçenizin Bakanlığınıza ve milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sağ olun.

Sayın Usta, ben kesmedim zaten sizi, süreniz dolduktan sonra da kesmedim, bilginiz olsun.

Evet, değerli arkadaşlar, şimdi sıralamayı söyleyeceğim: İlk olarak Sayın Kamil Aydın'a söz vereceğim, arkasından Gamze Akkuş İlgezdi'ye söz vereceğim, hemen arkasından Sayın Gergerlioğlu'na söz vereceğim, ondan sonra Sayın Gökkan Zeybek'e söz vereceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan ilk sırada ben vardım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Fethi Bey, size de söz vereceğim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – 1'inci sıradaydım, nasıl kaydı sıralar?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Vereceğim efendim, size de söz vereceğim.

Sayın Aydın, süreniz beş dakika.

Buyurun lütfen.

KAMİL AYDIN (Erzurum) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben kıymetli hazırunu saygıyla selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Malumunuz, Bakanlığınızı oluşturan iki önemli alan arasında çok yakın bir sebep-sonuç ilişkisi bulunmaktadır yani turizmin çok çeşitlerinden söz etmek mümkündür fakat 21'inci yüzyılın turizm algısını ve gerçeğini dikkate aldığımızda yoğunluğun tarih, kültür ve doğa odaklı olduğuna tanıklık etmekteyiz. Bunun somut yansımalarını Göbeklitepe, Patara ve Ahlat'taki kazılar sonucu elde edilen kazanımlarda gördük. Yani, tarihi ve kültürel değerlerin kazanılmasının bir yandan iç ve dış turizme sağladığı katıların yanı sıra, zengin Anadolu medeniyetlerinin keşfine ve Türk İslam tarihinin ve kültürünün ara kopukluklarının giderilerek bütünleştirici yapısının ortaya konulmasına vesile olmaktadır. Bu bağlamda, yapılan kazı, restorasyon ve benzeri çalışmaların özellikle çok yönlü kazanımlar

sağladığını ifade etmek isterim. Bu anlamda emeği geçen Bakanlığımıza teşekkürlerimi sunuyorum. Özellikle yetkin ve yetişkin sanat tarihçileri ve arkeologlar başta olmak üzere, birçok çalışanın işe alınması ülkemizin kronik bir istihdam sorununun çözümüne de kısmen katkıda bulunduğuna tanıklık ediyoruz. Öte yandan, on iki aya yayılan kazılarda kültür, tarih, sanat, medeniyet ve dolayısıyla turizme katkı sağlayacak değerlere ulaşım da hızlandırılmıştır. Bu anlamda bugüne kadar yapılanlara ilaveten Sayın Bakanımızdan ve yetkili kurul üyelerimizden, bürokrasiden ilaveten bir istirahatımız durmaksızın aynı şekilde, aynı insiyakla Kars Ani'deki Anadolu'daki ilk Türk İslam mabedimiz olan Ulu Camii'nin bir an önce restorasyonunun tamamlanıp turizme ve ibate kazandırılması önemli bir beklentimizdir. Diğer önemli bir beklentimiz: Yüz yıllık tarihî gerçekleri ve tarihî okumaları galebe çalan sözde bir soykırım algısına ışık tutacak Erzurum merkezli bir soykırım anıtı ve müzesinin yapılmasıdır. Bu müzenin özellikle 21'inci yüzyıl teknolojisine uygun ve içerik itibarıyla da dünyanın her tarafından bilimsel herhangi bir bilgi, belge ya da fiziki kanıtları ifade etmesi, sergilemesinin iç ve dış turizme olduğu gibi tarihî gerçeklere de ışık tutacağı kanaatindeyiz. Bu denli çok boyutlu ve çok işlevli bir müze, tarihe ışık tutup aynı zamanda bazı gerçeklerin kuşaktan kuşağa da aktarılmasına yardımcı olacaktır diye düşünüyoruz.

Saygıdeğer hazırun, Değerli Bakanım, kıymetli delegasyon; öte yandan bizim önemle, hassasiyetle üzerinde durduğumuz, elbette ki Yunus Emre Enstitüsü, TİKA, YTB, Türkiye Maarif Vakfı, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu... Yakın ve gerçekten eş güdümlü bir şekilde çalışılması, Bakanlığımızın başkanlığında daha rahat deruhte edileceği kanaatindeyiz.

Diğer taraftan, basın-yayın, sinema, belgeseller üzerinden tarihî, kültürel kazanımlarımızın iç ve dış dünyaya tanıtımının yanı sıra yaşanan olağanüstü sorun ve sıkıntılarla ilgili de birtakım farkındalıklar oluşturmaya katkı sağlayacağı kanaatindeyiz. Örneğin, bir pandemi süreci yaşıyoruz. Yani Amerika Birleşik Devletleri'nin New York eyaletinde, New Jersey Otobanı'nda eğer Peygamber'in bir hadisi dahi öğretici olması hasebiyle örnek gösteriliyorsa, bizim tarihimizde özellikle pandemi tarzı, geçmişte büyük salgınların yaşandığı süreçte... Ben bir Rus-Kırgız ortak yapımında gördüm Sayın Bakanım: Bizim, Doğu'nun, hekimlerin ustası İbn-i Sina'nın, bir veba salgını esnasında bir çözücü ilaç olacak 8-10 maddelik birtakım tavsiyelerde bulunmasını bugüne çok uygun, çok yerinde diye düşünüyoruz. Bu anlamda, bazen slogan üretmekte, çözüm üretmekte, efendim, ilaç üretmekte zorlandığımız anlarda aslında geçmişe bakıp, tarihe bakıp, kültüre bakıp bir anda var olduğunu, yaşatıldığını görüp, bugüne de çok rahat bir şekilde projekte edebiliriz diye düşünüyoruz. Aynı şekilde, yine 15'inci yüzyılın başında Sabuncuoğlu'nun da birtakım çözüm önerileri var. Bunlar küçük anekdotlar şeklinde, efendim, bilgi, belgeler şeklinde, belki reklam filmleri şeklinde yapılabilirse Sağlık Bakanlığıyla iş birliği hâlinde, büyük katkı sağlayacağı kanaatindeyim.

Ben, bu bütçenin hayırlara vesile olmasını diliyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi de Sayın İlgezdi, buyurun efendim. Süreniz beş dakika.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Sayın Başkan, Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Pandemi döneminde bütçeyi konuşuyoruz. Ne yazık ki koşulların ağırlaştığı bu süreçte, kültür sanat emekçileri için bu bütçede bir ışık görmüyoruz. Bakın, kültür sanat sektörü soluk alamıyor, insanlar evlerine götürecek ekmek bulamıyor. Keşke bugün pandemi döneminde yedi sekiz ay için çalışma şansı olmayan sanatçılara, sanat emekçilerine verilen destekleri konuşsaydık burada. Geçtiğimiz senelerdeki bütçelere baktığımızda da kültürün, emeğin, sanatın ve sanatçının, halkın sanat hakkının hiçe sayıldığını görüyorduk. Bu olağanüstü dönemde de sanatçıları açlığa mahkûm eden bir bütçeyi görüyoruz yine.

Değerli vekiller, Bakanlığın on sekiz yıldır unuttuğu bir gerçeği hatırlatmak isterim: Ulu Önder’imiz, Türkiye Cumhuriyeti’nin temelini kültür olduğunu açık biçimde ifade etmişti. Oysa on sekiz senedir kültür yok sayılıyor, sanatçı ayrıştırılıyor ve kendi ifadenizle iktidarımızın fikri dünyasını inşa etmeye çalışıyorsunuz. Çünkü kültür ve sanatın önemine inanmıyorsunuz, gereksiz bulduğunuz bu alana doğal olarak bütçe de ayırmıyorsunuz. Şurası çok açık ki Covid-19 sürecinde Bakanlık olarak sınıfta kaldınız. Neleri yapmadınız? Ek bütçe getirmediniz; kültür sanat endüstrisinde çalışanların meslek sınıflarına göre tasnifini yapmadınız, kaç kişinin işini kaybettiğini umursamadınız, sigortasız ve güvencesiz çalışmak zorunda kalanları güvence altına almadınız, “yeni normalleşme” dediğiniz sürecin başından bugüne sanatçıları kaderleriyle baş başa bıraktınız. Bütün bunlar gösteriyor ki aslında sanattan korktuğunuz kadar Covid-19’dan korkmuyorsunuz. Bakın, bunu öylesine ifade etmiyoruz. Zira salgının hemen başında bir kurtarma paketi açıkladınız, iyi de bu pakette büyük ölçüde turizm sektörüyle ilgili konular vardı ama hakkınızı yemeyelim, özel tiyatrolara verilen desteğin miktarını biraz artırdınız. Teşekkür ederiz de bu yardımları da sektörle ilgili olmayanlara verdiniz, nasıl mı? Bakın, 12 milyon TL’lik desteğinizden akaryakıt, gıda, inşaat ve ayakkabı boyası şirketleri yararlandı ama mesleğin duayenleri faydalanamadı. Bu yardımlardan oyunu olmayan, sahnesi olmayan, kaç kişi çalıştırdığı belli olmayan tiyatrolar yararlandı. Ne tesadüftür ki yardımdan yararlanan bazı firmaların, son başvuru tarihinden iki hafta önce kurulduğunu da gördük. Hatırlatmak isterim ki Türkiye’de 80’li yıllarda hayalî ihracata alışmıştık -çocukluk o zamanlar- 2020’de de devriyönetiminizde hayalî tiyatrolara da aslında tanışmış ve merhaba demiş olduk. İşin özü, bugün kültür sanat endüstrisi tam bir yıkımla karşı karşıya. Bakanlık, oyuncuların, gişecilerin, yer göstericilerin, sorumlu müdürlerin ve set emekçilerinin sorunları karşısında kör, sağır ve dilsiz. Hiçbir güvencesi olmayan sahne sanatları ve müzik sektörü kaderine terk edilmiş. Sokak sanatçısı çaresiz; ışıkçı, kostümcü, makyajcı işsiz. Saz ekibinden şoförüne, yeme içme lojistik çalışanından temizlik işçisine kadar sektör emekçileri suçluymuşçasına cezalandırılıyor. Görünen o ki Bakanlığın kültürle tek bağlantısı tabelasındaki “Kültür”den ibaret kalmıştır.

Evet, sayıları yüz binleri geçen, bu mağduriyeti yaşayan emekçilerle ilgili şu sorulara cevap bekliyoruz: Sayın Bakan, Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca telif, tazmin bedeli toplanıyor. Fonun büyüklüğünün 320 milyon lirayı geçtiği biliniyor. 2020 itibarıyla bu fonda biriken para miktarı nedir? Bu fonda biriken parayı kültür sanat emekçilerine yardım etmek için kullanacak mısınız? Aslında bu soruyu daha önce de pandemi döneminde sordum, sizden “Yönetmeliğe uygun değil.” yanıtını almıştım. Oysa 2019’da yönetmelikte bir değişiklik yapmıştınız. Demek ki isteyince yapabiliyorsunuz. Sayın Bakan, böylesi bir dönemde yönetmelik değiştirmek bu kadar mı zor diye soruyorum.

Pandemi sürecinin başından bugüne kadar kültür sanat endüstrisinde hangi sektöre yardım yapıldı, kaç kişi yararlandı? Bunu sormak istiyorum. Yine, pandemi sürecinde kaç kişi işsiz kaldı? İşsiz kalanların kaçısı kısa çalışma ödeneğinden yararlandı? Bunun dışında, sigortasız ve güvencesiz çalışmak zorunda bırakılan sanat emekçilerinin sayısı nedir? Bu kişiler için ne yapıldı? Covid-19 nedeniyle hayatını kaybeden kültür sanat emekçilerinin sayısı nedir? Bu kişilerin ailelerine herhangi bir yardım yapıldı mı? Yıllardır ısrarla çıkarılmaya çalışılan tiyatro yasasını çıkaracak mısınız? Bunu merak ediyoruz. Çıkaracaksınız paydaşların görüş ve taleplerini alacak mısınız? Yine, özel tiyatrolara yardım yapıldı; kaç tiyatro için başvuru yapıldı, kaçının başvurusu reddedildi, kaç kabul edildi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) – Bunun dışında, Devlet Opera ve Balesinde tasfiye süreci yaşanıyor. Koro sanatçısı olarak yevmiyeli çalışırken işine son verilen sanatçı sayısı nedir? Bugün itibarıyla, mesleğini sokakta icra eden kaç sokak sanatçısı vardır? Telif hakları yıllardır büyük sorun.

Bunun için herhangi bir destek sağlanacak mı? Eser sahipleri ile zor günlerden geçen kültür sanat emekçilerini gelir vergisinden muaf tutacak mısınız? Son olarak da sanatçıların sigorta, emeklilik ve sosyal güvenlik alanında yaşadıkları belirsizliği ortadan kaldıracak mısınız? Ve son olarak, denge ve denetim mekanizması yok edildiği için biz biliyoruz ki “Ne söylersek söyleyelim, ne yaparsak yapalım doğrudur.” anlayışı hâkim ama biz asla sanatçıların haklarını savunmaktan vazgeçmeyeceğiz.

Teşekkür ediyorum .

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Zeybek, size Sayın Sındır’ın yerine söz veriyorum.

Buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle, İzmir’de meydana gelen depremde yaşamını yitiren tüm yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum. Deprem sonrası çok hızlı biçimde organize olan başta Jandarma kurtarma ekipleri olmak üzere AFAD, belediyelerimiz ve yardıma koşan sivil toplum kuruluşlarına da yürekten teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, geçtiğimiz yıl konaklama vergisiyle ilgili ve de Turizm Ajansı ile ilgili yasa teklifleri gündemimize geldiğinde, Türkiye’de turizmin süreklilik arz etmediğini, gerek iç koşullar gerek dönemsel olarak Türkiye’nin yaşadığı bölgesel sorunlar gerekse içinde yaşadığımız Covid benzeri küresel sağlık sorunları yüzünden Türk turizminde istikrarlı bir dönem yaşanmadığını söyledik ve bu vergilere karşı çıkmıştık. Görünen o ki karşı çıkma gerekçelerimizin her biri tek tek ortaya çıkıyor. Elimde tutanaklar var, Komisyon çalışmalarında yaptığımız görüşmelerde ifade ettiğimiz bilgiler var. Biz, şimdi, yine konaklama vergisini 2022 yılına erteliyoruz. Ajansla ilgili de, getirmiş olduğumuz Ajansın masraflarının, giderlerinin karşılanması için turizm firmalarından alacağımız bedellerin de nasıl ödeneceği hâlâ bir soru işareti.

Dönemsel olarak, 2016 yılı Türk turizminin çok sıkıntılı olduğu bir yıldır. Bunun temel sebebi de hem 15 Temmuz darbe girişiminin yarattığı tahribat hem de Rusya’yla aramızdaki ilişkilerin yarattığı, Fransa’yla aramızdaki ilişkilerin yarattığı yabancı turistlerin Türkiye’ye girmesiyle ilgiliydi. Öyle ki 2016 yılında Rusya’dan Türkiye’ye gelen insan sayısı 866 bini, bu, 2019 yılında yaklaşık 7 milyona çıkmıştı. Yani dış politikada ilişkilerin doğrudan doğruya Avrupa Birliği ülkeleri ve bizim diğer yakın komşularımızla ilişkilerimizi çok etkilediğini belirtmek gerekir.

Yine, bu dönemde yani turizmde ciddi sıkıntının yaşandığı dönemde görünen iki tane parametreyi dikkatinize sunmak istiyorum: Bir, bizim içeride demokrasi, özgürlük, hukuk devleti tanımına uygun bir yönetim yapılanması oluşturmamız; iki, dış politikada bölgesel ya da küresel ölçekteki ihtilaflarımızın yabancı ülkelerde yaşayan o ülke vatandaşlarının bunu bir içsel mesele hâlinde görmemesini sağlamamız gerekir. Yani bazı ülkelerle aramızdaki çıkar çatışmalarının giderek ülkelerle aramızda çok ciddi problemlere dönüştüğünü belirtmek istiyorum. Daha bu yıl, 2020 yılı içinde Türkiye’ye gelen turist sayısında Fransızların oranı yüzde 6,8 gibi, bence dönem itibarıyla bakıldığında en yüksek seviyelere ulaşmışken şimdi Fransa’yla ilişkilerimiz... Keza, bütün körfez ülkeleri ve Arap ülkeleriyle ilişkilerimize de baktığımız anda önümüzdeki 2021, 2022 yıllarında da benzer sayıları göreceğiz. Çok ilginç bir örnek vermek istiyorum. 2019 yılında Türkiye’ye gelen turist sayısında ilk 10 içinde bulunan Suudi Arabistan’dan ağustos ayında 69 bin turist gelmişken 2020 yılında bu sayı 360’a düşmüştür. Yani ülkeler arasındaki ilişkilerin aynı zamanda turizm potansiyelini nasıl etkilediğini belirtmek gerekiyor.

Sayın Bakanım, burada, bakanlıkların plan yapmayı çok sevdiğini biliyorum. Yani neredeyse yerel yönetim seçimleri bittikten sonra büyükşehir belediyelerinde görevleri sona ermiş olan ya da ilçe belediyelerinde görevleri sona ermiş olan kimi yetkililer bakanlıklara transfer oldular ve bunlar eskiden elde ettikleri o kenti yönetme alışkanlıklarını şimdi birtakım yasalar ve yönetmeliklerle bakanlıklar üzerinden yapmaya çalışıyorlar. 21'inci yüzyılın demokrasilerinde merkezleşmenin, merkezin güçlenmesinin hiçbir ülkeye bir katkı sağlamadığını biz biliyoruz. O nedenle, turizm bölgelerinde yani Ankara'nın, Türkiye'nin turizm bölgelerinde yapılacak olan yatırımları bir müteahhidin gidip bir körfezde bir koyu belirlemesi, bir plaj alanını belirlemesi, sonra gelip bunu planlama alanı içine dâhil etmesi ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığının da o bölgeyle ilgili bir plan yapmasıyla Türkiye'nin turizm potansiyelini geliştirmemiz mümkün değildir. Bakın, en yüksek olduğumuz 2019 yılında bile Türkiye'de yataklardaki toplam doluluk oranı hiçbir bölgede yüzde 70'lerin üzerine çıkamamıştır. Daha da ilginç bir şey söyleyeyim, 2020 yılı içinde başta İstanbul olmak üzere –çünkü ben İstanbul Milletvekiliyim- turizm firmalarının, turistik işletmelerin takibe düşmüş olan kredi miktarlarında büyük patlama yaşanmaktadır. O nedenle, dönemsel ya da mevsimsel ya da içinde yaşadığımız bu sürece ilişkin zararların ortadan kaldırılabilmesi için turizmin geleceğine bir şans vermek ve turizmin yarattığı bu bütün olumsuzluklardan kurtulabilmesi için de çok uzun erimli bir desteğe ihtiyaç olduğunu görmek gerekir.

Burada, turizm planları yapılırken daha birkaç gün önce yaşadığımız deprem ve fay gerçeğini, yine 2021 yılında bütün ülkemizin yaşayacağı, her yedi yılda bir tekrarlanan Türkiye'nin kuraklık sıkıntılarını dikkate alarak neyi, nerede yapacağımız konusunda büyük ölçekli yani ülke ölçeğinde planlamaya mutlak ihtiyaç vardır. Yani artık, su meselesinde ciddi bir açlık yaşayan Muğla ilimize yeni turizm yatırımları yapmanın Muğla ve çevresinde yaşayacak olan insanlara, yaz ve kış nüfusuna yetecek suyu nereden bulacağımızı mutlaka düşünmemiz gerekir. Sisam Adası'nın açıklarında meydana gelen bir deprem 70 kilometre, 80 kilometre mesafedeki Bayraklı'da ciddi bir tahribat meydana getiriyorsa Ege'deki bütün bu kırık fayların aktif hâle gelmesiyle bu bölgede yapılacak olan yeni yatırımların nasıl sonuçlar doğuracağını şimdiden ifade etmek istemiyorum.

Şimdi, bir başka önemli konu RTÜK. RTÜK Türkiye'de şöyle bir hâle geldi; iktidar tarafından beğenilmeyen bütün yayın organlarının, basın organlarının ve televizyonların cezalandırıldığı bir noktaya geldi. Şimdi, bakın, elimde yeni veriler var, nedir bu? Ekim ayında tüm Türkiye'de... Arkadaşlar siz istesenez de istemesenez de kamu bankalarıyla, şirketlerle, bütün özel kurumlarımızla, kendi yandaş kanallarınıza reklam da verseniz, ekonomik destek de verseniz Türk halkı bu kanalları izlemiyor, neyi izliyor? Belli işte, çok sesliliğe izin veren kanalları ve programları izliyor. Elimde 1/11'den başlamak üzere geriye dönük yirmi günlük yayınlanmış olan total gün izlenme listeleri var. Özellikle Halk TV, Tele 1, KRT gibi televizyonlar üzerinde ya da TV5 gibi size göre, iktidarınıza göre muhalif kanallar üzerinde, RTÜK üzerinden yapmış olduğunuz bu baskıcı anlayış dönüyor dolaşüyor, bazı Avrupa ülkelerinden Türkiye'ye gelen turist sayısının azalmasına yol açıyor. Siz gazetecileri hapse attığınızda, siz siyasi parti mensuplarını hapse attığınızda, siz yazarlarınızı hapse attığınızda, siz sansürü daha da yaygın hâle getirdiğinizde bunun bedelini turizm yatırımcıları mutlaka kaybettiği turist olarak görüyorlar.

Bir başka konu da şu: Osmanlı'dan beri yaygın bir kurumumuz var; vakıflar. Bu vakıflarla ilgili gerçekten anlamakta zorluk çekiyorum; belediyelerin ve kamu kurumlarının bağışlarına ve onların desteklerine bağlı bir vakıf anlayışı hangi dönemden bize kültür olarak aktarıldı? Kendi zenginliğini, kendi servetini vakfetmeyenler belediyelerden, kurumlardan, bakanlıklardan, ihale alandan bağış; belediyeden ruhsat alandan bağış; turizm bölgesinde imar plan tadilatı yaptırandan bağış... E, devlet niye var o zaman? Devlet, alması gereken vergileri kendi alıp bütçe içinde harcamayacak da bu kurulan

vakıflar üzerinden mi dağıtacak? İşte, görüyoruz, büyükşehir belediyeleri el değiştirdi, alalı valalı o vakıfların faaliyetleri yüzde 90 sona erdi çünkü hiçbir vakıf yöneticisinin gelirini, servetini oraya vakfetmediğini hepimiz görüyoruz.

Bir başka önemli nokta şu: Danıştay karar verdi; Haydarpaşa ve Sirkeci gibi kent belleğinin önemli hafızası olan kurumların yanlış bir ihaleyle yandaşa peşkeş çekilmesine “Dur!” dedi.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlar; yerel yönetimler artık kültürel mirasın -Sayın Bakan Yardımcımız da 3 dönem İstanbul’un Perası’nda Belediye Başkanlığı yaptı, kültürün tam merkezinde Belediye Başkanlığı yaptı- tarihsel mirasın korunması konusunda yerel yönetimlerle iş birliği yapmaktan başka çaremiz olmadığını mutlaka görmemiz gerekir. Burada yerelin gücünü ve hızla ulaşma anlayışını mutlaka dikkate almak gerekir.

Bir konu da, emlak vergilerinden alınan kültür tabiat varlıkları fonunun yalnızca anıtsal, dinî yapılar ya da kamu yapıları için değil, sivil mimarlık ürünlerinin kamulaştırılması ve restorasyonunda da mutlaka kullanılması gerekiyor.

Son söz olarak da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, son sözünüzü alalım.

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Turizm gelirlerinin çok azaldığı, Türkiye’ye gelen turist sayısının 30, 40 milyonlardan 10 milyonların altına düştüğü bir dönemde, pandemi dolayısıyla bütün kültürel faaliyetlerimizin durdurulduğu bir dönemde, ünlü bir dörtlüğü söylemek istiyorum yani böyle bir dönemde tabii Bakanlık yapmak, Bakanlık personeli içinde, kurum içinde çalışmak aklıma Karadenizlilerin ünlü dörtlüğünü getirdi: “Cep delik, cepken delik/ Ev daracak oda yok/ Yapardım sana bir mıhlama/ Tava delik yağ da yok.”

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet.

Sayın Gergerlioğlu, buyurun lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sadece şunu söyleyeceğim -Sayın Gergerlioğlu, süreyi yeniden başlatacağım- özellikle beş dakika süre verdiğim arkadaşlara ilave çok fazla süre veremeyeceğim, belki kısa bir süre daha verebilirim. Çünkü 20’nin üzerinde dışarıdan gelen milletvekilimizin talebi var, Komisyon üyesi olup da konuşmayan arkadaşlarımız var. O açıdan, biraz süreye hassasiyet göstermenizi rica ediyorum.

Buyurun lütfen.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İzmir depremi dolayısıyla vefat eden yurttaşlarımıza Allah’tan rahmet, yarahlılara acil şifalar ve tüm İzmirliyle de sabırlar diliyorum.

Değerli arkadaşlar, ben önemli bir tarihî merkezimizle ilgili bir değininde bulunacağım.

Aizanoi Antik Kenti, Kütahya’nın Çavdarhisar ilçesinde bulunan çok önemli bir merkezimiz. Ben geçtiğimiz aylarda ailemle beraber bu merkezi ziyaret ettim, tarihî yerlere meraklıyım ama gördüklerim karşısında büyük bir hayal kırıklığına uğradım, önemli eleştirilerim oldu kendi zihnimde bir vatandaş olarak, bir milletvekili olarak. Daha sonra, konuyu da araştırdım, bilimsel yazılara baktım. Elimde Akdeniz Üniversitesinden Rifat Olgun ve Tahsin Yılmaz’ın bir bilimsel çalışması var, onları

da tetkik ettim ve eleştirilerimin haklı olduğunu gördüm. Önemli bir merkez, Roma Dönemi'nin bir metropolü, maalesef, çok üzücü bir şekilde ihmal edilmiş, bakımsız durumda. Aslında önemli bir merkez ve kazılar yapılsa çok önemli dünya çapında eserler bulunabilecek ama ihmal edilmiş. Nedir buradaki sorun? Evet, bir sit alanı ilan edilmiş ama bu sit alanının üstünde bir köy var ve o köydeki sakinler gördüğüm kadarıyla tarihî eserleri, taşları kendi evlerinin yapımında kullanabiliyor, biz orada gözümüzle de gördük. İşte, yeni yapılan bir köprünün altında tarihî taşlar vardı, cami tuvaletinin orada tarihî taşlar vardı. Yine, ilginç bir şeydi, Zeus Tapınağı dünyanın en iyi korunmuş tapınağı ve orada dünyanın ilk borsası bulunmuş ama bizim gayretimizle değil, bir deprem olmuş, ilkokul yıkılmış, altından dünyanın ilk borsası, Diocletianus'un 301'de yaptığı ilk borsası çıkmış. Yani bizim yaptığımız kazılarla, çalışmalarla değil de bir deprem dünyanın ilk borsasını ortaya çıkarmış. Yine, stadyum, tiyatro, eşi benzeri olmayan bir yer ama gereken tanıtım yapılmamış. Oteller son derece yetersiz. İki bin yıl önceki eserler gerçekten muazzam bir şekilde ortada duruyor ama gereken kazı çalışmaları, bakım yok, böyle kendi hâline bırakılmış. Evet, bir müze var ama yetersiz durumda. Aktif bir fay hattında. Eğer gereken önlemler alınmazsa bir depremle elimizdeki tarihî eserler tekrar yıkılacak. Penkalas Çayı var orada, Penkalas Çayı'nın üstünde köprü var, tarihî Roma köprüsünün üstünden ağır tonajlı arabalar geçiyor. Ben Aizanoi'ye girdim, Zeus Tapınağı'nı arıyorum, ne bir levha var ne bir şey. Bu, bilimsel çalışmada da eleştirilmiş. Nereye gideceğiniz belli değil. Ben yerli turistim ama yabancı turist bile Zeus Tapınağı'nı, dünyanın ilk borsasını bulmak için bayağı bir gayret sarf etmek zorunda orada. Bunlar, tabii, kabul edilecek şeyler değil. Ülkemizin önemli eserleri böylesine heder ediliyor.

Yine, Kültür Bakanlığı diyoruz ama Kültür Bakan Yardımcısı Serdar Çam'ın attığı "tweet" hepimizi şok etti. Güya "Kültür" Bakanlığın adı ama ifadeler bir Bakan Yardımcısının ifadeleri, küfür ifadeleri. Sanırım istifa etmesi gerekir yani "Kültür" adına yakışmayan şeyler bunlar.

Yine, bakın, Ayasofya Müzesinin camiye çevrilmesi, Kariye Müzesinin camiye çevrilmesi de kabul edilecek hadiseler değil çünkü bunlar tarihî eserler. Kiliseler müzeye çevrilmiş ve ardından camiye çevriliyor. Ben beş vakit namazında bir Müslümanım. Bu kiliselerin camiye çevrilmesinden hem dinen çok rahatsızım hem de insan hakları açısından çok rahatsızım. "Dinen neden?" dersiniz, Tevbe suresinin 109'uncu ayetinde samimiyet ve takva üzerine kurulmayan camilerde namaz kılınmayacağı, yıkılması gerektiği söylenir ve Peygamber Mescid-i Dırar'ı yıktırmıştır. Camilerin temeli takva üzerine olmalıdır, siyaset üzerine değil. Bakın, ben size sorarım: Bundan sonra daha kaç tane kiliseyi camiye çevireceksiniz? Ben bir Müslüman olarak başka dinlerin mabetlerinin camiye çevrilmesini kesinlikle kabul etmiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Gergerlioğlu, lütfen tamamlayınız. Lütfen son sözlerinizi alalım.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) – Yine, av turizmi konusunda büyük tartışmalar yaşandı ve kimi ceylanın kimi geyiğin hayatı ancak bu tartışmalar sonucunda medyaya yansıdığı için kurtuldu, bu da çok üzücü bir durumdu.

Müziyenler çok zor durumda. 100'e yakın müzisyen intihar etti; bilmiyorum, haberimiz var mı, önlem aldınız mı?

Kürtçe isimleri değiştirilen çok yer var, farklı dillerdeki yer isimleri de çok değiştirildi, bunlar da kültürümüze aykırı şeyler.

Turist sayısının arttığı söyleniyor ama düşen gelirlerden bahsedilmiyor.

Yine, kütüphaneler... Sayın Bakan, kütüphaneler şu anda çok atıl durumda; 400'ü kapalı şu anda. Bu gidişle, kütüphaneleri modern bir şekilde kullanmadığımız müddetçe kütüphanelerin hepsi de kapanacak. Hani, bakın, binlerce eser var ve çok üzücü bir şekilde doğru kullanılmıyor.

İhraç...

BAŞKAN LÜFTİ ELVAN – Sayın Gergerlioğlu, tamamlayın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - TRT çalışanları, işinden edilen sanatçılar var. Mehmet Ali Alabora'nın, Levent Üzümcü'nün durumları çok sıkıntılı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Gergerlioğlu. İlave süre veremeyeceğim, açıkladım, altı dakikayı geçemeyeceğim; beş artı bir dakika veriyorum çünkü çok sayıda arkadaşımız var.

Sayın İpekyüz, hazırsanız size söz vereyim, değilseniz daha sonra mı söz alırsınız?

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Bir sonrakinde söz alayım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şöyle yapalım o zaman: Şimdi, arkadaşlar, önce Sayın Baki Şimşek'e söz vereceğim, arkasından İbrahim Halil Oral Bey'e söz vereceğim, daha sonra da Sayın İpekyüz'e söz vereceğim.

Sayın Şimşek, buyurun lütfen.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, öncelikle bütçenin hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Bu pandemi süreci içerisinde sektörü ayakta tutabilmek için yapmış olduğunuz mücadeleden dolayı takdir ediyorum.

Ayrıca, birilerini rahatsız etse de Ayasofya Camisi'nin açılışı Türk milletini sevince boğmuştur; bunun için de ayrıca teşekkür ediyorum.

İzmir depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Bugün sabah saatlerinde Elif bebeğin canlı olarak kurtarılması bütün milletimizi sevindirmiş, sevinç gözyaşları dökmemize sebebiyet vermiştir. İnşallah, ben hâlâ enkaz altında olan vatandaşlarımızın da sağ olarak kurtarılmasını temenni ediyorum.

Sayın Bakanım, tabii, ben bölgemizle ilgili sorunları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Öncelikle, Tarsus Müzesi, tarihi Tarsus Adliye Sarayı, Silifke Cennet-Cehennem ve Mut Laal Paşa Camileri için teşekkür ediyorum. Bunların bir kısmı bitmiş, bir kısmında sona yaklaşmıştır.

Tabii, herkes kendi memleketinin tarihinin binlerce yıllık olduğunu söyler ama bizim memleketimizin tarihi insanlık tarihiyle beraber başlıyor. Hazreti Adem (AS)'ın oğlu Şit (AS) Tarsus'a geliyor, Tarsus'ta yaşıyor. Danyal (AS)'ın mezarı Tarsus'ta, Eshab-ı Kehf Tarsus'ta, St. Paul Tarsus'ta yaşamış. Dolayısıyla, insanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar aralıksız yaşamın devam ettiği bir kentten bahsediyoruz.

Mersin'in Tarsus'tan Anamur'a kadar tamamı ören yerleriyle dolu, böyle bir tarih var elimizde. İnanılmaz bir coğrafya hem deniziyle hem sahiliyle hem tarihiyle ama maalesef Mersin bugüne kadar istenilen noktada yatırımlar alamadı.

Mersin'de 8 tane turizm bölgesi ilan edildi. Tabii, üst üste de talihsizlikler yaşadık; yatırımcılar, Rusya krizi, Irak'ta yaşanan hadiseler, daha sonra pandemi, darbe, her türlü olumsuzluğu yaşadık ve bir türlü Kazanlı turizm bölgesi tahsis edilmesine rağmen hayata geçirilemedi.

Birçok Turizm Bakanımız geldi geçti. Ben, sizin Mersin'e bir eser bırakmanızı, bununla ilgili Mersin'e bir parantez açmanızı... Yani, sunumda da izliyorum tabii, Türkiye'nin değişik bölgelerine güzel yatırımlar yapılıyor, bunlar için teşekkür ediyorum ama gerçekten Mersin, potansiyeli çok büyük olan ve maalesef bu 8 tane turizm bölgesinin hiçbir tanesinin hayata geçirilemediği bir kent. Burada Bakanlık olarak bu turizm bölgelerinden en az 2 tanesini sizin döneminizde örnek proje olarak bitirip Türk milletinin hizmetine sunmanızı ben sizlerden hassaten rica ediyorum. Sadece Kızkalesi'ne bile bir el atsanız, sadece Kızkalesi bile belki 5-10 milyon turistin gelebileceği bir yer. Ben çok tarihî yer gezdim ama Anamur Ören kadar tarihin bu kadar ayakta olabildiği -belki birçoğunuz görmemişsinizdir- böyle bir bölgeyi hiç görmedim, vekil olmadan önce ben de görmemiştım bir Mersinli olmama rağmen. Binlerce yıllık tarih Anamur Ören'de ayakta Sayın Bakanım. Bunlara destek vermenizi bekliyorum ben.

Tabii, Mersin'de yapılacak yatırım çok, özellikle Kazanlı'yla ilgili de. Bizim Türkiye İşçi Emeklileri Derneğimiz bir bütçe ayırmış, aylardır uğraşılıyor ama bürokrasiyi aşamıyor, paraları hazır, "Biz İşçi Emeklileri Derneğine bir otel yapmak istiyoruz." diyorlar. Sayın Bakanımızın da bilgisi var, kendisine teşekkür ediyorum ben, bu konuda Sayın Bakanımız da çok mücadele ediyor ama maalesef bir türlü bürokrasiyi aşamıyoruz. Efendim, üçüncü derece sitten ikinci derece site çıkıyoruz, oradan başka bir problem çıkıyor, tahsiste problem yaşıyoruz yani bir yerde yatırımcı bulamıyoruz, bir yerde de hazır para var, yatırımcı var, buna da yer bulamıyoruz maalesef böyle bir sıkıntının içerisindeyiz. Ben, Türkiye İşçi Emeklileri Derneğine mutlaka Tarsus Plajı'ndan veya uygun bir yerden bir yer tahsis etmenizi ve işçilerimizin burada para hazır, ucuz bir şekilde kalabilecekleri bir mekânın hizmetlerine sunulmasını istiyorum. İşçi Emeklileri Derneğimiz de bunun çok mücadelesini veriyor, Sayın Bakan Yardımcılarımızın da bu konuda bilgisi var.

Tabii, yine bizim bölgemizdeki Gilindire Mağarası'yla ilgili güzel çalışmalar yapıldı, onun tanıtımıyla ilgili de çalışmalar yapılıyor, yine, bizim Mersin merkez Akdeniz ilçemize bağlı. Girit kültürü bizim orada önemlidir, Girit mutfağı önemlidir. Burada Giritlilere ait tarihî bir kale var, restore edilip burada Girit kültürünün, Girit Türklerinin mutfağının tanıtılabileceği bir kültür evinin yapılmasını istiyoruz, ben daha önceden Sayın Bakan Yardımcılarımıza da bu konuyu izah etmiştim.

Koskoca Adana-Mersin'in bir kayak merkezi yok. Adana-Mersin kayak yapmaya giderse ancak Erciyes'e gidecek, gidebileceği başka bir kayak merkezi yok. Onun için, Gülek, Karboğazı -burada daha önceden belediyenin tesisleri vardı, onlar iyi kötü burada birtakım etkinlikler yapıyorlardı, bu bölgeye sahip çıkmaya çalışıyorlardı, şu anda onlar da bırakmışlar- hazine arazisi, burası da uygun yani tahsisi yapılmış, turizm bölgesi içerisine alınmış, Adana-Mersin'e hitap edebilecek olan bir kayak bölgesi. Buranın mutlaka yatırım planına alınmasını yani elbette bütçeler sıkıntılı, para belki şey ama bu dönem içerisinde Mersin'e mutlaka ciddi bir ödenek ayırmanızı bekliyoruz Sayın Bakanım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Ben, 2021 yılı bütçesinin şimdiden hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum Sayın Bakanım.

Sizleri sık sık Mersin'e gelmeye davet ediyorum, ziyaretlerde buldunuz ama bunların devamının gelmesini ve bu turizm bölgelerinden mutlaka en az iki tanesinin de sizin döneminizde hayata geçirilmesini bekliyor, saygılarımı, sevgilerimi sunuyorum bütün Mersinli hemşehrilerim adına.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Baki Şimşek’e ben de teşekkür ediyorum. Bir Mersin Milletvekili olarak da açıkçası Sayın Bakanımızın biraz daha destek vermesini arzu ediyoruz, eksiklerimiz çok.

Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Oral, buyurun lütfen.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Sayın Bakanım, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar ve sesimiz olan basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum, bütçe çalışmalarında üstün başarılar diliyorum.

Ben de İzmir’de deprem dolayısıyla hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. İzmir’imize ve milletimize başsağlığı ve sabır niyaz ediyorum.

Değerli Bakanım, Kültür ve Turizm Bakanlığı, en stratejik bakanlıklarımızdandır ve yükü de oldukça ağırdır. Geçtiğimiz sene de teklif ettiğim üzere, bu ağır yükü taşıyan Bakanlığın daha verimli ve odaklanarak çalışabilmesi için iki ayrı bakanlık şeklinde organize edilmesi daha doğru olacaktır. Görüyoruz ki, turizm sektöründen gelen Sayın Bakanımız, özellikle bu dönemde kültür meselelerini biraz göz ardı etmekte. Özellikle Covid-19 salgınının vurduğu turizm alanında itina göstermeye haklı olarak çalışırken kültür varlıklarımızın korunmasına yeterince vakit ayıramamaktadır. Galata Kulesi’nde, yeniden camiye çevrilen Kariye’de, Mısır Çarşısı’nda ve pek çok restorasyon çalışmasında tarihî dokunun sıvalarla, kirçerlerle ve plakalarla mahvedilmesi bunun göstergelerinden sadece birisidir.

Bu noktada, yeniden ibadete açılmasını büyük bir memnuniyetle karşıladığım Ayasofya Camisi’nin korunması noktasında da Kültür ve Turizm Bakanlığımızın çok daha etkin olmasını, caminin sadece Diyanet İşleri personeli ve Bakan tarafından değil, Bakanlık personeli tarafından da idare edilmesi gerektiğini düşünüyorum çünkü orası sadece bir ibadethane değil, bir kültür mirasıdır. Hiçbirimiz oradaki yüce dinimizin, İslam’ın katkısının da Hristiyanlık mirasının da zarar görmesini asla istemeyiz. Bu noktada tekraren Ayasofya’nın ibadete açılmasında emeği geçenlere teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer hazırun, devlet tiyatrolarının Ankara’da bile yetersiz kalması, vatandaşın ilgisi karşısında artık yenilenememesi, iletişim kanallarının çeşitlenmesi sebebiyle dilimizde yaşanan erozyona, dilimizin kendini geliştirememesi durumuna karşı Türk Dil Kurumunun yetersiz kalması, TİKA gibi stratejik bir kurumun kuruluş felsefesinden her geçen gün daha çok uzaklaşması ve çoğu zaman basit bir yardım kuruluşu gibi faaliyet göstermesi, faaliyet yapması kültür alanındaki eksiklerimizden örneklerdir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle Başbakanlığa bağlı olan TİKA, Atatürk Dil Tarih Yüksek Kurumu ve alt kurumları gibi son derece önemli kuruluşlar bu Bakanlığa bağlanmıştır. Bakanlığın yükü çok fazlaca artmıştır. Bu bile Bakanlığın bölünmesi için yeterli sebeptir.

Kıymetli milletvekilleri, Haluk Dursun Hocanın vefatıyla kültür alanında Bakanlığımızın büyük bir değerimizi kaybettiğini de unutmamak gerekir. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun. Haluk Dursun Hocanın memleketi Ahlat ve Malazgirt arasındaki çalışmalar sırasında hayatını kaybettiğini hatırlatarak bir çağrıda bulunmak istiyorum: Türk tarihinin mihenk taşı Ahlat’ın tanıtımına dair yapılan çalışmaları takdirle karşıyorum. Ahlat’ın daha da önem verilen bir yer hâline gelmesi, ülkemizin kültür başkenti olması için Bakanlığımızın bir çalışma yapmasının, Türkiye Büyük Millet Meclisinde de gruplarımızın anlaşarak özel bir düzenleme yapmasının tarihe olan bir vefa ve milletimize olan vicdan borcu olacağını düşünüyorum. Ahlat, Rusya’nın Soçi kenti gibi uluslararası zirvelerin yapıldığı, uluslararası kültür buluşmalarının gerçekleştiği bir şehir hâline getirilebilir ve getirilmelidir. Ahlat’ta yapılan Cumhurbaşkanlığı Sarayı da bu yönde daha çok anlam kazanır; yoksa Ahlat’a yapılan bir görkemli binadan öteye geçemez. Ahlat ve çevresinin kalkınmasına ve kültürel gelişimine sağlanacak

ek kaynakların Kültür ve Turizm Bakanlığının koordinasyonunda uygulanması bile şanlı ecdadımıza, Osmanlı tarihine, Selçuklu kültürüne bir vefa olacak ve bölgede yaşayan milletimize ve farklı etnik kökenden vatandaşlarımızın refahına katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum.

Kıymetli milletvekilleri, geçtiğimiz aylarda Ankara'mızın Polatlı ilçesindeki Sakarya Meydan Muharebesi Tarihî Millî Parkı ve çevresindeki alanları ziyaret ettim. Bölge millî park olduğu için Tarım ve Orman Bakanlığına bağlanmış durumdadır. Bu değişiklik sonrasında, daha önce Genelkurmayın denetiminde olan alanlardaki pek çok kültürel varlık ve müzelerin kıymetli eşyaları alınarak Genelkurmay uhdesine geçirilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığımız bu alanda bir girişimde bulunmalıdır. Doğal millî park ve tarihî millî parklar ayrılmalıdır. Tarihî millî parklar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

İBRAHİM HALİL ORAL (Ankara) – Tarihî millî parklar, Kültür ve Turizm Bakanlığı denetimine geçmelidir. Çünkü buralarda odak tarihtir, kültürdür. Sakarya Savaşı'nın ruhunu çok daha iyi yansıtabilecek müzelerin kurulması için o bölgedeki düzenlemelere Kültür Bakanlığımız dâhil olmalıdır diye düşünüyorum.

İlgili kurumların ve Kültür Bakanlığı bütçesinin hayırlı olmasını diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Oral.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın İpekyüz'e söz vereceğim. İpekyüz'ün hemen ardından Ömer Fethi Gürer Bey'e –çok beklettik Fethi Bey sizi- hemen arkasından Olcay Kılavuz Bey'e, ondan sonra Sera Kadıgil Sütlü Hanımefendi'ye ve daha sonra Ahmet Kılıç Bey'e söz vereceğim.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, ben de söz istemiştım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, gelecek sıra. Bakın, Komisyon üyelerimizi bile sonraya bırakıyoruz.

Sayın İpekyüz, buyurun lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, Değerli Bakan, değerli bakan yardımcıları, bürokratlar, değerli vekiller ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

“Kültür ve Turizm Bakanlığı” aslında isim olarak baktığımızda Türkiye, kültür ve turizm açısından birçok zenginliği içinde barındırıyor. Niçin bu zenginlik? Birçok medeniyetin, farklı kültürlerin, dillerin, dinlerin, inançların, mezheplerin ve turizm açısından da 4 mevsimin yaşandığı bir alan. Bu zenginlik Bakanlık tarafından yeterince değerlendiriliyor mu, ele alınıyor mu buna baktığımızda, aslında “Hayır.” dememiz lazım. Türkiye zengin, Bakanlığın uygulamaları aslında tek tipçi, tek anlayışlı bir tarza giderek dönüşüyor. Birazdan bunların örneklerini açıklamaya çalışacağım.

Bütçeyle ilgili konuşursak da Sayın Bakan, bütçeniz az. Bütçeniz, Cumhurbaşkanlığındaki Diyanet İşleri Başkanlığından bile az. Koskocaman bir ülkenin kültür ve turizmiyle uğraşacaksınız, bu bütçe yetersiz, bunu baştan söyleyelim ama bunu eşit kullanmak lazım, herkesin yararlanacağı bir tarza dönüştürmek lazım. Arkadaşlarımız sabah da değerlendirdi, Erol Hocam da söyledi, bunu bütün dünya da biliyor, siz de biliyorsunuz, arkanızda oturan bürokratlar da biliyor, nitekim dünyada ekonomik formlar, çeşitli çalışma grupları da biliyor; turizm açısından bir ülkede güvenlik, şeffaflık, sürdürülebilirlik, demokrasinin yerleşmesi, özgürlükler, bunlar da kıtas ve baktığımızda aslında Türkiye çok sıkıntılı. Hiçbir arkadaşımız söylemedi, Sayın Bakan, ben belki de en sonunda sormam lazım: Şimdi ambargo

var, sadece bu yıl Arap ülkelerinden ne kadar kişi geliyor? Daha önce biz istikrardan gittiğimizde, birçok yerden gittiğimizde neredeyse bütün çalışmalar ona yönelikti. Ülkedeki iç meseleler, dışarıdaki meseleler, iç barış, dış barış aslında dünyayı etkilediği gibi Türkiye'yi de etkiliyor. Buna yönelik nasıl önlemler alınıyor, neler yapılıyor?

Bir diğeri: Yani “Kültür ve Turizm Bakanlığı” dediğimizde, sadece sizde değil, aslında bütün bakanlıklar arasında koordinasyon, organizasyon olması lazım. Dönem dönem toplanıyorsunuz, ne derece etkili olup olmadığından emin değiliz. Niçin? Ya bu HES'ler yapılıyor, şimdi depremi konuşuyoruz, bütün arkadaşlar girişte depremden söz ediyor; bir kısım şeyler önlenabilir şeyler, koruyabileceğimiz şeyler. Bakın Sayın Cemal Bey burada, Giresun'daki sel felaketlerinde o HES'lerin hiç mi kabahati yok? Dünya pandemiyi konuşuyor, pandemide şu konuşuluyor: Biz insanlar doğaya bir efendi muamelesi mi yapıyoruz yoksa doğayla beraber birlikte mi yaşamayı düşünüyoruz? Ve şimdi geldiğimiz noktada birçok yerde; Rize'de, Artvin'de, Dersim'de, işte Sason'da, Şırnak'ta, Cizre'de, birçok yerde HES'ler doğayı tahrip ettiği gibi, tarihi tahrip ettiği gibi bütün kültürel değerlerimizi de yok ediyor. Niçin bunları söylüyorsunuz? Çünkü bir koordinasyon, organizasyon olsa bunlar olmaz.

Bir diğeri: Sayın Bakan, geçen yıl kasım ayında “konaklama vergisi” diye bir şey konuştuk, bir ajans üzerine konaklama vergisi yerleştirdik, biz o zaman muhalefet etmiştik. Muhalefetimizin özelliği neydi? Biz demiştik ki: “Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi lazım. Bu yetkinin orada toplanması lazım. Onlar turizm ve diğer gelirlerle ilgili çalışması lazım.” Bir diğer itirazımız şuydu: “5 yıldızlı otellerden -500 euroya, 500 dolara yatak satıyor- 18 lira almıyordu; 100 liraya yatak satandan 6 lira almıyordu. Ne oldu konaklama vergisi? Bir yıl daha ertelendi. Belki bir yıl daha ertelenecek ama bütçede 1 milyarlık gelir gösteriliyor. Yani bir organizasyon, koordinasyon olsa bunlar konuşulurdu veya muhalefet dikkate alınırdı. Hâlâ dikkate alınmıyor, hâlâ mağdur olan bölgeler arasında eşitsizlik daha da artmış olacak.

Bir diğeri: Bu, biraz önce doğadan söz ettik, geçen ay da konuştuk Genel Kurulda; av turizmi. Valilikler ihale açıyor; şu kadar şeyden işte yaban domuzu için, dağ keçisi için ihaleler açılıyor. Yani bir taraftan bu dönemde biz korumamız gerekirken, bunun söylemini daha iyi yapmamız gerekirken buna benzer şeyler bu ülkeyi sıkıntıya sokuyor.

Şimdi, tarih açısından da şunu söylemek lazım: Türkiye'de sadece belli bölgelere bir yerleşme olmuş. Mezopotamya belki de medeniyetler açısından, inançlar açısından, diller açısından Türkiye'deki en zengin bölge. Ben size bir örnek veriyim Sayın Bakan; Cengizler Holding, çok meşhur Mazıdağı'ndan Diyarbakır'a özel demiryolu yapılıyor ve sadece o fabrikadan fosfor taşınması için. Demiryolunu kim yapıyor? Yine Cengizler Holding ihaleden almış. Ya, bu yapılırken, Mardin'den, Nusaybin'den, Kürdistan Bölgesel Yönetiminden, Diyarbakır'a kadar, oradan Mersin'e kadar bir demiryolu döşenemez miydi? Yapılamaz mıydı? Veya meşhur Kurtalan Ekspres'i kalktı, şimdi hızlı trenlerden söz ediliyor, bir kültürel Mezopotamya ekspresi düşünülemez miydi? İşte Mardin'e gitsin, Urfa'ya gitsin, Diyarbakır'a gitsin, Batman'a gitsin, Siirt'e gitsin bunlar yapılamaz mıydı kültürel etkinler için, yapılabilir ama bunlar yapılmadığı gibi, biraz önce siz konuşmanızda söylediniz “Zerzevan” işte miras açısından değerlidir, UNESCO'nun değerleri arasına alındı. Geçen yıl 400 bin kişi ziyaret etti Zerzevan'ı ben buradaki bütün vekillere de öneririm, milattan sonra 3'üncü yüzyılda yapılmış, meşhurdur birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır, şu ana kadar yüzde 1 çalışma yapılmış ve onun ne zaman biteceği belli değil. Mesela ona bir çaba harcayalım, onu geliştirelim. Silvan'da Hasuni Mağaraları var, yok... Tekrar, arkadaşlarımız kiliseleri söyledi, yani birkaç görsel göstersem Sayın Bakan bunlar birçok medyada da çıktı, eski ve yeni hâlini görünce insan utanıyor. Sur, restore ve koordinasyon yapılıyor, Sayın Bakan Yardımcısı siz bakıyorsunuz, bu Sur'un üstünde bir çıkıntı, balkon yapılmış! Ya, hiç mi kimse denetlemiyor bunu ya, hiç mi kimse denetlemiyor ya? UNESCO

burayı miras listesine aldı, Azerbaycan'da geçen yıl dediler ki: "Sizin yaptığımız düzenlemeler kabul edilemez." Ya, sivil toplu örgütleriyle çalışın, yerel yönetimleri zaten yok ettiniz, ya bu yapılır mı? dünya mirası... Hangi tarihte yapıldığı belli değil ve bu yeni yapılan Toledo denilen şeyin zaten görsellerini paylaşmak istemiyorum. Şimdi diyeceksiniz sadece o mu? Bu, Dipsiz Göl, Gümüşhane'de, kurutulmuş. Hiç mi acıma yok, hiç mi Turizm Bakanı, Kültür Bakanı ses çıkarmaz? Gelelim, benim vekili olduğum kent; Hasankeyf, yani gerçekten bunu kaldırdığımda içim yanıyor ve ben geçtiğimiz gün çalışma için oraya gitmiştim, yeni hâlini gördüğümde neredeyse gözlerim dolacaktı ve Kaymakam: "Hasankeyf'in yeni yüzüyle misafirleri bekliyoruz." diyor. Ya, yeni yüz... Ruh yok, ruh ve Sayın Vali: "Biz, esnaf gibi olmalıyız, algı yaratıyorlar, oynuyorlar, şehrimize sahip çıkmıyorlar, malımıza sahip çıkmıyorlar." diyor. Ya, vali sen buna mal gibi bakarsan sana ne demek lazım ya. Ne demek lazım? Sen şu anda diyorsun ki: "Tekne turizmine açacağım." Ya, tarih turizm var, doğa turizm var, her şey var. İnsanlar diyor ki "Keşke bizim ülkemizde medeniyetler olsa, keşke böyle bir değerimiz olsa." Biz buradan gelmişiz ve Sayın Vali bunu söylüyor. Birçok şey daha söyleyebiliriz, bir diğeri, yani bu somut olmayan kültürel miraslar konuşuluyor dünyada. Somut olmayan kültürel miraslardan bir örnek vermek gerekirse; dengbeçlik, dengbeçlik çok güzel. Bakır işletmeciliği... Ama teker teker atanan kayyumların ilk yaptıkları şey, dengbeçlikleri engelliyorlar, küçük esnafa destek olmuyorlar ve amaçları bir kısım iktidara hoş görünmek için projelere sahip çıkıyorlar. Siz, ne yapacaksınız... Gastronomi konusunda... Sayın Bakana, teşekkür ediyorum; Plan Bütçe Komisyonu'nda ağırladınız, karşılıklı konuştunuz, konuştuk, orada gastronomiye ne kadar güzel değindiniz. Ya, Mardin'de Süryani yemekleri var, Ermeni yemekleri var, Arap yemekleri var, birçok şey... Hatay'da keza öyle. Yani biraz da farklı bölgelere bakın, sadece Çeşme, İzmir, Antalya ile olmuyor bu iş, olmuyor. Bir diğeri, biz bu bölgeler arası eşitsizliği gidermek için birçok çalışma yürütürüz ama burada özgürlükler de mutlaka önemli. Bir diğeri yurt dışında soydaşlardan söz ediliyor, bu çok önemli yapmak lazım, gerçekten dünyanın neresinde haksızlıklara uğrayan kim varsa gitmemiz lazım, destek olmamız lazım, akrabaysa soydaşsa ne olursa olsun önemli olan insan olması ve Türkiye, bugün insanlığıyla ilgili birçok örnek hikâyeden söz ediyor ve çalışma da yürütüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın İpekyüz, buyurun tamamlayın lütfen.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – İçeride ne yapıyoruz biz? İçeride bunu maalesef göremiyoruz. Niçin göremiyoruz? Ya, kayyumların geldiği gibi ilk işleri, bir kısım şeyleri ana dili meselesindeki şey... Şimdi, ana dili meselesinde, en son -Türk Dil Kurumu arkanızda- 2013 yılında Bülent Arınç dedi ki: "Bir Kürtçe-Türkçe Sözlük basalım." 2014'te basıldı, o günden beri yok. Kültür Bakanlığında siz oturduğunuzdan beri veya daha önce -ben yok olduğumu biliyorum- kaç tane Kürtçe oyun oynandı devlet tiyatrolarında. Yok. Ama TRT Kürdi'de -RTÜK arkada- her akşam tiyatro oynanıyor, dizi oynanıyor, sinema oynanıyor. Bence buna engel oluyorsunuz. Oradaki dizilerde çekim yapılıyor, stüdyolarda çekim yapılıyor, tiyatrosu var ama bu, çifte standarttır. Siz bunu yaptığınızda Gaziosmanpaşa Kaymakamı da sizden cesaret alıp Beru oyununu yasaklıyor. Bu, dürü, ikiyüzlülük. Ya, televizyonda var, sahada yok ama Bakanlık bir oyun oynarsa hepimiz rahatlarız.

Sayın Bakanım, şuna bir bakın: Mardin'de belediyenin ihalesi, 7 milyon 250 bin, Mardin'de, merkezde satılık bin yedi yüz yıllık tescilli kilise. Ya, bu bizim ayıbımız ya, ayıbımız. Yani kültürden söz ediyoruz ve böyle satılık bir şey. Bir diğeri, kütüphanelerden söz ediyoruz. Siirt kayyumunun ilk yaptığı, Celadet Bedirhan Kütüphanesini yıkıyor ve kütüphanelerde yayınlanan kitaplar, orada bulunan kitaplar bandrollü. Sizden izin alınıyor.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın İpekyüz, teşekkür ediyorum.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Lütfen, son sözlerimi bağlıyorum Sayın Başkan, lütfen.

Bandrolü sizden alıyorlar, az önce Avesta Yayınlarının sahipleriyle konuştum; eskiden, geçmişte alıyormuş. Kimlerdir mesela? Ahmedi Hani'yle ilgili, divanla ilgili, Selahattin Eyyubi'yle ilgili alınmış. Son dönemde kütüphanelere hiç Kürtçe kitap alınmıyor yani kütüphanelere bir sahip çıkın, destek olun, yayın yapan dergilere sahip çıkın. Bunları yapmazsanız sizin bu zenginliklere nasıl yaklaştığınızı anlaşılr. Ya, bu tiyatro konusunda tekrar söyleyeyim: Ya, özel okullarda, çocuklar gittiğinde ilk iş İngilizce, Almanca oyun oynanır, veliler anlamasa bile ayakta alkışlarlar. Ya, bu ülkede milyonların konuştuğu dilde tiyatro oynanmıyor. RTÜK konusunda, az önce televizyondaki söylediğim... Ya, kamu spotunu bugüne kadar Kürtçe yayınlamak hiç mi aklınıza gelmedi? Ya, pandemide binlerce insan ölüyor, hâlâ da ölüyor, bir daha da gelecek. Bir kamu spotu hazırlayın Sağlık Bakanlığıyla beraber ya. İçimiz desin ki: "Ohh!" ama sadece bir kesimin Ebubekir Bey, sadece bir kesimin sesi olursanız biz deriz ki: "Yandaşın yanında yer alıyorsunuz, yandaşın sesi oluyorsunuz."

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın İpekyüz, teşekkür ediyorum.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Teşekkürler, sağ olun.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Fethi Gürer, buyurun lütfen.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Bakan, geçen bütçe görüşmelerinde, bir hafta sonra Niğde'ye geleceğinizi söylemiştiniz; aradan elli hafta geçti, daha Niğde'ye gelemediniz; Trabzon kadar da Niğde'ye ilgi gösterseniz öncelikle memnun oluruz.

Niğde, kültür ve tarih zengini ancak sahipsiz bir il olmaya devam etmektedir. Bölgede vakıf eserlerinin durumu içler acısıdır. Niğde Bor'daki Osmanlı'dan kalan Yeni Hamam faal iken 2013 yılında restorasyon için kapatıldı. Yüklenicinin 3 kez işi bıraktığı söylendi. Yedi yıldır hamam onarımı bitmedi. 2020 yılı içerisinde hizmete açılmasının planlandığını yazılı soruma yanıtta bildirdiniz. Yıl bitti, hamamın hâlâ restorasyonu bitmedi. Hafta sonu baktım, faaliyet de yok. Kapalı olan Bor Alaaddin Camisinin projelerinin hazırlandığını yine yazılı soruma yanıtta bildirdiniz. İki yıl geçti, caminin ibadete açılmasını bırakın, onarımı dahi başlamadı. 2020 ilk aylarında ihalesi yapılacaktı, ne oldu? Niğde'de, Osmanlı'dan kalan Burhan Mescidi harap, onarımı için çok kere başvurumuz oldu, bu da yapılmadı. Niğde için Sungurbey Camisi anıt bir cami, İlhanlılar'dan kalma muhteşem bir eser. Restorasyon başladı, iki yıl geçti. İlk yüklenici bıraktı, yeni bir yükleniciyle devam ediliyormuş. Buraya da gittim, baktım. Cami ibadete kapatıldı ve herhangi bir faaliyet yok. Yani Niğde'de vakıf eserlerini onarım için verdiğiniz müteahhitlerin ikide bir kaçması nedendir, neden işler bitmez, Sungurbey Camisi gibi anıt bir caminin süresi içinde yapılması neden gerçekleştirilmez? Şimdi, vakıflar Niğde merkezde iş yerleri olan bir alanı boşaltmıştı, burayı yeniden yapacağı falan söyleniyordu. Tam belediyenin, Valiliğin karşısında camı, çerçevesi sökülmiş bu alan olduğu gibi duruyor, ne olacağı belli değil, bir çirkinlik anıtı. Bu konuda vakıflar oraya ne yapacaksa bir an önce başlasın ki Niğde'nin orta yerindeki bu çirkinlik ortadan kalsın. Niğde Kavlakepe Yeraltı Şehri'ni her bütçede gündeme getiririm "Yapılıyor, ediliyor." denir; gidiyorum bütün elektrik tertibatı parçalanmış, ne yazık ki gezilmez durumda, perişan. Bunun gibi, yapılmış işlerin de nedense sahiplenilmesi yok. Örneğin Bor'da Cıgızlar Konağı denilen tarihî doku onarıldı, onarılan yer daha kullanılmadan giderek harap duruma gelecek.

Esasında Niğde'nin her köyünde açık hava müzesi gibi tarih var ama nedense Kapadokya alanı kapsamında dahi alınmadı. Niğde'de kültür ve tarih zenginliklerini define avcıları talan etmekle meşgul. Bakanlık bu konuda nedense gerekeni çoğu bölgede yapmıyor. İftiyan bölgesi, Aravan bölgesi, Altunhisar-Yeşilyurt bölgesi, Karaatlı bölgesi, Gölcük bölgesi, Kömürcü bölgesi, Kitreli bölgesi,

Dikilitaş bölgesi, Kızılören, Hasaköy, Hançerli, Misli, Fertek, Kula, Bozköy, Hamamlı, Uluğaç, Aktaş, Bahçeli, Kiçağaç, Çukurkuyu, Kemerhisar, Murtandı Kalesi, Keçikalesi, Bademdere Kalesi gibi tarihin olduğu yerlerde yıllardır doğru dürüst bir çalışma yok. Kemerhisar, Efes'e eşdeğer Tyana Antik Şehri'nin olduğu yer; bir ay gelip bir çalışma yapmakla bu kent açığa çıkmaz. Neden Niğde'nin tarihi dokusu sahiplenilmiyor? Niğde Kapadokya'nın başkenti. Güneyde Niğde Kapadokya'nın başkentiyen -bu tanımlamayı ben kitabımda geniş olarak da işledim- Niğde'ye bu anlamda değer verilmiyor, önem de verilmiyor, turizm değerleri açığa çıkarılmıyor; olanlar da gereği gibi tanıtılmıyor. Bir Gümüşler Manastırımız var "Gülen Meryem Ana"sıyla gündeme gelmişti, ne yazık ki buranın da yeterince tanıtımı yapılmadı. Niğde ilinin on bin yıllık bilinen bir tarihi var ama bunun ötesi de var. Onunla ilgili yapılacak çalışmalarda Niğde, Orta Anadolu'da turizmin yeni bir yüzü olabilir. Toroslardan geliş ve geçişte Niğde Kapadokya'ya açılan bir kapı ama bu anlamda nedense Niğde'ye gerekli değer verilmiyor.

Bir önemli konuyu da sizinle paylaşayım: Uluğaç denilen bölgeye yapılan baraj ve göletlerle buradaki tarihi yapılar sular altında bırakılmıştı. Kayırlı diye bir köyümüz var, orada da baktım gölet yapılıyor. Yapılırken oradaki peribacalarının sular altında kalacağını birkaç kere uyarı olarak Bakanlığa da yazdım, sizin verdiğiniz bir yanıtta buradaki olayın takip edildiği söylendi. Gölet inşaatı bitti, buradaki peribacaları sular altında kalacağı yerde bir kere burada yapılan işin takip edildiğini söylediğiniz hâlde "Cumhuriyet savcılığma suç duyurusunda bulunduk." dediniz; ben bir yurttaş olarak oraya gittiğimde, o baraj yapılıncaya peribacalarının sular altında kalacağını gördüm, Bakanlıktaki ilgili arkadaşlarımız bu peribacalarının orada yok olacağını göremediler mi? Çevresindeki kumlar alınıp o muhteşem tarihî yapıların yok oluşu neden seyredildi? Bu anlamda Niğde'nin turizm değerlerinin tanıtılması ve Niğde'ye gerekli değer verilmesi konusunu sıkça da dile getiriyorum. Çünkü bölge de çoğu yerin dışında farklı bir zenginliğe sahip. Şu anda 30'a yakın kullanılabilir durumdaki kilisenin 14 tanesi cami olarak kullanılıyor. Cumhuriyet evresinde mübadele...

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, Sayın Gürer, teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Son cümlemi söyleyeyim de bitireyim. Saat onda geldik. Son cümlemizi söylemedik Sayın Başkan.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Buyurun, cümlemenizi tamamlayın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Şimdi Sayın Bakan, Niğde'de 14 tane cami kilise olarak kullanılıyor. Cumhuriyet döneminde mübadeleyle buradan gidenlerin yerine gelen, bizim Balkanlardan gelen Türkler için Mustafa Kemal Atatürk'ün talimatıyla çoğu camiye çevrilmiş. Bunlar birer anıt eseri, özellikle Fertek'tekini görmeyi isterim, oradaki freskler dahi duruyor. Çoğu ziyarete açılabilir, kullanılabilir, tarihsel anlamda da değer bulacak yapılar. Buraları da değerlendirmeyi öneriyorum.

Niğde'ye lütfen sahip çıkın diyor, teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Gürer.

Sayın Kılavuz, buyurun lütfen.

OLCAY KILAVUZ (Mersin) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, kıymetli Komisyon üyeleri, Sayın Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlarımız ve basınımızın saygın temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Öncelikle, İzmir'de meydana gelen depremden ötürü hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralı vatandaşlarımıza acil şifalar, milletimize başsağlığı diliyorum.

Seçim bölgem olan Mersin, Akdeniz'in incisi, ülkemizin göz bebeğidir. Antik kentleri, tarihî kaleleri, kalıntıları, doğal güzellikleri, inanç merkezleri, sahilleri ve eşsiz koylarıyla cenneti andırmaktadır. Deniz, kültür, doğa ve yayla turizmi gibi çok yönlü turistik faaliyetlerin yapıldığı Mersin, turizm noktasında istenilen seviyelerde bulunmamaktadır. Dünyadaki tek cennet-cehenneme sahip olan, kıyıları doğal kumsallardan oluşan, nice inanç merkezlerini bünyesinde barındıran, üzerlerinde binlerce tarihî eseri ziyaretçilerinin ilgisine sunan Mersin'in turizm potansiyeli değerlendirilmelidir. Bu noktada, turizmle alakalı bütünlükçü ve sürdürülebilir bir eylem planı hazırlanmalı, şehrimizin cazibe merkezi hâline getirilmesi adına Bakanlığımız tanıtıcı faaliyetler yapmalıdır. Güzel Mersin'imiz turizm konusunda daha fazla yatırım almalıdır. Turistlerin bölgemize gelmesi için bölgesel havalimanının da bir an önce faaliyete geçmesi Mersinli turizmcilerin doğal beklentisidir. Mersin'de bulunan müze ve ören yerlerine gelen ziyaretçi sayısının artırılmasına yönelik çalışmalar artırılmalı, turistlerin şehrimizde gün bakımından daha fazla kalmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Türk millî kültürü, millî kimliğimizin ve millî varlığımızın yegâne teminatıdır. Bizi biz yapan değerleri, Türk'ü Türk yapan meziyetleri yok etme gayesi içinde bulunan küreselleşme ve kültür emperyalizmi tehdidiyle karşı karşıya bulunmaktayız. Küreselleşme ve kültür emperyalizminin bu yıkıcı ve yok edici tesirlerine karşı Bakanlığımız Türk millî kültürünü yaşatmak ve gelecek kuşaklara aktarmak adına çalışmalar yapmalıdır. Eğitim ve öğretimin her kademesinde Türk millî kültürünü Türk çocuklarına ve gençlerine aşılacak bir müfredat hazırlanmalı, Türk kültürüne yönelik çalışmalar yapan kuruluşlar desteklenmeli, Türk kültürünü yaşatmak adına yapılan faaliyetler teşvik edilmelidir. Mimariden müzeye, sözlü kültür unsurlarından millî yiyecek ve içeceklerle, ulusal kıyafetlerden geleneksel halk oyunlarına kadar büyük kültür varlığımızla ilgili konunun uzmanlarınca detaylı bir koruma ve yaşatma paketi hazırlanmalı, unutulmaya yüz tutan geleneklerimiz, âdetlerimiz gün yüzüne çıkarılmalı ve yaşatılması sağlanmalıdır. Türk millî kültürüne, töremize, millî ve insani, manevî değerlerimize yıkıcı etkileri olan televizyon programları ciddi anlamda denetlenmelidir. Türk soylu devletlerle ortak çalışmalar yapılmalı, ortak bir Türk tarihi, Türk dili, Türk sanatı, Türk edebiyatı, Türk müziği oluşturulması adına heyetler kurulmalıdır.

Sayın Bakanım, ülkemizin ve insanlığın zor dönemlerden geçtiği bu süreçte emekleriniz, hizmetleriniz, mücadeleniz, Türk millî kültürüne ve turizmimize katkılarınızdan ötürü size ve Bakanlık çalışanlarınıza canıgönülden teşekkür ediyor, bütçemizin devletimize, yüce Türk milletine hayırlara vesile getirmesini Cenab-ı Allah'tan temenni ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kılavuz.

Sayın Sera Kadıgil Sütlü, buyurun lütfen.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, kıymetli bürokratlar; öncelikle hepiniz hoş geldiniz.

Ben de İzmir depreminde hayatını yitiren tüm yurttaşlarımıza başsağlığı dileyerek sözlerime başlamak istiyorum.

Süremiz yine çok kısa, o yüzden hızlı konuşacağım, umarım takibi mümkün olabilir.

Her sene burada senede bir gün de olsa buluşuyoruz madem, öncelikle bir fikrî takip yapmak istedim ve 2020 bütçenize bir göz attım. Burada bazı vaatleriniz var Sayın Bakanım; “Van Erciş Kültür Merkezi ve Ankara Cumhurbaşkanlığı Konser Salonu'nun inşaatı tamamlanacaktır.” dediniz, tamamladınız teşekkür ediyoruz ancak tamamlanmayan çok daha fazla yapı var vadedilmesine rağmen.

Mersin Silifke Kültür Merkezi, Burdur Kültür Merkezi, Yeni AKM, ki hatırlarsanız geçen sene söz verdiniz, bitirirseniz ben de size burada teşekkür edeceğimi taahhüt etmiştim. O teşekkürü yapamadığım için üzgünüm.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ama pandemiden dolayı.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Devam ediyorum.

“Rami Kışlası üçüncü etap kütüphane” dediniz, bunu AKP Genel Başkanı da vadetti, ortada ne yazık ki yok. Hatay’da, Kayseri’de, Mardin’de ve Samsun’da yeni sahneler vadedilmişti bunlara da ne yazık ki kavuşamadık çünkü Sayın Bakan 2020 bütçenizde 1 milyar 350 milyon yatırım bütçesi öngörölmüş koskoca Kültür ve Turizm Bakanlığına, bu sene 1 milyar 691 milyon yani bütün Türkiye Cumhuriyeti’nin kültürü ve turizm alanında yapacağı yatırımlar için ayırdığımız, size reva gördüğümüz bütçe bundan ibaret. Öbür tarafta Osmangazi Köprüsü’nden geçmeyen arabalara 2020 yılının ilk altı ayında 1 milyar 750 milyon TL ödemiş bulunuyoruz yani Osmangazi Köprüsü’nden geçmeyen arabalar için bir yandaş müteahhide peşkeş çektiğimiz vergilerimizin toplamı ne yazık ki Kültür ve Turizm Bakanlığımıza reva gördüğümüz bir yıllık yatırım bütçesinden daha fazla. O yüzden burada bir sorun olduğunu düşünüyorum.

Yine, geçen seneki konuşmalara bakarken hayaller-hayatlar diye özetlediğim bir kısım var: 4.399 adet kültür varlığının başka ülkelerden ülkemize geri getirildiğini söylüyorsunuz, çok da güzel yapıyorsunuz, benim de çok içimi yakıyor yurt dışındaki müzelerde özellikle Anadolu’dan kopartılıp götürülen eserleri görmek. Bu konuda teşekkür ediyorum ama teşekkür etmediğim bir şey var. Mesela Zeugma Mozaik Müzesinde 10 eser kayıp, Antalya’da -ki bir arkadaşımız intihar etti hatırlarsanız o dönemi- Antalya Arkeoloji Müzesinde inceleme başlattınız hâlâ sonucunu bekliyoruz, Resim ve Heykel Müzesinden 302 tablo kayıp hâlâ bulunamadı ve Sayıştay diyor ki: “2 üniversiteden 844 eserimiz şu anda kayıp.” Yani yurt dışından eser getirmeniz iyi, güzel ama bu yaptığımız maalesef tavanımız şakır şakır akarken yerleri silmeye benziyor Sayın Bakan.

Yine, geçen seneki sunumunuzda şöyle bir cümle kurdunuz: “Bu alenen sansür uygulaması olup Türkiye’de sansür kesinlikle yapılmamaktadır.” Bunu siz bandrollerle ilgili söylemişsiniz, genel olarak değil ama bu iddialı bir cümle. Birkaç hususta hatırlatma yapmak istiyorum çünkü siz bu cümleyi kurduktan sadece on gün sonra başımıza bazı işler geldi, Kültür ve Turizm Bakanlığı yüzünden değil diğer Bakanlıklar yüzünden geldi ama siz bu Kabinenin bir Bakanıysanız ve “Türkiye’de sansür kesinlikle yapılmamaktadır.” gibi iddialı bir cümle kuruyorsanız bunun devamına da bir bakmamız gerekiyor. “Muzır neşriyat” diye bir şey icat ettiler, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı işine gelmeyen bütün yayınları çatır çatır yasaklıyor, bilginiz olmasını rica ediyorum.

Televizyonda RTÜK’le ilgili söyleyecek çok şey var ama bir sanyemi bile ayırmak istemiyorum ben bu kuruma, ödediğim her kuruş vergi haram zikkım olsun diyorum sadece. Neşeli Günler var ya! Neşeli Günler, Adile Naşit’in filmi bilirsiniz. Şener Şen’in canlandığı Rıza’nın kendi kendine orada “İçişleri Bakanı arkadaşımıdır, aradım.” cümlesini yasakladılar. Böyle saçmalıklar yaşıyoruz. Çaktırmadan otosansürleniyor mesela sinema filmlerimiz, bilmiyorum bilginiz var mı, sizde sansür yok ama insanlar sinema desteğine başvurabilmek için kendi işlerini otosansürlüyorlar ki sinema desteklerinden yararlanabilsinler.

Yine, dizilerle övünmüşüz, o dizilerdeki arkadaşların SGK’sinin olmadığını, bu sebeple devlet tarafından yararlandırılan bu kısa çalışma ödeneği vesairesinden yararlanamadıklarını, Çalışma Bakanının ifadesiyle “Günde on dört ila on altı saat pandemi şartlarında çalıştırdıklarını” biliyorsunuz ama bu konuda hiçbir şey yapmıyorsunuz.

Çaktırmadan sansürlenene tiyatro oyunları var Sayın Bakan, bu konuda size çok fazla önergelerimiz gitti, geldi. Mesela, siz “Türkiye’de sansür yok.” cümlesini kurduğunuz günlerde Ankara Birlik Tiyatrosu, Malatya’ya başvuru yaptı “Ben burada oyun oynayacağım.” diye -bunu size ben önergeyle de sordum- dediler ki: “Yok, tadilat var, izin veremeyiz.” Siz de yolladığım önergeye şöyle cevap verdiniz: “Hayır, orada tadilat vardı, o yüzden tahsis yapılamadı.” Ama bence ayıp ettiniz bu cevapla çünkü aynı yerde, 15 Aralıkta oyun oynanmasına izin verilmeyen yerde 9,11,12 Aralıkta başka oyunlar sahnelendi, 16’sında etkinlik, 17’sinde konser, 20’sindeyse anma gecesi düzenlendi.

Telif haklarına girmek istiyordum ama girilecek hiçbir şey yok; iki senedir, 2020’de de 2019’da da aynı cümlelerle giriş yapmışsınız. “Telif hakkı sahiplerinin hak ettiği korumanın sağlanması Bakanlığımızın öncelikli hedeflerindedir.” Öncelikli hedef buyusa ve dokuz yıldır bir adım atılmıyorsa sonralıklı hedeflere ne zaman sıra gelecek ben merak ediyorum.

Son olarak “Turizm şehirlerinde kültür sanat etkinliklerini, uluslararası organizasyonları kentin bir parçası yapacağız ki sezon on iki aya çıksın.” diyorsunuz.

Sürem çok azaldı ama bir iki dakika müsaade edileceğini düşünüyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Sayın Kadıgil, süreniz bitti, ben lafınızı kesmedim; ona göre konuşmanızı tamamlayın.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Diğer arkadaşlara müsamaha gösterildi bir iki dakika, ben de iki dakikada bağlarım Sayın Başkanım, zor duruma düşürmem sizi.

Teşekkür ediyorum.

Hızla devam ediyorum Sayın Bakanım, tiyatrolar biliyorsunuz biraz hassas nokta. Bunu uzun uzun Genel Kurulda da konuşacağız ama on iki ay süren, turizme sanattan yararlandırılan bir yapı kurmaktan bahsediyorsunuz ama bu işi nasıl yapacağımızı söylemiyorsunuz. Şimdi, biliyorsunuz ki siz bana uzun uzun cevap da vereceksiniz “İşte 6 milyardı, 20 milyara çıkardık.” diyeceksiniz, “KDV’yi yüzde...” Neler yaptığımızı biliyorum ama bunlar yetmiyor Sayın Bakan, hiçbir şekilde yetmiyor, tiyatroların dışının kovuğuna gitmiyor. Evet, 3 katına yakın bir artış gerçekleştirdiniz ama Türkiye’de bir tiyatronun aylık kirası 5-10 bin lira, insanlara kişi başı, tiyatro başı düşen desteğiniz, teşviğinin 15 ila 25 bin TL; yedi aydır kimse perde açamıyor yani dışının kovuğuna gitmeyen yardımlar var ve bu benim canımı sıkıyor. Çünkü çok fazla paralar çok fazla yerlerde çarçur ediliyor. Yok şehir hastaneleri yok köprülere para vereceğiniz kadar... Ya, Kolombiya ya! Kolombiya dediğimiz devlet, 20 milyon dolar harcadı, bizim 8 katımız harcadı. Almanya, İspanya, Amerika örneği vermiyorum size. Bu bütçeler Türkiye’nin sanatçısına, Türkiye’nin tiyatrosuna reva görülebilecek bütçeler değildir ve biz sizden bir şeyler istiyoruz artık Sayın Bakan, biz sizden bir şeyler istiyoruz tiyatrolar adına. Çünkü tiyatrolarımız çöküyor, müzisyenlerimiz intihar ediyor, sahneler kapanıyor, sinema salonları kapanıyor. Paranız yok biliyorum ama eğer siz Bakansanız, ben elinizi masaya vurmanızı ve otoyollara, yandaş müteahhitlere verdiğiniz paranın bir kısmını, bir zahmet, bu Türkiye’nin sanatçılarına ayırmanızı rica ediyorum. Böyle bir bütçe yönetimini kabul etmediğimi de bir kez daha bilginize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Evet, teşekkür ederim Sayın Kadıgil.

Sayın Ahmet Kılıç, buyurun lütfen.

AHMET KILIÇ (Bursa) – Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; bugün görüşülen Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2021 yılı bütçesinin ülkemiz ve milletimiz adına hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sözlerimin başında, İzmir depreminde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralı vatandaşlarımıza da acil şifalar diliyorum.

Geçtiğimiz on sekiz yılda ülkemizin her alanında olduğu gibi, kültür ve turizm alanında da büyük ilerlemeler sağlanmıştır. Sürdürülebilir turizm noktasında gösterilen gayret ve turizmin çeşitlendirilmesiyle ilgili hassasiyetler takdire şayandır. Türkiye’de son yıllarda bilinmeyen pek çok tarihi, kültürel ve doğal güzellikler gün yüzüne çıkartıldı. Bununla ilgili aralıksız yürütülen çalışmalar vesilesiyle, Sayın Bakanım, başta size olmak üzere tüm Bakanlık yetkililerimize bir kez daha teşekkür etmek isterim.

Kendi seçim bölgem Bursa’yla ilgili olarak şunları söylemek istiyorum: Tarihi, milattan önceye dayanan Bursa Kalesi’nin bulunduğu bölgede -halk arasında “Hisar” olarak bilinir, anılır- bölgeyi özel kılan yalnızca şehrin ilk yerleşim yeri olması değildir. Aynı zamanda, Bitinya, Roma ve Bizans Dönemi’ni yansıtan kale duvarlarının ve kapılarının yanı sıra, Bursa evlerinden örnekleri, taş kaldırımları, Osmanlı camilerini, türbelerini, çeşmelerini, mezarlıklarını ve mezar taşlarını, tarihî çınar, kavak ve manolya ağaçlarını burada görmeniz mümkündür. Bursa, 6 Nisan 1326 tarihinde fethedilmiştir. Altı yüz doksan dört yıllık bir Türk İslam şehridir. Bursa Hisar İçi, hâlen Bursa’nın en eski 5 mahallesinin bulunduğu bir alanı kapsamaktadır. Hisar İçi bu yönüyle, yaşayan şehir kimliğini muhafaza eden ender örneklerden bir tanesidir. Bursa Osmangazi Belediyemiz, Hisar bölgesinde hayata geçirdiği “Yaşayan Tarih” Hisar İçi Kentsel Tasarım Projesi’nin ilk ayağı olan Oruçbey Caddesi’ndeki cephe sağlıklaştırma ve sokak düzenleme çalışmalarını tamamlamış bulunmaktadır. Geçtiğimiz günlerde, Sayın Bakan Yardımcımız Nadir Alpaslan Bey’in katılımıyla da güzel projeyi hayata geçirdik.

Bakanlığımızca Hisar İçi yaşam aktivitesinin devamı yönünde, geleneksel sivil mimarlık örneklerinin tipolojik envanter çalışmasının ivedilikle yapılması gerekmektedir. Bu kapsamda elde edilecek yapı tipolojisinin mevcut koruma amaçlı imar planına entegre edilmesi gerekmektedir. Hisar İçi’nde yaşamaya çalışan vatandaşlarımızın yapılarını yenileme, tadilat ve plana bağlı yeni yapı yapma taleplerini karşılayabilmek için özel mevzuat düzenlemesi ve ilke kararları oluşturulması gerekmektedir. Hisar bölgesinin birinci ve üçüncü derece arkeolojik sit potansiyeli içerisinde bulunması hasebiyle altı yüz yıllık Osmanlı kent dokusunun yeniden canlandırılmasının önünde bir engel olmaması gerekiyor. Bu konuda sizden özel ilgi beklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Yine, Hisar bölgesi, Bursa Büyükşehir Belediyemizce ihya ve inşa edilen 5 adet sur kapısı ve arkeoparkıyla, 17 camisi ve mescidiyle, 4 medresesi ve tekkesiyle, 3 hamamıyla, 6 tarihî çeşmesiyle bir bütündür. Hisar Bölgemizde 167 adet sivil mimarlık örneği yapı ayakta olup bunun haricinde 58 adet günümüze ulaşmayan yapı kayıtlarımızda bulunmaktadır. Bursa’mızın hem tarihî hem de manevi yönünü ortaya çıkarmak maksatlı belediyelerimizin yapmakta olduğu çalışmalara verdiğiniz desteklerin artarak devam etmesini arzu ediyoruz. Kış turizmi, yaz turizmi, kaplıca ve termal tatil olanakları, Osmanlı Devleti’nin kuruluşuna sahne olan coğrafyada bulunması ve Hristiyanlığın tarihî merkezlerinden biri olan İznik gibi bir ilçeye sahip olması, Bursa’mızı ülkemizin değil dünyanın sayılı turizm merkezlerinden biri hâline getirmektedir. Bu potansiyelin daha iyi değerlendirilmesi için gereken çalışmaların yapılacağından şüphe etmiyoruz. Sözlerimin sonunda da Mudanya Belediyesine kangren hâline dönüştürülen Mudanya koruma amaçlı imar planı hususunda Sayın Bakanım, sizin özel çabanız ve ilginiz sayesinde vatandaşlarımızın mağduriyeti çözümlenmiş oldu, teşekkür ediyorum.

Bütçemizin tekrar hayırlı olmasını diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Kılıç.

Sayın Şener, buyurun lütfen.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri, Sayın Bakan, Kamu kuruluşlarımızın ve Bakanlığımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün Kültür ve Turizm Bakanlığı ve ilgili kuruluşların bütçeleri üzerinde görüşmelerimizi sürdürüyoruz. Sayın Bakanı, öğleden önce dinledik. Temel konularla ilgili bilgilerini verdiler. Bu arada hepimizin dikkatini çekmiştir ve bazı milletvekili arkadaşlarımız da konuşmaları sırasında dile getirdiler. Her şeyden önce kültür, son derece önemli bir konudur, turizm son derece önemli konudur. Vaktiyle ayrı bakanlıklar olan iki bakanlık bir araya gelmiş, bugün tek bir bakanlık hâline dönüşmüş ancak bakanlığın bütçesi 6-7 milyar liradır. Yani trilyonluk bütçenin içerisinde 6-7 milyar liranın küçük bir rakam olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Böylesine iki büyük fonksiyonun bu bütçeyle nasıl taşınacağı ayrı bir sorundur. Daha son bir ay içerisinde kamuoyuna yansıyan bir kara yolu ihalesinin ihale bedeli kadar bile değil. Tek bir otobanın ihale bedeli kadar bile değil veya yine, son bir ayda basına yansıyan bir demir yolu ihalesinin üçte 1'i kadar değil bu bütçe. Bunun için bu bütçeyle yapılacak işlerin sınırlı olduğunu söyleyebiliriz ama diğer taraftan özellikle turizm faaliyetlerinin kendiliğinden gelir oluşturduğu, ilave kaynaklar doğurduğu da bilinen bir gerçektir.

Evet, kültür önemlidir dedik, turizm önemlidir dedik. Ancak Kültür Bakanlığı derken burada sunumlardan da konuşmalardan da anlaşıldığı kadarıyla sadece bazı kültür ve sanat faaliyetlerinin ifade edildiğini anlıyoruz. Kültürün daha geniş bir kavram olduğu üzerinde durmak lazım. Kültür sanatı ve diğer birtakım kültürel faaliyetleri de kapsayan, bir ülkenin, bir milletin ruhunu, özünü, benliğini oluşturan, sosyal ve coğrafi çevreyle birlikte değerlendirilmesi gereken geniş bir kavram olduğu bilinmelidir. Ve bu bağlamda, Bakanlığın bir kültür politikasının olduğunu söyleyemeyiz. Yani sadece bugün has olarak söyleyemiyorum, ifade etmiyorum bunu. Ötenden beri, bu bakanlığın var olduğu günden beri, böylesine geniş, kapsamlı bir kültür politikası üzerinde durulmamıştır. Aslında Türkiye'nin son yıllarda meydana gelen pek çok değişimde ve olayda tespit ettiğimiz gerçekliği karşısında böylesine geniş anlamda bir kültür politikasının, devlet tarafından sürdürülmesi gerektiği kanaatindeyim.

Bebeklikten itibaren çağdaş değerleri içselleştirmiş bir insan ve toplum ortaya çıkarmanın dinamiklerini araştırmak ve bununla ilgili ana çerçeveyi oluşturmak bu bakanlığın görevleri ve uğraş alanları içerisinde olmalıdır diye düşünüyorum.

Bir ailenin ne demek olduğu, ailede çocuğun nasıl büyütülmesi gerektiğiyle ilgili olarak bile ben eğitim hayatım boyunca hiçbir dersin olmadığını gördüm ve bugün, bunun büyük bir eksiklik olarak algılanması gerektiğini düşünüyorum. Aynı şekilde, dünyadaki bu küresel rekabet ortamında millet olarak, ulus olarak, ülke olarak güçlü olacaksak, toplumsal kültürün liyakate prim vermesi, bunun bir eğitim ve kültür politikası olarak da herkesin içselleştirmesini sağlayacak bir genişlikte ele alınması ve yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum. Toplumdaki kadına bakış, hayvanlara, çevreye bakış tarzı dahi bu kültürün parçasıdır ve son derece önemlidir. Yani çağdaş değerlerden örülü ve millî, manevî değerlere dayalı bir kültürel atmosferin canlı tutulması, bunu toplumsal dinamiklerin kendi kendine de üretebilir hâle dönüşmesi için devletin ve özelde de Kültür ve Turizm Bakanlığının çaba göstermesi ve bunu bir politika hâline getirmesi gerektiği kanaatindeyim.

Değerli arkadaşlar, turizm parayla ilgili ama kültürün ilk bakışta parayla ilgili olmadığı düşünülebilir fakat kültürü turizmle birleştirdiğimiz zaman kültüre de parasal açıdan bakılacağı, kültürün turizm politikalarının galaksisi içerisine gireceği doğaldır ki bugün Türkiye'de yaşanan gerçek budur. Turizm ülke ekonomisi açısından son derece önemli çünkü ödemeler dengesinde ithalat, ihracat rakamlarını gördüğümüz gibi turizm rakamlarını da görürüz. Türkiye her zaman dış ticaret

açığı verir yani ihracattan daha fazla ithalat yapar ve bu açık, turizm gelirleriyle mümkün olduğunca kapatılır. Kapanmadığı zaman ne olur? Türkiye’de yaşanmış bütün krizler döviz krizidir yani döviz arzının talebini karşılamaması nedeniyle, ülkede döviz kıtlığı çıkması nedeniyle ortaya çıkmış krizlerdir. Dolayısıyla turizm gelirlerinin Türkiye’nin kronik hâle gelen dış ticaret açığını kapatma açısından önemli bir yeri vardır ve bu açıdan ekonomik faaliyet alanı olarak turizme baktığımızda, Türk ekonomisinin makro dengelerinin kurulması açısından da son derece önemlidir küçük bütçesine rağmen. Ancak bu pandeminin etkisiyle bu sene turizm gelirlerinde beklenen tahsilat sağlanamadı. Geçen yıl Sayın Bakan sunumu sırasında -yine bu yıl da tekrar etti- 58 milyon turist geleceğini, 40 milyar doların üzerinde döviz beklentisi olduğunu ifade etmişti ama bunun yüzde 70’lik bir kısmının gelmeyeceği anlaşılmaktadır. Bu durumda da dış ticaret açığı artı turizmden beklenenlerin gelmemesi nedeniyle bu döviz sıkışıklığını ve bu sıkışıklığa bağlı kurlardaki artışları bir süre daha takip edeceğimiz demektir.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanın Bakanlıktaki daveti sırasında söylemiştim, söylediğim pek anlaşılır bir konu olarak değerlendirilmemişti. “Bu müzelerden alınan gelirlerden acaba Bakanlık vazgeçebilir mi?” diye sormuştum. Çok da mantıksız görünmüş olabilir ama mesela İngiltere’de müzelerden bir giriş ücreti alınmıyor. Londra’daki British Museum’a, dinazorlarla ilgili müzeye gitseniz kapasında uzun kuyruklar vardır ama girişte hiçbir şey ödemezsiniz, elinizi kolunuzu sallayarak geçersiniz fakat Ayasofya’nın camiye çevrilmesinden sonra müze niteliği kalkınca, giriş çıkış serbest olunca, Ayasofya’nın müze olarak 2019 yılında sağladığı gelir miktarına bakınca benim “Müzelere giriş bedava olsun.” sözümün yadırganacağını fark ettim. Nasıl fark ettim? 3,7-4 milyon civarında ziyaretçi geliyor, 100 lira giriş bedeli, toplam 400 milyon yapıyor. Bu, büyük bir para ve bu üstelik ihale edilmiş, özel bir firmaya verilmiş, İsviçre merkezli SICPA denilen bir firma, bunun dışında 54 müzenin gelirini de almış. Bunları okuyunca merak ettim. Türkiye’deki toplam müze geliri ne kadar Sayın Bakanım ve bu müze gelirlerini sadece bu İsviçre firması mı tahsil ediyor, yönetiyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İlave süre veriyorum, buyurun.

ABDÜLLATİF ŞENER (Konya) – Ayrıca bu müze gelirleri bütçeleşiyor mu yoksa birtakım fonlar bünyesinde mi kullanılıyor? Bu fonlar bünyesinde kullanılıyorsa hangi işlere harcanıyor? Bilgi olarak verirsiniz memnun olurum.

RTÜK’le, vakıflarla ilgili söylenecek de çok şey var ama turizmden girmişken bu av turizminden hiç hoşlanmadığımı da söylemek isterim. Ya, dağ başındaki hayvanı öldürme hakkını nereden buluyorsunuz kardeşim? Yani parayla bunların vurulması, son model gelişmiş silahlarla, ıskalanma ihtimalinin zayıf olduğu, hayvanın kaçma imkânının bulunmadığı bir işi oyun, eğlence gibi düşünmek, bunu spor gibi algılamak, bunu turizmin bir fantezisi olarak görmek ne kadar yanlış bir şey ya. Bu insani bir şey de değil hayvani bir şey de değil; yanlış, vazgeçin. Yani oradaki hayvanların beslenmeye ihtiyacı varsa bütçeden kaynak ayrılın, beslensin, sayıları da artsın ama yemini sağlamadığımız, barınma yerini hazırlamadığımız, vahşi hayvanlara karşı korumadığımız, bunun ötesinde hastalandığında evcil hayvanlar gibi bakımını yaptırmadığımız; dağ başında, ormanlarda yaşam mücadelesi veren hayvanları öldürme hakkını hiç kimse kendisinde bulamaz bence. Bundan da vazgeçilmesini beklerim.

Evet, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Bülbül, buyurun lütfen.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli bürokratlar, değerli milletvekilleri; öncelikle, İzmir’de deprem nedeniyle Hakk’a yürüten canları sevgi ve saygıyla anıyorum buradan. Deprem nedeniyle meydana gelen zararın bir sistem sorunu olduğunu; yıkılmaların, göçüklerin bir sistem sorunu olduğunu ve maalesef bunun yine, yine tekrarlanacağını biliyoruz. Bununla ilgili gerekli önlemlerin bir an önce alınması...

İki: Bir Antalya Vekili olarak, öncelikle Antalya’nın turizm başkenti ilan edilip Antalya’da yaşanan turizm rezaletleri, eksiklikleri, savaştıkları vesairenin dikkate alınmaması, gözatilmemesi büyük bir skandaldır. Bu skandalların merkezinde de Serik’teki skandal yatmaktadır.

“Halk plajı” kavramı nedir Allah aşkına? Öbürleri burjuva plajı, öbürleri sosyete plajı mı? Bu “halk plajı” kavramı nedir? Sanki çok büyük bir şey bahşediliyormuş gibi küçücük bir yerde halkın plaja, denize girebileceği gibi söylenmesi, aslında bu ciddi bir hak ihlalidir.

Bunun dışında ören yerlerinde, turizm, doğa yerlerinde ilgili tabelalar, ilgili yönlendirmeler sıfır, ilgili kişiler son derece eğitimsiz Sayın Kültür Bakanı, son derece eğitimsiz, konu hakkında bir bilgileri yoktur. Yönlendirmeler sıfır, tabela bilgileri sıfır, anlatımlar oldukça eksik. Kadriye, Belek ve Olimpos üzerinde sis perdesi dolaşiyor. Olimpos üzerinde ciddi arka plan oyunları var. Bunun bir an önce açığa çıkarılması gerekiyor. Yani aslında bir başına Türkiye’yi besleyecek olan, Türkiye’nin ihtiyacını giderecek olan Antalya’nın bu derece mağdur olmuş olması elbette ki pandemi koşullarıyla alakalıdır, doğrudur ama biraz da plansızlıkla biraz da pandemideki güven sorunuyla alakalıdır.

Evet, av turizmüne değindi arkadaşlar. Bakınız, arkadaşlar, Meclis kürsüsünden de söyledik.

Sayın Kültür Bakanım, “bergüzar” ne demek? Bir Kültür Bakanı olarak biliyor musunuz “bergüzar” ne demek? “Bergüzar” Alevilerin ormandaki geyiklere, dağ keçilerine verdiği bir isimdir, İslam tarihinde de kutsal bir kavramdır, Türk tarihinde de “Geyikli Baba” gibi bir ermiş vardır ve hâlâ bu geyikler, yurt dışından gelen barbarların tüfeğine hedef olmaktadır. Bu nasıl bir anlayıştır? Bizim kutsallarımıza saldırılmaktadır, bizim kutsallarımız katledilmektedir. Av bir spor değil, katliamdır; avcılık da katilliktir, açık ve net.

Şimdi, bizim Alevi kültür merkezlerinde, dergâhlarında birtakım düzenlemeler yapılıyor. Abdal Musa Dergâhına gittim. Sözü ettiğim yerlerin hepsini tek tek gidip incelemişim. Abdal Musa Dergâhında yapılan düzenlemeler son derece savaştalama, işin aslına uyulmamış, Alevi kültürüne uyulmamış, görseller oradan kaldırılmış. Aynı şekilde, Tokat’ın, ismi Görümlü olarak değiştirilen Varzıl Köyü’nde Kul Himmet -bizim ocak kurucumuz, aynı zamanda âşik ve sadıklarımızdan, ulu ve velilerimizdendir- Dergâhındaki düzenleme tamamen savaştalama yöntemiyle yapılmış, inancın hiçbir özelliğiyle alakası olmayan bir şekilde bir şey yapılmış oraya.

Şimdi, bu dünya UNESCO miras listesinde olanlar, listeye girecek olanlar, geçici olanlar, Diyarbakır Sur’da yapılanlar anlatıldı. Van Edremit’te bulunan Urartu höyüğü üzerindeki tuvalet, Hatay’da Musevilere ait mezarlığın kimliği belirsiz kişilerce tahrip edilmesi, Aydın’da Alevi mezarlığının, yine Süryani mezarlığının tahrip edilmesi, eski yerleşim yerlerinin tahrip edilmesi, su altında bırakılması, bunlar oldukça önemli konular.

Bakınız, değerli arkadaşlar, Türkiye’de 12 bin 211 köy ve kasabanın, 4 bin dağ ve ırmağın ismi değiştirilmiş, yaklaşık 28 bin. Ben Malatya Arguvanlıyım. Benim köyümün adı Şotik’ti, değiştirilip Çobandere yapıldı. Beş yıl önce Şotik ismi tekrar iade edildi. Şu anda resmîyette ismi Şotik. Demek ki eski isimler tekrar verilebiliyor. Şu İttihat Terakkiden kalma asimilasyon zihniyetinden bir an önce vazgeçelim.

Aynı zamanda, bakınız, kayyumların yapmış olduğu Ahmedi Hani Heykeli'ni kaldırma, Orhan Doğan Heykeli'ni kaldırma, kültürel çalışmalarla ilgili saldırı ve yok etme planları, bunlar birer asimilasyon planıdır, birer tekçi planıdır.

Kültür kavramı, ansiklopedik bir kavram, sözlük bir kavram değildir arkadaşlar. Kültür, zerreden kürreye, maddiden maneviye her şeyi kapsayan, yaşamın kendisi olan, yani kevnü mekânın, kâinatın sureti olan bir şeydir. Kültür içerisinde, diller, inançlar, toplumsal varlıklar, etnik kimlikler ve bunların tarihî mirasları vardır. Bunları gözetmeyen bir anlayış tekçidir, inkârcıdır ve bu tekçilik ve inkarcılık tarihe yapılmış bir ihanettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Bitiriyorum Başkanım, bir cümle.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Bülbül, bir cümle alalım ve bitirelim.

KEMAL BÜLBÜL (Antalya) – Bir an önce, bu düşünceden vazgeçilmesi ve kültürel çoğulculuk, kültürel kapsayıcılık, kültürel hakikat bağlamında, bu değerlerin kabul edilmesi, tanınması ve bunun gereğinin yapılması dileğiyle saygılar...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Erel...

AYHAN EREL (Aksaray) – Sayın Başkanım, değerli Bakan, Bakan Yardımcıları, değerli bürokratlar, kıymetli milletvekillerim, saygıdeğer basın mensupları; seçim bölgem Aksaray, geçen yıl burada, bütçe görüşmeleri yapılırken Sayın Bakanıma arz ettim, bir kez daha arz etmek istiyorum: Keşke o dönemde dikkatlice not alıp, sizi ziyaret eden Aksaray Milletvekillerimize, Aksaraylı siyasetimize, bürokratlarınıza veya zatalinize tarafından verilen vaatlerin yerine getirilmesinden dolayı size teşekkür edebilseydim ama yaşanan ekonomik krizin arkasına sığınıp “Bunları yapamadık.” diyebilirsiniz. Oysa, Aksaray, yaklaşık 1 milyona yakın turist ağırlamakta, bunun 600 bine yakını da Ihlara'ya gelmektedir. Yıllarca, Ihlara'ya sözü verilen seyir terası, teleferik ve asansör bir türlü yapılmadı. Biz, Kapadokya Alan Yönetimi kurulurken Kapadokya'nın giriş kapısı olan Aksaray'ında buraya dahil edilmesini talep ettiğimizde AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlarımız Ihlara Alan Yönetimi adı altında bir yönetim kurulacağını beyan ettiler; bir yıl geçmesine rağmen bu yönetim kurulmadı. Ihlara Alan Yönetimi kurulmayacaksa Aksaray'ın turizm değerlerinin ve gelirlerinin kendi ihtiyaçları yönünde karşılanması adına, Aksaray'ın da Kapadokya Alan Yönetimi'ne alınmasını talep ediyoruz.

Aksaray gerek tarihi ve tabii gerekse doğal güzellikleriyle Türkiye'nin turizm merkezi; Ihlara'sı, Selime'si, Güzelyurt'u, Saratlı'sı, Hasan Dağı, Tapduk Emre, Yunus Emre, Somuncu Baba türbeleri, Eğri Minare'si, Ulu Cami'si, Ağzıkarahan'ı, Sultanhan'ı ve benzeri hanlarıyla gerçekten Türkiye'nin turizm merkezi olmaya, kültür ve inanç turizm merkezi olmaya aday bir yer ama maalesef bugüne kadar Kültür ve Turizm Bakanlığımızdan Aksaray'ın dertlerine derman olacak herhangi bir düzenleme gelmedi.

Ben Nevşehir'i kıskanmıyorum, Nevşehir'e hizmet götürenleri tebrik ediyorum. Nevşehir'in, bırakın ilçelerini, beldeleri ile Nevşehir'in bağlantısı bölünmüş yollarla sağlanırken Aksaray'ın turizm cenneti olan Ihlara'sı, Güzelyurt'u ve diğer yerlerinin maalesef hâlâ bölünmüş yolu bile yoktur. Bu yollardan turistlerin gelmesi ve buradan memnun ayrılması da hayatın olağan akışına uygun değildir. Aksaray'ı ziyaret eden tüm iktidara mensup, siyasi iradeye mensup yetkili arkadaşlarımız, bakanlarımız, bakan yardımcılarımız Hasan Dağı'nın hem kış hem de yayla turizmi için bulunmaz bir nimet olduğunu bize övüne övüne beyan etmelerine rağmen bugüne kadar oraya bir çivi dahi çakılmamasının, bu alanla ilgili bir projenin yapılmamasının Aksaraylıların üzüntüsünü yaşadığını ifade etmek istiyorum.

Yine, daha önce de söylediğim gibi Aksaray'ın Türk turizmine kazandırılması adına Aksaray'ın bu tarihi tabii ve doğal güzellikleri arasında Kültür ve Turizm Bakanlığının destek vereceği bir sinema filminin veya bir dizinin çekilmesi Aksaray'ın iç turizmde de tanınmasına ve ekonomik anlamda kalkınmasına vesile olacaktır.

Yine, Aksaray'da, Türkiye'nin ortasında bulunan Aksaray'da bir turizm çalıştayının yapılması ve bu çalıştayda hem Türkiye turizmiyle birlikte Aksaray turizminin ele alınması bu sorunların çözümüne katkı sağlayacağı inancındayız ve biz bu dönemde en azından yılda 600 bin turistin geldiği Ihlara'da sözü verilen yatırımların yapılacağına dair inancımızı korumak istiyoruz. Sayın Bakandan da bu konuda ilgililere gerekli talimatın verilmesini Aksaraylılar adına arz ve talep ediyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Ök, buyurun lütfen.

NİLGÜN ÖK (Denizli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Plan ve Bütçe Komisyonu değerli üyeleri, çok değerli bürokratlar; ben de hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Ben de tüm konuşmacılar gibi İzmir'de meydana gelen depremden dolayı tüm vatandaşlarımıza geçmiş olsun diliyorum. Yaralılara acil şifalar, hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yakınlarına sabır diliyorum. İnşallah böyle bir felaketi Rabb'im bir daha göstermesin. Tabii, Elif bebek de bizim için umut oldu, altmış beş saat sonunda. Gerçekten oradaki cansiparane çalışan tüm sivil toplum kuruluşları, Kızılay, AFAD, UMKE yani ismini saymadığım tüm sivil toplum kuruluşlarına, belediyelere, Türkiye'deki tüm belediyelere çok teşekkür ediyorum.

Evet, ülkemizin turizm kaynaklarının etkin kullanılması, nitelikli bir turizm hedefine ulaşılması, uluslararası düzeyde marka olma yolunda hükümetlerimiz döneminde çok önemli adımlar atıldı, son on yılda bunların meyvelerini de almaya başladık. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçmemizle birlikte ülke olarak turizm hedeflerimizi de yenilemiş olduk. Anadolu'muzun her bir kentindeki turizm potansiyeli ürünleri dönüştürerek, insanlarımıza dünyayı tanıtarak turizm hareketliliğine her bölgede başladık. Aslında, tam anlamıyla Anadolu'daki bütün o turizm potansiyeli taşıyan ürünlerimizi markalaştırma yolunda da Sayın Bakanımın da liderliğinde çok önemli adımlar attık. Daha çok gayret ve daha çok özveri göstererek başarılı çalışmalarımızın karşılığını da inşallah 2023 yılında 65 milyar dolar turizm geliri olarak alacağımıza da inanıyorum.

Kısaca, turizm sektöründe rakamlara da baktığımızda aslında, göreve geldiğimiz yıllarda dünyada turist sayısı bakımından 17'nci sırada olan ülkemiz, bugün 6'ncı sıraya yükselmiş durumda. Turist sayısı açısından da yüzde 1,5 olan uluslararası turizm pazarındaki payımızı da 2019 yılında yüzde 3,5'a çıkarmış bulunmaktayız. Yine, 2002 yılında 13,3 milyon yabancı turist ülkemizi ziyaret ederken bu rakam 2019 yılında 45 milyona ulaşmış durumda. Yine, 12,4 milyar dolar olan turizm gelirimiz 2019 yılı itibarıyla 34,5 milyar dolara yükselmiş durumda. Hepimizin bildiği üzere, tüm dünya turizm sektörü artık mavi bayraklı tesisleri tercih ediyor. Mavi bayrak, plajın temizliğini ve çevre yönetimi yönünden duyarlı olduğunu gösteriyor. Tabii, bu mavi bayrak uluslararası kuruluşlar tarafından verilen ve dünya çapında en çok bilinen uluslararası bir çevre ödülü. 2002 yılında 127 olan mavi bayrak plaj sayımız ve 12 marinamız, 2020 yılı Ekim ayı itibarıyla 486 adet mavi bayraklı plajımız, 22 adet de marinamız bulunmaktadır. Bu durum da ülkemizin uluslararası turizm pazarındaki yerini daha da güçlendirmektedir. Bundan dolayı Bakanlığımıza ve Sayın Bakanımıza çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; 2019 yılıyla kıyaslandığı zaman 2020 yılında turizm sektöründe çok daha iyi ve ivmeli bir artış görmüştük. Fakat ne yazık ki tüm dünyayı saran Covid-19 virüsü sebebiyle ülkemizde de ciddi bir düşüş ivmesi yakalandı, ciddi bir düşüşle karşı karşıya kaldık. Sosyal koruma kalkanı kapsamında bu olumsuz süreçle mücadele için turizm sektörünü de mücbir sebep sayılan sektörler içerisine aldık Buna göre Haziran 2020 sonuna kadar verilmesi ve ödenmesi gereken KDV ve muhtasar beyanname ve ödemelerini altışar aylık süreçlerle erteledik, benzer erteleme sigorta primlerinde de uygulamaya koyuldu. Nisan 2020’de yürürlüğe girmesi gereken konaklama vergisini erteledik. Haziran 2020 sonuna kadar ödenmesi gereken irtifak hakkı bedelleri, ecrimisil gibi ödemeleri erteledik. İç hat uçuşlarında KDV oranını yüzde 18’den yüzde 1’e indirdik. Kısa çalışma ödeneğinden diğer sektörler gibi turizm sektörü de yararlandı. Özellikle Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı’nı hızlı bir şekilde uygulamaya koyarak, hayata geçirerek faaliyetlerin yeniden başlayacağı zamanda oluşabilecek endişeleri ortadan kaldırdık. Uyguladığımız program birçok Avrupa ülkesine de örnek oldu. İnşallah bu programın hem kriterleri artacak hem de salgın sonrası daha kalıcı hâle geleceğine inanıyorum. Çünkü bu program, salgın sonrasında da uyguladığımız zaman bir hizmet, bir servis standardı olarak ülkemize daha nitelikli turistlerin gelmesini sağlayacağına inanıyorum.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülke olarak sağlık turizminden, yaşlı bakım turizmine, kongre turizmine, kış turizmine, yayla turizmine, spor turizmine kadar çok sayıda yeni ürünler oluşturmak için çalışmalarımız devam ediyor. Her türden turizmi 7 bölgede, 4 mevsime yaymak için çalışmalarımız yürütülüyor. Bugün sabahleyin Sayın Bakanımın sunumlarında da gördüğümüz üzere Bakanımız turizmden, sanata, kültüre kadar birçok alanda, birçok projeler hayata geçirdi. Bu gelişmelerden dolayı da memnuniyet içerisinde olmuş olduğumu ifade etmek istiyorum.

Ülkemiz, tarihi boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır, bundan dolayı tüm ülkemiz âdeta bir açık hava müzesi hâlinindedir. 2002 yılında UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde 9 olarak yer alan varlık sayımızı yapılan çalışmalar neticesinde 18’e çıkardık. Yine, Dünya Geçici Mirası Listesi’nde yer alan ören yerlerimizin sayısını da 83’e çıkarmış bulunmaktayız.

Sayın Bakanım, sözlerime son vermeden önce öncelikle Denizli iliyle ilgili de birkaç ifade de bulunmak istiyorum. Dünya mirasında yer alan Pamukkale’imizin gece aydınlatmasına vermiş olduğunuz destekten dolayı sizlere çok teşekkür ediyoruz. Sizlerin aynı desteği Denizli’imiz için bir şehir kütüphanesi ve birçok antik şehri bünyesinde barındıran bir arkeolojik müze için de vereceğinizi ümit ediyorum.

Sözlerime son vermeden önce tarihimizi gün yüzüne çıkarmak, kadim kültürümüzü gelecek kuşaklara aktarmak, vakıf eserlerimize sahip çıkmak, geleneksel sanatlarımızı yaşatmak, turizmimizi her gün daha iyiye ulaştırmak için canla başla çalışan Sayın Bakanımız başta olmak üzere tüm Bakanlık çalışanlarına teşekkür ediyorum.

2021 yılı bütçemizin hayırlı, uğurlu ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Alban, buyurun lütfen.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakan, öncelikle bir afet bölgesi ilan edilmesi gereken İzmir’imize geçmiş olsun diyorum. Yaşamını yitirenlere Allah’tan rahmet, yaralılara da acil şifa diliyorum. Orada emek veren tüm milletvekillerimize ve görevlilere de çok teşekkür ediyoruz, canla başla çalıştılar.

Sayın Bakanım, turizmle geçinen esnafların sizden bir beklentisi var. Mesela örneğin bölgem olan Muğla’da dövmeciler var, kahveciler var, eğlence yerleri var, canlı müzik yapanlar var ve sezonluk çalışanlar var. Bu dövmecilerin mesela iş yerleri açılmadı, bunlar kiralarnı ödeyemediler, krediyle kiralarnı ödemeye çalıştılar ve o kredilerini de şu an ödeyemez duruma geldiler.

Sayın Bakanım, turizmci on sekiz yıldır AKP iktidarı boyunca bu ülkeye ne kadar kazandırdı, biliyor musunuz? Bakın, ben söylüyorum: 435 milyar dolar para kazandırdı. Ama on sekiz yıl sonra turizmcinin sizden bir ihtiyacı oldu. O ihtiyaç olduğu anda da AKP iktidarı ortada yoktu. İktidarınıza muhtaç olan turizmciye ne kadar destek oldunuz 435 milyar dolara karşılık, bunu merak ediyoruz.

İngiltere, Sağlık Bakanlığının corona vaka sayılarının gerçeği yansıtmadığı açıklamasıyla Türkiye’yi seyahat koridorundan çıkardı. Sağlık Bakanlığının şeffaf olmamasının, gerçek vaka sayılarının duyurulmamasının bedelini İngiliz turistlerin en çok tercih ettiği Dalaman, Fethiye, Marmaris, Bodrum’daki turizmciiler ödedi, sektörde çalışan emekçiler ödedi. Seyahat koridorunun kapanmasıyla seçim bölgem Muğla’ya gelecek İngiliz turistlerin tamamı Yunan adalarına gitti. Şimdi biz bunun hesabını kime soralım? Biz size soruyoruz, siz de Turizm Bakanı olarak Sağlık Bakanına sorun neden gerçek verileri vermedi diye.

Bodrum Kızılağaç-Torba bölgesinde 250 milyon TL’lik bir altyapı yatırımı yapıyorsunuz. Öncelikle, bölgemize böyle bir yatırım yaptığınız için teşekkür ediyoruz. Bu bölgenin yoğun bir kısmı orman, bir kısmı sit kurulu tarafından koruma altındadır. Buraları planlarken nasıl kamulaştıracaksınız, onu merak ediyorum. Burayı yerel yönetimlere nasıl devredeceksiniz, bunu da duymak istiyoruz.

Sayın Bakanım, 4 tane halk plajını halka kazandırdığınızı söylediniz. Bu ülkede bütün insanlar 4 tane halk plajında mı denize girecek? Ayrıca halk plajlarını bazı oteller halka kapattı, halk oralara giremiyor, oralardan geçemiyor; bundan haberiniz var mı?

“MUÇEV” diye bir limited şirketi kuruldu. Sizin konunuz değil ama turizmi ilgilendirdiği için söylüyorum -Çevre Bakanlığının konusu bu- bu MUÇEV Muğla koylarının tamamını yağmıyor, talan ediyor, doğrudan alıyor. Bir şirket, bir kamu iştiraki değilken buraları kendi yandaşlarına peşkeş çektiydiniz. Turizm Bakanı olarak da buna müdahale ettiniz mi, etmediniz mi; bunu merak ediyoruz.

Sayın Bakanım, MUÇEV’le ilgili, örneğin Marmaris Karaca’da Okluk Koyu’nun yanında yazlık sarayın bitişğinde hemen orada Karaca’nın güzel bir koyu var. O koyda da 421 metre kare iskele varken 41 bin metre kare yüzer iskele verildi. Bu da yetmiyormuş gibi Fethiye’nin Tuzla sahilinde 173 bin metre karelik bir iskele izni verildi. Muğla nereye gidiyor, kıyılarımız kime talan ettiriliyor; bunların cevaplarını bekliyoruz Sayın Bakan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen son sözlerinizi alalım.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Hemen toparlıyorum.

6 milyarlık bir bütçenin 1 milyar 600 milyonunu yatırıma harcayacaksınız. Sayın Bakanım, jeotermal izni verildi Muğla’ya 32 noktada, bunlar iptal edildi, Kültür ve Turizm Bakanlığının izni alınmadığından dolayı iptal edildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen son sözlerinizi alalım efendim.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Hemen, bir cümleyle...

Muğla’nın bu bölgelerinin tamamı arkeolojik sit alanıdır. Siz bu jeotermal izinlerine olumlu görüş verecek misiniz, vermeyecek misiniz? Muğla halkı bu konuda sizin cevabınızı bekliyor.

Teşekkür ediyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Değerli arkadaşlar, şimdi, önce Sayın Baki Ersoy’a, hemen arkasından Sayın Bülent Kuşoğlu Bey’e, daha sonra Turan Aydoğan’a, Ulaş Karasu’ya ve Ayşe Keşir’e söz vereceğim.

Sayın Ersoy, buyurun lütfen.

MUSTAFA BAKİ ERSOY (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, çok kıymetli milletvekillerimiz, kıymetli bürokratlarımız, basınımızın güzide temsilcileri; hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Ben de sözlerime İzmir depremi dolayısıyla hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılarımıza Allah’tan acil şifalar dileyerek başlamak istiyorum.

Sayın Bakanım, Türkiye toprakları, asırlar boyunca türlü medeniyetlere ev sahipliği yapmış, her köşesi farklı kültürleri, değerleri bir arada tutan birer müze gibidir. Biz, tarihiyle dünya edebiyatına, sinemalarına ilham vermiş, kültürel zenginlikleri geçmişten bir ayna olan, geleceğe ışık tutan, coğrafi güzellikleriyle göz kamaştıran cennet vatanımızın Kültür ve Turizm Bakanı olarak sorumluluklarımızın ve yükünüzün farkındayız. Tüm bu eşsiz hazineleriyle birlikte ele alarak ülkemizi kültür ve turizm alanında bir marka hâline getirmek için elimizden gelen desteği Bakanlığımıza vermeye hazır olduğumuzu belirtmek isterim. Dünya Covid-19 salgınıyla mücadele hâlindeyken dahi aldığınız tedbirler ve turizmi ayakta tutma çabalarınızı takdir ediyor, bu kritik süreçte ülkemiz ekonomisine sektör olarak sağladığınızı katma değerden dolayı da teşekkür ediyor, başarılarınızın devamını diliyorum.

Sayın Bakanım, ben tarihi altı bin yıl öncesine dayanan, ilk ticari belgelerin gün ışığına çıkarıldığı, İpek Yolu’na yol arkadaşlığı yapmış, Selçuklu’ya, Osmanlı’ya kucak açmış bir şehrin, Kayseri’nin milletvekiliyim. Birçok alanda olduğu gibi turizm alanında da sorumluluklarımızın farkındayız. Zira son yıllarda şehrimiz bazında turizm faaliyetleri ivme kazansa da ilimizde henüz keşfedilmemiş, AR-GE ve reklam çalışmaları yapılmamış; bırakın yurt dışından, şehir dışından gelecek ziyaretçileri, Kayseri’deki vatandaşlarımızın dahi bilmediği eserler, doğal güzellikler bulunmaktadır. Yahyalı ilçemizde bulunan, dünyanın en yüksek 2’nci şelalesi olarak bilinen Kapuzbaşı Şelaleleri görenleri kendine hayran bırakmaktadır fakat gelin görün ki ilçedeki konaklama imkânları oldukça kısıtlı olup tesis yetersizliğinden dolayı bölge halkı kendi evlerini pansiyon olarak kiraya vermektedirler. Bu bölgede bir an önce bir master plan yapılarak bölgeyi turizm merkezi hâline getirip bölge halkına da istihdam sağlanmalıdır diye düşünüyoruz.

Kayseri, Erciyes Dağı gibi büyük bir nimete sahiptir. Erciyes Dağı sönmüş bir volkan olup kış ayları boyunca sahip olduğu mükemmel kar dokusu ve ideal eğimiyle kış sporları için biçilmiş bir kaftandır; eşsiz görüntüsüyle şehrimizin manzarasını süslemekte, fotoğraf turizmi için Kuş Cenneti Sultansazlığı’yla birlikte fotoğraf severlere âdeta eşsiz bir doğal stüdyo imkânı sunacak potansiyele sahiptir. Yine, aynı şekilde, bugünlerde fotoğrafçıların ilgi odağı hâline gelmiş Hürmetçi Sazlığı yüzlerce yabani yıldıza ev sahipliği yapmaktadır; yaklaşık 300 yabani atın aynı anda görüldüğü bir sazlık düşündüğümüz zaman, gerekli AR-GE ve etüt çalışmalarıyla bu alanın doğası korunarak eşsiz bir turizm merkezi hâline getirilmesi ve safari turizminin yapılması kaçınılmaz olacaktır.

Konuşmama Soğanlı Vadisi’yle devam etmek istiyorum. Yeşilhisar ilçesi sınırlarında bulunan ve ilçe merkezimize 15 kilometre uzaklıkta olan vadi, kubbeli kaya kiliseleri yanı sıra bez bebeklerin de ortaya çıktığı yer olmasıyla ilgi çekiyor. Bölgenin tarihinde yine, 6’ncı ve 7’nci yüzyıllarda yaşayan Bizanslıların hayatlarına tanıklık etmiş, geziye açık olan 15 kilise ve hâlâ kayıp olduğu düşünülen 50’ye yakın kilise bulunuyor fakat bölgede sık sık meydana gelen kaya kopmaları burada bulunan dokuya

ve kiliselere zarar vermektedir. Buranın bir an önce korunmaya alınması ve tahrip olmuş kiliselerin restorasyon çalışmaları yapılmalıdır. Bununla birlikte, vadinin ören girişine bir turizm danışma bürosu yapılması gelen turistler açısından da fayda sağlayacaktır.

Yine, ören girişine bölgenin dokusuna uygun hediyeelik eşya dükkânları yapılması, yöre halkına iş potansiyeli sağlaması açısından faydalı olacaktır.

Bir başka sorun da, Kervansaraylarla ilgili. Bilindiği üzere Kayseri, İpek Yolu güzergâhında bulunan bir şehirdir. Yüzlerce yıl kervansaraylarıyla tüccarlara kucak açmıştır. Bu kervansaraylar günümüzde özel işletmelere kiraya verilmektedir fakat kiralayan kişilerin, buraları turizm merkezi hâline getirmeye ekonomik olarak güçleri yetmemektedir. Bununla ilgili devletimizin bir çalışma yapması gerekmektedir. Bu kervansaraylarla ilgili bir proje çalışması yapılarak İpek Yolu'yla ilgili bir müzenin yapılması ülkemiz turizmi açısından faydalı olacaktır.

Sayın Bakanım, beşeriyetin aynası olan kütüphaneler şehirlerimiz ve ülkemiz için oldukça önemlidir. Kayseri Merkez İl Halk Kütüphanemiz maalesef şehrimiz için çok küçüktür, yeterli kapasitede değildir.

Sayın Cumhurbaşkanımızın ismini taşıyan Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi içerisine yeni il halk kütüphanesi yapılmasını sizlerden talep ediyoruz. Belirttiğimiz bölgede arsa ve ulaşım problemi yoktur. Yaklaşık maliyeti 15 milyon TL civarında olan kütüphanenin projesi de hazırdır. Sizden tek beklentimiz buraya ödenek çıkarılarak çalışmalara başlanmasıdır.

Her bir karış toprağından tarih çıkan memleketimizde en son Yamula Barajı yakınlarında yapılan kazı çalışmaları sonuç vermiş, geç miyosen döneme -7,5 ya da 8 milyon yıl öncesine- ait fosillere rastlanılmıştır. Bu miras hepimizindir. Sizden talebimiz buradaki çalışmalar ve Kültepe Kaniş-Karum ve Keykubadiye kazıları için daha fazla ödenek ayrılması ve bölgenin turizm merkezi olması için gerekli zeminlerin hazırlanmasıdır.

Kısacası, Sayın Bakanım, talep ve beklentilerimiz ilimiz özelinde ve ülkemiz genelinde gerekli tespit ve uygulamalar yapılarak özellikle de tanıtım ve reklam alanında çalışmaların artırılması ve devlet desteklerinin çoğalmasıdır. Şehrimiz daha fazla tanıtımı ve desteği hak etmektedir. Uygun gördüğünüz takdirde 2022 yılının "Kültepe Kaniş-Karum Yılı" olması isabetli olacaktır, bu sizden öncelikli talebimizdir.

Sözlerime son verirken Sayın Bakanım, sizlere çok teşekkür ediyorum. Bakan Yardımcılarımıza, bürokratlarımıza -bütçede hizmeti geçen kim varsa- "Allah razı olsun." diyorum, bütçemizin devletimiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Ersoy.

Buyurun, lütfen Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanım, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de İzmir depremi dolayısıyla 90'ı aşkın yurttaşımızın vefatıyla ilgili milletimize başsağlığı ve sabırlar diliyorum.

Sayın Bakan, geçen yılki bütçe görüşmelerinde değil ama ondan sonra bakanlıkta yaptığımız sunumda çok iyi bir vizyon, gayet yerinde somut projeler ortaya koydunuz fakat pandemi dolayısıyla onları gerçekleştirme imkânı olmadı maalesef. Dolayısıyla, turizmi konuşanlar da oldu ama çok fazla

konuşmak istemiyorum. Orada yaraları sarmaktan, olan tahribatı gidermekten başka şu anda yapacak bir şey yok, maalesef ama kültür alanıyla ilgili çok önemli konular var. Siz de biliyorsunuz, kültür maddi açıdan belki çok önemli değil ama manevi açıdan kültürel, geleneksel değerler açısından çok önemli bir konu. Kültür ekonomisi, kültürün toplumumuza etkisi, küresel gelişmeler ve teknolojinin gelişmesi veya oluşması karşısındaki durumumuz gibi konulara ve bunlarla ilgili kurumlarınızla; Devlet Tiyatrolarıyla veya müzelerle ilgili yapılabilecekler konusuna vakit kalırsa ayrıca girmek istiyorum ama Bakanlığınızın 2019 Sayıştay Raporlarına da girmek istiyorum. Önemli tespitler var orada da. O tespitler için şunu söyleyeyim: Kendi şirketlerinizde o tür tespitler yapılırsa kimseyle çalışmazsınız yani çok önemli. Bilmiyorum, teftiş yaptırıyor musunuz? Geçen yıl hem Bakanlığınız da hem de Vakıflar Genel Müdürlüğünde denetim yaptıracağınızı söylemişsiniz. Bilmiyorum, yaptırma imkânınız oldu mu, sonuçları ne oldu? Bakanlığınızın bir de teklifi var. Bakanlığınızın teklifine göre 6 milyar 16 milyonluk bir bütçesi var Bakanlığınızın. “6 milyar 800 milyon” dediniz ama o ilgili ve bağlı kuruluşlarla birlikte. Bunun -6 milyar da yetersiz ama- 1 milyar 435’i yatırım bütçesi. Bunun da kültüre ayrılan payı 1 milyar 216, sanat ve kültür ekonomisiyle ilgili olanı 5,5 milyon, 5,5 milyon. Turizm geliştirilmesiyle ilgili de 122 milyon ayrılmış. Bu eksik yatırım ödeneğinin harcanacağından da Sayın Bakanım şüphe ediyorum. Neden şüphe ediyorum biliyor musunuz? Bu sene içerisinde 1 milyar 77 milyon lira ayrılmış yatırım ödeneği olarak. Ne kadar harcamışsınız biliyor musunuz, haziran sonuna kadar? 73 milyon lira. 1 milyar 77 milyon ayrılmış, 73 milyon lira altı ayda harcamışsınız. O zaman seneye de harcamazsınız bu parayı diye endişe ediyorum.

Şunu söyleyeceğim, bu konulara tekrar gireceğim Bakanlığınızın ama Vakıflar Genel Müdürlüğü meselesine girmek istiyorum. Geçen sene de Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili ben bir şeyler söylemişim, Sayıştay raporunu esas alarak bazı eleştirilerde bulunmuştum, cevap vermediniz. Sağ olsun bizim Salih Cora Bey -bilmiyorum nereden vâkıf konuya- bazı şeylerde bulundu, gerçi ben Sayıştay raporuna istinaden o konulara girmiştim ama biraz önce söylediğim gibi Vakıflar Genel Müdürlüğünde bir denetim yaptırmanız şart. Şimdi bu senenin Vakıflar Genel Müdürlüğü Sayıştay raporunda da yani 2019’un kesin hesabıyla ilgili raporda da 16 eleştiri var, çok önemli eleştiriler. Geçen sene denetim görüşünü etkileyen olarak görülen bazı eleştiriler etkilemeyen olarak alınmış. Yani sanki denetim görüşünü etkilemeyen eleştiriler 16’sı da öyleymiş gibi görünüyor ama etkileyen eleştiriler aslında önemli. Bu vakıfların Sayıştay raporu da -bilmiyorum- Sayıştay denetçilerinden mi yoksa Sayıştayın kurum olarak Meclise gönderdiği rapordan mı kaynaklanıyor? Özellikle Sayıştay masasına sesleniyorum, çok başarılı bir rapor olarak görmedim, epey yanlışlıklar var. Mesela, Vakıfbankın Hazineye devri sonucu ortaya çıkan 2 milyar 777 milyon liradan bahsediyor. Aslında bakıyorum, arkada mali tablolarda 13 milyar 800 küsur milyon görünüyor bu meblağ. Şimdi, Vakıflar Genel Müdürlüğüne Vakıfbank hisseleri satıldı biliyorsunuz, devredildi, Hazineye devredildi, oradan da Varlık Fonuna devrediliyor. O ayrı bir konu ama Vakıflar Genel Müdürlüğü bu meblağı, 13 milyara yakın bu meblağı ne yapacak? Dört sene ilk meblağ ödenmiş görünüyor. Ondan sonra da her şubat ayında yaklaşık 2.800’lük meblağlar hâlinde kâğıt olarak verilen bu meblağlar ödenecek. Vakıflar Genel Müdürlüğü nasıl bir projeye bunları değerlendirecek, önemli olan o. Nasıl bir projesi var, nasıl değerlendirecek bu 13 milyar 800 milyon lirayı? Bununla ilgili hiçbir bilgi yok, ne Sayıştay raporunda var ne de siz sunumunuzda bu konuyla ilgili bilgi verdiniz. Çok önemli bir meblağ bu sonuçta. Bir bankanın ortaklığını bırakıyorsunuz ki asıl işini yapsın diye gerekçe gösterildi. Vakıflar Genel Müdürlüğünün bankayla çok fazla ilgisi yoktu atamalar dışında ki atamalar da siyasi otorite tarafından yapılıyordu, onun dışında banka yönetimine karışıyorlardı. Neden böyle bir şey yapıldı bilmiyorum?

Onun haricinde önemli bir bulgu, geçen sene eleştirmiştim, 2 vakıf üniversitesine -tamam bu vakıf üniversiteleri Vakıflar Genel Müdürlüğüne bağlı ama- 277 milyon lira bir borç verilmiş. On seneden beri o borç duruyor, ne faiz tahakkuk ettiriliyor ne bir şey. Sayıştay bunu eleştiriyor, Sayıştayın eleştirisi var. Bununla ilgili bir nema olması, kayıtlarda gösterilmesi lazım, takip edilmesi lazım. Her açıdan eksik olan bir meblağ bu. Şimdi, 2 vakıf üniversitesi de kendisine ait tüzel kişilikleri olan üniversiteler, ayrı tüzel kişilikleri var. Bir alacak-borç ilişkisi farklı tüzel kişilikler arasında oluyorsa bu vergi açısından da, ticari kaygılarla da farklı değerlendirilir. Dolayısıyla gereği neyse onun yapılması lazım Sayın Bakanım.

Yine, 2019 mali yılı bütçesinde, gider tablosunda başlangıç ödeneği olarak 504 milyon lira tahsis edilmiş, 912 milyon lira harcama söz konusu olmuş. "Bu artışın ana sebebi de yatırım harcamaları." diyor. Ancak yatırım harcamalarına bakıyorsunuz, 170 planlanan, 510 gerçekleşen; 2019'da. Çok plansız bir şekilde demek ki bu yatırımlar yapıldı. Bir sene aşağıda kalıyor, bir sene 4 kat daha fazla yatırım yapıyor, plansız programsız bir şekilde. Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili bir denetim yaptırırsanız göreceksiniz, Vakıflar Genel Müdürlüğü bu açıdan dökülüyor. Zor bir kurumdur Vakıflar, Vakıfları idare etmek de zordur hakikaten, toparlamak da zordur ama bu desteği de vermek lazım, kendileriyle ilgili bu çalışmayı yaptırmak lazım. Bilgisayarın olduğu bir ortamda artık bu tür çalışmalar rahatlıkla yapılabilir.

Sayın Bakanım, Bakanlığınızın Sayıştay raporuna gelelim: Bakanlığınızın Sayıştay raporunda da toplam 10 eleştiri var, çok önemli eleştiriler bunlar. Biraz önce söylediğim gibi, özel sektörde olsa büyük sıkıntı çıkaracak konular. Mesela, kurum maddi duran varlıklar hesabının gerçek durumu yansıtması, sunulan hizmetlerden elde edilen gelirlerin tahakkuk ve tahsilat tutarları arasında uyumsuzluk olması yani herhangi bir şekilde muhasebe tutulmuyor demektir, alınan şartlı bağış ve yardımların muhasebe kayıtlarının hatalı yapılması. Daha ne olacak? Yani bakıyorsunuz, bir bakanlıkta olmaması gereken hatalar bunlar. Yine, belediyelerde tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının takip edilmemesi, Bakanlığın yurt dışı teşkilatlarına gönderilen avans ve kredilerin yasal süre içerisinde mahsup edilmemesi, müzelerde turnikeli giriş olmaması, ki dolayısıyla ne kadar kişinin girip çıktığının belli olmaması.

Döner sermayeyle ilgili olarak da benzeri eleştiriler var. 7 eleştiri var, bunlar da önemli eleştiriler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Mesela, hazine hissesi ve SHÇEK hissesinin yanlış hesaplanması gibi. Banka Kredi Kartlarının Müze Kart Özelliği Kazanmasına İlişkin Protokol gereği elde edilen gelirden idare payının eksik alınması. Şimdi, Müze Kart'ı çıkarılıyorsa bu, tabii ki kredi kartı gibi otomatik, bilgisayarda, manyetik ortamda kullanılan bir kart. Bunun bu şekilde hatalı olmaması lazım, bu tür sıkıntılar çıkarmaması lazım Sayın Bakanım.

Dolayısıyla hem Bakanlığınızda hem de bugün bu sene fırsat bulup da çok kısa bir eleştirisini yaptığım Vakıflar Genel Müdürlüğünde gerçekten tekrar denetim yaptırmanızı diliyorum.

Bütçelerinizin hayırlı olmasını diliyorum ayrıca da.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kuşoğlu.

Şimdi, Sayın Bakanım, geçen sene de bu Sayıştay konusunda özellikle illerde bulunan mevcut personelin eğitim durumlarının yeterli düzeyde olmadığını dolayısıyla çok çok küçük hatalar yapıldığını, bu konuda Sayıştayla iş birliği hâlinde bir eğitim programı düzenlenmesi hususunu dile getirmiştik tüm Bakanlarımıza. Tabii, pandemi nedeniyle Sayıştay bildiğim kadarıyla belki bu yıl sadece üniversitelere yönelik video konferansla bir eğitim programı uyguladı ama en azından 2021 yılında... Gerçekten çok basit meselelerin, bu dokümanlara girmeyecek kadar basit meselelerin burada yer alması hoş değil. Dolayısıyla özellikle, Bakanlığın illerde yer alan personeline yönelik bir eğitim programının mutlaka verilmesinin yerinde olacağını düşünüyorum. Bu konuda -Sayıştaydan arkadaşlarımız da burada geçen yıl da uyardık ama Sayıştay olarak siz de görevinizi yerine getirmediğiniz, onu da açıklıkla ifade edeyim. Bu eleştirileri yazıyorsunuz ama özellikle o personelin eğitimi noktasında gereken katkıyı sağlamıyorsunuz. Sayın Başkandan aldığım bilgi, üniversitelere yönelik bir eğitim programı verdiğiniz ama onun dışında bakanlıklara yönelik bir programın uygulanmadığı yönünde. Lütfen, Sayıştay olarak bu konudaki eksikliğinizi giderin. Evet, onları yazıyorsunuz ama bir kere oradaki arkadaşları da, ne tür hatalar yapıyorlar, nasıl yapmaları gerekir, bu konuda mutlaka eğitmeniz gerekir diye düşünüyorum.

SAYIŞTAY 6. DAİRE BAŞKANI RAFET DOĞAN – Sayın Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?
BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Tabii ki...

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, Sayıştaydan eğitim için talepte bulunan kurum veya bakanlık var mı?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, o da başka bir konu.

SAYIŞTAY 6. DAİRE BAŞKANI RAFET DOĞAN – Sayın Başkan, Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli hazırun; laf Sayıştaya gelmişken ben de derdimi anlatayım veya Sayıştayla ilgili kısmı cevaplandırırım dedim.

Ben 6. Daire Başkanım. Bu raporlarla ilgili hususlarda “Sayıştay üzerine düşen görevleri yerine getirmiyor.” dedi Sayın Başkanım ama Sayıştayın zaten bu anlamda mevzuatta yazılı bir eğitim misyonu yok. Ama şu var: Üniversiteler birkaç yıldır başlattı bunu...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, kusura bakmayın, yani siz kimin adına denetim yapıyorsunuz, onu söyler misiniz bana?

SAYIŞTAY 6. DAİRE BAŞKANI RAFET DOĞAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi adına yapıyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Eğer Türkiye Büyük Millet Meclisi size “Eğitim verin.” diyorsa “Bizim görevimiz değil.” denir mi buna? Böyle bir şey olabilir mi?

SAYIŞTAY 6. DAİRE BAŞKANI RAFET DOĞAN – Şimdi, Sayın Başkanım, o anlamda söylemedim. Biraz önce şey yapsaydınız... Mesela, üniversiteler bizden talepte bulunuyorlar. O, talepte bulunduktan sonra, başkanlık -bu işle görevli bir eğitim kurumumuz var bizim- bu anlamda eğitimlere gidiyor. Mesela, en yakın zamanda Belediyeler Birliğiyle ilgili olarak bir protokol de düzenledi gerekli eğitimin verilmesi anlamında. Belki geçen seneki bütçe görüşmelerinde böyle bir şey konuşuldu ama akabinde, pandemi dönemi başladıktan sonra zaten uzaktan çalışma dönemine geçildi, yargılamalar bir süre ertelendi. Dolayısıyla bu, başkanlık kanalıyla aksatılmış olabilir ama dediğim gibi, burada karşılıklı bir iletişim kopukluğu vardır. İdareler hangi konuda eğitim almak istediklerini başkanlığa bildirdikten sonra başkanlık o eğitim grubu kanalıyla o talepleri karşılamaktadır.

Arz ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, tabii, şu var: İdarelerden çok, aslında siz Sayıştay olarak hangi kurumun ne tür hatalar yaptığını daha iyi biliyorsunuz, Sayıştay olarak bunlara hâkimsiniz. Dolayısıyla siz eksiklikleri çıkarın, eğitim programınızda neler eksikse biz aracı olalım -madem siz bu işe girmiyorsunuz biz aracı olalım- biz bu bakanlıklara söyleyelim ve bu eğitim programlarını uygulatalım. Biz yapalım bunu, anlatabildim mi? Ama bunu mutlaka gerçekleştirelim. Şimdi, 6 binin üzerinde kayda değer olmayan birtakım hatalar, eksiklikler, yanlışlıklar var. Arkadaşlar, bunlar bize yakışmaz, yapmayalım bunları.

Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Turan Aydoğan, buyurun lütfen.

Süreniz beş dakika.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım ve hazıruna da hoş geldiniz diyorum.

Sayın Bakanım, bulunduğu mevkinin kıymetini bilen bir parlamenter olduğumu öncelikle size anımsatmak isteyeceğim. Şundan dolayı: Bu söyleyeceklerim, konuşmamın başında söyleyeceklerim bir serzeniş değildir. Türkiye Cumhuriyeti Bakanının tavrına, davranışına ve bir şekilde icazetine güvenle alakalı bir konuşmadır. Bu güvenimi devam ettireceğimi ve size hatırlatmada bulunacağımı söylemek için bu şekilde konuşuyorum.

2018 ve 2019 bütçeleri görüşülürken Adalet ve Kalkınma Partisinin o dönemde dilinden düşürmediği “yerli ve millî “ meselesine vurgu yaparak bizim yerli ve millî birçok eserimizin bulunduğunu, birçok yazarımızın bulunduğunu, hatta dünya çapında da bazı yazarların bulunduğunu ve Kültür Bakanı olarak onları milletle buluşturmanın sizlerin görevi olduğunu söylemiştim. Nazım Hikmet’in Kurtuluş Savaşı Destanı’nın Bakanlığınız kanalıyla, bir yapımcı tarafından Türk halkına bir şekilde buluşturulmasını arzu ettiğimi söylemiştim. 2018 yılında da, 2019 yılında da yanınızdaki bürokratlarınızın ve zatialinizin bu konuya hoşgörülle yaklaştığını ve bunu hayata geçireceğini karşılıklı istişare etmiştik. Hatta danışmanlarınız, milletvekili olarak telefonumu alıp benimle temas kuracaklarını söylemişlerdi. Sayın Bakanım, yoğunlukta atlamış olabilirsiniz, bu hâlâ yapılmadı. Ben bunun fikrî takibini yapacağım, vergi ödeyen vatandaşlarım adına yapacağım, millî kültürümüze değer veren tüm vatandaşlarım adına yapacağım. Allah kısmet eder, önümüzdeki dönem sandık koyulmaz ve Sayın Cumhurbaşkanının bu Bakanlar Kuruluyla -ki bu anlamda, inşallah, zatialinizin devam etmesi uygun olur- görevi devam edecekse, sandık koyulmayacaksa o tarihler arasında, o zaman yine önünüze getireceğim. Ama bir Sayın Bakanı rencide etmek anlamında söylemiyorum, bir toplumsal talebi parlamenter olarak ısrarla takip edeceğimi, yakasını bırakmayacağımı anlatmak anlamında söylüyorum. Çünkü Bakanlığımızın birçok anlamsız yapıma destek verdiğini ve birçok anlamsız yapımı bütçeden desteklediğini burada tek tek saymaya ihtiyaç duymayacak şekilde dile getiriyorum. Bu, parlamenter olarak benim fikrî takibimdir. Size hâlâ güveniyorum “Güvenmiyorum.” ifadesini devletin bir Sayın Bakanına karşı kullanmayı da asla uygun bulmuyorum. Önümüzdeki yıl da tekrar bu konuda bir adım atmazsanız buraya getireceğimi ve takipçisi olacağımı söylüyorum. Hiç atmazsanız, benim partimin de içinde olduğu bir iktidarın bunu yapacağına burada partim adına söz verdiğimi söylüyorum.

Efendim, siz Kültür Bakanısınız, zatialinizin, değer yargıları itibarıyla Türkiye’ye uygun işlerle ilgili olması gerektiğini düşünüyorum ben. Ben de parlamenter olarak denetim görevimi ve soru önergeleriyle görevimi yerine getirmeye çalışıyorum. Zatialinize 3 tane soru önergesiyle başvurdum. Bunlardan bir tanesi RTÜK’le alakalıydı, diğeri Galata Kulesi’yle alakalıydı, bir diğeri de müthiş

bir doğa değeri, müthiş bir kültür değeri olan Dipsiz Göl'le alakalıydı; hiçbirine yanıt alamadım. Anayasa'nın 98'inci maddesi açık, on beş günlük bir süre tanımlanmış. Vazgeçtim, uygun gördüğünüz sürelerde Türkiye Büyük Millet Meclisini ciddiye alarak cevap vermeniz gerektiğini düşünüyorum.

Sayın Bakanım, bir dünya şaheserini İstanbul Büyükşehir Belediyesi Türkiye'ye getirdi, Fatih Sultan Mehmet'in portresini getirdi. Bir dünya şaheseri, hepimizin ortak değeri, çağ açan bir hükümdarın portresi. Hiç ilgi duymadınız. Neden duymuyorsunuz? Neden "Kamu kurumları eş güdümlü olarak çalışır." fikrini bize bir şekilde göstermeye çalışmıyorsunuz? Zatinalinizin de davetli olduğunu biliyorum, hatta, eski Kültür Bakanlarımızın katıldığı bir ön izlemeden sonra halka sunuldu bu; keşke katılsaydınız, keşke ortak değerimiz olan sanata, kültüre, Fatih Sultan Mehmet'e hep beraber sahip çıkabilseydik. Ha, şunu söylerseniz "Bizler de birçok değeri getiriyoruz." derseniz, zaten göreviniz, sakın demeyin, ne olursunuz. İBB güzel bir şey yaptı, keşke sahip çıksaydınız. Elimde İBB'nin -sizin de bilginiz dâhilinde- 70 adet tarihî değerın korunmasıyla ilgili çalışması var. Biz istiyoruz ki bu tarihî değerleri ve kültürel değerleri Bakanlık da korusun. Onun için Dipsiz Göl'ü dile getirdik. Sayın Bakan, yok edilen Dipsiz Göl'le ilgili hiçbir şey yapmadınız.

Başka şeyler de var yok edilen. Mesela, 2 tane köprü var, Kanal İstanbul'un ayağında, benim seçim bölgemde. Bu 2 köprü aslında doğal olarak buldukları yerden ayırıştırılarak yok edilmeye mahkûm edilmiş vaziyettedir. Hatırlarsınız, ağzı maskeli bir ihale komisyonu Kanal İstanbul'un ayaklarındaki bu 2 köprünün yerini değiştirmek için ihale yaptı. Sayın Bakan, Anayasa'nın maddeleri açık, 63'üncü ve 64'üncü madde, sizin kültürü de, sanatı da korumanız gerektiğini düzenliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen, son sözlerinizi alalım efendim.

Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Size bu görevinizi hatırlatma gereği duyuyorum. Anayasa'nın 63'üncü ve 64'üncü maddelerindeki görevlerinizi lütfen yerine getirin. Bir kurumsal şaheserimiz var, RTÜK; bazı kanallara sadece ceza kesiyor. Gece yarısı kanal takibi yapıyor RTÜK Başkanı. Anayasa'da, bir şekilde, tarafsız ve özerk olacağı söylenen bir kurumun başkanı gece yarısı Tele 1'i takip ediyor, Halk TV'yi takip ediyor, KRT'yi takip ediyor, onlara milyonlarca lira para cezası kesiyor, halkın haber alma özgürlüğüyle uğraşiyor, sonra da diyor ki özerk bir kurumun başındaki Başkan: "Sayın Cumhurbaşkanına bana talimat verirse o talimatı uygulamakla kendimi mükellef sayarım." Sayın Bakan, bunlar, sizinle beraber çalışan bürokratlar, sizi hiç rahatsız etmiyor mu? Sizin şahsınızın partizan bir kimlikle davranacağımı asla düşünmüyorum. Etrafınızdaki bu bürokratlar bu partizanlığı yaparken hiç rahatsız olmuyor musunuz?

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyoruz efendim.

Arkadaşlar, özellikle bu beş dakika konusunda biraz hassasiyet gösterip ona göre konuşmamızı ayarlarsak çok memnun olurum.

Sayın Ulaş Karasu, buyurun lütfen.

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli milletvekilleri, bürokratlarımız ve basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İzmir depreminde kaybettiğimiz tüm canlara Allah'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Hepimizin bildiği gibi turizm ülkemizin yıllarca en fazla gelir beklediği kalemlerin başında geldi ve gelmeye de devam ediyor. Ancak “turizm” dediğimizde sadece denizi, kumu, güneşi ve tarihi yapıları düşünürsek hata etmiş oluruz. Turizmin en önemli sacayağı güvenlik, özgürlük ve demokrasidir. Yani turizm belki de hak ve özgürlüklerle en fazla bağı bulunan gelir kalemlerinin başında gelmektedir. O nedenle Türkiye turizmini konuşurken sadece turizmi değil, birçok noktayı da hesaplamak gerekiyor. Bugün iç ve dış politikadaki tutum tamamen turizme de yansımakta, dünyanın birçok ülkesiyle yaşanan siyasi gerilimlerin turizmi etkilediğini de görmemiz gerekiyor. Aynı zamanda Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde Türkiye 128 ülke içinde 107’nci sırada. Güven teşkil etmeyen bir ülkeye turist ve yatırımcının gelmesi beklenemez. Sayın Bakanım, siz de aynı zamanda bir iş adamısınız. Gidip bizimle aynı puana sahip olan Nijerya’ya, Angola’ya yatırım yapar mısınız?

Sayın Bakanım sunumunda “Mavi bayraklı plaj konusunda dünya lideri olmak için mücadele ediyoruz.” dedi. Ülkemizin en önemli turizm alanlarından biri olan Muğla’nın yüzde 59’u maden ruhsatlıyken, Aydın’da jeotermal santrallerle bölgenin havası, suyu kirletiliyorken nasıl dünya birincisi olacağız? TEMA Vakfı temmuz ayında Muğla’yla ilgili rapor hazırladı: 1.449 maden ruhsatına bölünen Muğla’nın yüzde 59’u ruhsatlandırılmış durumda. Raporla “Mevcut ruhsat sahaları, hayata geçerse Muğla’nın toprağı, suyu, doğal varlıkları yöre insanının sağlığı, tarıma ve turizme dayalı ekonomisi telafisi imkânsız zararlar görecektir.” denildi.

İstanbul’dan sonra en çok turist geldiği Antalya ilimizde 56 tane imam-hatip lisesi, 9 tane turizm otelcilik lisesi bulunmakta. Bu anlayışla çalışanlarımızın eğitimini sağlamadan, kalifiye elaman yetiştirmeden, işleyen bir sistem kurmadan turizmde ileri gitmemizi bekleyemeyiz. Şimdi, tüm bunlar olurken turizmin gelişmesini nasıl bekleriz?

Sayın Bakanım, sizin Bakanlığınızı yaptığınız ve turizmin en önemli noktaları olan bu bölgelerin ranta kurban edilmesine karşı ne düşünüyorsunuz?

Bu yıl maalesef pandemi nedeniyle tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de turizm namına bir şey yaşanmadı. Son aylarda ufak hareketlenmeler olsa da sektörün önümüzdeki yıl dahi toparlanması zor görünüyor. Yine burada da sadece turizmle alakalı olmayan bir konu, coronavirus rakamları. İnsanların artık Sağlık Bakanlığının açıkladığı rakamlara güveni kalmadı. “Yeni normal” dediğimiz sürecin başında hatırlarsanız İngiltere Türkiye’yi güvenli destinasyonlardan biri ilan etmişti. Bu da sektörü bir nebze olsun hareketlendirmişti. Ancak sonra ne oldu? İngiltere, Bakanlığımızın verilerindeki şüphe nedeniyle bu kararı geri aldı. O dönem İngiltere Ulaştırma Bakanı aynen şu ifadeleri kullandı: “Türkiye’yi listeden çıkarıyoruz çünkü Türkiye’nin Sağlık Bakanlığı, Covid-19 vakalarını Dünya Sağlık Örgütü ve Avrupa Hastalık Önleme ve Kontrol Merkezi gibi uluslararası örgütlerin tanımından farklı şekilde tanımlıyor. Bu nedenle ülkeyle ilgili risk değerlendirmelerimizi güncelledik.” Bugün pandemi rakamları, gizlenmesine rağmen yine yüksek seviyelerde. Peki, bundan birkaç ay sonra gerçekten ülkemizde coronavirus bitme noktasına gelse, biz “Ülkemiz artık güvende.” desek, insanların buna inanabileceğini düşünüyor muyuz?

Yine başka bir önemli nokta: Sektör temsilcilerine ve çalışanlarına verilmesi gereken destek. Turizm sektöründe 1 milyondan fazla insan çalışıyor; zaten mevsimsel olarak iş yapan sektör, bir de pandemi nedeniyle yaşananlardan sonra işletmeciler ve çalışanlar daha zor duruma düştü. En son turizm sektörüne verdiğiniz KGF’lerin faiz oranı 14,5. Bu faizlerle 2020 sezonunda iş yapamayan, 2021 yılında ne olacağı belli olmayan bir sektör nasıl ayakta kalacak?

Bugün bir tiyatro sanatçısı arkadaşım aradı; çok zor durumda olduklarını, dayanışma içinde yaşamaya çalıştıklarını, bu sürede hiçbir destek alamadıklarını ifade etti. Hasta olduğunu ve doktora gidecek durumu dahi olmadığını ifade etti. Sanatçılarımıza bu şekilde mi sahip çıkacağız?

2 tane de soru sormak istiyorum Sayın Bakanım: Her sene 5-6 bin arkeoloji ve sanat tarihi mezunu veriyoruz, şu anda 35 bin arkadaşımız atama bekliyor. Bakanlığımızın bu konuda herhangi bir çalışması var mıdır?

İkinci sorum: UNESCO tarafından ülkemizde koruma altına alınan ilk eser olmaz özelliğini taşıyan Divriği Ulu Camisi'nde 2016 yılında restorasyon çalışması başlatılmıştır. Bu restorasyon çalışmasının bitim tarihi hangi yıl olacaktır?

Teşekkür ediyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Karasu.

Sayın Keven, buyurun lütfen.

ALİ KEVEN (Yozgat) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, Bakanlığımızın değerli bürokratları, Komisyon üyesi değerli arkadaşlarım, sevgili basın emekçileri; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Orta Anadolu'nun tam da ortasında bulunan kadim bir ilden, o ilin tarihi, kültürel zenginliğinden bahsedeceğim. Yozgat, 2002 yılında 684 binlik nüfusu bugün 420 bin olan bir kent; Türkiye'de göç veren ilk 5 il arasında. Sayın Bakan, bu ciddi tarihi kaynaklara sahip olan, tarihi zenginliğe sahip olan bu ilin şöyle bir turizm özelliği var: Yozgat tarihi süreçte, Hitit medeniyetinin yerleşim yerlerinden olup Hattuşaş'ın yanı başında yer alan Alışar Höyüğü, Tavium Antik Kenti ve Kerkenes Harabeleri, Behramşah Kalesi ve "Basilica Therma" diye bilinen Sarıkaya Roma Hamamı gibi birçok tarihi mirasa sahiptir. Yozgat, Çamlık Milli Parkı, Akdağ Ormanları, Kazankaya Kanyonu, Çayıralan ormanları gibi birçok doğa turizmi potansiyeline sahiptir.

Sayın Bakan, Yozgat Sarıkaya, Sorgun, Boğazlıyan, Yerköy, Saraykent ilçelerinde bulunan şifalı sıcak su kaynaklarıyla termal turizm potansiyeline sahiptir. İlimizin termal kaynakları yeterince kullanılmıyor, ilave teşviklerle yatırımcılara yönelik kapsamlı bir çalışma yürütülüyor. Ancak, Yerköy ilçemizde her nedense, 13 Eylül 2019 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Yerköy Termal Turizm Bölgesi iptal edilmiştir. Bunun sebebi nedir? Yerköy ilçesi tekrar termal turizm bölgesi ilan edilmelidir.

Yozgat, tur operatörlerinin güzergâhına alınmalıdır. Kapadokya'ya ve Hattuşaş'a gelen turist kabileleri Roma Hamamı'nı görmek için, Çamlık'ta doğa yürüyüşü yapmak için, kaplıcalarda dinlenmek için Yozgat'a uğramalıdır. Bu konuda Sayın Bakandan hassasiyet bekliyoruz.

Ancak, ilimizde büyük bir heyecanla açılışı beklenen Sarıkaya Roma Hamamı'nda yapılan çalışmalar aksamış ve durdurulmuştur, şu an tel örgülerle çevrili bir vaziyettedir. Üç yıl önce başlayan çalışmalar neden durdurulmuştur? Yozgat Sarıkaya halkı bu konuda tedirgin ve Sayın Bakandan bir cevap bekliyor.

Sayın Bakan, yine, Bakanlığımızın bünyesinde bulunan halk kütüphaneleri maalesef atıl durumdadır. İlçelerimizde bulunan halk kütüphaneleri fiziki imkânlar yönünden zayıf kalmıştır. Bu kütüphaneler donanımlı yeni binalara ihtiyaç duymaktadır. Yazılı soru önergemeye verdiğiniz 2 Ekim 2020 tarihli cevaba göre sadece merkezde ve Boğazlıyan ilçemizde bulunan kütüphanelerin mülkiyeti Bakanlığınıza aittir, diğerleri ise çoğunlukla belediyelere aittir. Soruyorum: Acaba halk kütüphanelerini yeniden canlandırmak, buralara donanımlı binalar yapmak zor mudur Sayın Bakanım? Çocuklarımıza sıcak bir kütüphane ortamı sunmak zor mudur Sayın Bakan? Yoksa siz de halk kütüphanelerini eski Türkiye'nin bir eseri olarak mı görüyorsunuz?

Sayın Bakan, Yozgat 3 tarihi başkentin ortasında bir ildir. Galatların başkenti Tavium (Büyüknefes) olup dönemin önemli ticaret merkezidir. Hititlerin başkenti Hattuşuş, Boğazkale'dedir; Medlerin başkenti Kerkenes, Sorgun ilçemizin Şahmuratlı köyündedir.

Sayın Bakanım, şimdi soruyorum: Böyle tarihî zenginliğe sahip bir ilin turizm planlaması, turizm haritası niçin yoktur? Küçük ödeneklerle yıllara yayarak "Yapıyoruz, yapacağız." gibi demode, donmuş sözlere Yozgatlının artık kanmayacağını özellikle belirtiyorum. Acilen Yozgat bir turizm kenti ilan edilmelidir, çalışmalara ciddi bir şekilde başlanılmalıdır. Yozgat neden bir Beypazarı olamıyor, neden bir Afyon olamıyor, Onu çok merak ediyorum.

Sayın Bakan, bütçenizin hayırlı olmasını ama Yozgat'ı unutmamanızı özellikle diliyor, saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Keven.

Sayın Keşir, buyurun lütfen.

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Sayın Bakanım, Değerli Bakan Yardımcıları, kıymetli bürokratlar; Bakanlığımızın ve bağlı bulunan ilgili kuruluşların bütçesinin şimdiden hayırlı olmasını diliyorum.

Tabii, Bakanlığa bağlı kurumları, özellikle TİKA, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Yunus Emre Enstitüsü gibi kurumları sadece Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde düşünmenin kâfi gelmediği kanaatindeyim. Aynı zamanda, hem diaspora hem de kamu diplomasisi açısından önemli kurumlar bunlar.

Pek çok rakam verildi, ben o rakamlara tekrar boğmak istemiyorum ama benim için birkaç hususu ve birkaç rakamı burada ifade etmek isterim. Özellikle Vakıflar Genel Müdürlüğü bünyesinde 2003'ten 2020'ye kadar 5.500 vakıf kültür varlığının restorasyonunun yapıldığını buradan kayıtlara geçirmek istiyorum, bu önemli bulduğum hususlardan biri. Bir diğeri de Ekim 2019 -sadece son yılın rakamını vereceğim- itibarıyla Dünya Miras Listesi'nde 18, geçici listede ise 78 kültür varlığımızın bulunması da gurur vericidir.

Bununla birlikte, pek değinilmedi ya da ben kaçırmış olabilirim ama uzun yıllar kalemiyle nafakasını temin etmiş eski bir metin yazarı olarak, özellikle Bakanlığımızın edebiyat ve yayıncılık alanındaki desteklerini önemsedığimi ifade etmek istiyorum. Özellikle Türk edebiyatının dışa açılımla ilgili TEDA projesi kapsamında Ekim 2020 itibarıyla 3.194 esere yaklaşık 33 milyon destek verilmesinin önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Diğer yandan, TÜİK'in bir verisi var beni gururlandıran; kültürel mal ve hizmetlerin ülkemize kazandırdığı cirosu, 2018 rakamı var elimde, daha günceli varsa ifade ederseniz sevinirim. Bir önceki yıla göre yüzde 11,3 artarak yaklaşık 39 milyar lira olmuştur. Katma değer katkısıyla yüzde 5,7 oranında artarak 9,3 milyar liraya ulaşan bu cironun da Türkiye için önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Diğer yandan, sinema sektörü, özellikle yerli yapım sinema sektörümüz büyük bir ivme kazandı yaklaşık son on beş yılda. Bunda tabii, sektörün teknolojik gelişimi, eğitilmiş oyuncuların sahaya girmesi gibi bir sürü şey sayabiliriz ama özellikle Bakanlığın sinema desteklerini göz ardı etmenin büyük bir haksızlık olacağını düşünüyorum. Eğer bugün yurt dışına ihraç edilen sinema ürünlerinden bahsediyorsak burada Bakanlığın sinema desteklerinde büyük bir payı olduğunu ifade etmek isterim. Burada da birkaç rakamı vereceğim -belki verdiniz, ben kaçırdım- 2005 yılından bu yana 559 uzun metrajlı filme 256,7 milyon TL'lik destekler var. Yine, 2005 yılında başlayan yani AK PARTİ hükümetleri döneminde başlayan bu desteklerle... 2005 yılında bu destek 9,5 milyonken Ekim 2020 itibarıyla 68 milyonu aşmış, bu da sektör adına gurur verici.

Tabii, şunu çok önemişiyorum: 2002 yılında sadece yüzde 8 olan yerli film izleme oranı 2018 yılı itibarıyla yüzde 56'ya ulaşmıştır. Bu, Avrupa ülkelerinde Türkiye'yi 1'inci sıraya oturtan bir kalem. Bakın, bu hiç konuşulmadı bugün, bunu çok önemli buluyorum. Sinema seyircisinin yabancı filmlerin baskısından kurtularak yerli film izlemesinin ve bu oranın yüzde 56'ya ulaşmasında Bakanlık desteklerinin önemli olduğunu ifade etmek isterim.

Vaktim kalırsa diğer kurumlara gireceğim ama turizmle de ilgili birkaç hususu söylemem lazım. Özellikle pandemiden kaynaklanan alternatif turizmi artık bizim konuşmamız lazım. Kendi ilimle ilgili burada birkaç hususu ifade etmek istiyorum: Düzce, büyük şehirlerin bittiği yani İstanbul, Kocaeli, Sakarya'dan sonra gelen, Anadolu'ya açılan bir köprü, bir pencere. Bugün belki çok az kişinin bildiği ama benim her zaman iftiharla söylediğim, Batı Karadeniz'in tek antik kenti, geç Yunan, erken Roma dönemine ait Prusias Antik Kenti Düzce'de ve son yıllarda sizlerin de verdiği, Bakanlığın da verdiği destek ve katkılarla, toprak altında kalan bir basamak daha gün yüzüne çıkıyor ve biz oranın Batı Karadeniz'in Efes'i olarak anılmasını istiyoruz, desteklerinizi bu anlamda önemişiyorum.

Yine, Bakanlığımızın destekleriyle, Akçakoca'da bulunan Ceneviz Kalesi'nin restorasyonu bitti, çok yakın zamanda inşallah ziyaretçilere açılacak. Tabii, mağara turizmi, benim de bölgem olan, şehrimin güneyinde bulunan sıradağlardaki yayla turizmi, alternatif turizm açısından son derece önemli. Bunların birkaçını hizmete açtık ama oranın doğal güzelliklerini de bozmadan ziyaretçilere asgari konforu da sağlayacak düzenlemelerde desteklerinize ihtiyacımız var. 3 tane Mavi Bayraklı plajımız var, bu konudaki verdiğiniz verilerin içinde Düzce'deki 3 Mavi Bayraklı plajı da, ne olur, bilin isterim.

Diğer yandan, tabii biz turizm master planımızı çalıştık, ben size onu takdim etmişim. Düzce'nin hem butik bir şehir olması itibarıyla hem sosyolojisinin çok farklı kültüre... Yani Hatay biliniz, farklı illerimiz biliniz ama Düzce'nin sosyolojisindeki çeşitlilik bilinmez; hem Kafkas göçleri hem Balkan göçleriyle beraber inanılmaz sosyolojik çeşitliliği ve buna bağlı bir mutfağı var, bir gastronomisi var. Bu anlamda hem İstanbul ile Ankara'nın ortasında olması hem de batıya bu kadar yakın olması açısından bu butik şehrin özel bir pilot proje içinde yer almasını sizden istirham ediyorum. Tabii gastronomi demişken, Yunan dönemindeki Tyche bereket tanrıçasının da Düzce topraklarından çıktığını ifade etmek isterim.

Bu arada, 2016 yılında benim de başkanlığını yaptığım Aile Bütünlüğünün Korunması Araştırma Komisyonunda, biz bu sinema destekleri benzeri desteklerin, özellikle RTÜK üzerinden televizyon için de verilmesini raporumuzun önerileri içine yazmıştık ve 2017 yılında bu kanunlaştı yani aile dostu ve çocuk dostu yapımlara, RTÜK'teki cezaların belli oranında, oradan alınan pay üzerinden destek verilmesi; çok sevindirici, 8 Mayıs 2018 tarihinde bunun yönetmeliği çıktı. Burada amacımız şu: RTÜK'ü ceza veren kurum olmaktan çıkarmamız lazım, Bakanlığın tıpkı Türk sinemasının varlığındaki etkin gücünü, RTÜK üzerinden de televizyon sektöründe göstermesi lazım. İyi örneklemek için sadece kötüye ceza vererek ilerleyemeyiz.

Bu, 8 Mayıs'ta yayınlanan yönetmeliğin hızlı bir şekilde sektörde büyük bir ivme kazandıracağına inanıyorum hem çocuk dostu hem aile dostu yapımlara. Biz, sadece şikâyet eden makamlarda olamayız, hem kendi adıma söylüyorum, iktidarız, olamayız yani yasama boyutuyla olamayız; yürütme tarafında da Sayın Bakanlık olarak olamayız. Bu yönetmeliğin bir an önce, aynı sinema sektöründe olduğu gibi televizyon sektöründe de bir ivme kazandırmasını bekliyorum. Yönetmeliği gayet olumlu bulduğumu ifade etmek isterim.

Aslında söyleyecek çok şeyim var Yunus Emre Enstitüsü ve Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı açısından ama zamanım da doldu. Özellikle bu iki kurumun hem diaspora hem de kamu diplomasisi açısından önemini vurgulamak istiyorum. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar

Başkanlığının yurt dışındaki öğrencilere verdiği bursları, uzun yıllar -yaklaşık on küsur yıl- İstanbul'da, böyle bir vakıfta yöneticilik yapmış biri olarak bunu çok önemli buluyorum, oradaki öğrencilere destek verilmesini. Keza Yunus Emre Enstitüsünü de özellikle Avrupa'daki Türklerin hem Türkçeye hem Türk dilini kullanımına hem de Türk örf, adetlerine ve Türk kültürüne olan bağını güçlendirmesi açısından önemli bulduğumu ifade etmek istiyorum.

Bütçenizin şimdiden hayırlara vesile olmasını diliyor, tüm çalışma arkadaşlarınıza ve sizlere başarılar diliyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim Sayın Keşir.

Sayın Mansur Kılınc, buyurun lütfen.

YÜKSEL MANSUR KILINÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakan Yardımcıları, kamu kurumlarımızın değerli temsilcileri, medyamızın değerli mensupları saygılar sunuyorum.

Kültür Bakanlığı, kültür dünyamız, yaşadığımız acılar; süremi ikiye bölerek bunlarla ilgili daha sonra değerlendirme yapmak istiyorum.

İlk bölümde Radyo ve Televizyon Üst Kuruluyla ilgili sorunları süre darlığı nedeniyle ancak başlıklar hâlinde aktarabileceğim.

Birincisi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2020 yılında yoğun tartışılan bir kurum olmuştur. Bu tartışmaların tümü, aynı zamanda kurumun tarafsızlığı ve bağımsızlığını da gölgelemiş, daha fazla tartıştırmış -ki radyo, televizyon dünyasını düzenlemek ve denetlemek üzere görevli olan bir kurum-sektöre de bu açıdan önemli ölçüde zarar vermiştir. Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun Sayıştay raporlarında ayrıca, Kalite Yönetim Sistemi'nin yeteri kadar etkin olmadığı yönünde bir tespiti vardır.

Yine, Sayıştayın bir başka tespiti: Yönetim Bilgi Sistemi'nin RTÜK'te bulunmadığı şeklindedir. Şimdi, burayla ilgili acaba bunlar bir yetersizlik mi, bir ihmal mi, bir eksiklik mi, tamamlanmakta olan, henüz tamamlanmamış bir çalışma mı yoksa Yönetim Bilgi Sistemi'ni ve Kalite Yönetim Sistemi'ni getirdiğimizde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunda ortaya çıkabilecek sorunlar mı var, burasının açıklığa kavuşturulması lazım.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun pandemi sürecinde sektörün talepleriyle ilgili yerine getirdiği talepler var ama bunların hiç yeterli olmadığını, üstelik yerel ve bölgesel radyo ve televizyonların zaten çoğunun pandemi öncesi ekonomik zorluklar nedeniyle yayın hayatını terk etmek durumunda kalmasını da düşünecek olursak Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yine alanla ilgili bir sorumluluğu yeteri kadar yerine getirmediğini ve sektörün Radyo ve Televizyon Üst Kurulu başta olmak üzere, Kültür Bakanlığından ve ilgili diğer bakanlıklardan taleplerinin olduğunu ve bu taleplerinin hâlâ güncelliğini koruduğunu da belirterek geçmek istiyorum.

Diğer taraftan, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu ekran kapatmalarla gündeme gelmiştir. AK PARTİ'li sayın milletvekilinin de tariflerinden anlıyorum ki... Bu, gerçekten, Türkiye'de hele hele 21'inci yüzyılda, hele hele geçmişte kapatmalarla gündeme gelmiş RTÜK'ü bu çizgiden, bu etkiden kurtaracak birçok düzenleme daha önceki yıllarda yapılmış olduğu hâlde bu düzenlemeler ortadan kaldırılarak kapatmanın yeniden gündeme getirilmesi Türkiye'de ifade özgürlüğü açısından da, medyanın görevlerinin tarafsız bir biçimde yapılması açısından da oldukça sorunlu bir alan.

Şimdi, bir taraftan kapatmalar yapıyoruz ama bir taraftan da Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna bir televizyondaki programla ilgili yaklaşık 90 bine yakın şikâyet geliyor ama bu program ve televizyon kuruluşuyla ilgili de herhangi bir karar almaya gerek duymuyor Radyo ve Televizyon Üst Kurulu. Dolayısıyla böyle de bir durum var.

Diğer taraftan, yine, Radyo ve Televizyon Üst Kuruluyla ilgili “ticari iletişim geliri” dediğimiz reklam paylarıyla ilgili de ciddi sorunlar var.

Süremın son kısmını deprem ve kültürle ilgili tamamlamak istiyorum. Bu kez acıyı İzmir’de yaşadık. Kültür dünyası aynı zamanda Kültür Bakanlığının yönetimine verilmiş durumdadır. Yani ülkenin kültür değerlerini ve zenginliğini geliştirecek olan da Kültür Bakanlığıdır. Sadece maddi değerler ve rakamlarla değil, aynı zamanda pandemide yaşadığımız moral çöküntüsünü de ortadan kaldıracak çalışmalarda, bir depremde yaşanan acının onarılmasını sağlayacak çalışmalarda da kültür ve eğitim en önemli unsurdur.

Sürem bittiği için Sayın Bakana... İzmir’deki depremde yaşadıklarımızı, gözlemlerimizi ve depremde hep birlikte, bakanlığından Cumhurbaşkanlığına, milletvekillerinden Türkiye Büyük Millet Meclisine kadar, o deprem sırasında arama kurtarma çalışması yapan ekiplerin nasıl çalışma yaptıklarının örnek olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum.

OTURUM BAŞKANI ABDULLAH NEJAT KOÇER – Teşekkür ederim.

Sayın Emir, buyurun lütfen.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan ve değerli hazırun; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakan, bildiğiniz gibi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu özerk bütçeli ve gelirleri Atatürk’ün mirasından kaynaklı İş Bankası gelirleridir. Dolayısıyla bugüne kadar İş Bankasından kaynaklı gelirleri bu 2 kurum özerk bütçeleri olarak kullandılar. Oysa Bakanlığımız uzunca bir süredir bu 2 kurumun bütçesine göz dikmişti ve özellikle Türk Tarih Kurumu Başkanı Refik Turan, bu paraların Tek Hazine Kurumlar Hesabı’na aktarılmasına direndiği için görevden alındı ve yeni gelen başkan da direkt olarak, geldiği gibi bu mart ayında paraları Tek Hazine Kurumlar Hesabı’na devretti. Kendisinin “Benim buraya gelmemin asıl sebebi budur.” dediğini biliyoruz ve bugüne kadar yani 2018’den sonra bu hesaba aktarılmasına direnen Sayıştay da bu direncinden vazgeçti ve bu direncinden vazgeçen Sayıştay denetçisinin de daha sonradan AKP’den milletvekili adayı yapıldığını biliyoruz. Sayıştaydan arkadaşlar burada, ne dediğimi gayet iyi anlayacaklardır.

Şimdi, Türk Tarih Kurumunun, Türk Dil Kurumunun özel bütçesine el atılmasının aslında sizin, benim veya bir başkasının bankadaki mevduatına el atılmasından hiçbir farkı yoktur. Her birinin yıllık ortalama 300 milyon lira civarında temettü, nema geliri vardır, buna Hazine el koymuştur ve bu mart ayı itibarıyla da 3,5 milyar lira Tek Hazine Kurumlar Hesabı’na aktarılmıştır. Türk Tarih Kurumuna yapılan saldırı bununla da bitmemiştir. Aynı şekilde, bir istihdam modelidir; Kültür Bakanlığı kazılar için arkeolog alacak, arkeologları Türk Tarih Kurumuna aldırıyor. 120 tane alındı, 200 kûsur tane alınacağını biliyoruz. Kendi kullanmayacağı arkeologu alıyor yani bir şekilde elini Türk Tarih Kurumunun bütçesinden çekmiyor.

Biraz önce Rami Kışlası konuşuldu. Rami Kışlası’nı kim yapacak –Cumhurbaşkanı söz verdi- kim yapacak? Eyüp Belediyesi yapacak. Türk Tarih Kurumu niye yapсын? Türk Tarih Kurumu yapacaksa tahsis edeceksiniz, yapamıyorsanız tahsis edeceksiniz. Niye etmiyorsunuz? Bunların hepsi Türk Tarih Kurumunun gelirlerine bir saldırı. Türk Tarih Kurumuna “140 milyon lira bütçeden aktaracaksınız.” diyorsunuz. Neden? “Çünkü ben kazı yapıyorum.” İyi de Türk Tarih Kurumu bu kazıların neresinde var? İhalesinde, iş bitirmesinde, takibinin neresinde var? Hiçbir yerinde yok. Yeter ki Türk Tarih Kurumunun parası alınsın. Sayın Bakan, Atatürk’ün mirasından, Türk Tarih Kurumundan, Türk Dil

Kurumundan elinizi çekin. Oralar özerk kuruluşlar. Mustafa Kemal'in vasiyeti var; Anayasa'mız, veraset hukukumuz, yasalarımız açıkça ortaya koyuyor ve bu hukuksuzluğu size de Bakanlığınızda da yakıştıramıyorum ve bu uygulamadan geri durmanızı temenni ediyorum.

Şimdi, süre kısa olduğu için diğer önemli bir noktaya değineceğim. Bakın, bir Bakanlık düşünün, Resim Heykel Müzesinde kaç tane eserin kayıp olduğunu öğrenmesi yıllarını alıyor ve en sonunda savcılık iddianamesinden bakıyoruz ki -şu anda bir mahkeme görülüyor- 61'i tablo olmak üzere 138 eser hâlâ kayıp. Bu arada, operasyonlarla kimi çalıntı eserler bulundu ama on yıl içerisinde Bakanlığınızın, sizden önceki bakanların bu işin üstüne yattığını, görmezden geldiğini çok iyi biliyoruz. Şimdi burada siz muhtemelen diyeceksiniz ki: "Olay yargıda, bu olay benimle ilgili değil." Oysa bakınız, bir Kültür Bakanlığı merkezî bakanlık ve İstanbul İl Müdürlüğü, sırasında 1 defa, sırasında da 2 defa Bakanlığın aradığı, çalıntı dediği eserleri katalog bastırıp "Evet, müzayedede satabilirsiniz." demiş ve bu müzayedede sonucunda Sabancı ailesinden, Doğan ailesinden alan insanlar da var. Bunun çapı 250 milyon dolar. Şimdi, elbette sizin bu yolsuzluğa, bu hırsızlığa arka çıkacağınızı düşünmek istemeyiz ama burada yapılması gereken görevler var. Şimdi, böylesine bir hırsızlığı sadece oradaki sıradan bir görevlinin, onun dışında da 2 yardımcının ve 16 sivil şahsın yaptığına kim inanabilir? Bu onayları veren, görmezden gelen "Bunlar çalıntı eserler, durun, bunu satamazsınız!" demeyen bürokratlar, bakanlar, müsteşarlar neredeler? Niye bunlara soruşturma izni vermiyorsunuz? Resim Heykel Müzesi niye iki yıldır kapalı, niye hâlâ açmıyorsunuz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım efendim.

MURAT EMİR (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, burada size sürekli soruyoruz -soru önermeleri de yanımda- cevap da vermiyorsunuz. Yani buraya yılda bir gün geliyorsunuz, beş dakika karşılaşıyoruz. Bu konuyu ayrıntılı konuşabiliriz ama burada şunu söylemek isterim: Bu yargı süreci de tavsatılıyor, mahkeme dört yıl geçmesine rağmen hâlâ tanık arıyor. Şüpheli ölümler var bu mahkeme sürecinde ve burada asıl failler muhtemelen gizleniyor. Ama çok daha önemlisi, sizi ilgilendiren bölümü: Sizin, ilgililer, sorumlular, onay verenler, takip etmeyenler, teftiş kurulunu çalıştırmayanlar, teftiş kurulu raporlarına dikkat etmeyenler hakkında da soruşturma açmanızı bekliyoruz Sayın Bakan.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İbrahim Aydemir, buyurun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Saygıdeğer Bakanım, şahsınızda bütün heyeti saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, efendim, önce farklı bir tarz denemek istiyorum bu bütçede. Başlarken birkaç not düşmek çok mühim, söylenenlere karşı.

Sözünüzün hüküm ifade edebilmesi için ya da muhkem hâle gelebilmesi için bir özel metot var, bunu daha ziyade kurnazlık güdenler yaparlar. Nedir o? Sizdenmiş gibi görünüp meramını aktarabilmek. Burada öyle bir şey yapıldı. Bir arkadaşımız "Efendim, ben namaz kılıyorum ama buna rağmen kiliselerin camiye çevrilmesine karşıyım." dedi ve Ayasofya'yı özellikle açtı. Biz millet olarak tarihî seyir içerisinde, "Lawrence"leri, "Lawrence"lerin ahfadını, geleceğini, geçmişini, hepsini tanıyan, bilen bir milletiz. Dolayısıyla, bunu özel not düşünüyorum. Yapılan, Müslüman mahallesinde salyangoz satmaktır; Ayasofya'ya dönük düşüncelerini izhar etmek, aşikâr etmektir. Bunu kınıyorum.

Bir başkası... Değerli Bakan Yardımcımız Serdar Bey bir paylaşım yaptı. Paylaşımına on binler, yüz binler, milyonlar yürekleriyle iştirak ettiler, bunlardan birisi de benim. Bir yüksek isim “Herkes simasına layık sille vurulur.” diye not düşüyor. Aynen bunu yapmıştır Değerli Bakanımız, hak edene hak ettiği şekliyle cevap vermiştir. Ondan dolayı biz ona minnettarız, onu kınayanları kınıyoruz biz. Niye bunu yapmıştır Değerli Bakanımız? Efendiler efendisine sebbeden, hakaret eden bir yayın organına bu karşılığı vermiştir. Eğer bunu vermiyor isek imanın en düşük derecesinde bile sabitkadem etmemişiz demektir. Dolayısıyla, Bakanımızı istifaya davet etmek değil, onu teşyii etmek, onu her vesile onore etmek bu milletimizin yüreğinden geçen ifadelerdir. Ben de milleti temsil eden, milletin içinden gelen birisi olarak, hak teslimi bağlamında özellikle burada not düşüyorum. Değerli Bakanım, size çok teşekkür ediyorum, sizi tebrik ediyorum ve o paylaşımınıza sonuna kadar iştirak ediyorum. Anladıkları lisan budur ve anladıkları lisanla cevap verilmiştir.

Bir başkası arkadaşlar... “Efendim, yazarlar, gazeteciler hapse atılıyor.” Kim tarafından? “Hükümet tarafından.” Açık açık böyle söyleniyor. Yahu arkadaş, bu ülkede adalet mekanizması yok mu, hâkimler yok mu, mahkemeler yok mu?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ayıptır. İftira, bühtan, yalan... Bunları yapmayınız. Burada ehlicivdan davranmak lazım. Kaldı ki -bir şey daha söyleyeyim, bir vesile ben gene söyledim burada bir kanun görüşmesinde, gazeteciyim ben- gazeteci suç işleyecek, o cezadan muaf olacak, varestede olacak. Böyle bir şey olur mu ya!

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Olmaz, olmaz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) - Her türlü melaneti yapacak, terörü teşvik edecek, terörün yanında duracak, kalemiyle, silahlı dağa çıkıp millete yönelenlere destek verecek, efendim hukuk buna sükût edecek. Yok böyle bir şey kardeşim. Dolayısıyla, yazarlara, gazetecilere ceza veren hukuk sistemidir, hükümetin hiçbir alakası yoktur ve verilmesi de çok yerindedir, olması gereken de budur. Hakkıyla gazetecilik yapan kimseye, bir başkasının dokunduğu yok.

Bakın, burada ısrarla bir televizyonun adını veriyorsunuz ve RTÜK’ü bu anlamda tenkit ediyorsunuz. Oysa o televizyonda çok yakın zamanda bir yayın... Ben denk geldim. Bu Fransa Cumhurbaşkanı Macron ile Sayın Cumhurbaşkanımızın muhaveresine, karşılıklı atışmasına çok açık bir biçimde Macron’un yanında saf tutarak cevap veren, konu açan yazarlar, gazeteciler vardı, kimse bir şey demiyor, RTÜK’ün böyle bir uygulaması yok. Dolayısıyla burada algı oluşturmaya dönük bir yaklaşım doğru değildir. Bir şey de söyleyeyim: Bunlar vatandaş tarafında, halk tarafında bir aksülamel, bir yankı da bulmuyor, bunu çok net bilin. Kendi kendinize bunları söyleyip tatmin oluyorsunuz ya da sizin cenahta olanlara bir mesaj verme bağlamında yapıyorsunuz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, bu RTÜK’ü nasıl savunuyorsun?

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bunların hiçbiri şey değil.

Ha, bu arada mesela Abdüllatif Şener Bey bir şey söyledi, ona sonuna kadar katılıyorum; şu, av mevsimiyle ilgili, avlanmayla ilgili. Değerli Bakanım, ben de bigünah varlıklara yönelmeyi, hele hele böyle, o çok modern silahlarla, tuzak kurup da onları avlamayı insani bulmuyorum, onu da özellikle not düşüyorum ben burada.

Değerli Bakanım, içimizden birini Rahmetirahman’a uğurladık. Özel bir isimdi, ara ara Plan ve Bütçe Komisyonumuza gelirdi, bütçe görüşmelerinde takipçi olurdu, izlerdi, takip ederdi ve bize özellikle hukuki anlamda çok desteği olmuştur, çok ciddi yardımları olurdu, ufukumuzu açan ifadeleri

olurdu; Burhan Kuzu Hocamız, Allah gani gani rahmet eylesin. Güzel insandı, iyi insandı ve mert insandı, bir de bağı geniş de bir insandı, paylaşımlarının altına yazılan envaitürden hakaretimiz ifadelere bile sükût eden bir yaklaşımı vardı, çelebidi; Allah gani gani rahmet eylesin.

Ve bu ülkede Başbakanlık yapmış bir başka isim; ülkemize, vatanımıza hizmet etmiş, bulunduğu konumda çok ciddi sevenleri olmuş, saygın bir pozisyonu olmuş Mesut Yılmaz Beyefendi, onu da rahmete uğurladık. Ona da Cenab-ı Hak'tan gani gani rahmet diliyorum.

Ve İzmir'de yaşanan dram. Şimdi, arkadaşlar, tam bunu söylemişken bir mesajı özellikle sizinle paylaşmak istiyorum. Biraz önce yüreğimi kabarttığı için buraya aldım sizinle paylaşmak istiyorum. Altmış küsur saat sonra çıkarılan 3 yaşındaki Elif için yazıyor bunu, bunu sosyal mecra da paylaşıyor, ifade aynen şöyle: “Seni, kardeşlerin Elzem ve Ezel’i, İdil’i, İnci’yi ve daha birçok evladımızı bizlere bağışlayan Allah’a şükürler olsun. Geçmiş olsun canım yavrum.” Kim söylüyor bunu? Yüreği merhametle kuşatılmış bir büyük lider, Sayın Cumhurbaşkanımız. O, bu kaydı düşerken, o, her türlü riske rağmen gidip depremzedelerle beraber olurken, bir cenazeden çıkıyor bir kongreye gidiyor, kongreden çıkıyor oraya gidiyor. Nedir? Milletinin acısını paylaşmaya. Buna karşın muhalif muarız not düşme adına, “vicdansızca” çok açık söylüyorum, ne diyorlar sosyal medyada? Efendim, güya Cumhurbaşkanımız gitmiş de aracında müzik çalıyormuş. İnsan Allah’tan korkar. İşte bunu yaptıkları için Değerli Bakanım, bunlar bunu yaptıkları için millettten karşılık asla bulamıyorlar ve ilahi inayet de, nusret de bunlarla birlikte olmuyor, bunu özellikle burada söylemek lazım. Efendim “Biz sükût edelim, duralım, karşı taraf her şeyi...” Yok böyle bir şey.

Güzel Bakanım, tabii ki bütçenizle ilgili bir şeyler söyleyeceğim. Ancak...

MURAT EMİR (Ankara) – Gölgeler... Gölgeye yoğunlaşma...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen ya, lütfen...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Ya, sen bırak sen. O gölgeler... Ne söylüyorsam alacaklar alıyor onları, sen bırak. Benim söylediklerim adresini buluyor, sen bırak şimdi onları.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen müdahale etmeyelim. Bakın, siz konuşurken hiç müdahale olmadı, lütfen.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Şimdi, efendim, Değerli Bakanım, sabahleyin İbrahim Aydın Bey çok özel, güzel bir konuşma yaptı, hakeza Cavit Bey çok güzel bir konuşma yaptı ve bağlamına Antalya’yı koymuşlardı. Antalya turizmin merkezi, eyvallah ama ben hep şunu söylüyorum: Vatanımızın her zerresi turizme açık, turizm için mümbit, çok özel bir zemin ve bunlardan bir tanesi de Erzurum. Erzurum’u niye söylüyorum? Erzurum Milletvekili olduğum için söylemiyorum, hak teslimi bağlamında söylüyorum çünkü Erzurum kış turizm merkezi, bunu en iyi siz biliyorsunuz ve oraya dönük yaptıklarınız var, ben onları biliyorum. Özellikle bizim Büyükşehir Belediye Başkanlığımız dağı sahiplendikten sonra, oraya müzahir olduktan sonra kış turizmi noktasında çok ciddi mesafe aldık ancak birtakım özel projeler geliştirildi ve Bakanlığınızla paylaşıldı bunlar.

Ben, burada bir kayıt altına almak istiyorum ve size hususen arz etmek istiyorum: Efendim, Palandöken Kayak Merkezi güney lifti montaj projemiz var, size ayrıntısıyla sunuldu, çok tafsilata girilmiş bir hâlde sunuldu; maliyeti, neyi amaçladığı yani bir proje nasılsa o size aktarıldı.

Bir başkası, Palandöken Kayak Merkezi yeni suni karlama hattı. Bunu onaylamışsınız zaten Değerli Bakanım, bundan dolayı size çok teşekkür ediyorum, inşallah hayata geçireceğiz.

Palandöken Kayak Merkezi kar motorları projemiz var.

Efendim, Palandöken Kayak Merkezi kuru kayak pistleri projemiz var, bu çok mühim Değerli Bakanım, bu da size arz edildi. Palandöken Kayak Merkezi'nin Sultan sekisi lift projemiz var, bunları bilahare de size takdim edeyim ben.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, on dakikaydı konuşmam, doldu mu?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – On dakikayı doldurdunuz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Oldu mu o kadar?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, ilave süre veriyorum.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – O zaman çok hızlı...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yarısını sataştın da ondan Sayın Aydemir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Efendim, bir saniye...

Sultan sekisi mahal kısmının genişletilmesi, suni kar projemiz var.

Palandöken Kayak Merkezi'nin Sultan sekisi enerji getirme ve sondaj projemiz var. Efendim, bunlardan dolayı sizden hususen bir destek talep ediyoruz.

Bir başkası, kültür yönüyle çok çok mühim... Efendim, ben, özellikle Sayın Nadir Bakanım, ismiyle müsemma bir güzel hizmete önyak olduğu için -tabii başta siz olmak üzere- çok teşekkür ediyorum. Erzurum'a özel bir kültür merkezi kazandırdık, Palandöken Kültür Merkezi. Burada tabii ki siz de çok kârlısınız Kültür Bakanlığı olarak; devasa, çok özel bir yerimiz oldu.

Şimdi, oradan sonra, efendim, Mecidiye Tabyaları için -biliyorsunuz, bizim Aziziye, Mecidiye bunlar çok hususi tabyalar, tarihimizde çok şey ifade ediyor- 93 Harbi müzesi talebimiz var. Buna dönük müzahir olmanızı... Kiremitlik Tabyamızda özellikle sosyal tesisler inşa edilmesini talep ediyoruz. Efendim, gene, Kale Sarayı Projemiz var -bunları size arz ettik- bunlara dönük de özel beklentilerimiz var.

Kamil Aydın Bey'in "soykırım müzesi" ifadesi vardı, onu biz de destekliyoruz. Şimdi yeni yapılan müzemizde soykırımı dönük bir bölüm var elbette ama böyle bir müstakil hâl alırsa çok daha değerli olur çünkü Erzurum'da Ermeni mezaliminin en şedit örnekleri yaşanmıştır. Bunlardan biri benim; dedelerimi diri diri yakmışlardır. Bugün Gence'de, bugün Azerbaycan'da yaptıklarını 1900'lü yılların başında Taşnak-Hınçak çeteleri, bu kitapsızlar Erzurum'da yapmışlar, Türkiye coğrafyasında yapmışlar. Şimdi aynen devam ediyorlar. Dolayısıyla soykırım müzesi çok çok önemlidir.

Ve tabii, otel sayısını artırmak lazım, özellikle bizim kış turizminde Değerli Bakanım, bunu siz çok daha iyi biliyorsunuz, fiyatların belli bir noktaya çekilmesi noktasında önemli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Efendim, lütfen son sözlerinizi alalım.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bir başkası da, turizme dönük çok özel çalışmalarınız var, kitapçıklarınız var ama kış turizmine dönük böyle bir çalışmanız yoktur, bunu hususen talep ediyoruz.

Tabii ki TİKA çok değerli, tabii ki Yunus Emre çok çok değerli, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar çok çok değerli ve milletin yüreğinde özel yer etmiş kurumlar; hele vakıflarımız, hepsi öyle. Ve burada hizmet veren sizin ekibiniz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Hepsi çok saygıdeğer, çalışmalarını hakikaten böyle yüreğimiz kabarak takip ediyoruz. Cenab-ı Hak her daim yolunuzu açık etsin inşallah.

Burada Necdet Bey bir şey söylemişti, özellikle onu söyleyeceğim: Bir toplantıya davet etmişsiniz bizi mart, nisan ayıydı ve orada bir not düşmüştünüz “Allah’ın izniyle 2019’dan daha iyi olacağız.” demişsiniz 2020 için ama salgın süreci gelmemiştir.

Bugün geldiğimiz noktada, bakıyorum, 51 binlerde olan turist sayısı maalesef düştü ama Türkiye ile dünyayı kıyasladığımızda, mukayese ettiğinizde dünyadaki düşüş yüzde 77’lerdeyken bizde yüzde 67’lerde. Bunu da sizin yönetiminiz, güzel idareniz temin ediyor. Bundan dolayı da ayrıca not düşüyor, teşekkür ediyorum.

Bütçemiz hayır uğur getirsin inşallah.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Aydemir, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan, değerli hazırun, değerli basın emekçileri; herkesi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; derin bir tarihimiz var ama pek çok çelişki yaşıyoruz bu derin tarihi gösterirken ve korurken. Sayın Bakan önemli bir çaba içinde ve bunu izliyoruz, önceki bakanlarımız da bu yönde bir çaba içindeydi. Mesela 12 bin yıllık bir medeniyet tarihinden bahsediyoruz, ta Göbeklitepe’den alıyoruz hikâyemizi. Truva’ya sahip çıkıyoruz, Urartu’ya, Roma’ya, Osmanlı’ya sahip çıkıyoruz; Selçuklulara, Bizans’a... Bununla ilgili eserlerle ilgili çabalar var. Bugüne kadar gelen bütün medeniyetlere sahip çıkmaya çalışan bir anlayış var Bakanlığımızda, bunun için teşekkür ediyorum. Ama dedim ya Bakanlığınızda yaman çelişkiler var. Bir de bu çoğulcu, geniş, büyük, dünyanın en derin tarihini, en derin medeniyetine -inanın ben dünyanın pek çok yerini gezdim böyle derin bir medeniyet dünyanın hiçbir yerinde yok- sahip çıkan anlayışın yanında bir de daha dar bir bakışa sahip kurumlar da var sizin arkanızda oturan. Yalnızca son birkaç yüzyılı, son bin yılı esas alan veya bir etnik temelde, bir Türklük çerçevesinde ve bu da Türklüğü geniş kapsamlı olarak diyorsunuz ama yalnızca diyelim ki 1071’i esas alan, yalnızca Orta Asya’dan buraya gelişi esas alan bir anlayış da var; mesela dili yalnızca Türk dili olarak ele alan bir Türk Dil Kurumu var; tarihi yalnızca Orta Asya’dan buraya Türklerin gelişini anlatan bir Türk Tarih Kurumu anlayışı var. İşte bu yaman çelişkiler içinde olan bir Bakanlığın başındasınız, Allah size kolaylık versin Sayın Bakanım.

Şimdi, bu 12 bin yıllık hikâyenin hepsini sahiplenmek gerçekten önemli bir iddia ve yapmamız gerekeninde bu olduğunu düşünüyorum. Çünkü son, yakın zamana kadar hep böyle sahiplenmişiz ama son dönemde bakıyorsunuz, belli şeylerin üzerine örtmeye çalışmışız, değiştirmeye çalışmışız, isimleri değiştirmişiz. İsimleri illa Türkçeleştirelim diye bir çaba olmuş, belli mekânlara, diyelim ki Ani Harabelerine gittiğimizde şöyle bir tabelayla karşılaşılabiliyorsunuz işte burası -zamanında yani onu söylüyorum, şu anda değişti bu durum- Orta Asya’dan gelen mimarinin bir sonucudur diye belli tabelalarla karşı karşıya kalıyorduk. Şimdi buranın hikâyelerini anlatan tabelalarla da karşı karşıya kalıyoruz bunun içinde size teşekkür ediyorum. Sayın Bakanım bu yaman çelişkilerden bahsettim. Size geçen sene de söylemiştim, sizden önceki üç Bakana da aynı şeyi söyledim...

Ezandan dolayı durayım mı bilmiyorum Sayın Başkan, uygun nasıldır?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Devam edelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Devam mı edelim.

Şöyle, Van Edremit'te bir Urartu Höyüğü var biliyorsunuz -dünyanın en güzel yerlerinden birisi orası, cennetten bir köşe- oraya bir kafe yapılmıştı, bir de tuvalet yapılmıştı bunun Van Urartu Höyüğü'nün hemen yanında olduğunu ve o tuvaletin yapıldığı yerinde altının bir Ermeni mezarlığı olduğunu size anlatmaya çalıştım, buna bakın dedim, bunula ilgilenin dedim. Numan Kurtulmuş Bakanımız bunun yıkılacağını söyledi. Siz de geçen yıl bununla ilgileneceğinizi söylemişsiniz ama hâlâ o tuvalet orada duruyor. Hemen yanını eşeleyin kemikler çıkıyor, onlar insan kemikleri, insan kemiklerinin üzerine tuvalet yapılmış durumda. Ben eşelediğimde görüyorum, yürekler sızlıyor. Bu Türkiye'mize yakışmıyor, bu ülkemize yakışmıyor. 5 bin yıllık bir tarihin üzerinde tuvalet olmaz. Orada bir kafe yapacağım diye 5 bin yıllık bir tarihin hikâyesini yok sayamazsınız. Arshile Gorky'nin köyü orası, binlerce yıllık bir hikâye. Orası gerçekten aklı başında değerlendirilirse milyonlarca turistin ziyaret edeceği bir yere de dönüşür ama her şeyden önce insana, tarihe saygıya ihtiyaç var Sayın Bakanım.

Bakın, yaman çelişkilerden bahsediyoruz. Şimdi, Ayasofya meselesiyle ilgili İbrahim Beyde konuştu. Değerli arkadaşlar, Ayasofya onundu bununu tartışmasına asla girmeyeceğim. Ayasofya bu toprakların ortak kültürel mirasıdır, herhâlde bunun altına hepimiz imza atarız. Hepimizin ortak kültürel mirasıdır. Yani 1700 yıldır ayakta kalan bir mabettir. Önce bir manastır olarak yapılmıştır. Bin yıl kilise olmuştur, çan çalmıştır. 500 yıl da cami olarak görev yapılmıştır, ezan okunmuştur. O çan kulesi ta 1700'lere kadar durmuştur. Mozaikler silinmemiştir, üzeri sıvanmıştır yani kazınmamıştır bir şeyi silmek gibi bir dert olmamıştır Osmanlı'da ama bir fethin sembolü olarak ortaya konmuş ve o günlerde, açıkça söyleyeyim, Fatih'in İstanbul'a geldiğinde sonuç olarak İstanbul'da cami yoktu arkadaşlar. Öyle değil mi? Fatih İstanbul'a geldiğinde gerçi bir iki cami varmış ama büyük bir cami yoktu. Nedir? Bunu ben şöyle anlayabilirim, bir ihtiyaç çerçevesinde veya bir sembol olarak girmiş şeye demiş ki: "Burası cami olsun, biz namaz kılalım." Hani, siz "Namaz kılmak istedikten sonra her yer mescit." diyorsunuz ya, öyle değil mi? Ama orayı seçmiş.

Arkadaşlar, cumhuriyet kurulmuş, 1930'larda Atatürk'ün bir tasarrufuyla denmiş ki: "Burası müze olsun, Türkiye'nin derin tarihini gösteren bir müze olsun." İstanbul'da da binlerce cami var arkadaşlar, yani namaz kılınacak yer sıkıntısı yok. Hani, Sayın Tayyip Erdoğan bu taleplere geçen yıla kadar "Efendim, yani siz Sultanahmet'i doldurun da sonra gelin Ayasofya'yı isteyin." diyordu, hep karşı çıkıyordu ve şunu söylüyordu: "Getirisi var ama götürüsü daha fazla." Ama ne hikmetse bu konuşmadan birkaç ay sonra bir anda Ayasofya meselesi gündeme taşındı ve bu, sanki bir rövanşist anlayışla ortaya kondu. Hani, insanların namaz kılma ihtiyacı olsa, cami ihtiyacı olsa bu başka bir şeydir ama sanki bir rövanşist anlayışla bu ortaya konduğunda ve bir şeyler yok sayıldığında, işte, insanların gönlü kırılabilir. Mesela, az önce İbrahim Bey dedi ki: "Müslüman mahallesinde salyangoz satmak." Şimdi, siz burayı Müslüman mahallesi sayıyorsunuz... Arkadaşlar, evet azız, bütün Hristiyanları toplasanız bu ülkede bir futbol stadyumunu dolduramıyoruz; yüzyıl önce yüzde 50'ye yakındık, bugün hepimizi toplasanız bir futbol stadyumunu dolduramıyoruz inanın.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Yunanlı papaz "Çok isabetli olmuştur." diyor.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen devam edin siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, şunu söyleyeyim arkadaşlar: Şöyle bakabilirsiniz "Ya, ne var, bir avuç Hristiyan var, onların ne önemi var ki; onların kalbi kırılmış, gönlü kırılmış bir önemi yok." diyebilirsiniz. Ama ben şunu çok iyi biliyorum: Gerek Müslümanlıkta gerek Hristiyanlıkta gönlü gözyle bakanlar, bir kişinin bile kalbi kırılıyorsa, bir kişinin bile kul hakkı yeniyorsa, bir kişinin bile rızası alınmadan bir adım atılıyorsa orada bir hata olabilir, bir hata olabilir.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kimin rızası?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda, cami olarak kalsaydı zaten bu tartışma olmayacaktı ama müze olmuş, tekrar camiye çevrilirken, orada gerçekten yeniden bir fetih anlayışıyla ortaya koyuldu; sanki bir şeyi fethediyoruz. Neyi kimden kaçırıyoruz? Türkiye hepimizin, ortak vatanımız ama “Müslüman mahallesinde salyangoz satmak” olarak değerlendirdiğimiz zaman, işte, orada bir şeyler eksiliyor, yaman çelişkilerle karşı karşıya kalıyoruz.

Sayın Bakan, size bir şey daha söyleyeceğim. Bakın, diyelim ki orayı camiye çevirdiniz. Ya, şu canım Kariye Müzesi -beni bir dinler misiniz lütfen Sayın Bakanım- bibtlo gibi duruyor. Hani, dinî boyutunu geçtim, dünya sanat tarihi için... Dünyanın tarihi anlatılıyor Kariye Müzesinde inanım. Bakın, dünya tarihini değiştiren, dünya tarihine referans olan... Bütün doktora öğrencileri, sanat tarihi öğrencileri buraya gider, buranın freskoları, mozaiklerinden dünya sanat tarihini ortaya koyar arkadaşlar; böyle bir eser. Ben bu caminin bölgesini çok iyi bilirim, oralarda çok yürüdüm, çok gezdim, son dönemde de gittim. Etrafında onlarca cami var arkadaşlar. Bakın, lütfen gidin oraya. O cami cemaatlerine gittim, geçenlerde gene sordum “Ya, doluyor mu caminiz?” dedim. “Yok, vakit namazlarında sınırlı sayıda insan gelir.” dediler. Bakın, ihtiyaç olsa yine anlayacağım Sayın Bakan. Ya, bu bibtlo gibi kiliseyi, manastırı veya adına ne dersiniz deyin, müzeyi camiye çevirmeye ihtiyaç olsa anlayacağım ama bunu camiye çevirmek şöyle bir şey demek oluyor Sayın Bakan... Bakın, bugünlerde gerilimler konuşuluyor değil mi? Macron’la gerilim, Avrupa’daki İslamofobi konuşuluyor değil mi? Türkiye’deki bu anlamdaki karşıt hamleler konuşuluyor. Bunlar inanım, bir kısır döngüdür. Yani siz bir yerde böyle adımlar atarsanız, buna karşı da Avrupa’daki sağcılar, ırkçılar, maalesef diyorum bakın, İslamofobik adımlar atabilirler. İşte bu kısır döngüyü kırmanın yolu nereden geçiyor biliyor musunuz? Yine Tayyip Erdoğan’dan referans vereceğim. Dinler arası “Medeniyetler İttifakı” diye bir ittifak iddiası var değil mi İspanya Başbakanıyla? Ne deniyordu o zaman? İşte “Camiler, kiliseler, bütün medeniyetler bir arada olsun.” deniyordu değil mi? Yeniden o iddiayı hatırlamalıyız. Yani bu kısır döngüye biz su vermemeliyiz, can vermemeliyiz; bu ırkçı, mezhepçi, İslamofobik, yabancı karşıtı, aşırı sağcı anlayışlara can vermemeliyiz, böyle malzemeler vermemeliyiz Sayın Bakan. Bu adımlar yanlıştır.

SALİH CORA (Trabzon) – Trabzon’da Ermeni Kilisesi’ni de söyleyin, Sümela Manastırı’nı da söyleyin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar...

Lütfen devam edin siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, Allah’ınızı severseniz, orada da Ayasofya’yı cami yaptınız yine “Ayasofya” ya adı üzerinde, Ayasofya’yı cami yaptınız daha geçenlerde.

SALİH CORA (Trabzon) – Vakfın ne olduğunu bilmiyorsun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, geçen yıl Sur’la ilgili öneriniz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, lütfen tamamlayınız.

Evet, ilave süre veriyorum, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, Sur’la ilgili... Bakın, yine gezdim, yine gördüm, bütün taşları dökülüyor. Bu adımları durdurmadınız. Evet, yeni bölgeler açılmadı ama gidip gördünüz mü şu Sur’un hâlini, Allah’ınızı seversiniz. Yani şu hâllere bakın, taşları dökülmüş bir anlayış. Bunu Toledo yapmakla ne ilgisi var? Yani Diyarbakır Sur’u bu anlamda yeni baştan ele almalıyız. Bununla ilgili de adımlar atmanızı istirham ediyorum.

Sonra Sayın Bakan, şunu da söyleyeyim vakıflarla ilgili: Ya, 5'inci Bakansınız bana söz veren "Azınlık vakıflarının seçimleri yapılacak." diyen, geçen sene bununla ilgili tutanaklara da geçirdiniz. 2013 yılından beri seçim yapamıyoruz arkadaşlar, bir avuç burada azınlık var, 2013 yılından beri seçim yapamıyor ya. Vakıflarımızı yönetemiyoruz, kayyum atanacak neredeyse, Bakan diyecek ki: "Kendi içinizden seçin dedik." Ya, kendi akrabasını getiriyor oraya. Bir vakıf ibra edilmezse, seçimi yapılmazsa iyi yönetilebilir mi? İyi yönetilemiyor arkadaşlar. İşte bu, Sayın Bakan, bir kez daha size soruyorum, siz 5'inci Bakansınız bu altı yılda, geçen yıl da "Olacak." dediniz kısa vadede. Niye yapamadınız Sayın Bakan, azınlık vakıflarının seçimlerini? Ya, bir yönetmeliğe bakıyor, adım atacaksınız, biz seçimimizi yapacağız, ibra edeceğiz. Vakıflar bir ticarethaneye dönüşmüş öbür boyutuyla. Bütün bu vakıf anlayışını yeniden masaya yatırmamız gerekmiyor mu? Ya "Neoosmanlıcınız." diyorsunuz. Osmanlı'da vakıflar; Müslüman vakıfları da, Hristiyan vakıfları da bu anlamda etkin çalışıyordu, seçimlerini yapıyordu, etkin yönetiliyordu. Niye bu adımlara geri dönemiyoruz?

Sayın Bakan, son olarak şunu söyleyeceğim: Türkiye'nin... Sayın Başkanın da sabrını zorlamayım, son bir dakikam Sayın Başkan.

Sayın Bakan, istirham ediyorum dinlemenizi. Türkiye'nin tanıtımı için 100 milyonlarca dolar harcıyorsunuz değil mi Sayın Bakan? Ya, 100 milyon dolar harcıyorsunuzdur en az, daha fazlası var. Ya, ne diyorsunuz? "Türkiye demokratik bir ülke, Türkiye çok kimlikli, çok kültürlü bir ülke." Geçenlerde benim de asla tasvip etmediğim bir karikatür krizi vardı. Kültür ve Turizm Bakanı olarak sizin yanınızda oturan Bakan Yardımcınız var Sayın Bakan. Şimdi, İbrahim Aydemir dedi ki: "Ben bunu onaylıyorum." Ya, inanın ben "tweet"i gördüğümde gözlerime inanamadım -Fransızcam da vardır biraz- yani böyle bir küfrü inanın bir televizyonda bile söyleyemez RTÜK onu kapatır, yani RTÜK hemen arkasındaki o televizyona herhâlde bir ay yayın kapatma cezası verir.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peygamberimize o hakareti kabul ediyor musun?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Reddediyorum diyorum, kınıyorum, reddediyorum diyorum. Kınıyorum diyorum bu ayrı bir şey ama arkadaşlar...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Önce bak ona...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Müsaade et.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – "Demokrasi" dediğin bu mu, "özgürlük" dediğin bu mu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, arkadaşlar, bakın, Türkiye'yi temsil eden bir kişi sonuç olarak ağza alınmayacak cinsiyetçi bir küfür ediyor. Şimdi şöyle bir durum var: Bunu kızgınlıkla yaptı diyebiliriz.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Bizi "tweet"ten dolayı linç ediyor görüyor musunuz!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, müsaade eder misiniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen. Sayın Aydemir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, kızgınlıkla yaptı diyebiliriz Sayın Bakan değil mi? Bir anlık bir öfkeyle yaptı. Bir anlık bir öfkeyle yaparsa ne yapar? Siz uyarırsınız "Bu yanlış olmuş, burada çok ağır bir küfür var, bunu silin." dersiniz. Arkadaş da siler, özür diler geçer ama silmedi, bakın "tweet" hâlâ duruyor. Bu ne demektir biliyor musunuz? Bence şöyle demektir: Siz bu "tweet"i sahipleniyorsunuz. Ve sıralı bütün amirler, ta, Cumhurbaşkanına kadar bu "tweet"i sahipleniyor anlamına gelir. Yani kötü söz sahibine aittir Sayın Bakan. Bir olay eleştirilebilir ama cinsiyetçi, ağza alınmayacak bir küfrün hâlâ orada durması Türkiye için bir utanç olur Sayın Bakan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda görüşünüzü merak ediyorum, o “tweet”in orada durmasının bize acaba ne tip bir maliyeti olacak? Bize yakışıyor mu, Türkiye’imize yakışıyor mu? Türkiye’nin bir Kültür Bakan Yardımcısının böyle bir küfür hâlâ “tweet” olarak orada tutmasında sizin bir iradeniz var mı, bunu onaylıyor musunuz diye size açıkça soruyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan, teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir cümle de Macron’la kapat, ona da iki cümle bir şey söyle ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Fransa’ya bir şey söyleyecekmışsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kınıyorum dedim ya, kınıyorum dedim. Daha ne diyeyim. Ben küfredemem arkadaşlar, benim ağzım küfür tutmaz. Yani küfür yanlıştır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bize o kadar saydırıyorsun Macron’a “Kınıyorum.” diyorsun ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – “Fransa’yı kınıyorum.” diyorsunuz değil mi Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bakın, Fransa Macron demek değildir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Macron’u kınıyorsun. Macron’u kınıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl Türkiye Tayyip Erdoğan demek değilse Fransa Macron demek değildir. İrkçi, İslamofobik anlayışları kınıyorum diyorum ve bu kadar açık. Allah Allah...

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Bakan; son olarak, bütçemiz Türkiye bütçesinin binde 5’ini oluşturuyor. Binde 5’lik bütçeyle mucizeler yaratmaya çalışıyorsunuz. Bu bütçenin düşük olduğunu düşünüyoruz ve HDP olarak bütün partiler inisiyatif koyarsa bu bütçenin artırılmasını öneriyoruz ve artırılan bütçesinin de çok kimlikli, çok kültürlü Türkiye için harcanmasını öneriyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet değerli arkadaşlar, şimdi...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Değerli Başkanım, Garo Bey’in demokrasi anlayışı budur: Atılan bir “tweet”e karşı bir... Bunların ellerine fırsat geçse Allah muhafaza...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, sakın olun.

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Peygamber Efendimize hakaret edilmiştir. Hakaret edenleri telin ediyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Çelebi...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Sizi de caniyürekten tebrik ediyorum! Bir daha o “tweet”ten ben de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sen ne dediğini biliyor musun şu an?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Ekrem Çelebi...

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Benim değerlerime küfür etmiş adam...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, arkadaşlar, lütfen sakın olun. Sayın Aydemir.

Evet, teşekkür ediyoruz. Arkadaşlar, lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Ya, Uğur Bey, Sayın Garo Paylan söyledi; Macron’u kinadı, bunu net olarak da söyledi. Kendisi de söyledi Erol Hoca da tasdik etti orada. Doğru değil mi? Doğru herhâlde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben İslamofobik...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Sen şimdi onu söyledin yani bizim hepimizin anladığı nokta o.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Çelebi...

Buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Sayın Başkan, otuz saniye söz verir misiniz?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır, efendim veremem.

Arkadaşlar, lütfen...

Böyle bir usul yok hanımefendi, lütfen.

Sayın Çelebi, buyurun.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Bakanlığımızın bürokratları, kıymetli basın mensupları hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, İzmir’de meydana gelen ve hepimizi derin bir üzüntüye boğan depremde yaşamını yitiren tüm kardeşlerimize Cenabı Allah’tan rahmet diliyorum. Yüreğimiz, kalbimiz, gönlümüz gerçekten İzmirli kardeşlerimizle birlikte. Yine, aynı şekilde, hafta sonu ve bugün de definleri yapılan Profesör Doktor Burhan Kuzu hocama ve yine aynı şekilde Türkiye Cumhuriyeti devletinin Başbakanlığını yapmış Sayın Mesut Yılmaz’a Cenab-ı Allah’tan rahmet diliyorum.

Sayın Bakanım, çok fazla bir metnimiz olmuştu, arkadaşlarında çoğu konuştu ama ben rakamlara girmeyeceğim fakat bir iki hususu belirtip de ondan sonraki süreçte konuşmamı diğer arkadaşlara devredeceğim.

Özellikle, zatiatilerinizin Turizm Bakanlığına gelmesiyle birlikte gerçekten, hem mesleğiniz olması hasebiyle hem turizmi dört dörtlük bilmeniz hasebiyle hem de günün belki yirmi dört saati size yetmediğinden dolayı siz bu devlete bir nefes aldırınız, Kültür ve Turizm Bakanlığına gerçekten farklı bir renk kattınız, bu konuda da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, maskesini herkes taksın arkadaşlar.

Sayın Girgin, lütfen...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Özellikle, turizm alanında dünyaya örnek bir başarı öyküsü yaratıldı Güvenli Turizm Sertifikasyon Programı’yla birlikte, İspanya ve İtalya bizi örnek olarak aldı. O da işte sizin, bizim ülkemiz namına yapmış olduğunuz bir çalışmaydı buna da gerçekten teşekkür ediyoruz.

Yine, burada özellikle tiyatroculara verilen destekler bu çok önemli bir husustu. Burada bazı arkadaşlarda söyledi: Ya, siz tiyatroculara destek vermiyorsunuz ama biz hem sosyal medyada hem görsel medyada bunu gördük ve siz sanata, sanatçıya hep çok büyük destek verdiniz. Bunu da burada belirtmek istiyorum.

Yine, Galata Kulesi dünyada Eyfel gibi, Pisa gibi bir merkez oldu. İçindeki WC ve diğer restoranlar kalktı, çok önemli bir lokasyon hâline geldi. Gerçekten, hem yurt içinde hem yurt dışında olsun yüzlerce, binlerce insan bu merkezimizi ziyaret ediyorlar ve çok güzel bir merkezi müze oldu burası.

Yine, yirmi sekiz yıldır devam eden Cumhurbaşkanlığı Senfoni binası bitiyor. Bu, bizim için sanata, sanatçıya verilen bir değerdir. Her ne kadar bazıları dese de “Ya, bu sanatçılar bir dönemler bizim arka bahçemizdi.” böyle bir usul yok. AK PARTİ’nin geldiği günden beri gerçekten sanata vermiş olduğu değeri herkes burada görüyor.

Yine, aynı şekilde AKM binamız kısa sürede bitiyor, hafta sonu da yine Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte orayı gezdiniz, çok güzel, çok muazzam bir bina olmuş, teşekkür ediyoruz.

Yine, diğer bir husus: Özellikle RTÜK konusunda bazı arkadaşlarımızın burada eleştirileri oldu. Değerli arkadaşlar, RTÜK Başkanımız da, -ben de kendisiyle birlikte çalıştım- gerçekten çok değerli bir devlet adamı onu söyleyeyim. Hem geçmiş dönemdeki... Müsteşarlıktan geldi.

Yine, burada “yandaş medya” söylemini kesinlikle kabul etmiyorum, bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Yine, geçen haftalarda birçok kanala yani içinde -belki isim de zikretmem doğru değil- ATV de dâhil olmak üzere cezalar kesildi; burada da herkese objektif bir şekilde davranılıyor, bunu da özellikle belirtmek istiyorum.

Yine, vakıflar konusuna gelmek istiyorum: Vakıflarda da gerçekten çok büyük işler başarıyorsunuz. Geçmişten bugüne kadar Osmanlı'nın, Selçuklu'nun bütün eserlerine özellikle Balkanlarda, Türki Cumhuriyetler'de, kendi ülkemizde ve özellikle de Ağrı'mızda sahip çıktınız. Ben hassaten bu konuda da Genel Müdürümüze, şahsınızda da bütün Kültür ve Turizm Bakanlığımıza teşekkürlerimi burada sunmak istiyorum.

Yine, aynı şekilde TİKA'nın yapmış olduğu çalışmaları gerçekten çok önemsiyorum, çok tebrik ediyorum. Bununla birlikte yine Vakıflar, Galata Kulesi gibi birçok yeri AK PARTİ belediyelerinde iken aldılar; burada bazı arkadaşlar sanki İstanbul Büyükşehir Belediyesine geçtikten sonra alınmış gibi söyledi. Sayın Bakanım, ben burada da özellikle bu konularla ilgili AK PARTİ belediyesinde iken alınan kaç tane yer varsa arkadaşlar veya zatıalınız bunu açıklarsanız çok sevinirim.

Yine, Cumhurbaşkanlığı Millet Kütüphanesini söylemek istiyorum: Ben de gezdim; gerçekten burada, Türkiye Büyük Millet Meclisindeki özellikle milletvekili arkadaşlarımızın orayı gidip ziyaret etmelerini istiyorum. Müthiş bir eser diyeyim yani inanılmaz derecede bir kütüphane yapılmış gerçekten; ben burada da emeklerinizden dolayı sizlere teşekkür ediyorum.

Biraz önce Sayın Vekilimizin -Garobey'in- açıkladığı bir konu vardı: Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethettiği zaman tabii Ayasofya Kilisesi'ydi, doğru ama Ayasofya Camisi'nin yan taraflarında -burada Sayın Bakanım da büyük ihtimalle buna bağlı bir konuşma gerçekleştireceklerdir- ihata duvarları var; belli dönemden sonra, anladığım kadarıyla Avrupa Birliği tarafından da bu duvarların kaldırılması yönünde talep gelmişti ama Fatih Sultan Mehmet döneminde öyle bir sanat, öyle güzel bir estetik icra edilmişti ki bu dönemde bile o ihata duvarları kaldırılsa Ayasofya'nın yıkılacağı söylediler, bunu da burada özellikle belirtmek istiyorum.

Sayın Bakanım, bir de Ağrı'yla ilgili taleplerimiz olacak. Bizim ilimize de geldiniz, teşrif ettiniz; özellikle Ağrı Dağı'nın yakınlarına kadar da geldiniz, ben teşekkür ediyorum.

Tabii, ilimiz gerçekten turizme muhtaç olan bir kent. Özellikle Ağrı Dağı lokasyonunu ve Nuh'un Gemisi'ni çok fazla kullanamıyoruz ama bu konuda da son yıllarda hem dijital medya hem de görsel medya üzerindeki sizin de başlatmış olduğunuz bu alanı biz de Ağrı olarak kullanmak istiyoruz. Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi'yle birlikte... Buna ilişkin de Valimiz, il başkanımız, belediye başkanımız ve rektörümüzle birlikte zatıalınızı ziyaret etmiştik ama Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi... Ağrı Dağı'nın eteğindeki, özellikle Kuş Cenneti'nin olduğu bir yer var, buraya da eğer sizler de uygun görürseniz bir kuş gözetleme merkezi kurmak istiyoruz.

Yine, meteor çukurumuz Alaska'dan sonra en büyük meteor çukurumuz. Geçen sene de bir ödenek çıkarmıştınız ama yetersiz kaldı, bu sene de bu ödeneklerin devamını istiyoruz; burayı güzel bir şekilde rehabilite edip gerçekten turizme açmak istiyoruz.

İshak Paşa Sarayı... Geçen sene bu konuda sizleri çok rahatsız ettim -tabii Antalya Patara'ya gitti, hayırlı uğurlu olsun ama sizinle de görüştüğümüzde anladığım kadarıyla 2020 ve 2021 orada olacak inşallah 2022 de Ağrı İshak Paşa Sarayı yılı olur.

Ağrı Müzemiz... Gerçekten biz ilimizde bir müzenin olmasını çok arzu ediyoruz, ilimize geldiğinizde de bunu arz etmiştik.

Yine, Diyardin'de Meya Mağaraları'mız var; geçmiş dönemlerde birçok insanın hem inanç merkezi olması hem de belki binlerce insanın o alanda kapalı bir şekilde yaşamaları hasebiyle burayı özellikle tanıtip gün yüzüne çıkarmak istiyoruz.

Yine, Eleşkirt ilçemizde Toprakkale Cami'miz var; buranın restorasyonuna ilişkin zatialinizin de yardımlarını bekliyoruz. Hamur Kümbeti projesi Selçukluların tek ve en büyük eserlerinden bir tanesi. Doğubeyazıt'ta Urartu Kalesi kazı çalışmaları konusunu da ısrarlı bir şekilde zatialinize iletme istiyoruz.

Yine, Patnos; benim de doğum yerim olan Patnos'ta Urartu Kalesi, burada, kalilerin, seçilmişlerin yetiştirildiği, yaşadıkları tarihten rivayet edilir, biliyoruz. Burası yıllardan beri gerçekten askeriyenin içerisinde de kaldığı için bir türlü kazı çalışmaları yapılmadı. Şu anda da gelen hocalarımız var, biz de görüşüyoruz. 2021 yılında bu bölgede bir kazı çalışması olursa çok seviniriz.

Yine, geçen sene de sizlere arz etmişim, aslında 2011'den beri bu Türkiye Büyük Millet Meclisinin çatısı altında bulunduğum süreç içerisinde hep söyledim, tarihin bana göre yeniden yazılması lazım, yeniden yazılmıyorsa en azından bir ilin ortak olması lazım. Bu da şudur: 1071'de Sultan Alparslan Malazgirt Meydan Muharebesini yaptığı zaman, o tarihlerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Çelebi, lütfen, tamamlayınız.

Lütfen, son sözlerinizi alalım.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – ...Patnos bir yerleşim merkezi olmadığı için... Aslında savaşın yüzde 80'i Patnos'ta geçti. Zatialilerinizin de 8/9/2020 tarihinde vermiş olduğu bir talimat neticesinde Patnos'un Doğansu köyünde eski adıyla Sultanmut olan bu köyde ya Sultan Alparslan'ın kız kardeşi ya da çok önemli bir komutanı yatmaktadır. Dolayısıyla bu bölgelerin de en azından Malazgirt'te 26 Ağustos'ta yapılan törenlerde Patnos'un da buna dahil olmasını özellikle ısrarla arzu ediyoruz.

Yine, bizim Ağrı merkezde Taşlıçay ilçemize bağlı Balıklı Göl'ümüz var, burayı koruma ve çevre düzenlemesi konusunda zatialilerinizden yardım istiyoruz.

Nuh'un Gemisi; bu, biliyorsunuz Avrupa'nın 1-2 tane ülkesinde de Nuh'un Gemisi'ne ilişkin lokasyonlar otel şeklinde yapılmış, bunu Ağrı'ya geldiğinizde de yine arz ettik, gerçekten ilimizin buna ihtiyacı var.

Yine, Ağrı ve özellikle Malazgirt'te bir alan başkanlığı kurulması ama buraya da mutlak suretle sadece Malazgirt Alan Başkanlığı değil de en azından Ağrı ve Malazgirt Alan Başkanlığı olarak kurulması yönünde bir talebimizi olacak.

Yine, Patnos 130 bin nüfus kitlesine sahip, şu ana kadar bizim bir kültür merkezimiz yok, Patnos'a Bakanlığınızca bir kültür merkezi yapılması sizlerden istirhamımız olur.

Ben, 2021 yılı bütçesinin hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, söz talebi olan 2 arkadaşımız kaldı. 2 arkadaşımıza, Sayın Aydemir, size de ifade ediyorum; aldığımız karar gereği, 19.45 itibarıyla bitirmek zorundayım çünkü on beş dakika soru cevap, 20.00'de bitireceğim ki Sayın Bakan'a söz vereyim, saat 21.00'de kapatmak için.

Sayın Yıldız, buyurun.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, değerli hazırım; öncelikle ben de İzmir'de gerçekleşen afet dolayısıyla hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum, hepimizin başı sağ olsun. Tabii ki mucize haberleriyle de karşılaştık; inşallah Eliflerin, İdillerin sayısı artsın. Bir yanımız İpek için ağlarken bir yanımız Elif ve İdil gibi örneklerle mutlu oluyor, Allah sayılarını artırsın inşallah.

Tabii, çok değerli konular konuşuyoruz. Bana kalırsa Kültür ve Turizm Bakanlığı gerçekten ülkenin nefes alma kaynaklarından biri. Dolayısıyla yapılan her şeyi çok değerli buluyorum. Çok karışık notlar aldım umarım sürçülisan etmem.

Ayasofya Camisi gündeme geldi, ona ilişkin olarak çok ufak bir şey söylemek isterim. Bir hukukçu gözüyle ilk başta şunun tespitinin yapılmasını önemli buluyorum: Orası bir vakıf malıdır, bir vakfiyedir. Dolayısıyla vakıf malları bir amaca özgü şekilde aslında miras bırakılır dolayısıyla Ayasofya Camisi'nin de böyle bir statüsü vardır, dolayısıyla Ayasofya'nın geleceğe söz söylerken bu vakıf amacına uygun bir şekilde miras bırakılıyor olması önemlidir. Bunun yanı sıra yüzyıllar boyunca Ayasofya'nın aslında varlığını korumasının temel sebeplerinden biri, aslında buradaki Türk hakimiyetiyle birlikte gelen sürekli restorasyon çalışmalarıyla insanlığın ortak mirası olarak Ayasofya Camisi günümüze ulaşmıştır ve bizler de milletimizin talepleriyle bağlıyız. Dolayısıyla milletimizin de kalbi talebi bu yöndeydi, bu amaca istinaden Ayasofya'nın tekrar cami statüsüne döndürülmesi kararı Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle alınmış oldu, bizler de gerçekten çok mutlu olduk ve sevindik.

Şimdi, burada, vakıf mallarına dair çeşitli konuşmalar oluyor ya da Ayasofya'nın statüsünün değiştirilmesinin Avrupa'da oluşturduğu etkilere dair şeyleri konuşuyoruz. Ancak ve ancak yakın zamanda hatırlarsınız Almanya'da bir camiye bir baskın gerçekleştirildi. Şimdi, Batı'daki bu düzlemi görürken ben açıkçası Türkiye'de yine vakıf malları statüsünde ve öte yandan bir tarihsel eser olarak korunan ve restore edilen kiliseleri de hatırlamak istiyorum. Malumunuz olduğu üzere Bulgar Ortodoks Kilisesi yaklaşık 16 milyon lira bütçeyle restore edildi ve Cumhurbaşkanımız bizzat açılışını yaptı. Dolayısıyla bence olayları değerlendirirken tek taraflı değil hakikaten Türkiye'nin bu noktada herkese bir yaşam alanı açmak adına ortaya koyduğu değeri de aklımızda bulundurmamız lazım; kendimize de adil olmamız lazım, evvela kendimizin de hakkını teslim ediyor olmak bana kalırsa çok değerli.

Kıymetli bir vekilimiz dile getirdi muhalefetten. Halk kütüphaneleri neden acaba şimdi yok gibi bir hezeyanda bulundular? Bilakis çok yakın geçmişte Sayın Bakanımızı biz Kalecik'te ağırladık ve Kalecik'te bir halk kütüphanesi açtık. Ve bu halk kütüphanesinin içinde bir çocuk kütüphanesi de vardı, ben Sayın Bakanımızı ve ilgili genel müdürümüze çok teşekkür ediyorum çünkü çocuk kütüphaneleri meselesini de ben çok ciddi anlamda gündeme aldığımızı görüyorum. Çocukların çok erken yaşlarda kitaba temas etmesini çok önemli buluyorum ve açıkçası Ankara'nın pek çok ilçesinde hem kütüphaneler var, bu kütüphanelerin içinde de çocuk kütüphaneleri var. Bence bu mesele de aynı şekilde çok değerli ve önemli. Bunun yanı sıra halk kütüphanelerine dair bir talepte bulunacak bence sembolik değeri de çok önemli ve değerli bir şekilde Millet Kütüphanesi Ankara'da hizmete girdi. Millet Kütüphanesinde 2 milyon basılı kitap var, 46 veri tabanından ilgili öğrenciler, akademisyenler açıkçası çok ciddi arşivlere erişebiliyorlar ve ben de çok ciddi bir kullanıcıyım. Burada, işte, kektir, çaydır, sudur bunların her

biri ücretsiz, dolayısıyla çok öğrenci dostu, gençlik dostu bir kütüphane Ankara’ımızda faaliyete geçti ve çok ciddi anlamda kültür dünyamıza katkı sunan unsurlardan biri. Dolayısıyla ben bu eleştirinin çok yerini bulmadığı kanaatindeyim.

Herkes ilinden çok kısa kısa, tatlı tatlı bahsetti, ben de çok kısa kısa bahsetmek istiyorum. Sultan Alaaddin Camisi Ankara Kalesi’nde, 1178 yılına tarihlenen çok değerli bir eser. Bakanlığımız bu eserin restorasyonunu tamamladılar ve bu eser tekrar faaliyete geçti, bundan duyduğumuz mutluluğu bir kere daha ifade etmek isterim.

CSO’nun yeni binası hizmete geçiyor, bundan da gerçekten çok ciddi anlamda mutluluk duyuyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen birkaç cümleyle tamamlayalım efendim.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Yine bizim ilçelerimizde çok ciddi turizm potansiyelleri var. Herkesin merkezlerde yaşadığı şehirlerdense kırsal alanda da kalkınma modellerini önceleyen sistemlerin aslında çok önemli olduğu kanaatindeyim. Bu bağlamda ilçelerdeki turizmi çok önemsiyorum. Mesela Güdül ilçemiz “yavaş şehir” unvanı aldı. Yine bu aksta aslında eski ipek yolunu hayata geçirecek turizm alanı da mevcut.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen tamamlayın.

ZEYNEP YILDIZ (Ankara) – Yine Salihler Mahalle’imizde mesela biz Urartuların tarihine sahip çıktığımızdan bahsettik, Salihler Mahallesi Servet Somuncuoğlu Hoca’nın çok değerli çalışmaları var. Aslında Orta Asya’dan bu yana Türklerin geldiklerinde nasıl bir işte damgalarını orada kaya yazıtlarına işlediklerini gösteriyor. Dolayısıyla Malazgirt’ten çok daha öncesinde burada bulunduğumuza dair çok değerli bulgular var. Bakanlığımız buna yönelik çalışmalar yürüttü, biz de inşallah bundan sonraki süreçte tanıtımının takipçisi olacağız.

Hepinizi saygıyla selamlıyor, çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Ben teşekkür ediyorum.

Sayın Aydemir, buyurun...

Sayın Aydemir, herhâlde bir beş dakikada bitirirsiniz değil mi?

Buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Başkanım, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarımız, çok Değerli Bakanım ve ekibi, değerli bürokratlarımız; ben de hepinizi saygıyla sevgiyle muhabbetle selamlıyorum.

Sözlerime başlarken ben de İzmir’de yaşanan büyük depremde hayatını kaybeden tüm vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum. Yaralı kardeşlerimize de Rabb’im hayırlı şifalar nasip etsin diyorum ve bir daha da Cenab-ı Allah bizlere böyle büyük felaketler inşallah göstermesin.

Evet, ben vakıflar üzerine birkaç cümle söz etmek istiyorum Sayın Başkanım. Vakıflar Genel Müdürlüğümüz kadim medeniyet tarihimizde ayrı bir öneme sahiptir. Yüz yıllar boyunca Türk dünyasının sosyal, kültürel ve ekonomik hayatında çok ciddi rol oynamıştır. Bununla birlikte daima birleştirici ve kaynaştırıcı bir görev üstlenen vakıflarımız, amaçlarına uygun yaşatılması noktasında, çok önemli hizmetleri icra eden öncü bir kurumumuzdur. Milletimizin geleneklerini aktarma yönünde taşıyıcı bir kolon vazifesi gören vakıflarımız geçmişle olan bağımızı sağlamlaştırdığı gibi aynı zamanda dünden bugüne, bugünden yarına kuşaklar arasında canlı bir köprü olan kültür mirasının korunmasında da büyük görevler üstlenmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Anadolu'ya ve Rumeli'ye gittiğimizde tarihi özelliğe sahip kervansaray, cami, mescit, han, hamam, darülaceze, medrese, külliye, çeşme, bedesten, çarşı görüyorsak hiç şüphe etmeden kesin olarak bilelim ki tüm bu eserler yardımlaşma, dayanışma duygusunun kurumsallaşmış hâli olan, Allah rızasına nail olma amacıyla kurulmuş vakıflarımız vesilesiyle yapılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vakıflardan bahsediyorsak eğer, tam anlamıyla bir vakıf devleti olan ve 3 kıtada hüküm sürmüş Osmanlı İmparatorluğu'nu yâd etmeden geçmek olmaz. Batılı siyasetçiler 16'ncı yüzyıl Osmanlı'sı için "vakıf cenneti" tabirini kullanmaktadır. Evet, vakıf medeniyetinin en güzel örneği olan Osmanlı Devleti'nin bugün o kıtalarda nasıl anıldığına da bir bakalım. Balkanlarda Osmanlı Devleti zulüm ve baskıyla değil, Mostar Köprüsü'yle, Drina Köprüsü'yle, Karagözbey Camisi'yle, Vardar Köprüsü'yle, Kosova Taş Köprü'yle, Vidin Köprüsü'yle, binlerce sebiliyle, han, hamam ve kütüphaneleriyle hatırlanmaktadır. Orta Doğu'da Osmanlı, sömürüyle, istismarla, emperyalizmle değil, Kudüs'te tesis ettiği barış ve huzur ortamıyla, Hicaz Demir Yolu'yla, Bağdat Demir Yolu'yla, inşa ettiği çeşmeler ve su kanallarıyla anılmaktadır. Aynı şekilde Afrika'da... Afrika'nın zenginliklerini dışarıya kaçırıp bir Osmanlı değil, oralara köprüler, camiler, sebiller, medreseler, kütüphaneler inşa eden bir Osmanlı vardır. Bütün bu güzellikler ecdadımızın kurduğu vakıf medeniyetinin bir bakiyesidir.

Evet, değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, vakıfların özelliği var, vakıflar amaçları dışında kullanılamaz. Az önce Sayın Paylan da Ayasofya Camisi'nden bahsetti, biliyorsunuz, Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethettikten sonra Ayasofya Camisi'ni Ebulfetih Sultan Mehmet Vakfiyesine vakfetmiştir; dolayısıyla o günden sonra bu amaçla cami olarak kullanılması gerekiyor. Ne zamana kadar? Kıyamete kadar kullanılması lazım. Zamanında, geçtiğimiz yıllarda cami olmaktan çıkarılmış müze olarak kullanılmış olabilir. Aslında ben Sayın Paylan'dan değerlerine sahip çıkan bir kişi olarak şunu beklerdim: Burada Cumhurbaşkanımıza ve Hükümetine çok teşekkür ederek veya bu kararı veren Danıştaya teşekkür ederek aslına, camiye dönüştürdüğü için, bir düzeltme yapıldığı için teşekkürü beklerken gel gör ki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aslı manastır ama.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Biz orayı fethetmişiz, kılıç hakkı olmuş, cami yapmışız. Sen şimdi ilk yapıldığı güne mi dönmemi istiyorsun benden? Ya, bizim aklımızla da alay etme Sayın Paylan.

Dolayısıyla, Fatih Sultan Mehmet'in kurmuş olduğu vakfın amacına uygun olarak, cami olarak kullanılacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman bütün kiliseleri kılıç hakkı olarak cami yapın!

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen Sayın Paylan...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Çünkü, ecdadımızın, dedemizin bedduasını almak istemiyoruz; bu bir.

İkincisi: Bir taraftan kültürlere sahip çıktığımız için Bakanımıza teşekkür edeceksiniz, diğer taraftan da "Kimden neyi, nasıl kaçırıyorsunuz?" diyeceksiniz. Yani bir çelişki gibi bu Sayın Paylan. Biz hiç kimseden bir şey kaçırmıyoruz, hiç kimseden bir şey kaçırmıyoruz; 84 milyonun ve dünyanın gözü önünde bütün icraatlarımız ortada; bunun da böyle bilinmesi lazım.

Diğer bir konu atılan "tweet"lerle alakalı. Evet, değerli arkadaşlar, şunu özellikle ifade etmek istiyorum: Herkesin bir değeri vardır; kişilerin değeri vardır, ailelerin değerleri vardır, milletlerin, ülkelerin değerleri vardır. Değerlerimize saldırıldığı -yani bizi biz yapan, bizi millet yapan değerlerimiz var- ve hakaretler edildiği zaman bizim aklımız başımızdan gidiyor arkadaşlar. Akıl baştan gittikten sonra da...

MURAT EMİR (Ankara) – Gitmesin, akıllı olun ya!

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, nasıl gitmesin ya?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, lütfen tamamlayalım.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, anlayan anladığı şekilde anlasın. Dolayısıyla aklımızı...

Değerli arkadaşlar, bugün geldiğimiz noktada Türkiye Cumhuriyeti'nde yani bir insan olarak -bırakın Müslüman olmayı- herkes başkasının inancına saygı duymak zorunda; inançlarıyla alay etmemesi lazım. Bugün atılan “tweet”lerle cümle kuran arkadaşlarımız, maalesef... O arkadaşlarımızın “tweet”lerine bakalım acaba Macron’un veya o derginin yapmış olduğu hakaretlerle alakalı bir “tweet”i var mı arkadaşlar? Yani, madem insanız, madem değerlerimiz var, madem demokrasi, madem özgürlük, madem insan hakları diyoruz... “İnsan hakları” denilen yerde sadece kendimize bir şey olduğu zaman insan haklarını ortaya koyup başkasına, İslamiyet’e, Müslümanlara bir şey olduğu zaman sesimizi çıkarmayalım anlayışıyla bir yere varmak mümkün değil. Özgürlükse, demokrasiyse, insan haklarıysa bütün dünya insanlığı için geçerli olması lazım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Aydemir...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Herkesin inancı kendine göre önemlidir, bir değerdir. Biz bütün dinlere, inançlara -inanmasak da- saygı duyuyoruz, onlara da kendimiz kadar değer veriyoruz. İnançlarını yaşasınlar diye bugün kiliseler açtık zaten değerli arkadaşlar. Özgürlük dediğimiz noktada, kiliseye bugün bir Hristiyan’ın gitmesi yasak mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kılıç hakkı...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İstedığı şekilde inancını yaşayabiliyor mu gidip kilisede, ibadetini yapabiliyor mu? Yapıyor. Baskın yapıyor muyuz? Hayır. Bugün camilere baskın yapanları kınamıyorsunuz ama kalkıp hâlen Türkiye’ye laf ediyorsunuz. Ben de Türkiye’ye, ülkemize bu yönden laf edenleri kınıyorum açıkçası.

Diğer bir nokta: “Efendim, RTÜK, gece yarısı kanalları takip ederek... Bir bakıyorsunuz, kanallara ceza yazıyor.” RTÜK Başkanımız burada herhâlde sanırsam... RTÜK Başkanımız burada mı bilmiyorum ama...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değil.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bakanımıza soralım: Sayın Bakanım, RTÜK, sabah sekiz, akşam beş mesaisiyle mi çalışıyor, o kadar mı; yoksa yirmi dört saat mi çalışıyor? Bunu bilmiyorum, bunu öğrenelim. Eğer yirmi dört saat çalışıyorlarsa gece televizyon kanallarını zaten takip etmek zorundalar. Eğer yayıncılığa aykırı bir iş yapıyorsa ne yapacaklar, kuruluşa cezasını kesecekler. Bundan dolayı, görevini yaptığından dolayı da teşekkür ediyorum, hem RTÜK’e hem Bakanlığa teşekkür ediyorum.

Diğer bir konu: Eğer ülkemizde -işte pandemi var, tabii ki bütün dünyada sınırlar kapatıldı, turist sayısında düşmeler olacak, bizim ülkemizde de oldu ama- turist sayısını artırmak istiyorsak bir defa özgürlük olması lazım diyoruz değil mi, demokrasi olması lazım diyoruz -konuşan arkadaşlarımız öyle söylediği için söylüyorum- “Evet, insan hakkına saygı olması lazım ve güvenlik olması lazım.” diyorsunuz. Değerli arkadaşlar, 2002 yılında ülkemize gelen turist sayısına bakalım: Kaçmış? 13,3 milyonmuş. 2019’da gelen turist sayısına bakalım: 45 milyonu aşmış. Demek ki hem özgürlük hem demokrasi hem güvenlik açısından bayağı iyi bir noktaya gelmişiz ve bundan dolayı da Hükümetimize teşekkür ediyoruz. Eğer pandemi olmasaydı ben öyle zannediyorum ki 50 milyonu da aşacaktık, inşallah bu yılları da aşacağız. Gelirine bakalım: 2002 yılında 12,4 milyar turizm geliri elde ediyorsak 2019 yılında, baktığımız zaman, 34,5 milyar dolar turizm geliri elde etmişiz. Bu bir başarı arkadaşlar,

bu bir alın teri, çalışmanın sonucu bunlar böyle oluyor. Dolayısıyla tabii ki eleştireceğiz, eksiklerimiz varsa tamamlayalım. Ama Bakanlığımızı da tebrik etmek lazım, Bakanlığımıza da teşekkür etmek lazım diyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydemir, dokuzda bitirmek zorundayız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Sayın Bakanım, son konuşmacı olmanın da böyle bir özelliği var.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yok, Sayın Sındır geldi, o da söz istiyor. Çünkü saat dokuzda bitireceğiz arkadaşlar, soru-cevabı daha kısa tutacağım. Kusura bakmayın.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ben, tekrar, 2021 yılı bütçemizin hayırlı olmasını, bereketli olmasını, bereketini artırmasını Cenab-ı Allah’tan temenni ediyorum.

Hayırlı olsun diyorum, hepimize başarılar diliyorum Sayın Bakanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sındır, hoş geldiniz.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Sındır’ın yerine konuşmuşlardı.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Gökân Zeybek sizin yerinize konuştu, o nedenle size beş dakika süre verebilirim konuşmak isterseniz.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Vermeyebilirsiniz de Sayın Başkan.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – İsterseniz soru-cevaba geçelim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Konuşmak istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Beş dakika süre veriyorum size.

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyorum.

Yani deprem bölgesinden gelmekle hata mı ettim bilmiyorum konuşma süremden kaybederek.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayır canım, kaybetmediniz. Siz, arkadaşlarınıza söyleyeceksiniz Sayın Sındır, bana değil.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. Evet, evet doğrudur.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN - “Sayın Sındır adına on dakika Gökân Zeybek konuşacak.” dediler, dolayısıyla ben de söz verdim açıkçası.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Siz de hatırlattınız, zaten fazla konuşmayacaktım, hatırlatmanıza ihtiyaç yoktu Sayın Başkan. Teşekkür ederim. Ne olduğunu da biliyorum, arkadaşlar söyledi.

Şimdi, değerli arkadaşlar, deprem bölgesinden geliyorum. Ben de kara yoluyla geldim; hatta bir definden sonra, Naldöken Mahallemizde genç bir delikanlı kardeşimizin cenazesinden çıkıp buraya geldim. Gerçekten hepimizi, eminim bütün milletimizi derinden sarsan, yaralayan... Hele hele depremi yaşayan bir kişi olarak, ne kadar şiddetli ve korkunç bir olay olduğunu bir kez daha İzmir’de yaşamış birisi olarak söylemek istiyorum. Aramızdan ayrılanları, bu vesileyle, deprem nedeniyle, rahmetle anıyorum, mekânları cennet olsun; yaralılarımıza acil şifalar diliyorum; bütün milletimizin başı sağ olsun, geçmiş olsun.

Tabii hep söylüyoruz: Deprem değil, aslında bina öldürür veya bina da demeyelim, akıl ve bilimden uzaklaşırsak ölümle sonuçlanıyor ne yazık ki. O bölgeyi, Bornova'yı, ki doğup büyüdüğüm yer, çocukluğum, gençliğim hatta, üniversite yıllarım da dâhil at arabasında gidip çift sürdüğümüz tarla ve bahçeler, patates dikimi yapıp, hasadı yapıp sonra onu da pazara götürdüğümüz günleri çok net hatırlıyorum. Bu dediğim, öğrencilik yıllarımda ziraat fakültesinde.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Oralar bamyaya tarlasıydı.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bamyaya değil, bağ bahçeydi, hayvancılık vardı, Bornova Ovası'nın yüzde 45'i bağ idi, üzüm bağları idi, her şey vardı yani yetiştirilemeyecek hiçbir şey yoktu çünkü alüvyon toprak, çünkü orası komple, olduğu gibi bir delta, eski, milyonlarca yıl öncesinde Gediz deltası, bütün Batı Anadolu'nun suyunun denize döküldüğü bir delta.

Öyle bir yerde, o zeminde, tabii, bundan on yıllar öncesinde kentleşme konusunda alınmış kararlar bugün bu depremde yıkımla ve maalesef, yurttaşlarımızın, canlarımızın kaybıyla sonuçlandı, birçok da yaralımızla. Buradan şuna gelmek istiyorum: Bir bölgede konut ve yapılaşma söz konusuysa bir kere o bölge insanların mutlaka görüşünün alınması, o bölgede çevresel etki değerlendirmesinin mutlaka yapılması, zemin etütlerine göre bölgede yapılaşmanın, konutlaşmanın kararlarının alınması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, bakın, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın “kültür ve turizm koruma ve gelişme bölgesi” veya “turizm merkezi” adı altında bir turizm alanı tespit yöntemi, yolu var. Bununla ilgili, İzmir'de Çeşme ilçemizin kıyı bölgesinde, daha doğrusu İzmir Yarımadası'nın Çeşme'ye doğru Alaçatı'nın güney tarafında sahile yönelik bir yerde çok büyük bir alanda turizm bölgesi, Çeşme Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, 13 Eylül 2019 tarihinde ilan edildiğini Sayın Bakan da zaten sunuşunda belirtmiş.

Ben az önce geldiğim için, konuşmaların ve bunun üzerindeki görüşmelerin bilincinde olmayarak bağımsız bir konuşma yapmış oluyorum, bitireceğim, çok da uzun sürmeyecek.

Böyle bir bölgenin belirlenmesinde, bununla ilgili, bu ilana yönelik yönetmeliğin gerektirdiği usulün ve sürecin nasıl olması gerektiği yazıyor Kültür ve Turizm Bakanlığımızda. Burada birçok şey var ama halka sorulması yok mesela, çevresel etki değerlendirme alınma gereği yok veya “O bölgede önce bir zemin etüdü yapalım. O bölge konutlaşmaya, kentleşmeye, turizm alanı olmaya müsait mi?” diye bir şey yok. Bunlar sonradan yani “İstim sonradan, arkadan gelsin.” anlayışıyla yer beğenilmiş. Güzel, çok güzel. Boş, bozuk, makilik bir alan ve “Orada biz bu işi yaparız.” “Buranın su ihtiyacı...” “Sorun değil. Deniz suyunu arıtırız.” Ne kadar maliyetli? 2-3 katına kadar maliyetli. “Gittikçe bu maliyet düşüyor.” denilebilir ama... Yani deniz suyunu artırmak iyi bir şey, bunu temiz suya, içme suyuna dönüştürmek iyi bir şey. Zaten, gelecek buraya doğru gidiyor ama nereye kadar? Bunu kim karşılayacak? Bunun maliyeti gelecekte turizm yatırımını, işletmeleri nasıl etkileyecek? “Yol...” “Yol var zaten, Çeşme Otobanı, aynı otoban kullanılır.” O otoban zaten tıklım tıklım. İşte bir deprem oldu, bütün İzmir trafiği komple kilitlendi. Yani İzmir'in çevre yolları, otobanlar dâhil her yer komple kilit hâle geldi. Bir saatte, yaklaşık 2-3 kilometre, bir yerden bir yere gidemedim maalesef.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Lütfen tamamlayalım.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan, tamamlıyorum.

Çeşme, özellikle Seferihisar ve Karaburun arasındaki fay İzmir'in en büyük kuzey-güney aksındaki faylarından bir tanesi ve bu yapılaşma da orada. Dolayısıyla böyle yüksek bir deprem riski olan bir yerde vatandaşa sorulmadan, onların görüşleri alınmadan önce ilan ediliyor, sonra “Biz böyle bir şey yapıyoruz.” diyerek usulen birtakım toplantılar yapılıyor. Hatta, ben şunu da biliyorum: AK PARTİ'li il, ilçe yöneticileri bile sitem etmişler “Ya, bizim de haberimiz olmadı, bize de bir toplantıyla Bakan

bunu bir anlatsa ne güzel olur.” demişlerdi. Kendi içinde bile bir eksiklik olmuş anladığım kadarıyla. ÇED raporu, çevresel etki değerlendirme çalışmasının bu alanda mutlaka yapılması gerektiği ve halkın görüşünün, taleplerinin, isteyip istemediğinin bu konuda mutlaka sorulması gerektiğinin bir kez daha altını çizerek belirtmek istedim.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum Sayın Sındır.

Çok büyük geçmiş olsun diliyorum sizlere de.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sağ olun.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Herhâlde oradaydınız değil mi, İzmir’deydiniz?

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, evet.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Hayatını kaybedenlere bir kez daha Allah’tan rahmet diliyoruz, yakınlarına başsağlığı diliyoruz.

İnşallah, bu tür felaketleri bir daha yaşamayız diye dileyelim, hep birlikte inşallah.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Teşekkür ediyoruz, hepimize.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, değerli arkadaşlar, soru-cevap bölümüne geçiyoruz. Komisyon üyeleri için on dakika, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız için toplam beş dakikadır.

Sayın Arı, sizden başlayalım.

Buyurun.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Bakanım, geçtiğimiz hafta genel merkezimizin görevlendirmesi nedeniyle Van ilimize gitmiştim. Burada Kapıköy Sınır Kapısı’nın kapalı olduğunu öğrendim. 24 Marttan bu yana kapalı olan bu kapıdan günlük ortalama 500 civarında İranlı turist Van’a giriş yaptığını ve bu nedenle özellikle Van turizminin ve ticaretinin kapının bu şekilde kapalı olmasından ciddi derecede etkilendiğini öğrendik. Sektör temsilcileri ve esnafımız, bu kapının İran tarafından Türkiye’ye girişinin bir an evvel açılmasının Van ekonomisi ve turizmi açısından çok önemli olduğunu bizlere ifade ettiler. Ben de sizlere buradan duyurmak istiyorum.

Yine, Kıyı Kanunu’na tabi alan içinde kalan kara tarafında nitelikli doğal koruma alanı, yaklaşık 250 metre batısında Güney Antalya Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi, yaklaşık 1 kilometre güney batısında ise Beydağları Sahil Milli Parkı bulunan Sarısu Plajı’na Ulaştırma Bakanlığınca yapımı teklif edilen petrol iskelesinin önlenmesi adına ne yapmayı düşünüyorsunuz diye sormak istiyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Mümkün olduğu ölçüde doğrudan soruya giriş yaparsak diğer arkadaşlarımızın hakkına dikkat etmiş oluruz.

Sayın Cora, buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Bakanım, ülkemiz somut olmayan kültürel miras alanında UNESCO’ya en çok unsur kaydettiren ilk 5 ülke arasında yer almaktadır. Bu yıl çay kültürü geleneğinin de kültür mirası olarak UNESCO’ya bildirildiğini öğrendik. Aynı şekilde, bölgemizde yaygın olan yayıkta geleneksel tereyağı kültürünün Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanteri’ne kaydedtirilmesini isteriz. Bu konuda bir çalışmanız olacak mıdır?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Usta...

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Samsun'un ciddi bir turizm potansiyeli var. Örneğin Vezirköprü'de kanyonumuz var; Ladik'te kayak merkezimiz var, gölümüz var, havza kaplıcaları var; Ayvacıık'ta saklı cennetimiz var, kuş cennetimiz var fakat biz Samsun'a hiç turist çekemiyoruz. Bununla ilgili Bakanlığınızın herhangi bir planlaması var mıdır? Samsun'un bu turizm potansiyeli nasıl harekete geçirilebilir? Onunla ilgili bilgi almak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Bakan, bu vaka sayısı, hasta sayısı meselesinden sonra, biliyorsunuz, İngiltere ve pek çok ülke turist göndermeyi kesti.

Sayın Bakan, bu konuda biz de 987, 999 diye, bir ay boyunca, doları 6,85'e sabitlediğimiz gibi hasta sayısını da binin altında sabitlemiştik, öyle bir turist şeyi açılmıştı. Şimdi, 2 bin gibi gösteriyoruz ama benim etrafımdaki herkes hasta yani binlerce insanın hasta olduğunu biliyoruz. Biz bu güveni nasıl sağlayacağız? Siz 2 bin de deseniz, gelecek sene, bu rakamları açıklasanız turiste nasıl güven vereceksiniz ki doğru rakamları söylediğinize inanalım? Bu anlamda, şu anda gerçek rakamların açıklanmadığını düşünüyoruz ve bunun kesilmesi bu sebeple oldu. Yeniden açılması konusunda güveni nasıl sağlayacaksınız, bu konuda Sağlık Bakanlığıyla görüşüyor musunuz?

İkinci sorum; Diyarbakır surlarıyla ilgili, Sayın Bakan, bir master planınız var mı? Diyarbakır Valisi 1930'larda bir bölümünü yıkmıştı surların, şimdiki Vali diyor ki "Ben yeniden yapacağım." Hangi plana göre yapacak? UNESCO'dan izin alındı mı, koruma kurullarından izin alındı mı, Diyarbakır surlarında olan pek çok sonuçların kültür dışı uygulamaların nasıl önüne geçeceksiniz, master planınız var mı diye soruyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, konuşmam esnasında sorularımın çoğunu sormuştum; 2 sorum olacak. Birincisi, Atatürk Kültür Merkezinin açılışı için tarih verebiliyor musunuz? İkincisi, turizm sektörünün önemli paydaşlarından olan seyahat acentelerinin pandemi sürecinde yaklaşık yüzde 85 gelir kaybına uğradığını düşünürsek sunumunuzda da seyahat acenteleriyle ilgili herhangi bir destekten bahsetmediniz. Bu konuda bir destek planınız var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Benim 2 sorum, RTÜK'e.

Biliyorsunuz, aslında RTÜK, kanunu gereğince, medya sahipliğini daha çok regüle etmesi gereken bir kuruluş. Yani medya sahipliği çok önemli çünkü bu, herhangi bir şirkete sahip olmak anlamına gelen bir durum değil. Medya, toplumun demokratik idealleriyle çok yakından ilgili olduğu için medyanın regülasyonu yani medyanın sahipliği ilişkisi çok önemli ve bütün dünyada da olduğu gibi, sahiplik meselesi RTÜK için de önemli olmuş olması lazım. Bu çerçeveden baktığımızda inşaat şirketleri ile medya şirketleri arasında yakın ilişkiler biz görüyoruz, gözlüyoruz. İzlüyor musunuz -esas olarak sormak istediğim sorulardan biri- ve bu acaba rahatsız etmiyor mu yani sizin ölçülerinize göre sizi rahatsız etmiyor mu? Sormak istediğim sorulardan bir tanesi bu.

Bir diğeri de yine medyada tekelleşmeyle ilgili olarak, esasında, medyada tekelleşmenin çok müdahale edilmesi gereken bir düzeye geldiği kanaatinde çalışmalar var, bilimsel çalışmalar bunlar. Bunları izliyor musunuz ve bunlarla ilgili ne düşünüyorsunuz?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Girgin...

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, 3 sorum olacak.

1) Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik kapsamında Muğla Valiliği Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı tarafından Muğla Büyükşehir Belediyesi ve Muğla ilçe belediye başkanlıklarına 2014-2020 arasında yıllar itibarıyla ne kadar nakdi yardım yapılmıştır.

2) Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik Kapsamında 2014-2020 yıllarında Muğla Büyükşehir Belediyesi ve Muğla ilçe belediye başkanlıkları tarafından kullanılmayarak Kültür ve Turizm Bakanlığına aktarılan toplam tutar ne kadardır?

3) Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik Kapsamında yıl içinde Muğla Büyükşehir Belediyesi ve Muğla ilçe belediye başkanlıkları tarafından kullanılmayarak Kültür ve Turizm Bakanlığına aktarılan tutarla ilgili belediyelerin başvuruda bulunması durumunda tekrar Valilik bütçesine aktarılması sağlanıyor mu?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Bakanım, Ağrı Dağı'nın bilimsel araştırmalara açılabilmesi için gerekli izinlerin mahalinden verilmesi ve eş güdüm için Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinin yetkilendirilmesi hususunda var olan yönetmeliğin değiştirilmesi bize göre büyük bir önem arz etmektedir. Hâlihazırda bilimsel izin Erzurum Atatürk Üniversitesi tarafından verilmektedir. Gerekli düzenlemenin yapılmasını takdirlerinize arz ediyorum.

Yine, ilimizde bulunan ve ülkemizin çatısı konumundaki Ağrı Dağı'nda varlığına inandığımız Hazreti Nuh'un gemisi konseptiyle bir tematik müzenin açılması büyük bir önem arz etmektedir ilimiz açısından. Şu an sadece Çin Halk Cumhuriyeti Özerk Bölgesi Hong Kong'da ziyaretçilere açık böylesi bir tematik müzenin gerek Ağrı iline gerek ülkemiz turizmine büyük bir katkısı olacaktır. Öncelikli olarak ilimizde Nuh'un Gemisi tematik müze için çalışmaları ve planlamaları biz yerelde de yapıyoruz. Bu konuda Kültür Bakanlığı olarak ilimize bir yatırım konusu yapılabilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın İpekyüz...

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Bakan, konuşmamda zaten bir kısım soruları sormuştum.

Batman'da Perpıra Köprüsü'yle ilgili yaklaşık iki yıldır bir yatırım yapılması planlanmış ama hiçbir ilerleme yok. Bu konuda bir çalışma var mı, yok mu?

Artı, Silvan Hasuni mağaralarıyla ilgili hiçbir bütçe giderek ayrılmıyor. Onunla ilgili bir çalışma var mı, yok mu?

Bir de sizin de konuşmanızda söz ettiğiniz Zerzevan'la ilgili ne tür çalışmalar yürütülüyor? Ne zaman bitirilmesi hedefleniyor?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Şimşek...

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanım, Mersin Tarsus'ta çarşının tam merkezinde Melik Tahir Camisi Vakıflar Genel Müdürlüğüne aittir. Bu cami aylardır kapalıdır, her gün binlerce insanın namaz kıldığı bir cami. Bu cami, aslında, daha önceden bir tadilat görmesine rağmen istenildiği gibi yapılmadı. Buranın Tarsus'a yakışır bir şekilde restorasyonun yapılarak kısa bir süre içerisinde mutlaka planlamaya alınıp hizmete açılmasını talep ediyorum.

İkincisi de bütçe görüşmeleri sırasında, mutlaka, Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Mersin'deki bu turizm bölgelerinden en az 1 tanesiyle ilgili 2021 yılı içerisinde başlangıç yapılacağı, temel atılacağı veya bu projenin hayata geçirileceğinin müjdesini, sözünü sizden Türkiye Büyük Millet Meclisi kürsüsünden bekliyoruz Sayın Bakanım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kadıgil, buyurun.

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, bir iki sorunun cevabının Bakanlığınızda olmadığını biliyorum ama Bakanlığınızda olsun istediğim için soracağım.

Ülkemizde tiyatroyla işgal eden toplam kaç şirket vardır? Bu şirketlerden kaçının vergi ya da prim borcu bulunmaktadır?

Bakanlık Özel Tiyatrolar Veritabanı'nda kayıtlı olup destek başvurusunda bulunmayan, bulunamayan kaç tiyatro vardır?

Mevcut pandemi koşulları değerlendirildiğinde kredi ve destek başvuru şartlarını karşılayamayan sanat kurumları ve tiyatrolar için bir kolaylık yapılması düşünülmekte midir?

Tiyatroların talepleri doğrultusunda Özel Tiyatrolara Devlet Desteği Yönetmeliği'nde değişikliğe ilişkin bir çalışmanız olacak mıdır?

Son olarak da, pandemi yüzünden kapanan sahnelerimizin canlandırılması için bir çalışmanız olacak mıdır?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Tiryaki...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Radyo ve Televizyon Üst Kuruluyla ilgili birkaç soru soracağım.

Muhalik olarak görüldüğü için bazı medya organlarına hızlıca ceza yağdırılırken 2020 yılı içerisinde en çok ATV'ye yönelik şikâyetler olmasına rağmen neden hiç harekete geçilmemiştir?

“Yandaş” olarak nitelendirdiğim TRT hakkında kaç ihlal raporu hazırlanmıştır? Bunların kaç hakkında yaptırım uygulanmıştır?

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu son bir yılda kaç televizyon, radyo lisansı vermiştir? Lisans başvuruları güvenlik soruşturması nedeniyle bekletilen kaç kuruluş vardır?

Toplumun dinî inançlarını sömüren, “dinsel ürünler” adı altında ürünler pazarlayan kanallarla ilgili ne gibi işlem yapılmaktadır?

Radyo ve Televizyon Üst Kurulu “Cumhurbaşkanına hakaret” gerekçesiyle son bir yıl içinde kaç yayıncı kuruluşa, ne kadar ceza vermiştir?

Şiddet içerikli, toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı, kadını aşağılayan yayınlarla ilgili nasıl bir denetim yapılmaktadır?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Peki, teşekkür ediyorum Sayın Tiryaki.

Sayın Alban...

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Bakanım, demin konuşmamda da demiştim: Muğla ilinde 32 noktada jeotermal arama izni verildi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından; Kültür Bakanlığının görüş ve izni alınmadığından dolayı bu ihaleler iptal edildi. İçerisinde Fethiye Kayaköy’ün, Ölüdeniz’in ve Gemiler Koyu’nun bulunduğu birinci derece arkeolojik sitin olduğu yerlere olumlu görüş izni verecek misiniz yoksa burayı korumaya alıp Fethiye halkına teslim mi edeceksiniz Bakanım? Tek soru soruyorum, bu.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Zeybek...

GÖKAN ZEYBEK (İstanbul) – Sayın Bakanım, Bayburt’ta Profesör Hüsamettin Koçan tarafından yapılmış olan Baksı Müzesi Avrupa Müze Ödülü de almıştır. Yaşadığımız Covid salgını dolayısıyla özel müzelerin ziyaretçi sayısının azalması ve müzelerde yapılan hediyelik eşya satışlarının da neredeyse tamamının durması dolayısıyla Baksı Müzesi özelinde Türkiye’deki özel müzelerin ekonomik sıkıntılarının çözülmesi konusunda bir çalışmanız var mıdır?

İki: Turizmin çeşitlenmesi açısından başta Karadeniz’deki yayla turizminin geliştirilmesi için bir çalışma yapılmaktaydı ancak son zamanlarda yaylalarda yapılmış olan kaçak yapılaşmanın bu turizmi de ciddi biçimiyle engelleyeceği ortadadır. Bu konuyla ilgili bir master plan çalışmanız var mıdır?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, şimdi Sayın Bakana soru, görüş ve eleştirilere cevap vermek üzere söz vereceğim ancak Sayın Bakandan bir ricam var.

Sayın Bakanım, doğrudan soruları cevaplandırılmalı lütfen çünkü zamanımız da kısıtlı. Şöyle söyleyeyim: Size aşağı yukarı kırk dakikalık süre vereceğim, bu kırk dakika içerisinde doğrudan soruları cevaplandırırsak çok memnun olurum.

Buyurun Sayın Bakanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle, “Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının pandemide fonksiyonu ne oldu? Belediye belgeli otellerin temsil edilmemesi...” gibi bazı sorular vardı. Öncelikle, Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı, Sertifikasyon Programı’nın kriterlerinin oluşturulması ve denetim firmalarının kriterlerinin tespiti konusunda Bakanlık ve STK’ler arasında koordinasyonu ve uluslararası pazarda kabul görmesi ve tanıtımı konusunda aktif rol oynadı; hani, güvenilirlik anlamında söylüyorum bunları.

Pandeminin bize getirdiği en büyük sıkıntılardan birisi de maalesef esnek tanıtım modeline geçmemiz. Eskiden olsaydı hangi dönem, ne tür bir tanıtım yapacağımızı çok çok iyi biliyorduk ama pandemi sadece bizim ülkemizdeki koşullara bağlı değil. Bize yolcu tedariki yapan ülkelerdeki gelişmeler, oradaki anlık değişimler o hükümetlerin de fikirlerinde çok ciddi ve hızlı değişikliklere sebebiyet veriyor. Bazı şeylerde, sizler, tabii, onların beyanatlarıyla demokrasiyi gerekçe göstererek bazı kısıtlamalar yaptıklarını düşünüyorsunuz ama maalesef pandemide bizim öğrendiğimiz şey, ekonomik

endişelerle alınmış siyasi gerekçeler. Bunu da bütün ülkeler çok güzel kullandılar, kendi ekonomilerine, kendi üye oldukları, Avrupa Birliği gibi kurumların gelecek endişeleriyle almış oldukları kararlar da var, bunları da görmezden gelmemenizi özellikle öneriyorum.

Belediye belgeli otellerle ilgili, Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansında temsil edilmiyorlar diye bir görüş var, hayır. Aslında, TÜROB ve TÜROFED danışma kurulunda ve onlar da zaten belediye belgeli oteller de bunların üyesi. Ayrıca burada yönetim kuruluna seçilen yöneticilerin birçoğu da TÜROB ve TÜROFED üyeleri. Özellikle onlar daha organize oldukları için seçimlerde ön plana çıkabiliyorlar yani dolaylı bir şekilde onlar da Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı'nda ciddi oranda temsil ediliyorlar. Yalnız, buradaki sıkıntı zaten belediye belgeli olmasında yani bizim aslında, demin de diyorsunuz ya sorularınızda, bizim kişi başı geliri artırmamız lazım. E bunun temel sıkıntısı zaten bizim Türkiye'deki mevcut otellerimizin üçte 1'i Kültür ve Turizm Bakanlığından işletme belgeli, üçte 2'si belediyeden. Yatak diye baktığımız zaman tam tersi ama otel adedi diye baktığımızda maalesef bu şekilde. Biz bununla ilgili bir kanun çalışması üzerinde çalışıyoruz, sonlandırdık, kurum görüşlerine gönderdik, yakında sizin de huzurunuzda gelecek ve aşamalı bir şekilde bu otellerin tamamını Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli hâle getireceğiz. Eğer nitelikli turist istiyorsak eğer konaklama dışı harcaması fazla turist istiyorsak bu alfabenin "A"sı sayın milletvekillerim. O yüzden bunu yapmamız lazım. Yasa size geldiği zaman da destek olmanızı önemle rica ediyorum bu konuda.

"Turizm çalışanları mağdur." diye bir şey var. Bakın, sadece hani bizim ülkemizde değil dünya genelinde herkes, turizm çalışanları en çok etkilenen sektör olduğu için mağdur ama devletimiz bununla ilgili birçok çalışma yaptı. KÇÖ çalışmaları dışında bence en önemli çalışma, açıkçası, bizim ülkemize has bir özellik yani birçok ülkeye de has özellik ama dönemsel çalışan personel var biliyorsunuz, dönemsel çalışan personeli biz KÇÖ'den, kısa çalışma ödeneğinden yararlandırdık, hemen hızlı bir düzenleme yaptık ve KÇÖ'den yararlanmalarını sağladık ve birçoğunun da maaş almalarını sağladık. Ha, "Az destek verildi." gibi bir şey var; hayır, o da öyle değil hani ben bir daha hızlı bir şekilde anlatayım.

Seyahat acenteleri tarafından Türkiye Seyahat Acentaları Birliğine ödenmesi gereken 2020 yılı aidatlarının alınmaması sağlandı. Turizm tesisleri yapılmak üzere, kamu arazisi tahsis edilen Bakanlığımızdan belgeli yatırımcı ve işletmecilerden 1 Nisan-30 Haziran 2020 tarihleri arasında tahsis edilmesi gereken arazi kullanım bedelleri altı ay süreyle ertelendi; Meclis gündeminde, zaten şu anda gündeminizde, yeni kanun teklifiyle ertelenenler dâhil yıl sonuna kadar olan kullanım bedellerinin bir yıl daha ertelenmesi gündemde.

Ayrıca, aynı kanun teklifiyle, turizm sektörünü doğrudan etkileyen konaklama vergisi uygulamasının 1 Ocak 2022 tarihine ertelenmesi geliyor. İlave istihdam kapsamında, 2020 yılı sonuna kadar geçerli olmak üzere uygulamaya konulan sigorta prim desteği ve stopaj indirimi ile kısa çalışma ödeneği uygulamasının süresinin uzatılması konusunda Cumhurbaşkanlığına yetki verilmesi öngörülüyor. Bakanlığımız tarafından, kamu bankasıyla sağlanan mutabakat çerçevesinde kredi destek paketleri hazırlanarak sektörün kullanımına sunuldu. Seyahat acentelerine; işe devam paketi kredisi, konaklama tesislerine erken rezervasyon geri ödemesi için kredi desteği; turizm işletmelerine, restoran işletmelerine; turist rehberlerine cazip koşullarla kredi desteği sağlandı.

Bunlara ilave olarak, bünyesinde yabancı bayraklı hava yolu filoları bulduran birden fazla ülkede örgütlenmiş olan ve ülkemize 1 milyar ve üzeri yolcu getiren Türk kökenli tur operatörlerine orta vadeli kredi desteği sağlandı. Ayrıca, turizm sektöründe işletmeler yanında bu işletmelerin tedarikçileri için -en son yeni açıklanan kredi paketinden bahsediyorum- Turizm Destek Paketi uygulaması hazırlandı ve Kredi Garanti Fonu kefaletiyle bankalar tarafından sektöre 10 milyar lira ek kredi sağlandı, özellikle

kış dönemini rahat geçirebilmeleri için. DÖSİMM tarafından kiraya verilen taşınmazların mart ayından itibaren tahsil edilmesi gereken kira bedellerinin yıl sonuna kadar ertelenmesi ve bu sürenin üç aya kadar uzatılması konusunda Bakanlığımıza yetki verildi.

Yine, İş Kanunu çerçevesinde ücretsiz izne ayrılan ve 15 Mart 2020 tarihinden sonra işten çıkarılan işçilere İşsizlik Fonu'ndan nakdi ücret desteği verilmesi sağlandı. Kısa çalışma ödeneği hayata geçirildi ve iş sözleşmelerinin feshini yasaklayan geçici istihdam güvencesi de getirildi. Ben, yaklaşık otuz beş yıldır bu meslekteyim. Ben, bugüne kadar bu kadar hızlı ve bu kadar etkili destek paketlerinin hayata girdiğini görmedim. Bakın, şimdi ben Bakan şapkamla konuşmuyorum, yatırımcı şapkamla söylüyorum bunu; ha, bunu bana sektördeki arkadaşlar da özellikle belirtiyorlar, hatta Hazine Bakanımızdan randevu istediler, teşekkür etmek için. Bazı şeyleri de görmek lazım, her şeyi görmezlikten gelmeyelim. Ha, ben diğer ülkelerde verilenleri de çok, hızla takip ediyorum. Çok şey konuşuluyor ama az şey veriliyor. Yani konuşmaya bakarsanız, çok şey konuşuyorlar, “Şunlar verilecek, bunlar verilecek...” Realiteye bakıyorsunuz, sonuçta hiçbir şey verilmiyor, çok az şeyler veriyorlar. Türkiye bu açıdan bu sene, özellikle bu pandemide çok etkili çalışıyor, bunu özellikle belirtmek istiyorum.

Tanıtım bütçesinde, mesela, “Turizm Geliştirme Ajansı niye para almıyor?” diye bir vekilimiz sordular. Bakın, bizim sorunumuz Turizm Geliştirme Ajansına alınan binde 7,5 değil. Ben bunu özellikle belirtmek istiyorum size. Binde 7,5 bizim sektörümüz için hiçbir şey değil. Bizim sorunumuz binde 7,5 değil, bizim sorunumuz ürünlerimizin değerinin altında satılması. Niye değerinin altında satılıyor? Bugüne kadar doğru bir tanıtım politikası oluşturulmadığı için ve bu Turizm Geliştirme Ajansı da benim icat ettiğim bir şey değil. Arkadaşlar, ben size söyledim bunu daha önce, yüz yıl önce bu, dünyada uygulamaya konmuş, tam yüz yıl sonra 2019’da da biz Türkiye’ye benim dönemimde getirdik.

Şimdi, buna zaten turizmciler, inanın, çok daha fazla sahip çıkıyorlar. Nasıl çalıştığını, Thomas Cook krizinde ve sonrasında pandemi krizinde gördüler. Bakın, bizim normalde devlet olarak yüzde 15 civarında bir katkı vermemiz, yüzde 85 civarında sektörden toplanan paralarla dönmesi gerekiyordu ama pandemide sektörde, tabii, cirolar oluşmadığı, tesisler kapalı olduğu için, toplanamadığı için, devlet katkısını yüzde 50’ye kadar biz çıkarttık. Yani bütün açıklarını biz devletten, hazineden ek kaynak talep ettik, verdiler ve kullandık ve bunun çok olumlu sonuçlarını da gördük. Avrupa ortalaması ve dünya ortalamasında, bakın, yüzde 75-76 küçülmeler varken bizde yüzde 65-68 civarında küçülmeler var. Bunu nasıl kapatıyoruz? Dedim ya: Dünya ilk kez böyle bir krizle karşı karşıya kalıyor ve esnek tanıtıma geçmek zorundasınız, hızlı kararlar almak zorundasınız ve maalesef her ay veya her hafta kararlarımızı da değiştirmek zorundasınız çünkü şekil değiştiriyor. Bir gün açık olan hat bir gün kapanabiliyor. Hani İngiltere kapısı kapandı diye üzülüyoruz, başka kapı... Ya, İngiltere’nin tamamı kapandı bu hafta arkadaşlar yani bu kriz geçmeden, bu pandemiye köklü bir çözüm bulunamadan maalesef bununla yaşamayı öğreneceğiz. Bununla yaşamının en etkili silahı da Turizm Geliştirme Ajansı. Lütfen, rica ediyorum... Türkiye turizminin sorunu Turizm Geliştirme Ajansı için toplanan binde 7,5 değil. Biz turizm yatırımcıları olarak binde 7,5 değil, yüzde 7,5 vermeye razıyız, yeter ki fiyatlarımız istenen seviyeye gelsin. Biz de onun için çalışıyoruz. Çok da etkili çalıştığımızı düşünüyorum.

Hatta gelirlerle ilgili, “Gelirlerimiz düşüyor.” diye bir söylem vardı, haklısınız, 2018’e kadar gelirlerimiz düştü. 2018 itibarıyla uyguladığımız politikalarla tekrar yukarı doğru çıkmaya başladı. En son geçen sene 666-667 civarındaydı, bu sene ilk dokuz ayda açıklanan 724 dolara kadar geldi. Biz aşamalı bir şekilde 2023’e kadar bunu inşallah kişi başı 899 dolar seviyelerine getireceğiz.

Kültür sanat destekleriyle ilgili, şimdi, bakın, bizim aslında en iyi yaptığımız şeylerden bir tanesi, 1 Ocak 2020 tarihinde yürürlüğe giren 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle Bakanlığımızda uzun yıllardır yevmiyeli statüde görev alan 2.944 personelin sözleşmeli statüye geçirilmesi bu arkadaşların özlük haklarında çok önemli bir iyileştirme sağladığı gibi maaşlarına da yaklaşık yüzde 50 artış yapılmış ve yıllık izin hakkı sağlanmış olup pandemi döneminde onları yasal güvence altına alarak sosyal ve ekonomik anlamda yüz yüze kalacakları olası sıkıntıların önüne...

Bakın, çok önemli bir şey -yirmi üç yıllık bir sorun- yirmi üç yıllık bir sorunu çözdük ve çözerken de o kadar iyi bir zamana denk getirdik ki pandemide, düşünsenize, her yer kapatılmışken o arkadaşlar yevmiyeye çalıştıkları için çok sıkıntı çekeceklerdi. Yasal mevzuatlar da izin vermediği için çok zorlanacaktık ama tam zamanında bunu devreye alarak çok ciddi bir sıkıntıyı çözdük. Burada "Kimler yararlanmış?" diyorsanız, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğünde 478 personel, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünde 1.026 personel, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünde 1.440 personel bundan yararlanmış.

Yine, farklı vergi sınıflandırmasında faaliyet yürüten kültür sanat kurumlarının NACE kodlarının mücbir sebep kapsamına alınarak vergi ertelemesi, yapılandırma gibi avantajlardan faydalanmalarını sağladık.

Özel tiyatrolara destek ve kültür sanata destek konusunda, Bakanlığımız tarafından 2019-2020 sanat sezonunda özel tiyatrolarımıza ayrılan 6 milyon 100 bin liralık destek 2020-2021 sezonunu kapsayan dönemde pandemi koşullarını da göz önüne alarak yaklaşık 3,5 kat artırılmış ve 21,5 milyon liraya çıkarılmıştır.

Bakın, geçen yılki bütçe toplantısında ben özellikle belirtmiştim, "Ben tiyatrolara olan destekleri aşamalı bir şekilde artıracam ve 2 katına çıkaracağım." demiştim. Pandemi olduğu için ben hızlı bir şekilde onu 3 katına çıkarttım. Özel tiyatrolara, proje destek kapsamında, 328 özel tiyatroya 12 milyon lira, dijital tiyatro arşiv kapsamında 467 özel tiyatroya da 9 milyon 500 bin lira destek sağladık. "Kaç tiyatroya ne sağladık?" diye soru vardı, o açıdan söylüyorum.

Bir de şeye takılmayın, bu hani inşaat firması, gıda firması falan gözüküyor ama bizim ilgilendiğimiz nokta firmanın detayında ne yazdığı değil. Bakanlığımızca desteklenen tüm tüzel kişilerin ticaret odasındaki kayıtlarında yer alan faaliyet konularında mutlaka tiyatro veya tiyatroyu kapsayan kültür sanat faaliyetleri bulunmaktadır. Ha, firmanın detayında ekler varsa bu, inşaat firması olduğunu gerektirmiyor. Önemli olan, bünyesinde tiyatroyla ilgili bir faaliyetin olup olmaması. Zaten biz faaliyetin gerçekleştiğini görüp öduyoruz yani bizim "Sen buna hak kazandın." dememiz ödemeyi alacağı anlamına gelmiyor ki; tiyatrosunu taahhüt ettiği şekilde sergiliyor, biz de görüyoruz, raporlarını tutuyoruz, hak ettiyse de ödülünü veya yardımını, desteğini veriyoruz. O yüzden o suçlamaları, o algı yönetimini... Çok bilgi kirliliği var, ben size de hak veriyorum. Sosyal medyada inanılmaz bir bilgi kirliliği var, siz de onları okuyarak tabii ki bize bu yorumları yapıyorsunuz ama gerçeği bu, biz onu çok kesin bir şekilde takip ediyoruz, içiniz rahat olsun. Ha, kimlere veriliyor bu destekler? Hani sadece belli yandaşlara veriliyormuş gibi bir şey var ama değil. Ben size birkaç tanesini vereyim kimlere veriliyor yani ismi cismi bilinmeyen insanlara veriliyormuş, tiyatrocunun olmayan birilerine veriliyormuş gibi söyleniyor: Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu almış; Emre Kınay, Duru Tiyatrosu; Erdal Beşikçioğlu, Tatbikat Sahnesi, Mert Fırat, DasDas; Nedim Saban, Tiyatrokare gibi önemli duayen tiyatrolar da buralardan destek almışlar. Bunun yanı sıra Anadolu'da İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirler dışında tiyatro sanatına destek oluyoruz. Bu yıl yardım alan 328 özel tiyatrodan 87'si İstanbul, Ankara, İzmir dışındaki illerimizden.

Şimdi, özel tiyatro salonlarını desteklemek için salon desteği anlamında da özel tiyatrolarımızın kültür, yatırım ve girişim belgesi almasını kolaylaştırdık. Yani biz anlık destekler dışında kalıcı, uzun vadeli destekler almaları için uğraşıyoruz. Bu kültür girişimi belgesi ne sağlıyor? Yedi yıl boyunca yüzde 25 oranında sigorta primi işveren payı ve gelir vergisinde stopaj indirimi sağlıyor. Beş yıl boyunca doğal gaz ve elektrik tüketiminde yüzde 20 indirim ve su tüketiminde de bulunduğu bölgenin en düşük tarifesiyle ücretlendirme avantajı sağlıyor. Bu da ciddi bir destek anlamına geliyor baktığımız zaman. Yine bakın, tüm bunların yanında, Bakanlığımıza ait kültür merkezlerimizi ve devlet tiyatrolarımızın salonlarını sembolik ücretler karşılığında özel tiyatrolarımızın da kullanımına sunduk. Hani, Sayıştay kriterlerinden dolayı sembolik sunuyoruz. Burada özellikle şunu belirtmek istiyorum, bakın, biz bütün tiyatro salonlarımızı elden geçirdik, pandemi koşullarına uyan tiyatro salonlarımızın hepsini onlara açtık ve dedik ki: “En değerli günleriniz, salı, cuma, cumartesi, pazar sizin olsun, pazartesi günü off olsun, diğer hafta içi günler de bizim olsun. Hani biz sübvanseli fiyatlarla oynadığımız için size ticari olarak o avantajı da verelim ve sembolik fiyat, yüzde 90 indirim yaptık, oradaki ekstra ödeyecekleri personel giderleri de bizden olsun dedik. Yani çünkü “Bu özel tiyatroların en büyük gideri?” nedir diye baktığımız zaman aslında bu salonların işletmesi, onları ticari riskleri ve işletme hakkı. O yükü üzerinden aldık, elimde ne varsa ben verdim zaten. Ha, ağırlıklı olarak bizim özel tiyatrolarımız İstanbul, İzmir, Ankara’da olabilir, onları zaten verdim ama diğer, bizim 12 bölgede konuşlanmış tiyatro salonlarımız var, orada da yeni bir çalışma başlatıyoruz. Orada da ne yapıyoruz? Onlara turne şeklinde, turne destek programı hazırlıyoruz ve turne destek programıyla oralarda gösteri yapmaları için imkân da sağlayacağız. Yani hem salonu vereceğiz hem de turne desteğiyle oraya gitmelerini sağlayacağız.

Yine, kültür sanat sektörü vergi indirimleri var bakın. Kongre, konferans, seminer, konser, fuar, lunapark geçiş ücretlerinde KDV oranları yıl sonuna kadar 18’den 8’e indirildi. Sinema, tiyatro, opera, opera bale, müze giriş fiyatları KDV oranları yıl sonuna kadar yüzde 1’e indirildi. İş yeri stopajı yüzde 20’den yüzde 10’a indirilerek kiracı olarak faaliyetlerini yürüten başta özel müzeler ve sanat galerileri ve tiyatrolar olmak üzere kültür sektörü mensuplarına destek sağlandı. Farklı vergi sınıflandırmasında faaliyet yürüten kültür sanat kurumlarına... Demin söyledik bunu.

Şimdi, biz özel tiyatrolarla ilgili farklı bir çalışma daha yaptık. Ben gördüm ki bu en son 3 katına çıkarttığımızda ortada, sosyal medyada bir sürü “tweet” dönüyor, haksız suçlamalar oluyor. Ben bütün tiyatrocular arkadaşları topladım ve benim Başkanlığında –bakın, hepsine katılıyorum- bir dizi toplantı yaptık ve konuştum, dedim ki: “Bunların içinden, bana bazı temsilciler verin, bir çalışma grubu oluşturalım. Hadi gelin sizinle yapalım.” Önemli olan, okyanusu geçtim, kaynağı yaratıyorum, bu sefer de kaynağın nasıl dağıtıldığıyla ilgili tartışmalar çıkıyor. “Bırakın sizi içeri alayım, ben de başımızda durayım, ne istiyorsanız yapalım.” dedim. Ha kimler oldu 14 kişilik grupta? Hani kültürle ilgili olan arkadaşlarımız çok daha iyi biliyorlardır, isimlerini de vereyim size: Bakın, Behzat Uygur, Uygur Tiyatrosu; Gizem Duman Şeşen, Tiyatromuz Yaşasın İnişiyatifi; Sercan Gidişoğlu, Oyuncular Sendikası; Özlem Daltaban, DOT Tiyatrosu; Nedim Sapan, Tiyatro Kare; Nazlı Çığa, Çığa Sanat; Mert Fırat, DasDas Tiyatrosu; Mahir İpek, Ankara Sanat Tiyatrosu; Volkan Severcan, VS Prodüksiyon, Tiyatro Sahnekar; Kerem Yılmaz, 1001 Sanat; Erdal Beşikçioğlu, Tatbikat Sahnesi; Enis Ergün, Karagöz Derneği; Emre Kınay, Duru Tiyatrosu; Ahmet Yenilmez, Yenilmez Sanat Merkezi. Yani, her kesimden her temsil bölgesinden onlar seçtiler, ben seçmedim onları, kimlerin olmasını istiyorsanız... Hatta 10 kişiydi, birkaç ilave etmek istedim 14 olsun dedim, 50 kişiyle de toplanamayız, karar çıkmaz, siz de biliyorsunuz konuşmaktan şey alamayız ama biz zaten bakın, çok iyi bir iletişime geçtik, özel tiyatrolarla biz artık ortak hareket ediyoruz ve onların her türlü derdini dinliyoruz ve onlarla ortak

bütün elimizdeki kaynakları yatırıyoruz, beraber aldığımız kararlarla yönetiyoruz. Bundan sonraki komisyonlarda da hani bu katkıların, desteklerin dağıtılacağı komisyonlara da onlardan jüriye veya seçici kurula ekip alacağımızı kararlaştırdık, biz onlarla ortak hareket ediyoruz.

Kültür ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesine yönelik destekler kapsamında yine Bakanlığımızca fikrî mülkiyet sisteminin güçlendirilmesiyle, kültürel ve sanatsal faaliyetlerin yürütülmesine yönelik 2020 yılı Ocak-Ekim döneminde 249 projeye toplam 60 milyon lira destek sağlandı, bu projelerde yapılan ödemelerin -bakın, bu da önemli- yaklaşık yüzde 50'sinin sanatçı, yazar, oyuncu, yönetmen gibi yaratıcı katkı sunan kişilere yapılan telif, kaşe ödemeleri olduğuna da özellikle vurgulamak istiyorum.

Sinema sektörüyle ilgili 2020 yılında, sinema sektöründe 234 projeye 46 milyon 428 bin lira destek sağladık, böylece 2019 yılıyla karşılaştırıldığında sektöre verdiğimiz desteği de yüzde 22 oranında artırmış olduk. Yine, 2020 yılı Kasım ayı itibarıyla 9'u yurt dışı 67'si yurt içi olmak üzere toplam 76 sinema etkinliğine 24 milyon 715 bin lira destek verdik bu desteğin 18 milyon 255 bin liralık kısmını doğrudan sinema alanında faaliyet gösteren meslek birliği kuruluşlarına verdik. Şimdi, bir şey daha söylemek istiyorum: "Salonlarımız kapalı..." Yok, bizim salonlarımız açık, hani tiyatro salonları ve sinema salonlarımız açık, bir kapatma söz konusu değil ayrıca, yine biz bu çalışma grubunda aldığımız karar ki -onu da biz önerdik Bakanlık olarak- biz onlar için bir kamu spotu hazırlıyoruz ve 1 aralıktan itibaren -o salonlarımızı kullanırdık ya onlara- bu kamu spotuyla ve bu kamu spotunda vurgulayacağımız şey bir sertifikasyon programı, nasıl turizmde bir sertifikasyon programı hazırladık aynı sertifikasyon programını tiyatrolar ve sinema salonları için de hazırladık hatta tiyatroların olanakları yok diye biz, Bakanlık ve sertifika firmalarından rica ettik, lütfen bunu, bu sertifikasyonu bedelsiz yapın diye, onlar da kabul etti. Yani çöze çöze gidiyoruz biz, hem bu sertifikasyon programını hem de bunun kamu spotuyla halka anlatılmasını biz Bakanlık olarak sağlayacağız. Yani sonuçta biz, birincisi, yanlış bir algı oluşmasın, hiçbir tiyatro kapalı değil isteyen çalışabiliyor, kapatma kararı vesaire...

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Kapatmak zorunda kalanlar vardı Sayın Bakanım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Efendim?

SALİHA SERA KADIGİL SÜTLÜ (İstanbul) – Otuz yıllık Oda Sahnesi kapanmak zorunda kaldı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ben şimdi, bakın, sonuçta ben destek vermekle yükümlüyüm, yani tek tek ben takip edemem. Belli bir kriterlerde indirim kuralları uyguluyorum, oyun başına destek çıkartıyorum, bu desteklerin bundan sonra da nasıl yapılacağını, kışın da desteği ihtiyaçları olacak, zor bir kış olacak siz de biliyorsunuz, onların sezonları kış ve onu da diyorum ki: Gelin içinde siz olun, hep beraber karar verelim, kime nasıl vereceğiz...

Moda sahnesinin bize başvurusu da olmamış, destek başvurusu; onun herhâlde Maliyeyle ilgili bir sıkıntısı var. Yani, daha şeffaf olamam tiyatro konusunda, herkesi içeri aldım, daha fazlası da olamaz yani devlet olarak çok paylaşımcı bir şekilde yönettiğimi düşünüyorum.

Bakanlığımızca; salgın döneminde sanat faaliyetlerinin sürdürülebilmesi ve vatandaşların sanatla buluşmasına yönelik 209 projeye destek sağladık bu destekler içinde, müzisyenlerin desteklenmesine de özel önem verilmiştir. Örneğin Bakanlığımızca desteklenen Roman müzisyenlerinin Müzik Hayattır Büyük Türkiye Orkestrası Projesi kapsamında 20 ilde 100 adet mini konser kaydı oluşturulmuş ve 405 müzisyene kaşe ödemesi yapılmıştır. Şimdi, daha geniş bir çalışma yapın dedim, ben söyledim, 5 bin müzisyeni kapsayacak yeni bir çalışmayı da çok kısa bir sürede hayata geçireceğiz.

Şimdi, Serik ve Manavgat'ta proje alanları ve rüşvet iddiasıyla ilgili... Önce, bu konuda da maalesef çok büyük bir bilgi kirliliği var. Şunu özellikle belirtmek istiyorum: O Zoom ile yapılan bir toplantıydı ve çok katılımcısı vardı, kayıt altına da alınmıştır. Ne benim ne de o toplantıya katılan diğer Bakan arkadaşımın ağzından en ufak bir rüşvet kelimesi çıkmadı arkadaşlar. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen ya, susun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bir dakika ben anlatıyorum size, dinleyin. Soru sordunuz anlatıyorum. Ben ne diyorum size, bilgi kirliliği var diyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar lütfen, lütfen.

Sayın Bakan, siz devam edin lütfen.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, ben diyorum ki: Kaydı var, izleyin; bu, bir. Kimsenin ağzından çıkmadı. Ha, şimdi, orayı ben de iptal etmedim; bakın, başka bir bilgi kirliliği yani o alanı ben iptal etmedim, o alan benden önceki dönemlerde amacı dışında kullanım sebebiyle mahkemelik olmuş. Mahkeme kararı ve Danıştay kararıyla benden çok önce iptal edilmiş. Zaten iptal işlemi benden önce yapılmış, benle alakalı bir konu değil iptal işlemi.

Üçüncü nokta, niye iptal edilmiş? Paralarını ödemediği için değil, bakın, amacı dışında kullanımdan. Yani orada otellere, SPA'lara, farklı restoranlara işletmeler verilmiş. Biz şimdi Bakanlık olarak belediyeye bir tahsis verdiğimiz zaman, kamu olarak ücretsiz, bedelsiz kullandırmak kaydıyla veriyoruz. Bu kural ihlal edildiği için mahkeme kararıyla iptal edilmiş; olayın tamamı bu. Biz de diyoruz ki: Bundan sonra yani bu tarz kural ihlali olan yerlerde biz Bakanlık olarak devreye gireriz, gerekeni yaparız, biz işletiriz gerekirse. “Ne yaptık orada?” diyorsanız, biz tamamını, o yanlış işler olan kısımların tamamını yıktık ve yıkılmış yerlere de beş yıldızlı halk plajı yaptık. Bakın, bu, bilgi kirliliği.

Ben sizleri suçlamıyorum Sayın Vekilim, oradaki bütün halka da bu şekilde yanlış aktarıldı ve daha sonra bu plajları hizmete aldıktan sonra ben tebdilikiyafet oraya gittim; yürüyüşte, spor yaparken tek bir koruma bile yoktu yanımda ve halk beni çevirmeye başladı: “Bakanım, biz size çok büyük haksızlık ettik, Allah katında vicdanımız rahatsız.” Bakın, aynen böyle söylüyorlar: “Biz hayatımızda böyle kullanışlı plajlar görmedik, bize yanlış aktarıldı, bir de gereksiz yere imza toplatıldı.” Ben onların söylediklerini olduğu gibi size anlatıyorum. Bakın, ben size yanlış söylediniz, bilmem ne demiyorum. Bakın, bilgi kirliliği var, netleştirelim diye anlatmaya çalışıyorum.

Şimdi, biz, bu bölgelerde, bu tarz turizm bölgelerinde şöyle bir şey yapıyoruz: Biz buralardaki tahsis gelirlerinden elde ettiğimiz gelirleri -böyle bir kuralımız var- yine o bölgenin sorunlarına yatırıyoruz. Nedir? Arıtma altyapısı olabilir, arkeolojik yerlerin restorasyonu olabilir -hepinizin talebi var, “Hızlı bir şekilde yapılınsın.” diye söylüyorsunuz- bazı turizm yolları olabilir. Tamamının gelirini, bakın, başka bir yere de kullanmıyoruz, o bölgenin ihtiyaçları için kullanıyoruz. Önemli olan, elimizdeki kaynakların doğru bir şekilde kullanılması.

Şimdi, denildi ki bize orada: “İşte, plajlar yetersiz.” Ya, biz, pandemi sebebiyle sekizde 1 kapasiteye göre şezlong dağılımını yaptık. Onun sekizde 1'ini bile dolduramadık şu anda. Olabilir, pandemi sebebiyle talep olmamış olabilir. 2 katı olduğunu düşünelim, dörtte 2'si dolsun, gelecekte de arttığını düşünelim -mevcut yaptığımız yerleri söylüyorum size- dörtte 3'ü dolsun. Yani bir elli yıl sonra falan dolacak bir yer. Yani biz ölçümlüyoruz, sayım yapıyoruz, ona göre karar veriyoruz. Mevcut ihtiyaç olan alanı kullanıyoruz, yatırımını yapıyoruz; ihtiyaç olmayanın da daha verimli bir şekilde kullanılmasını sağlıyoruz. Zaten biz bunu kullanmazsak farklı şekilde kullanılıyor, farklı işgallere sebebiyet veriyor. Ben şu anda bir sürü dava açmış durumdayım, bir sürü alanı da tahliye ettirmiş

durumdayım. Niye? Kıyı bölgelerinde bir şekilde vatandaşlar tarafından amacı dışında işgal edilmiş hazine arazileri, devlet arazileri ve bedavadan, belli aflardan yararlanılarak kullanılmaya çalışılıyor. Onların tahliyelerini yapıp ihtiyaç olursa halk plajı şeklinde, ihtiyaç yoksa tahsis ihalesi şeklinde değerlendirip yine bölgenin altyapısında kullanmaya çalışıyorum. Kendi kaynağını kendi yaratan bir sektör şeklinde de yürütülmesini sağlıyorum.

Manavgat Projesi'yle ilgili... Bakın, o da çok ilginç. Biz Manavgat Projesi'nde bütün belediye ve STK'leri topladık, Manavgat'ta bir toplantı yaptık. Manavgat'taki toplantıda bizim projemizden sonra Manavgat Belediyesi de kendi projelerini sundu. Bir gördük ki bizden çok farklı bir şey yok. Bakın, biz 4 tane golf sahası demişiz, onlar 3 tane golf sahası demiş. Aramızdaki fark nedir? Siz 1.700 metre kıyı bandından bahsettiniz. Yok öyle bir şey, 1.700 metre halka açık kıyı bandı. Bizim halka halk plajı olarak kullandığımız kıyı bandı hemen hemen aynı, aradaki fark, marina koymuşlar bir tane. Yahu, marina... Benim söylememe gerek yok, bana güvenmeyebilirler, hani Bakanım, kendi iddiasını kanıtlamış... Deniz turizminden anlayan herhangi bir turizmciye de sorsanız Manavgat'ta yani Antalya açık denizinde, Akdeniz açık denizinde yat turizmi yapılamayacağını, o tarz bir marina olamayacağını size söyler. Oraya şık resimler koyarak sonra ölü yatırım yapmanın hiçbir esprisi yok ve bunu benim söylememe de gerek yok; herhangi bir turizmciye, Akdeniz çanağında deniz turizmiyle ilgilenen birine sorsalar bu cevabı çok rahat alırlar. Biz de önerdik, dediler ki: "Ticari şeyler için bir koranak lazım, balıkçı barınağı gibi bir şey lazım." Tamam, biraz ileriye aldık, biz de o şekilde planlamışız, dereden takip ediyorsunuz, biraz ilerisine koyuyorsunuz; onu da yerleştirdik. Yani denizin önünde olmak zorunda değil ki balıkçı barınağı. Dereyle gidip arka tarafa da koyabilirsiniz, mevcut alanı da değerli bir şekilde kullanabilirsiniz.

Mesela orada, Manavgat Ticaret Odası karşı çıkanlardan. Ne istiyor biliyor musunuz Manavgat Ticaret Odası? Aklınız almaz ya, doğayı koruyacağız ya orada, çekçek yeri ve tekne yapım yeri istiyor. Böyle mi koruyacağız, tersane yaparak mı koruyacağız orayı? Ben buna karşı çıktım. Ne deseydim? Bedava verilmiş ve ona da ihtiyaç vardır, iptal etmeyelim dedim, geride yine planladım. Dere var orada, dere yatağından gidebiliyorsunuz. Yani değerli olan yeri değerine pazarlamamız lazım, oradan elde ettiğimiz gelirleri de yine bölgenin altyapısında kullanmamız lazım. Ancak bu şekilde, hızlı bir şekilde turizmi istediğimiz bir yere getiririz, her şey değerine ve.. En çok şikâyet ettiğimiz konu -sizler de biliyorsunuz- kişi başına turizm gelirini arttırmak.

Sektörden niye şikâyet ediyorsunuz? Sektörde çalışan bulmakta zorlanıyoruz, on iki ay istihdam yapamıyoruz. Nasıl yapacağız golf turizmi olmadan? Konuşuyoruz iyi de bir matematiği var bu işin, değil mi? Bakıyorsun, on iki ay turizmde başarılı olan yerlerin ana kriteri golf turizmi. Ben şimdi oraya 4 tane golf turizm koymuşum, niye? O bölgedeki ana sıkıntılardan biri, kış dolulukları yok, hep sezona dönük, erken kapatmaya başladılar. Oraya 4 tane golf sahası koysak, her golf sahası en az 3 tane oteli besleyecek, en az 3 tane de kendi dışındaki oteli besleyecek. Çünkü uçaklar, biliyorsunuz, golf çantalarını alamıyor, yüzde 50 alabiliyor; kalan yüzde 50'sini de normal yolcu doldurmak zorunda ve hepsini besleyecek oradaki yolcu. Yani personelin on iki aylık turizm sezonu sıkıntısını çözmüş olacağız. Yani, Manavgat projesinde...

CAVİT ARI (Antalya) – Yeterince golf...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Hayır yok, kesinlikle katılmıyorum, buna da itiraz ediyorum. Antalyalı olduğunuz için de bakın, özellikle belirtmek istiyorum: Bizim örnek aldığımız golf rakiplerimizin -Portekiz olsun, İspanya olsun- en az 400-500 tane golf sahası var. Ya

bizde kaç tane var? 17 tane var, biz daha yolun başındayız. Biz bu şekilde itirazlar yaparak bu işleri çözemeyiz. Adım atmamız, doğru adımlar atmamız. Rakiplerin doğru attığı adımları biz bir şekilde atıp çözmek zorundayız.

Şimdi, Çeşme Projesi'yle ilgili, en son katılan milletvekili arkadaşımız söyledi... Bakın, Çeşme Projesi bugüne kadar yapılmış en şeffaf projedir. Onda da bir sürü bilgi kirliliğiyle başladık. Bakın, biz orada bir çalışma grubu oluşturduk, her şeyi de şeffaf yapıyoruz. Önce, biz Bakanlık olarak bir bölgenin geleceğin, elli yılın turizmine hitap etmesi için çevre dostu olması lazım, doğa dostu olması lazım, yatay mimari ve yoğunluğu olmayan mimariler, içinde bulunması gereken öğeler tespit ettik ve dedik ki: "Hiçbirine hiçbir sınırlama koymuyoruz, bunların maksimumunu yaparsanız yüzde 100 rekabetçi bir şekilde öne geçersiniz." Niye yaptık Çeşme Projesi'ni ve Didim Projesi'ni niye hazırlıyoruz? Ege'nin aldığı pay düşük, yüzde 10; yüzde 20'ye çıkması lazım toplam turizm pastasından alması gereken payın. O yüzden yaptık. Sonra döndük "Biz bu işi katılımcı yapacağız ve koordinasyonu da İzmir Ticaret Odasıyla yapalım." dedik -en tarafsız o- ve dedik ki İzmir Ticaret Odasıyla birlikte "İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Çeşme Belediyesi de bu karar verici grupların içinde olacak." Yani orada kimle çalışılıyorsa ne yapılıyorsa hepsinde İzmir Büyükşehir Belediyesinin ve Çeşme Belediyesinin de olurları ve görüşleri alınıyor, hep beraber yapıyoruz. Sonra STK'lerle toplandık, herkese de anlattık projeyi; Mühendisler Odası, Mimarlar Odası karşı çıktı. Karşı çıktıkları şeyler Sayın Vekilimin demin söylediği şeyler, işte suyla ilgili bir şey çıkardılar. Biz çözüm odaklıyız. "Su" dediler, biz de hemen dedik ki: Ozmoz arıtması. Diyorsunuz ki: "Çok pahalı." Hayır, değil, bakın, değil. Şöyle basit bir örnek vereyim: Çünkü biz oradaki tahsis gelirleriyle bu ozmoz arıtmasını çok rahat yapabiliyoruz yani sabit gideriyle, herhangi bir yük bindirmiyoruz. Değişken maliyetine bakacak olursanız 7 lira. Ben hemen İzmir Belediyesine sordum. İzmir Büyükşehir Belediyesine "Kaça veriyorsunuz suyu?" dedim. "Biz, konutta 6 liraya, ticarete 13 liraya veriyoruz." dedi. Yani turizm, suyu ticaret suyu olarak kullanıyor. Zaten 13 liraya suyu İzmir Belediyesi veriyor, biz 7 liraya çözüyoruz işi. Hatta bizim çözümümüzü dinledikten sonra ben duydum ki İzmir Büyükşehir Belediyesi birçok noktada ozmoza dönmeye karar vermiş, şimdi onlar da teklif topluyorlarmış -biz de onu Balıkesir Belediyesinden öğrenmiştik- görüşmeye gitmişler. İyi bir şey, doğru şeyleri hep beraber takip etmemiz lazım. Aynı sizin söylediğiniz gibi, odaların söylediği bir iddia trafikle ilgili: "İzmir Otobanı çalışmayacak." denildi. Bakın, İzmir Otobanı'nın sıkıntısı yok. İzmir Otobanı'nın sıkıntısı aslında...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANİ MEHMET NURİ ERSOY – Bir dakika bitireyim ya üstat, bir izin ver, bitireyim. Sonunu bitirdiğim zaman anlayacaksınız.

Şimdi, sıkıntı nereden kaynaklanıyor? İzmir'de tek tip turizm yapılıyor. Hani İzmir derken Çeşme, Alaçatı falanı da kastediyorum. Tek tip niye? Türk'e dayalı turizm yapılıyor. Şimdi, bizim projeye yapmak istediğimiz şey Türk turizmi değil zaten sadece, aslında yabancı turisti getirmek. Biz bunu çok rahat bir şekilde -bütün buranın yolcusu uçakla gelecek zaten- slot yönetimiyle yapabiliyoruz, biz anlattık kendilerine. Biz zaten... Siz "İzmir Otobanı" dediğiniz zaman, bakın, iki tane saat dilimi var; bir cuma akşamı, bir de pazar akşamı, bunun dışında bir sıkışıklık yok. Yani bir otoban yatırımı yapmış devlet yıllar önce ve yüzde 10 kapasiteyle kullanılıyor. Havalimanı yapılmış, yüzde 40 kapasiteyle kullanılıyor. Şimdi, biz -bu slot yönetimi bizim elimizde- cuma akşamı ve pazar akşamına slot vermeyeceğiz; zaten slotları yasaklayacağız, diğer günlere yayacağız. Bu çalışır mı? Yüzde 100 çalışır. Antalya'da test edildi, babalar gibi çalışıyor, hatta yurt dışından gelen turistler cuma ve pazar akşam "slot"larını da tercih etmiyorlar. Niye tercih etmiyorlar diye baktığımız zaman, pahalı oluyor uçaklar, o yüzden tercih etmiyorlar. Hani, mevcut trafiği dahi rahatlatacağız diye söylüyorum.

Bunun gibi birçok konu var. Bakın, burada planları yapacak olan çalışma grubu oluşturuldu. Çalışma grubuna da biz şey olmadık, bakın, çalışma grubunu İzmir Ticaret Odası topladı, İzmir Büyükşehir Belediyesinin ve Çeşme Belediyesinin oluru aldıldıktan sonra bize sunuldu, biz de herkes olur diyorsa -ki doğru isimler, isimleri de şey yaparım- bizim için de sakıncası yok, çalışırız, hiçbir sıkıntı yok dedik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ülkenin doğusu... İzmir’de, Antalya’da...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Hayır, Çeşme’ye 2 tane soru geldi diye söylüyorum.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Bakan, soruyu ben sordum...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – O zaman tamam, Galata Kulesi’ne gelelim bir de, Galata Kulesi’yle ilgili çok...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, devam edelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, bakın, Galata Kulesi... Burada bir yanlış algılama var Galata Kulesi’yle ilgili, orada da bilgi kirliliği var, onu da düzeltmek istiyorum. Şimdi, önce dendi ki: “Galata Kulesi belediyenin malıydı, belediyeden alındı.” Bence orada yanlış bir bakış açısı var. Galata Kulesi vakfın malı, Kule-i Zemin Vakfının. Bunu ben söylemiyorum, bakın, mahkeme kararıyla tescil edilmiş, onaylanmış bir karardan bahsediyorum. Hani, ben söylesem iddialara açık olur. Kule-i Zemin Vakfı 1453’den sonra Fatih Sultan Mehmet tarafından kurulmuş ve oranın, vakfın malı olarak tescil edilmiş. Ha, şimdi ne olmuş? 2008 yılında Vakıflar Kanunu’nda bir değişiklik olmuş ve denmiş ki “Daha önce kamu kuruluşları tarafından alınmış vakıf malları vakıflara iade edilecek.” Bu bağlamda, bakın, hani sanki tam büyükşehir belediye seçimlerinden sonra bu hareket yapılmış gibi bir algı var.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Bakan, aynen öyle oldu, aynen öyle.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Tamam, ben anlatayım. Ben sizi dinledim, lütfen siz de beni dinleyin.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Demokratik iradeye saygı...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bakın, Türkiye genelinde 1.001 tane belediyelere ait mal vakıflara geçmiş.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hepsi 2007’de mi geçmiş? Olur mu öyle şey ya?

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydoğan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bunların yüzde 75’i Mart 2019’dan önce geçmiş, bakın, yüzde 75’i Mart 2019’dan önce geçmiş, kalanları Mart 2019’dan sonra ki hani “İstanbul seçimi” diye baktığınız zaman 31 Haziran.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – İstanbul Milletvekiliyim, orada ne olduğunu biliyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Aydoğan, lütfen. Dinlemek bile istemiyorsun ya, bir dinle bakalım ya, bir dinle ne söylüyor! Siz konuşurken o müdahale etti mi? Lütfen susun!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Şimdi, bir şeye daha özellikle değinmek istiyorum: Özellikle tapu sistemindeki yazılımlar ve bazı değişikliklerden sonra, vakıflar 2012’den sonra bu mallarını takip etmeyi hızlandırmış ve 2018’de bu sistem değişikliğinden sonra Ayasofya’nın da içinde olduğu mallarla ilgili dosyayı başlatmış. Bakın, Ağustos 2018’de başlatmış.

Hani, bunun İstanbul seçimleriyle veya başka bir şeyle alakası yok. Zaten daha öncesinde İstanbul Belediyesinden ve ilçe belediyelerinden alınan varlıkları gördüğünüz zaman Galata Kulesi gibi çok çok değerli malların olduğunu göreceksiniz. Ha, bir kısa da buradaki tadilata değinmek istiyorum. Daha önce bir basın röportajında da söylemiştim, Galata Kulesi'nin tadilatını tek bir fotoğraf karesiyle yargılamak insafsızlık olur. Niye olur? Oradaki ana tadilat 1967 yılında yapılmış ve o zaman maalesef -maalesef diyorum- beton ve betonarme restorasyonun ana malzemesi olarak kabul edilmiş ve Galata Kulesi'nin içinde çok ciddi bir betonarme sistem inşa edilmiş yani her şey betonla sıvanmış, beton bir omurga yapılmış. Biz tadilata, restorasyona başladığımız zaman zaten Anıtlar Kuruluna hani "Önce alındı alınmadı..." Hayır, 4 Haziranda Anıtlar Kuruluna gidildi ve Anıtlar Kurulu dedi ki: "Her taraf betonla işgal edilmiş durumda, artı, mutfak, restoran, tuvaletler vesaire orada özgün olmayan malzemelerle doldurulmuş ve işlevinin değiştirilmesi lazım. Öncelikli olarak sökeceksiniz yani raspalayacaksınız, sökeceksiniz, özgün olmayan malzeme -tabii statüğünün izin verdiği oranda- alınacak." dendi, Anıtlar Kurulundan çıkan ilk projelendirme o şekilde. Ona göre, o işlemler yapıldıktan sonra -o kadar çok şey çıktı ki, bin kamyonetten fazla malzeme çıktı içinden- projesi tekrar doğru bir şekilde yapılıp onaylatılıp her aşamasında Anıtlar Kurulunun onayı alınarak projelendirme yapıldı. Ha, tabii ki o beton kırıcı malzemenin kullanılmasını doğru bulmuyoruz, hatta Vakıflar olarak biz yeni bir sertifikasyon programına da zaten öncesinde başlamıştık, yılbaşından itibaren de bütün müteahhitlere bu yeni sertifikasyon programı geçirildi, gönderildi, artık Vakıflar tarafından yapılan ihalelere de şart koşuluyor yani bu sertifikalara sahip olan personel ve işletmeler ancak ihalelere girebiliyor veya o tarz personeli çalıştırmaları lazım. Onunla ilgili değişiklik kararını da -içinde detayların nasıl olduğuyula ilgili- isteyenlere gönderebilirim.

Gelirleriyle ilgili bir sorunuz vardı "Galata Kulesi'nin gelirleri azaldı, vakıfların gelir kaybı var." diye. Hayır, o da öyle değil, onu da size söyleyeyim: Galata Kulesi 6 Ekimden beri, açıldığından itibaren İstanbul Belediyesinin 3 katı gelir elde ediyor. Bakın, pandemi kısıtlamaları ve limitlerine rağmen muhtemelen 7-8 katına çıkacaktır.

Şimdi, "Antalya'daki bir camiyle -Kesik Minare- ilgili bir çalışmanız var." Denildi. Hani, ben de basında ilk gördüğüm zaman Valiye -Valimiz tarafından yaptırılmıştı- sormuştum. Şimdi, burada bakın orijinal Hartel tarafından yapılmış çizimi var caminin, orijinalinde zaten o dediğiniz külahı var. Şimdi, orijinaline göre yapmışlar; bazen orijinali olmadığı için suçlanıyoruz, bazen orijinalini yaptığımız için suçlanıyoruz. Bunu da size bırakayım, siz araştırın, orijinal şeklinde külahı var.

Evet, kişi başı turizm gelirlerinden bahsettik.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Toparlayın, son cümlelerinizi alalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Av turizmiyle ilgili çok soru geldi. Turizm geçince bana söylüyorsunuz, hak veriyorum size ama benimle ilgili bir yöneltmelik ve uygulama değil, tamamen Tarım ve Orman Bakanlığıyla ilgili.

Şimdi, millî kütüphanelerle ilgili yirmi dört saat açık olmasına karşı çıktığımızı söylediniz. Bizim kütüphanelerimiz çeşit çeşit sınıflandırılmış durumda: Sadece 40 tanesi -ihtiyacın olduğu noktalarda- yirmi dört saat açık, 1.208 tane kütüphane olan yerde 40 tanesi bu şekilde yönetiliyor. Onu da özellikle belirtmek istiyorum.

Sayıştayla ilgili çok fazla sorunuz var onları da hızlı hızlı geçeyim.

MURAT EMİR (Ankara) – Burada açıklamayın Sayın Bakanım, yazılı verin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Yazılı göndereyim Sayıştay la ilgili olanları.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, lütfen, yazılı alalım biz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bir tek şunu söyleyeyim: Vakıfbankın satışıyla ilgili elde edilen geliri... Bülent Bey söylemişlerdi yanılmıyorsam, onu da istettim şimdi. Vakıfbankın Hazineye devrinden Vakıflar Genel Müdürlüğüne kira sertifikası olarak ödenecek tutar 13,8 milyar, 5 eşit taksitte tahsil edilecek; ilk taksiti 2,8 milyar olarak 2020 yılı Şubat ayında tahsil edildi. Tahsil edilen tutarın 2,2 milyar lirası Vakıflar Genel Müdürlüğüne mazbut vakıflar adına kurulan Vakıf Katılım Bankasına sermaye olarak verildi, kalan kısım Vakıf Katılım Bankasının kuruluş aşamasında İslam Kalkınma Bankasından alınan kredilerin geri ödenmesinde kullanıldı yani borç kapatıldı. Sonraki yıllarda tahsil edilecek taksitler de Vakıflar Genel Müdürlüğüne mazbut vakıfların amaçları doğrultusunda en iyi şekilde değerlendirilecek.

Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu Tek Hazine Hesabıyla ilgili bir sorunuz vardı. Orada da öyle ilk algılandığı gibi değil o olay. Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu 8 Ağustos 2018 tarihli ve 17 sayılı Tek Hazine Kurumlar Hesabına Alınacak Kamu İdareleri ve Hesaplarının Belirlenmesi Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararı ve Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü'nün 21 Mart 2020 tarihli yazısına istinaden 20 Mart 2020 tarihinde Tek Hazine Kurumlar Hesabı uygulaması kapsamında sisteme dâhil oldu. Yani, parası alınmıyor, tek hesapta toplanıyor.

Tek Hazine Kurumlar Hesabı'nda yer alan Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumuna ait nakit mevcudunun değerlendirilmesi sonucu elde edilecek nemaların paylaşımıyla ilgili burada haklı bir eleştiri var, zaten bununla ilgili bir çalışma da yapıldı. Hazine ve Maliye Bakanlığınca yasal bir düzenleme hazırlığı yürütülmüştür, en kısa sürede zaten bu yasal düzenleme de yapılacak ve bütün o nema hakları da kendisine verilecektir.

Türk Tarih Kurumunun kazı projelerini desteklemesiyle ilgili bir soru vardı. 664 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 11'inci maddesinin 2'nci fıkrasında Türk Tarih Kurumu Başkanlığının görevleri düzenlendi. Anılan maddeye göre "Türk tarihi ve Türkiye tarihini aydınlatmaya yarayacak belge ve malzemeyi toplamak, arşiv ve dokümantasyon merkezleri kurmak, niteliği belirlenen belge ve malzemeyi elde etmek için gerekli araştırmaları, incelemeleri, kazıları yapmak ve yaptırmak." Türk Tarih Kurumunun görevleri arasındadır. Anılan kazılar yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri çerçevesinde kurum dışı desteklenmiş Türk Tarih Kurumu projeleridir, herhangi bir kurum ya da kuruluşa doğrudan kaynak aktarımı söz konusu değildir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Türk Tarih Kurumu arasında 4 Mart 2020 tarihinde imzalanmış iş birliği sözleşmesi çerçevesinde 2020 yılında 62 kazı çalışması gerçekleştirilecektir, 2020 yılı yatırım programında Türk Tarih Kurumu projesi olarak yer alan kazı çalışmalarına 17 milyon 644 bin 560 lira ödenek ayrılmıştır.

MURAT EMİR (Ankara) – O zaman özel bütçeye el atmış oluyoruz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Orada yazan şekilde, bakan "Kazıları yapmak ve yaptırmak." çok net yazıyor, ben Türkçe söylüyorum.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakan...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Her iki yılda da ödemeler projelerin gerçekleşmesi doğrultusunda aylık hak edişler şeklinde ödenecektir.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakanım...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Atatürk yaşasaydı muhtemelen gurur duyardı kültürüne sahip çıktığımız için... (Gürültüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Sayın Bakanım, son sözlerinizi alalım süremiz doldu.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Ayasofya ve Kariye Camilerinin korunması ve restorasyonu ile ilgili bazı sıkıntılar vardı. Bu, tamamen Bakanlığımızın sorumluluğunda ve zaten Diyanet İşleri Başkanlığıyla yaptığımız protokol de bu amaçlı. Ayrıca, biliyorsunuz Yunanistan bizi UNESCO'ya şikâyet ettiği için UNESCO'nun temsilcisi de geldi, incelemelerde bulundular ve cami olmasından kesinlikle rahatsız değiller. Bunu özellikle incelemeye gelen Başkan Yardımcısı bana söyledi. Ziyarete açık olması ve korunması asıl kriter ve fazlasıyla sağlandığını da kendisi bana belirtti. Geliş tarihi de ilginçtir, 6 Ekime denk geldi, tam bizim Galata Kulesi'ni açtığımız gün geldi. Galata Kulesi'ne daha önce gitmiş Beyefendi, açılışa tekrar içeri soktuk, gezdi. Eski hâliyle yeni hâlini karşılaştırdığında “Muhteşem bir iş çıkarmışsınız.” dedi “Tebrik ediyorum.” diye onu da özellikle belirtti; benim fikrim değil, UNESCO Başkan Yardımcısının söylediği cümle.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Son sözlerinizi alalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Bakın, kiliselerle ilgili, biz hiç kiliselere onarım yapmıyormuşuz gibi bir algı var, öyle bir şey değil. Bakın, 19 tane kilisenin onarımı var, saymayayım şimdi, vakit yetmez. Yine, onarım, restorasyon yapılmış, bunları biz yapmışız. Yine, onarımı, restorasyonu devam eden taşınmazlardan İstanbul'da 2 tane kilise var. Projesi tamamlanmış olup onarımına, restorasyonuna başlanacak olan yine 2 tane, İstanbul'da Fatih'teki Tateos Manastırı, İstanbul Beşiktaş Andonyan Manastırı var. Yine, projesi hazırlanmakta olan taşınmazlar içinde Hatay Samandağ Yoğunluk Köyü Ermeni Kilisesi var yani biz kiliselere de diğer ülkelerin camilere yapmadığı kadar fazla ödenek ayırıyoruz ve restorasyon da yapıyoruz. (CHP sıralarından gürtlüler)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Arkadaşlar, lütfen...

Evet, Sayın Bakanım, lütfen tamamlayalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Daha var istiyorsanız da... Bundan sonrakilerin istiyorsanız cevaplarını göndereyim.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Bakan, cevaplasın hepsini.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, arkadaşlar, bizim kararımız, saat dokuzda bitireceğiz.

Dolayısıyla Sayın Bakan, eğer cevaplandırmadığımız...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – O zaman çok kısa... Bu resim heykelle ilgili bir şey var: “300 küsur tane eser eksik.” diye. Öyle değil, 110 eser eksik. Bununla ilgili, suç duyurusunda bulunduktan sonra, savcılık araştırması ve polis araştırmaları sonrasında 70 tanesi bulunmuş, 40 tane eserle ilgili soruşturma devam ediyor. Şu anda bununla ilgili biz Resim Heykeli çok ciddi bir şekilde restore ettik ve açılış tarihini sormuştu bir vekilim, 27 Aralıkta da açıyoruz inşallah. 27 Aralıktan sonra da lütfen ziyaret edin. Çok iyi bir şekilde restore ettik ve özellikle resimlerin korunduğu depoları son sistem hâlinde yeniledik, pırl pırl oldular, bir görmenizi istiyorum.

MURAT EMİR (Ankara) – O kataloglara o resimleri bastıran yetkilileri soruşturacak mısınız Sayın Bakan?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Onu da sorarım.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Bakanım, lütfen tamamlayalım.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Diyarbakır Zerzevan Kalesi’yle ilgili az şey yapılıyor gibi bir şey var. Hayır, ben geldiğim anda ilk ziyaret ettiğim yerlerden biri Diyarbakır Zerzevan Kalesi. Buraya ben acilen 1,5 milyonluk ödenek aktardım. 2019’da on iki aylık kazı programına ilk alınlar içinde yer alıyor, oraya da aldurdum ve Zerzevan Kalesi’ne de her yıl artan oranlarda ziyaretçi geliyor. Buraya da her türlü desteği veriyoruz.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, Sayın Bakanım, çok teşekkür edeceğim.

Lütfen bir cümle alalım, bitirelim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Gaziantep Müzesi’nde bir intihar olayı vardı. Bakın, orada başka sorunlar var. Oradaki kayıp olduğu iddia edilen eserlerin toplam değeri 920 lira. Bakın, ben size eserlerin değerini veriyorum. Çok fazla, binlerce, on binlerce örneği olan çanak çömlek gibi eksikler var yani orada zimmetle ilgili bir sıkıntı yok, teftiş raporu hazırlandı, 920 liralık bir eser kayıp Gaziantep’te.

Antalya’yla ilgili de “Yorgun Herkül Heykeli kayıp.” demiş. Hayır, öyle değil ama biz envanter çalışmasını da yapıyoruz Antalya’yla ilgili, onu da sıkı sıkıya takip ediyoruz, merak etmeyin ama esas iddia edilen heykellerin kayıp olmadığı da tespit edilmiş durumda.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY – Başkanım, istiyorsanız bunları...

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Bakanımıza.

Cevaplandırılmayan sorulara yönelik olarak ise bir haftalık süre veriyoruz.

Bu bir haftalık süre içerisinde, Sayın Bakanım, lütfen cevaplarınızı alalım.

MÜRSEL ALBAN (Muğla) – Sayın Başkan, sorularımıza cevap alamadık.

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Şimdi, değerli hazırım, kamu kurum bütçeleri üzerindeki görüşmeleri bu şekilde tamamladık.

Şimdi sırasıyla bütçe ve kesin hesapları okutuyorum:

Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçesini okutuyorum:

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kültür ve Turizm Bakanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun bütçesini okutuyorum:

(Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının bütçesini okutuyorum:
(Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Vakıflar Genel Müdürlüğünün bütçesini okutuyorum:

(Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Atatürk Araştırma Merkezinin bütçesini okutuyorum:

(Atatürk Araştırma Merkezinin 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Atatürk Araştırma Merkezinin 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Atatürk Kültür Merkezinin bütçesini okutuyorum:

(Atatürk Kültür Merkezinin 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Atatürk Kültür Merkezinin 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Türk Dil Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türk Dil Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Dil Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Türk Tarih Kurumunun bütçesini okutuyorum:

(Türk Tarih Kurumunun 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Türk Tarih Kurumunun 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kapadokya Alan Başkanlığının bütçesini okutuyorum:

(Kapadokya Alan Başkanlığının 2021 yılı bütçesi okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Kesin hesabını okutuyorum:

(Kapadokya Alan Başkanlığının 2019 yılı kesin hesabı okundu, oylandı, kabul edildi)

BAŞKAN LÜTFİ ELVAN – Böylece, gündemimizdeki kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesapları kabul edilmiştir.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Sayın Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza ve diğer bürokrat arkadaşlarımıza, bütün katılımcılara çok teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, yarın, 3 Kasım Salı günü saat 10.00'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.08

